

**MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

CURRICULUM NAȚIONAL

Învățământul primar

Chișinău, 2018

Aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum (Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018)

COORDONATORI NAȚIONALI:

- **Angela CUTASEVICI**, Secretar de Stat în domeniul educației, MECC
- **Valentin CRUDU**, șef Direcție Învățământ General, MECC
- **Mariana Goraș**, șef-adjunct Direcție Învățământ General, MECC
- **Valentina Gaiciuc**, consultant principal, MECC
- **Natalia Grîu**, consultant principal, MECC
- **Ala Nikitcenko**, consultant principal, MECC
- **Corina Lungu**, consultant principal, MECC
- **Daniela Cotovițaia**, consultant principal, MECC
- **Vasile Onică**, consultant principal, MECC
- **Angela Prisacaru**, consultant principal, MECC
- **Viorica Marț**, consultant principal, MECC

EXPERȚI-COORDONATORI NAȚIONALI:

- **Ludmila Ursu**, dr., prof. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
- **Vladimir Guțu**, dr. hab., prof. univ., USM
- **Anatol Gremalschi**, dr. hab., prof. univ., IPP

GRUPURI DE LUCRU PENTRU DEZVOLTAREA CURRICULA DISCIPLINELOR:

- **LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ:**
Mariana Marin (coordonator), dr., conf. univ., IȘE
Viorica Goraș-Postică, dr. hab., prof. univ., USM
Viorica Popa, dr., conf. univ., USARB
Natalia Darii, grad did. superior, IPȘP „Grigore Vieru”, or. Ștefan Vodă
Viorica Mățilă-Parfenii, grad did. superior, IPLT „Mihai Eminescu”, mun. Bălți
Elena Popa, grad did. superior, IPLT „Ion Creangă”, mun. Chișinău
- **MATEMATICĂ:**
Lilia Cîrlan (coordonator), lector univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Stela Baltag, grad did. superior, IPLT „Ion Creangă”, mun. Chișinău
Tamara Cerbușcă, grad did. superior, LT „Orizont”, mun. Chișinău
Lucia Cotorobai, grad did. unu, IPG „Cobusca Nouă”, r. Anenii Noi

- **ȘTIINȚE:**
Stela Gînju (coordonator), dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Angela Teleman, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Zinaida Galben-Panciu, grad did. superior, IPLT „Gheorghe Asachi”, mun. Chișinău
  - **ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ:**
Tamara Cerbușcă (coordonator), grad did. superior, LT „Orizont”, mun. Chișinău
Dorin Popa, grad did. unu, DGETS Chișinău
  - **EDUCAȚIA MORAL-SPIRITUALĂ:**
Angela Cara (coordonator), dr., conf. univ., IȘE
Natalia Popa, lector univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Ana Vartic, grad did. unu, DGETS Chișinău
  - **EDUCAȚIA MUZICALĂ:**
Marina Morari (coordonator), dr., conf. univ., USARB
Paulina Zavatin, grad did. superior, IPLT „George Coșbuc”, mun. Bălți
Nina Toma, grad did. unu, IPLT „Principesa Natalia Dadiani”, mun. Chișinău
  - **EDUCAȚIA PLASTICĂ:**
Ala Vitcovschi (coordonator), dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Zinaida Ursu, grad did. superior, IPLT „Ginta Latină”, mun. Chișinău
Aurelia Chicu, grad did. unu, IPLT „Dante Alighieri”, mun. Chișinău
  - **EDUCAȚIA FIZICĂ:**
Nicolae Bragarenco (coordonator), dr., grad did. superior, USEFS
Grigore Crăciun, dr., grad did. superior, IPLT „Vasile Vasilache”, mun. Chișinău
Alexandra Prodan, grad did. superior, IPLT „Gheorghe Asachi”, mun. Chișinău
  - **EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ:**
Ala Vitcovschi (coordonator), dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Lilia Prisăcaru, grad did. superior, IPLT „Ion și Doina Aldea-Teodorovici”, mun. Chișinău
Elena Dubinin, grad did. superior, IPLT „Ion Creangă”, mun. Chișinău
- EDUCAȚIA DIGITALĂ:**
Sergiu Corlat (coordonator), grad did. superior, LT „Orizont”, mun. Chișinău
Dorina Cheptănar, grad did. unu, DRÎTS or. Rîșcani
Gheorghe Chistruga, grad did. superior, IPLT „Mihai Eminescu”, or. Drochia
Elena Erizanu-Pînzari, grad did. unu, IPLT „Alexandru Ioan Cuza”, mun. Chișinău
Arcadie Malearovici, grad did. superior, LT ORT „B. Z. Herzli”, mun. Chișinău

ROBOTICA:

Irina Ciobanu (coordonator), grad did. superior, CTICE, mun. Chișinău

Sergiu Burlacu, grad did. superior, IPLT „Alexandru Ioan Cuza”, mun. Chișinău

Viorica Juc, grad did. superior, IPLT „Ion Creangă”, mun. Chișinău

Lilia Mihalache, dr., grad did. superior, IPLT „Ion Creangă”, mun. Chișinău

Grigore Vasilache, grad did. superior, IPLT „Mircea Eliade”, mun. Chișinău

- **DEZVOLTAREA PERSONALĂ:**

Otilia Dandara (coordonator), dr. hab., prof. univ., USM

Valentina Olaru, dr., grad did. superior, IPLT „Lucian Blaga”, mun. Chișinău

Tatiana Mistreanu, dr., grad did. superior, IPLT „Ștefan Vodă”,

or. Vadul-lui-Vodă

Pavel Cerbușcă, dr., grad did. superior, LTR „Aristotel”, mun. Chișinău

Lia Scifos, dr., grad did. superior, CEDA, Chișinău

Svetlana Nastas, dr., IȘE

Tatiana Turchină, lector univ., USM

Daniela Vacarciuc, grad did. superior, IPLT „Vasile Alecsandri”, mun. Chișinău

Eugenia Buruian, grad did. unu, DÎ Hâncești

Svetlana Gorea, grad did. unu, DGETS Chișinău

Silvia Cricovan, grad did. unu, IPLT „Alexandru Ioan Cuza”, mun. Chișinău

- **ACTIVITĂȚI TRANSDISCIPLINARE:**

Tatiana Dubineanski (coordonator), dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău

Daniela State, grad did. superior, LT „Columna”, mun. Chișinău

Redactor: **Tatiana NICULCEA**

Redactori tehnici: **Silvia LUNEVI, Andrei LUNEVI**

Coperta: **Silvia LUNEVI**

Curriculum național : Învățământul primar / Min. Educației, Culturii și Cercet. al Rep. Moldova ; grupul de lucru: Mariana Marin [et al.] ; coord.: Angela Cutasevici [et al.] ; experți-coord.: Ludmila Ursu [et al.]. – Chișinău : Lyceum, 2018 (F.E.-P. “Tipografia Centrală”). – 212 p. : fig., tab.

Bibliogr.: p. 210-212 (45 tit.). – 4000 ex.

ISBN 978-9975-3258-0-6.

Editura Lyceum

Chișinău, strada 2 Aerodromului 2, of. 7

tel/fax: +(373) 22 212636; gsm: +(373)69177975, +(373)76770175

e-mail: editura.lyceum@mail.ru

www.lyceum.md; [fb.editura_lyceum](https://fb.com/editura_lyceum)

Cuprins

PRELIMINARII	6
1. CADRUL CONCEPTUAL AL CURRICULUMULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR	10
1.1. Curriculumul pentru învățământul primar: abordare sistemică	10
1.2. Sistemul de competențe pentru învățământul primar	11
1.3. Sistemul de conținuturi pentru învățământul primar	14
1.4. Curriculumul pentru învățământul primar ca sistem de procese	15
2. CURRICULA DISCIPLINELOR	16
2.1. Curriculumul disciplinar: produs curricular	16
2.2. Aria curriculară „Limbă și comunicare”	18
<i>Limba și literatura română</i>	18
2.3. Aria curriculară „Matematică și Științe”	53
<i>Matematică</i>	53
<i>Științe</i>	72
2.4. Aria curriculară „Educație socioumanistică”	86
<i>Istoria românilor și universală</i>	86
<i>Educația moral-spirituală</i>	90
2.5. Aria curriculară „Arte”	99
<i>Educația muzicală</i>	99
<i>Educația plastică</i>	118
2.6. Aria curriculară „Sport”	130
<i>Educația fizică</i>	130
2.7. Aria curriculară „Tehnologii”	150
<i>Educația tehnologică</i>	150
2.8. Aria curriculară „Consiliere și dezvoltare personală”	179
<i>Dezvoltarea personală</i>	179
3. REPERE PRIVIND STRATEGIILE DIDACTICE	198
3.1. Orientări generale	198
3.2. Sugestii metodologice	199
4. REPERE PRIVIND EVALUAREA	203
4.1. Evaluarea criterială prin descriptorii. Orientări generale	203
4.2. Strategii de evaluare	205
4.3. Autoevaluarea în contextul autoreglării	205
5. ACTIVITĂȚI TRANSDISCIPLINARE	207
5.1. Orientări generale	207
5.2. Zilele de activități transdisciplinare	207
BIBLIOGRAFIE	210

Preliminarii

Curriculumul pentru învățământul primar este parte componentă a Curriculumului Național și reprezintă un document reglator și un act normativ prevăzut pentru a fi implementat în procesul educațional în clasele primare.

Scopul Curriculumului pentru învățământul primar constă în concretizarea și valorificarea politicilor educaționale la nivelul învățământului primar.

Prezentul curriculum este a patra generație de acest tip de documente și a doua generație de curricula centrate pe competențe. Necesitatea schimbărilor a fost determinată de realități diverse, precum:

- funcționarea curriculumului anterior [6] mai mult de un ciclu curricular: 2010-2018;
- promovarea unor noi politici educaționale și curriculare cu referire la dezvoltarea sistemului de învățământ: elaborarea și implementarea standardelor educaționale, reconceptualizarea evaluării rezultatelor școlare în cadrul învățământului primar, conceptualizarea unui sistem al managementului curriculumului etc.;
- aspectele vulnerabile, identificate în procesul monitorizării curriculumului.

Dezvoltarea curriculară a fost reperată printr-un proces de evaluare sistemică și holistică a curriculumului anterior, în baza unei metodologii aprobate [22, 23].

Demersul dezvoltativ a fost bazat pe paradigma curriculară construită în Cadrul de Referință al Curriculumului Național, 2017 [2]. Totodată, au fost urmărite și tendințele dezvoltării curriculare pe plan internațional [23, p.5-6].

Evidențiem schimbările/dezvoltările realizate.

- Prezentarea conceptului de curriculum din perspectivă sistemică.
- Precizarea nivelurilor taxonomice ale competențelor școlare.
- Reliefarea cadrului valoric/axiologic transdisciplinar în baza profilului absolventului nivelului primar de învățământ ca un nou concept cu valențe semantice de finalitate a sistemului de învățământ, proiectat din premisa unității abordării psiho- și sociocentriste.
- Reformularea competențelor specifice disciplinelor, evidențiind valorile și atitudinile specifice predominante în concordanță cu profilul absolventului claselor primare. Asigurarea conexiunilor inter- și transdisciplinare prin formularea unei competențe specifice de integrare și transfer pentru fiecare disciplină de studiu. Corelarea numărului de competențe specifice cu valențele și posibilitățile fiecărei discipline.
- Redefinirea unităților de învățare pornind de la statutul și binomul competențelor care devin un nou sistem de referință al finalităților de format, conținuturile devenind mijloace de formare a competențelor. Asigurarea unei

structuri unice a unităților de învățare pe clase, eșalonându-le la majoritatea disciplinelor pe parcursul temporal al anului școlar, fapt ce va facilita activitatea de proiectare didactică eșalonată.

- Revizuirea sistemelor de unități de competențe (sub-competențe) în contextul dinamic al formării competențelor specifice pe unități de învățare, pe clase. Eșalonarea sistemelor de finalități preconizate pentru sfârșitul fiecăreia dintre clasele I-IV, care conduc progresiv elevii spre dobândirea competențelor specifice disciplinei la finele nivelului primar de învățământ.
- Corelarea abordărilor intra- și interdisciplinare la nivelul conținuturilor pe discipline, pe clase și unități de învățare: sincronizări (Limba străină și Limba română; Științe și Matematică), reconfigurări, optimizări, descongestionări judicioase. Evidențierea în cadrul unităților de conținut a termenilor specifici disciplinei care trebuie să intre în vocabularul activ al elevului.
- Asigurarea continuității în implementarea evaluării criteriale prin descriptorii (ECD) în învățământul primar prin listarea produselor școlare evaluabile în fiecare unitate de învățare.
- Asigurarea numărului de ore necesar pentru un parcurs eficient de predare-învățare-evaluare: dobândirea, înțelegerea, aplicarea, analiza-sinteza achizițiilor; realizarea strategiilor de evaluare în contextul ECD.
- Intensificarea centrării curriculumului pe elev prin diversificarea ofertelor de discipline: propunerea ariei curriculare „Consiliere și dezvoltare personală” cu disciplina de studiu „Dezvoltarea personală”.
- Corelarea curriculumului cu procesele de globalizare, internaționalizare, europenizare, tehnologizare etc.:
  - propunerea modulelor „Educația digitală” și „Robotica” la disciplina „Educația tehnologică”, de rând cu recomandarea la toate disciplinele a unor activități de învățare și produse școlare care valorifică TIC – în cheia implementării Strategiei „Moldova Digitală 2020” [20];
  - racordarea competențelor specifice disciplinelor din aria curriculară „Limbă și comunicare” la Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi [1];
  - racordarea disciplinei „Științe” la concepțiile OECD/PISA.
- Promovarea strategiilor didactice (inter)active, a învățării experiențiale, a elementelor de învățare prin sarcini, prin proiecte, studii de caz, în combinație judicioasă cu strategii consacrate pentru vârsta școlară mică: ludice, conversațive, exersative etc.
- Promovarea abordărilor curriculare transdisciplinare: activități transdisciplinare încadrate într-o zi (7 zile pe an) și încadrate într-o lecție.

Curriculumul pentru învățământul primar dezvoltat generează un sistem de componente ierarhic organizate care realizează două funcții principale:

- funcția reglatoare – vizată prin componenta teleologică;
- funcția strategică – vizată prin componentele conținutală și procesuală.

Aceste componente ale curriculumului se regăsesc în compartimentele prezentului document:

- În *Cadrul conceptual* al curriculumului pentru învățământul primar se descriu la nivel general componentele teleologică, conținutală și procesuală.
- *Curricula disciplinelor* (programa școlară) prezintă aceleași componente la nivelul concret al fiecărei discipline obligatorii incluse în Planul-cadru pentru învățământul primar.
- Prin *Repere privind strategiile didactice* pedagogii sunt orientați să aplice curricula disciplinelor la nivelul proiectării și realizării demersului didactic în conformitate cu specificul disciplinei și particularitățile de vârstă ale elevilor.
- Prin *Repere privind evaluarea* cadrele didactice sunt orientate să aplice curricula disciplinelor la proiectarea și realizarea procesului de evaluare, în contextul noii paradigme a evaluării criteriale prin descriptori.
- În *Activități transdisciplinare* se stabilesc oportunități de abordare transdisciplinară a curriculumului în activitatea didactică la clasă.

Funcțiile reglatoare și strategică ale curriculumului pentru învățământul primar determină categoriile de beneficiari ai prezentului document: conceptori de curriculum, autori de resurse didactice, manageri și cadre didactice, elevi și părinți, alte persoane interesate.

Autorii manualelor și ai altor suporturi didactice vor respecta integral cerințele și recomandările curriculumului în elaborarea conținuturilor și activităților de predare-învățare-evaluare. Manualele vor fi integrate în concepția curriculumului, fiind accesibile, funcționale, operaționale, și îndeplinind nu doar funcția informativă, dar și cea formativă – de învățare prin explorare și descoperire independentă și dirijată, de stimulare, de autoinstruire, autoevaluare și, în final, formare de competențe. Autorii de manuale au dreptul:

- să schimbe ordinea parcurgerii conținuturilor, dacă nu este afectată logica științifică sau didactică;
- să grupeze în diverse moduri elementele de conținut în unități de învățare, cu respectarea logicii interne de dezvoltare a conceptelor specifice disciplinei.

Cadrele didactice vor utiliza curricula disciplinelor în proiectarea și realizarea procesului educațional la clasă. Curriculumul stimulează creativitatea și libertatea cadrelor didactice. În premisa realizării competențelor proiectate și a parcurgerii integrale a conținuturilor obligatorii, învățătorul, în funcție de specificul resurselor umane și materiale, are dreptul:

- să modifice timpul efectiv pentru parcurgerea conținuturilor;
- să utilizeze personalizat și să completeze activitățile de învățare și produsele școlare recomandate;
- să proiecteze și să realizeze strategii originale de predare-învățare și evaluare, optând pentru tehnici și metode variate.

Pentru elevii cu CES, cadrele didactice vor elabora planuri educaționale individualizate în baza curricula disciplinelor [21].

Managerii în educație vor utiliza acest document pentru monitorizarea calității procesului educațional.

Drept condiții pentru implementarea eficientă a curriculumului dezvoltat, evidențiem:

- promovarea unui management eficient al implementării curriculumului în învățământul primar;
- asigurarea unui climat psihologic și relațional favorabil;
- fortificarea mediului de învățare adecvat;
- crearea unui cadru motivațional pentru cadre didactice și elevi;
- acceptarea conștientă de către subiecții procesului educațional a schimbărilor din cadrul curricular;
- parteneriatul eficient cu părinții în cheia „Strategiei intersectoriale de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022” [19];
- parteneriatul eficient cu reprezentanții comunității.

Elevii pot să se activeze în procesul propriei formări, familiarizându-se cu finalitățile proiectate pentru sfârșitul anului școlar.

Părinții se pot orienta în baza curriculumului pentru a urmări și a-și ajuta copiii în procesul învățării.

1. Cadrul conceptual al curriculumului pentru învățământul primar

1.1. Curriculumul pentru învățământul primar: abordare sistemică

Curriculumul pentru învățământul primar este parte componentă a Curriculumului Național și reprezintă un sistem de concepte, procese, produse și finalități care, în integritatea sa, asigură funcționalitatea și dezvoltarea acestui nivel de învățământ.

„Curriculumul include toate experiențele planificate riguros pentru a fi formate elevilor în școală, spre a atinge finalitățile învățării la cele mai înalte standarde de performanță permise de posibilitățile lor individuale.”

Cadrul de Referință
al Curriculumului Național

Curriculumul pentru învățământul primar, ca și concept, „conferă” rolul prioritar finalităților care devin și criterii pentru selecția și organizarea conținuturilor, alegerea strategiilor de instruire și de evaluare.

Totodată, Curriculumul pentru învățământul primar se axează pe abordările psihocentrică și sociocentrică. În cadrul abordării psihocentrice, curriculumul are în centrul atenției elevul cu particularitățile și nevoile

sale, ritmul propriu de învățare și dezvoltare. În cadrul abordării sociocentrice, accentul cade pe asimilarea sistemului de valori promovate de societate.

Curriculumul pentru învățământul primar reprezintă și un sistem de produse prin care se proiectează și se explică ceea ce se urmărește în cadrul educațional. Aceste produse au statute și funcții diferite determinate de poziția lor în paradigma curriculară. Sistemul produselor curriculare include: planul-cadru pentru învățământul primar, curricula disciplinelor (programe școlare), manuale școlare, ghiduri metodologice, seturi multimedia, proiecte de lungă durată etc.

Componenta-cheie a curriculumului pentru învățământul primar o constituie sistemul de finalități exprimate în termeni de competențe.

„Educația are ca finalitate principală formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe care include cunoștințe, abilități, atitudini și valori ce permit participarea activă a individului la viața socială și economică.”

Codul Educației
al Republicii Moldova, Art. 11(1)

„Misiunea învățământului primar: Învățământul primar contribuie la formarea copilului ca personalitate liberă și creativă și asigură dezvoltarea competențelor necesare continuării studiilor în învățământul gimnazial.”

Codul Educației
al Republicii Moldova, Art. 26

„Competența școlară este un sistem integrat de cunoștințe, abilități, atitudini și valori, dobândite, formate și dezvoltate prin învățare, a căror mobilizare permite identificarea și rezolvarea diferitor probleme în diverse contexte și situații.”

Cadrul de Referință
al Curriculumului Național

Fig.1. Structura dinamică a competenței (Model PISA)

1.2. Sistemul de competențe pentru învățământul primar

Sistemul de competențe pentru învățământul primar se structurează astfel:

- A.** Competențe-cheie/transversale/transdisciplinare
- B.** Competențe specifice disciplinelor școlare
- C.** Unități de competențe

A. Competențele-cheie/transversale constituie o categorie curriculară esențială, fiind definite la un nivel înalt de abstractizare și generalizare:

- consemnează așteptările societății cu privire la parcursul școlar al elevilor, în ansamblul său, și la performanțele cele mai generale care ar trebui atinse de elevi la finele școlarizării;
- constituie expresia opțiunilor politicilor educaționale, precum și a tipului de personalitate care se propune a fi format;
- reflectă tendințele dezvoltării politicilor educaționale pe plan internațional, stipulate în Recomandările Consiliului Europei privind competențele-cheie, Raportul Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul XXI, Recomandările UNESCO etc.

Codul Educației al Republicii Moldova, Art. 11(2), stipulează următoarele competențe-cheie:

- a.** competențe de comunicare în limba română
- b.** competențe de comunicare în limba maternă
- c.** competențe de comunicare în limbi străine
- d.** competențe în matematică, științe și tehnologie
- e.** competențe digitale
- f.** competența de a învăța să înveți
- g.** competențe sociale și civice
- h.** competențe antreprenoriale și spirit de inițiativă
- i.** competențe de exprimare culturală și de conștientizare a valorilor culturale

Transversalitatea este o caracteristică importantă a competențelor-cheie. Competențele-cheie/transversale traversează diferitele sfere ale vieții sociale, precum și, în mod firesc, frontierele disciplinare. Astfel, competențele transversale pot fi, în același timp, și transdisciplinare – vizate pe o scară mai largă de disciplinele de studiu.

Competențele transdisciplinare concretizează competențele transversale în cadrul unor domenii de cunoaștere/arii curriculare; integrează diferite acțiuni comune/asociate diferitor discipline, de regulă, dintr-o arie curriculară; se „conturează” în „jurul” unor subiecte comune pentru diferite discipline școlare.

„Profilul de formare al absolventului reprezintă o componentă reglatoare a Curriculumului Național. Capacitățile, atitudinile și valorile (competențele) vizate de profilul de formare au un caracter transdisciplinar și definesc rezultatele învățării, urmărite prin aplicarea Curriculumului Național.”

**Cadrul de Referință
al Curriculumului Național**

Competențele-cheie/transversale/transdisciplinare se formează și se dezvoltă progresiv și gradual pe niveluri și cicluri de învățământ. În funcție de misiunea și oportunitățile învățământului primar, se evidențiază două etape specifice: etapa achizițiilor fundamentale – clasele I, a II-a; etapa dezvoltării – clasele a III-a, a IV-a.

Competențele transdisciplinare pentru învățământul primar sunt circumscrise de **Profilul de formare al absolventului** – un alt concept cu valențe semantice de finalitate a sistemului învățământ.

Profilul absolventului claselor primare proiectează idealul educațional pe primul nivel al sistemului de învățământ.

„Idealul educațional al școlii din Republica Moldova constă în formarea personalității cu spirit de inițiativă, capabile de autodezvoltare, care posedă nu numai un sistem de cunoștințe și competențe necesare pentru angajare pe piața muncii, dar și independență de opinie și acțiune, fiind deschisă pentru dialog intercultural în contextul valorilor naționale și universale asumate.”

Codul Educației al Republicii Moldova, Art. 6

Profilul absolventului se structurează în conformitate cu patru atribute generice ale viitorilor cetățeni, care sunt specificate la nivelul învățământului primar în modul următor [2, p.27-32].

• **Persoanele cu încredere în propriile forțe:**

- își cunosc și apreciază punctele forte și domeniile care necesită dezvoltare;
- manifestă respect și grijă pentru cei din jur;
- pot distinge între bine și rău, între corect și greșit;
- știu să pună întrebări pentru a înțelege mai bine o informație, pentru a-și forma o opinie;
- își expun liber și cu încredere ideile;
- își exprimă/împărtășesc cu alții satisfacția și bucuria pentru succesele obținute;
- iau decizii, solicitând opinii și sfaturi.

- **Persoanele deschise pentru învățare pe parcursul întregii vieți:**
  - manifestă curiozitate pentru a afla lucruri noi;
  - își exprimă opinia cu privire la modalitățile de învățare la care sunt expuși;
  - cunosc domeniile în care au nevoie de sprijin în procesul de învățare;
  - solicită sprijinul necesar;
  - manifestă atenție și interes pentru opiniile altor persoane;
  - participă activ la activitățile de învățare formală și nonformală oferite;
  - descriu situații de învățare informală cu care se întâlnesc în viața cotidiană;
  - manifestă atenție și concentrare în procesul de învățare.
- **Persoanele active, proactive, productive, creative și inovatoare:**
  - cunosc și aplică reguli ale unui mod de viață sănătos;
  - cunosc și aplică regulile de comunicare corectă și eficientă în diverse contexte;
  - participă cu interes la activități comune cu semenii lor;
  - manifestă dorința de a-și ajuta colegii;
  - identifică probleme legate de viața cotidiană și învățare;
  - solicită și oferă ajutor la rezolvarea acestora;
  - manifestă curiozitate pentru activități inovative;
  - manifestă creativitate în domeniile de interes;
  - se implică în activități de voluntariat.
- **Persoanele angajate civic și responsabile:**
  - cunosc drepturile fundamentale ale copilului și responsabilitățile asociate fiecărui drept;
  - demonstrează interes și participă la evenimente culturale și sociale din școală și din comunitate;
  - observă probleme cotidiene cu care se confruntă familiile lor, vecinii, colegii de clasă;
  - manifestă interes pentru problemele persoanelor aflate în dificultate;
  - manifestă interes și respect pentru valorile și opiniile altor persoane;
  - cunosc și respectă simbolurile naționale ale Republicii Moldova;
  - cunosc tradițiile și obiceiurile populare principale din Republica Moldova în diversitatea lor culturală și participă la activități consacrate acestora.

B. Competențele specifice disciplinelor derivă din competențele transdisciplinare și competențele-cheie/transversale. Competențele specifice reprezintă sisteme integrate de cunoștințe, abilități, valori și atitudini, pe care și le propune să le formeze/dezvolte fiecare disciplină la nivelul învățământului primar, prin corelare cu întreaga perioadă de școlarizare [apud 2, p. 24]. Competențele specifice fiecărei discipline școlare se prezintă în curriculumul disciplinar respectiv și se preconizează a fi atinse până la finele clasei a IV-a.

C. Unitățile de competențe sunt constituate ale competențelor și facilitează formarea competențelor specifice, reprezentând etape/pietre de temelie în achiziționarea/construirea acestora. Unitățile de competențe sunt structurate și

dezvoltate la fiecare disciplină pentru fiecare dintre clasele I-IV pe parcursul unei unități de învățare/unui an școlar, fiind prezentate în curriculumul disciplinar respectiv [2, p. 24-25].

1.3. Sistemul de conținuturi pentru învățământul primar

În curriculumul pentru învățământul primar, sistemul de conținuturi (în sens larg) se structurează pe arii curriculare și discipline de studiu, care au menirea să asigure formarea competențelor proiectate. Conținuturile pe discipline (în sens îngust) vizează: **cunoștințe** (teorii, legi, legități, fapte, fenomene, procese, date etc.) și **valori umane**.

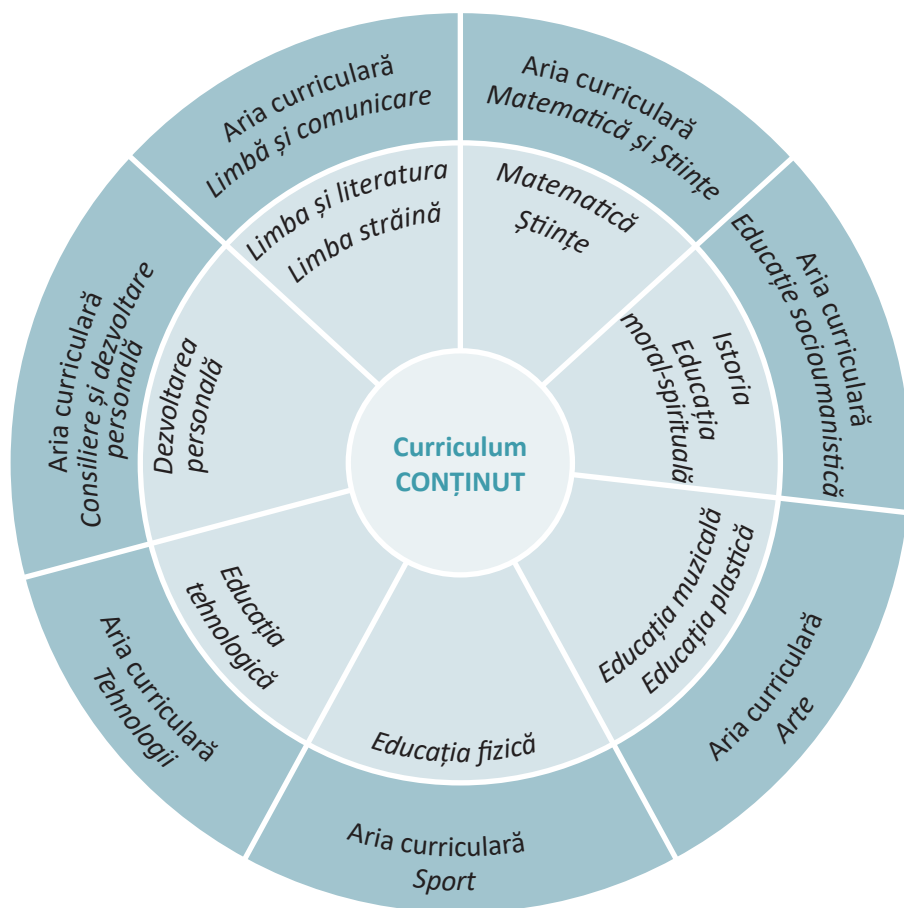

Fig. 2. Sistemul de conținuturi în cadrul curriculumului

1.4. Curriculumul pentru învățământul primar ca sistem de procese

Din punct de vedere procesual, curriculumul pentru învățământul primar se axează pe următoarele aspecte [apud 2, p.76]:

- promovarea concepției constructiviste și interactive: centrarea pe cel ce învață, interacțiunea activă a elevului cu alți elevi/cadre didactice, dar și cu propriu-zisul conținut curricular, prin construirea de noi cunoștințe, înțelegeri și interpretări proprii etc.;
- realizarea intra-, inter- și transdisciplinarității în contexte autentice de învățare asigurând formarea eficientă a competențelor;
- valorificarea principiilor individualizării, diferențierii, personalizării în procesul de învățare, asigurarea eficientă a procesului de incluziune școlară;
- asigurarea cadrului integrativ al procesului de predare-învățare-evaluare: realizarea conexiunii inverse;
- redimensionarea evaluării rezultatelor școlare, axându-se pe evaluarea nivelului de manifestare a competențelor elevilor în contextul evaluării criteriale prin descriptorii, conform Codului Educației al Republicii Moldova, Art.16 (5).

2. Curricula disciplinelor

2.1. Curriculumul disciplinar: produs curricular

În cadrul abordării sistemice a curriculumului pentru învățământul primar, curriculumul disciplinar, alături de alte produse curriculare la disciplină, reprezintă un document proiectiv și reglator, care consemnează oferta educațională obligatorie a unei anumite discipline pe parcursul școlar determinat.

Structura acestui document include următoarele elemente:

- Competențele specifice disciplinei
- Administrarea disciplinei
- Repartizarea orientativă a orelor pe unități de conținut
- Unitățile de învățare care includ sisteme de unități de competențe:
  - structurate pe unități de conținut și însoțite prin activități de învățare și produse școlare recomandate;
  - sintetizate la finele fiecăreia dintre clase.

Competențele specifice, fiind proiectate pentru tot parcursul claselor primare, reperează proiectarea de lungă durată la disciplină.

Proiectarea didactică anuală a disciplinei se realizează conform datelor din **Administrarea disciplinei** și ținând cont de **Repartizarea orientativă a orelor pe unități de conținut**.

Sistemele de unități de competențe proiectate pentru o unitate de învățare sunt prevăzute integral pentru evaluarea de tip cumulativ la finele respectivei unități de învățare și selectiv – pentru evaluarea formativă pe parcurs. Aceste sisteme reperează proiectarea didactică a unităților de învățare și proiectarea didactică de scurtă durată.

Sistemele de unități de competențe sintetizate la finele fiecărei clase sunt prevăzute pentru evaluarea anuală. Aceste sisteme reperează descrierea rezultatelor elevilor în tabelul de performanță școlară întocmit la finalizarea fiecăreia dintre clasele I-IV.

Unitățile de conținut constituie mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea sistemelor de unități de competențe proiectate pentru unitatea de învățare dată. Respectiv, se vizează realizarea competențelor specifice disciplinei, dar și a celor transversale/transdisciplinare.

Unitățile de conținut includ liste de termeni specifici disciplinei: cuvinte/sintagme care trebuie să intre în vocabularul activ al elevului la finalizarea respectivei unități de învățare.

Activitățile de învățare și produsele școlare recomandate prezintă o listă deschisă de contexte semnificative de manifestare a unităților de competențe proiectate pentru formare/dezvoltare și evaluare în cadrul unității respective de învățare. Cadrul didactic are libertatea și responsabilitatea să valorifice această listă în mod personalizat la nivelul proiectării și realizării lecțiilor, dar și să o completeze în funcție de specificul clasei concrete de elevi, de resursele disponibile etc.

Axarea învățământului primar pe formarea de competențe nu anulează conceptul de *obiectiv*, ci invers, presupune valorificarea acestuia la nivelul proiectării didactice de scurtă durată, corelând acele componente ale unității de învățare, care se vizează prin lecția dată.

2.2. Aria curriculară „Limbă și comunicare”

Limba și literatura română

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI INTEGRATE

1. Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare.
2. Producerea mesajului oral, demonstrând abordare eficientă în diferite contexte de comunicare.
3. Receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, dând dovadă de citire corectă, conștientă, cursivă și expresivă.
4. Producerea de mesaje scrise în situații de comunicare, demonstrând tendințe de autocontrol și atitudine creativă.
5. Aplicarea elementelor de construcție a comunicării în mesajele emise, manifestând tendințe de conduită autonomă.
6. Gestionarea experiențelor lectorale în contexte educaționale, sociale, culturale, dând dovadă de interes și preferințe pentru lectură.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an ¹
Obligatorie	Limbă și comunicare	I	8	264
		II	7	231
		III	7	231
		IV	7	231

REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT

Unități de conținut	Clasa			
	I	II	III	IV
Comunicare orală	30	30	24	30
Comunicarea scrisă				
• Lectura	106	80	91	80
• Scrisul	102	81	76	81
Tainele cărții	16	30	30	30
Elemente de construcție a comunicării	Se va repartiza în cadrul celor 4 unități de conținut			
<i>La discreția cadrului didactic</i>	10	10	10	10

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

CLASA I

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>Competența specifică 1. Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare</p> <p>1.1. Identificarea semnificației unui mesaj scurt, rostit cu claritate, pe teme accesibile.</p> <p>1.2. Recunoașterea sensului cuvintelor dintr-un enunț audiat.</p> <p>1.3. Desprinderea unor informații dintr-un mesaj audiat, rostit clar.</p> <p>1.4. Distingerea cuvintelor dintr-o propoziție, a silabelor dintr-un cuvânt, a sunetelor dintr-o silabă.</p> <p>1.5. Evidențierea cuvântului și a propoziției ca elemente esențiale de structură a comunicării.</p>	<p>Comunicarea orală: înțelegerea după auz²</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omul și comunicarea. • Modul în care comunicăm. • Ascultăm și înțelegem mesajul. • Cuvântul. • Componenta sonoră a cuvântului. • Propoziția. • Semnificația propoziției: enunțiativă, interogativă, exclamativă. • Conținutul propoziției. • Intonarea propozițiilor conform conținutului exprimat. <p><i>Terminologie specifică:</i> comunicare, cuvânt.</p>	<p>Lectura imaginilor; Jocuri literare; Jocuri-dramatizare; Jocuri didactice; Informații prezentate succint; Răspunsuri la întrebări; Recunoașterea sunetelor, a grupurilor de sunete, a cuvintelor, a enunțurilor simple în mesajul scris și oral; Audierea unor emisiuni pentru copii; Colaborarea în echipă.</p>
<p>Competența specifică 2. Producerea mesajului oral, demonstrând abordare eficientă în diferite contexte de comunicare</p> <p>2.1. Pronunțarea clară, precisă și articulată a enunțurilor.</p> <p>2.2. Descrierea ghidată a obiectelor după culoare, formă, mărime, dimensiune, mod de utilizare.</p> <p>2.3. Identificarea dialogului în comunicare.</p> <p>2.4. Implicarea în dialog prin respectarea regulilor de etichetă.</p> <p>2.5. Combinarea elementelor nonverbale cu cele verbale în situații reale sau modelate.</p>	<p>Comunicarea dialogată</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dialogul. • Componentele dialogului: vorbitorul, ascultătorul. • Dialogul simplu. • Dialogul în funcțiune. • Eticheta comunicării în dialog. • Formule elementare de solicitare și de permisiune. 	<p>Lectura imaginilor; Activități de grup; Răspunsuri la întrebări; Jocuri de rol; Exerciții de dialog; Dialogul oral; Informații prezentate succint;</p>

² pe cale intuitivă, fără folosirea terminologiei

<p>2.6. Formularea enunțurilor potrivite unor situații cunoscute de comunicare.</p> <p>2.7. Prezentarea informației desprinse din lectura unei imagini.</p>	<p>Comunicarea monologată</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea personală. • Prezentarea membrilor familiei (prenume, grade de rudenie primară). • Relatări/povești de fapte, întâmplări, fragmente din povești, texte audiate, citite. <p>Comunicarea descriptivă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Descrieri de obiecte după formă, dimensiune, culoare, mod de utilizare. • Lectura imaginii. <p>Comunicarea nonverbală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gestul, mimica. • Unele semnale ale serviciilor: asistentă medicală de urgență, pompieri, poliție; semne rutiere; afișe informaționale etc. <p><i>Terminologie specifică:</i> dialog, vorbitor, ascultător.</p>	<p>Situația de comunicare (prezentare orală);</p> <p>Discuții libere;</p> <p>Repoziționarea clară și cu intonație a unui text audiat;</p> <p>Exerciții de descriere/prezentare a unor obiecte;</p> <p>Jocuri literare;</p> <p>Jocuri-dramatizare;</p> <p>Jocuri didactice;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
<p>Competența specifică 3. Receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, dând dovadă de citire corectă, cursivă și expresivă</p>		
<p>3.1. Citirea corectă și conștientă a silabelor, cuvintelor și pozițiilor scrise cu litere de tipar sau de mână.</p> <p>3.2. Citirea corectă, cursivă, fluentă a unui text literar/nonliterar.</p> <p>3.3. Raportarea argumentată a imaginilor la textul citit.</p> <p>3.4. Reproducerea poeziilor propuse și a celor alese la dorință.</p> <p>3.5. Reproducerea ghidată a unui fragment dintr-un text literar.</p>	<p>Citirea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sunetele și literele. • Literele mici și mari de tipar și de mână. • Cuvintele. Analiza sonoră. • Grupurile de litere: ce, ci, che, chi, ge, gi, ghe, ghi, oa. • Grupurile de sunete gz, cs scrise cu litera x. • Citirea silabisită. • Citirea cuvintelor. • Norme de pronunție. • Citirea propozițiilor. • Alfabetul. Generalizarea literelor și a sunetelor învățate. 	<p>Exerciții specifice metodei fonetice, analitico-sintetice;</p> <p>Lectura imaginilor;</p> <p>Recunoașterea sunetelor, a grupurilor de sunete, a cuvintelor, a enunțurilor simple în mesajul scris și oral;</p> <p>Citirea cu voce a unui text cunoscut;</p> <p>Textul (literar/nonliterar) citit la prima vedere;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Textul. Citirea textului. • Vocabularul textului. • Cuvinte noi din text. • Cuvinte cu sens asemănător. • Cuvinte cu sens opus. • Textul și imaginea. • Textul-poezie: strofă, vers³. • Personajul literar și faptele sale. • Atitudinea față de comportamentul personajelor descrise în textele citite⁴. • Învățătura textului⁴. • Tematica textului⁴. • Emoțiile trăite⁴. • Reproduse ghidate ale unor fragmente de text. • Poezia. Memorarea și recitarea expresivă. • Textul nonliterar informativ. • Textul nonliterar funcțional. • Specii literare (pentru textele din manual): povestea, poezia, ghicitoarea, proverbul. <p><i>Terminologie specifică:</i> sunet, literă, grup de litere, text, poezie, bilețel, felicitare, scrisoare, personaj.</p>	<p><i>Textul nonliterar informativ:</i> orarul lecțiilor, programul de lucru (magazin, bibliotecă, punct medical), adresele străzilor, orarul circulației transportului în localitate, prețul mărfurilor; <i>Textul nonliterar funcțional:</i> felicitarea orală scurtă, bilețelul de informare, scrisoarea cu text scurt și desen; Poezia recitată; Textul literar povestit; Antrenamente de dicție; Exerciții de automatizare a citirii; Prezentarea unui text literar cunoscut; Citirea multiplă: citirea în perechi, citirea în lanț, citirea în ștafetă, citirea ghidată și/sau selectivă; Jocuri literare; Jocuri-dramatizare; Jocuri didactice; Tehnici de lectură interpretativă; Colaborarea în echipă.</p>
--	--	--

³ fără definire, la nivel de observare și identificare

⁴ ghidat

Competența specifică 4. Producerea de mesaje simple în situații de comunicare, demonstrând tendințe de autocontrol și atitudine creativă

<p>4.1. Scrierea corectă, lizibilă a literelor mari și mici, de mână și de tipar, cu păstrarea spațiului, înclinării și a aspectului îngrijit.</p> <p>4.2. Folosirea normelor elementare de ortografie și de punctuație (punctul, semnul întrebării, semnul exclamării⁵) la scrierea propozițiilor.</p> <p>4.3. Scrierea unor propoziții pe baza imaginilor și prezentarea lor grafică.</p>	<p>Copieri (inclusiv cu litere de tipar) de litere, grupuri de litere, silabe, cuvinte, propoziții;</p> <p>Transcrieri de litere, grupuri de litere, silabe, cuvinte, propoziții;</p> <p>Transcrieri: cuvinte, semne de punctuație învățate, propoziții, fragmente de text, texte utilitare (bilețel de informare, felicitare scurtă, SMS de informare);</p> <p>Dictări de litere; dictări de silabe; dictări de cuvinte; dictări de propoziții din 2-3 cuvinte cunoscute;</p> <p>Caietul meu;</p> <p>Scrisul;</p> <p>Propoziția alcătuită și scrisă;</p> <p>Colaborarea în echipă;</p> <p>Transcriere de text;</p> <p>Dictarea (scrierea după dictare);</p> <p>Mesaj electronic scurt.</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>	
<p>Scrisul</p> <ul style="list-style-type: none"> Regulile scrisului: spațiul, înclinația uniformă. Aspectul îngrijit al scrisului. Aranjarea în pagină: data, titlul, alineatul. Poziția corectă a corpului, a mâinii, a caietului. Scrierea literelor mari și mici, izolat și combinate în silabe. Scrierea cuvintelor. Despărțirea cuvintelor în silabe⁶. Scrierea propozițiilor enunțiative, interogative și exclamative⁶. <p>Ortografia și punctuația</p> <ul style="list-style-type: none"> Ortografia cuvintelor ce conțin grupurile de litere ce, ci, che, chi, ge, gi, ghe, ghi și a cuvintelor cu î, â, x. Majuscula la început de propoziție, la prenume și nume de persoane. Semnele de punctuație la sfârșit de propoziții: punctul (.), semnul întrebării (?), semnul exclamării (!)⁵. <p>Contexte de realizare</p> <ul style="list-style-type: none"> Scriere funcțională (copieri, transcrieri, dictări). Transcrieri/copieri de texte nonliterare scurte. <p><i>Terminologie specifică:</i> litere mici, litere mari, litere de mână, litere de tipar, grup de litere, punctul, semnul întrebării, semnul exclamării.</p>		

⁵ semnul exclamării la transcriere

⁶ pe cale intuitivă, fără folosirea terminologiei și a regulilor

Competența specifică 5. Aplicarea elementelor de construcție a comunicării în mesajele emise, manifestând tendințe de conduită autonomă

<p>5.1. Identificarea consoanelor, vocalelor și a silabelor în cuvinte.</p> <p>5.2. Realizarea analizei sonore în cuvintele ce nu conțin grupuri de litere.</p> <p>5.3. Recunoașterea cuvântului și a propozițiilor, ca elemente de construcție a comunicării.</p> <p>5.4. Pronunțarea corectă a cuvintelor limbii române.</p>	<p>Elemente de construcție a comunicării</p> <p>Lexicul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul și sensurile lui. • Cuvinte cu sens asemănător, cu sens opus⁷. <p>Fonetica</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sunetul și litera – corespondența dintre ele. • Alfabetul limbii române. • Vocalele și consoanele. • Componenta sonoră a cuvântului (în afara cuvintelor ce conțin grupurile de litere enumerate mai sus). • Rostirea corectă a consoanelor luând ca sprijin orice vocală: ca – ac; cu – nu; lu – fu. • Silaba. • Despărțirea cuvintelor în silabe⁷. <p>Morfologia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modificarea cuvintelor în procesul comunicării și în contexte concrete. <p>Sintaxa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Propoziția. • Identificarea propozițiilor în textele citite. • Reprezentarea propoziției prin semne convenționale. • Recunoașterea propoziției după semnele convenționale. • Propoziția după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă, exclamativă⁷. <p><i>Terminologie specifică:</i> sunet, literă, silabă, cuvânt, alfabet, propoziție.</p>	<p>Exerciții specifice de dezvoltare a vocabularului;</p> <p>Exerciții-joc de stabilire a acordului gramatical între cuvinte;</p> <p>Propoziția alcătuită și scrisă;</p> <p>Transcriere de text;</p> <p>Dictarea (scrisura după dictare);</p> <p>Jocuri didactice;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
--	---	--

⁷ pe cale intuitivă, fără folosirea terminologiei

Competența specifică 6. Gestionarea experiențelor lectorale în contexte educaționale, sociale, culturale, dând dovadă de interes și preferințe pentru lectură

<p>6.1. Recunoașterea componentelor cărții.</p> <p>6.2. Prezentarea ghidată a mesajelor textelor și a cărților cunoscute.</p> <p>6.3. Expunerea opiniilor față de cele citite.</p> <p>6.4. Alegerea motivată a diferitor tipuri de cărți.</p>	<p>Tainele cărții</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cartea. • Cartea în viața noastră. • Componentele cărții: coperta (titlul și autorul cărții), filele cu text, imaginile. • Numerotarea paginilor și orientarea în pagină. • Cuprinsul cărții. • Biblioteca școlii, biblioteca clasei. <p>Preferințe de cărți și impresii despre carte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cărți cu imagini. • Cărți cu poezii, proverbe, ghicitori și frământări de limbă. • Cărți cu povești românești. • Presa periodică pentru copii. • Prezentare de carte. <p><i>Terminologie specifică:</i> carte, cărți cu poezii, cărți cu povești, ziar, revistă, bibliotecă, copertă, file, cuprins.</p>	<p>Atelierul de lectură; Atelierul de discuție; Atelierul de creație; Excursie la biblioteca școlii, comunității; activități cu bibliotecara; Completarea unui jurnal de lectură al clasei, folosind desene și enunțuri scurte; Citirea unor reviste pentru copii; Audierea poveștilor cu e-book-ul; Memorări de versuri; Jocuri literare; Jocuri-dramatizare; Jocuri didactice; Prezentarea unui text literar cunoscut; Textul literar povestit; Prezentarea unei cărți citite; Colaborarea în echipă.</p>
---	--	---

La sfârșitul clasei I, elevul poate:

- rosti cu claritate enunțuri, identificând sunete, silabe și cuvinte;
- citi cuvinte și propoziții scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână;
- recita poezii propuse și poezii alese la doriță;
- recunoaște cele mai simple specii literare învățate (povestea, poezia, ghicitoarea, proverbul);
- reproduce/povestea (ghidat) fragmente din poveștile/textele ascultate;
- scrie cuvinte, propoziții cu litere de mână și de tipar, lizibil, cu înclinație uniformă;
- transcrie și copia propoziții cu litere de mână și de tipar;
- ortografia cuvinte cu grupurile de litere învățate;
- scrie dictări de cuvinte, propoziții;

- despărți cuvintele în silabe, pe baza regulilor elementare învățate;
- utiliza semne de punctuație (punctul, semnul întrebării) și scrie cu majusculă la începutul propoziției și nume de persoane;
- scrie mesaje scurte, formate din cuvinte scrise cu litere de mână și de tipar;
- alcătui oral propoziții cu cuvinte date;
- participa la dialoguri simple, în diferite contexte de comunicare;
- exprima idei referitoare la identitatea proprie;
- expune și formula mesaje orale, pe teme accesibile și cunoscute;
- prezenta în mod consecutiv, ghidat, unele informații;
- alege pentru lectură suplimentară texte simple, susținute de suport imagistic, **manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:**
- atitudine pozitivă, atenție și concentrare;
- abordare eficientă în diferite contexte de comunicare;
- atenție și toleranță față de partenerii de dialog în diferite situații de comunicare;
- preferințe pentru lectură suplimentară a cărților și a presei periodice pentru copii;
- curiozitate pentru activitățile școlare;
- elemente de creativitate în domeniile de interes.

LECTURĂ RECOMANDATĂ⁸

Texte literare/cărți din literatura pentru copii

Folclor, „Vocea tare și șoapta”, „Culorile bobîțelor de poamă”, „Baba Dochia”, „Doi frați”, „Cearta nu aduce folos”, „Fata cea harnică”, „Ulciorul cu galbeni”, „Morarul”, „Joacă-joacă, tânără fetiță”, „Țăranul e pe câmp”, „Podul de piatră”, Frământări de limbă, „Cântec de leagăn”; **Ion Creangă**, „Punguța cu doi bani”, „Capra cu trei iezi”, „Mere putrede și mere bune”; **Spiridon Vangheli**, „Guguță”, „Buchiiile lui Ion Creangă”, „Banca lui Guguță”, „Scrânciobul lui Guguță”, „Urătorii”, „Primăvara”; **Ion Druță**, „Trofimaș se gătește de școală”, „Mama”; **Alexei Mateevici**, „Limba noastră”; **Grigore Vieru**, „Frumoasă-i limba noastră”, „Plaiul meu”, „Zilele săptămânii”, „Câte litere știi”, „Albinuța”, „Tu, iarbă, tot ai mamă?”, „Mama”; **Constantin Drăgomer**, „Omul harnic”, „Cartea”, „Plăcințele cu bucluc”; **Dumitru Matcovschi**, „Patrie”, „Creionul roșu”; **Vasile Romanciuc**, „Moldova”, „Ciocârlia”; **Elena Farago**, „Bondarul leneș”, „Doi frați cuminiți”, „De ziua mamei”; **Ada Zaporjanu**, „Mi-i dor de buni-cuța”, „Gustul fulgilor de nea”; **Vladimir Beșleagă**, „Moldova mea”; **Leonida Lari**, „Pâinea”; **Vladimir Rusnac**, „Dragu mi-i să cânt”; **Victor Prohin**, „De ce are girafa gâtul lung”; **Elvira Crețu**, „Povestea Mărioarei”; **Nicolae Esinencu**, „Bună dimineața”; **Anton Pann**, „Povestea vorbeii”; **Iuliu Cârchel**, „Puiul”; **Traian Dorz**, „Învață tu, copile”; **Petru Cărare**, „Legea politeției”, „Micul Păcălici”; **Liviu Deleanu**, „Fii ordonat”; **Anatol Ciocanu**, „Tot pe drum și pe ninsoare”; **Arcadie Suceveanu**, „Bal mascat”; **Nicolae Dabija**, „În satul bunicilor”; Ștefan Iosif, „Cântec de primăvară”; **Titus Știrbu**, „Pomul cu litere”, „Alfabet cu zâmbet”, „Pomul cu cifre”; **Ana Manole**, „Mămica și pâinică”; **Ianoș Țurcanu**, „O girafă supărată”; **Nicolae Savostin**, „Omul bun”; **Florin Costinescu**, „Să-nvățăm de la furnici”; **Vinciu Gafiță**, „Supărarea Mărioarei”; **Ion Vieru**, „Cuptorul”; **Constantin Ușinski**, „Cele dintâi raze”; **Gheorghe Gheorghiu**, „Bucchetul de flori”; **Vasile Suhomlinski**, „Furnica stăruitoare”; **Spiridon Vangheli**, „Carte de citire și gândire”, Cartea 1.; **Frații Grimm**, „Albă-ca-Zăpada”. Din colecția Cărțile copilăriei; **Frații Grimm**, „Frățior și surioară”. Din colecția Cărțile copilăriei; **Charles Perrault**, „Cenușăreasa”. Din colecția Cărțile copilăriei; **Charles Perrault**, „Piele-de-măgar”. Din colecția Cărțile copilăriei; **Hans Cristian Andersen**, „Bobocelul cel urât”. Din colecția Cărțile copilăriei; „Aventura unei gogoșe. O poveste care se vrea nu doar citită, ci și scrisă”; „Țărâmul literelor. Prima mea carte de lectură: povestioare”, Selectare și adaptare: **Ala Bujor**; **Cristina Bujor**, „Întâmplări cu tâlc despre ceartă”, „Întâmplări cu tâlc despre prietenie”, „Întâmplări cu tâlc despre responsabilitate”; **Iulian Filip**, „Copăcel, copăcel”, „Rochița leneșă”, „Urmele mele frumoase”; **Nicolae Rusu**, „Coada iepurașului” (proză scurtă pentru copii); **Aurelian Silvestru**, „Templul bunătății” etc.

⁸ Tematica lecturii particulare este de obicei liberă, însă e bine să fie apropiată de tematica lecturii din clasă pentru a realiza legături tematice, comparații și extensii valorice. Lista recomandată este flexibilă și constituie un reper de orientare, ținând cont de situația de facto în bibliotecile personale și locale. Atenționăm că elevii nu vor fi orientați spre un anumit număr de cărți citite pe an.

CLASA a II-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>Competența specifică 1. Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare</p> <p>1.1. Identificarea semnificației unui mesaj oral într-o situație de comunicare cunoscută.</p> <p>1.2. Explicarea sensului cuvintelor dintr-un enunț audiat.</p> <p>1.3. Determinarea informațiilor esențiale dintr-un mesaj audiat.</p> <p>1.4. Distingerea după auz a corectitudinii logice a propozițiilor.</p> <p>1.5. Receptarea de mesaje orale, în contexte cunoscute de comunicare.</p>	<p>Comunicarea orală: înțelegerea după auz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omul și comunicarea. • Modul în care comunicăm. • Ascultăm și înțelegem mesajul. <p>Situații de comunicare: cuvântul și propoziția – elemente de bază ale comunicării verbale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul – grup de sunete cu un înțeles. • Cuvinte care denumesc obiecte. Semnificația lor în vorbire. • Cuvinte care exprimă acțiuni. Semnificația lor în vorbire. • Cuvinte care arată însușiri. Semnificația lor în vorbire. • Propoziția simplă, propoziția dezvoltată; afirmativă, negativă⁹. • Propozițiile după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă, exclamativă. Semnele de punctuație respective. • Intonarea corectă a propoziției. <p><i>Terminologie specifică:</i> comunicare, ascultător, vorbitor, propoziție, cuvânt, sunet.</p>	<p>Analiza și sinteza fonetică a cuvintelor; Formularea de răspunsuri orale la întrebări; Precizarea evenimentelor din textul audiat; Povestirea orală a unui fragment audiat; Executarea unor acțiuni după instrucțiuni; Jocuri-dramatizări; Audierea unor emisiuni pentru copii; Colaborarea în echipă.</p>

⁹ pe cale intuitivă, fără folosirea terminologiei

Competența specifică 2. Producerea mesajului oral, demonstrând abordare eficientă în diferite contexte de comunicare

<p>2.1. Articulare clară și corectă a enunțurilor, cu intonația corespunzătoare intenției de comunicare.</p> <p>2.2. Descrierea ghidată a obiectelor, a personajelor pe baza faptelor sesizate în context sau a reperelor propuse.</p> <p>2.3. Utilizarea dialogului în situații cunoscute de comunicare.</p> <p>2.4. Aplicarea normelor elementare de etichetă verbală și de comportament nonverbal asociat.</p> <p>2.5. Redarea prin cuvinte proprii a conținutului unui fragment dintr-un text citit sau audiat.</p> <p>2.6. Construirea textelor orale scurte pe baza unor imagini.</p> <p>2.7. Exprimarea propriei opinii în anumite situații de comunicare, cu ajutorul informațiilor cumulate.</p>	<p>Comunicarea dialogată</p> <ul style="list-style-type: none"> • Componentele dialogului: ascultător, vorbitor. • Organizarea dialogului simplu: întrebare – răspuns. • Linia de dialog. • Formule de inițiere, de menținere și de încheiere a unui dialog. • Eticheta comunicării. Formule de salut, de adresare, de mulțumire. • Formule de prezentare (Prezentarea personală, prezentarea unui prieten). • Formule de permisiune și de solicitare. <p>Comunicarea monologată</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consecutivitatea ideilor într-o narațiune. • Relatarea unor întâmplări, povestioare alcătuite după un șir de ilustrații, benzi desenate. • Relatarea unor evenimente, informații din mass-media. <p>Comunicarea descriptivă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Descrieri de obiecte după formă, dimensiune, culoare, mod de utilizare (actualizare). • Descrieri de plante, animale (cu sau fără repere). • Caracterizări de personaje. <p>Comunicarea nonverbală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gestul, mimica. • Unele semnale ale serviciilor (asistență medicală de urgență, pompieri, poliție); semne rutiere; afișe informaționale etc. • Ajustarea elementelor nonverbale la comunicarea verbală. 	<p>Dialogul oral;</p> <p>Formularea unor enunțuri de adresare, solicitare, mulțumire;</p> <p>Informații prezentate succint;</p> <p>Situația de comunicare (prezentarea orală);</p> <p>Lectura imaginilor;</p> <p>Povestirea orală;</p> <p>Oferirea unor informații;</p> <p>Personajul literar caracterizat/obiectul descris;</p> <p>Caracterizarea personajelor după faptele descrise;</p> <p>Jocuri-dramatizări;</p> <p>Jocuri didactice;</p> <p>Jocuri literare;</p> <p>Discuții libere;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
	<p><i>Terminologie specifică:</i> dialog, ascultător, vorbitor, descriere.</p>	

Competența specifică 3. Receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, dând dovadă de citire corectă, cursivă și expresivă

<p>3.1. Utilizarea tehnicilor de lectură corectă, conștientă și fluidă.</p> <p>3.2. Distingerea informațiilor esențiale dintr-un text citit.</p> <p>3.3. Recitarea poeziilor propuse și a celor selectate în mod independent.</p> <p>3.4. Identificarea trăsăturilor fizice și morale ale personajelor principale dintr-un text literar citit.</p> <p>3.5. Exprimarea în cuvinte proprii a ideilor și a atitudinilor față de textul citit și față de personajele textului.</p> <p>3.6. Relatarea selectivă a textelor citite, conform fragmentelor indicate sau ilustrate.</p>	<p>Lectura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Citirea corectă, conștientă și fluidă. • Viteza și ritmul citirii¹⁰. • Textul. Componentele textului: titlul, autorul, conținutul propriu-zis. • Textul literar: alineatul și semnificația lui. • Ideile textului (după alineate). • Textul literar (fragmentul de text) și imaginea asociată. • Personajele literare pozitive și negative. • Atitudinea față de comportamentul personajelor descrise. • Atitudinea cititorului față de cele citite. • Valori în textele literare. • Aprecierea textelor literare (acceptă/nu acceptă; susține/nu susține). • Învățătura textului¹¹. • Tematica textului¹¹. • Emoțiile trăite¹¹. • Povestirea (orală, liberă, în succesiune și selectivă), imitând tonul, intonația și timbrul vocii¹². • Versificația: poezia, strofa, versul, rima. • Citirea textului nonliterar/informativ (articole informative, afișe, articole de ziar, reviste, enciclopedii pentru copii, instrucțiuni de joc, scrisori, bilețele, felicitări). • Specii literare (pentru textele din manual): povestea, fabula, poezia, ghicitoarea, proverbul. 	<p>Citirea cu voce a unui text cunoscut;</p> <p>Textul (literar/nonliterar) citit la prima vedere;</p> <p>Textul analizat (în limita standardelor);</p> <p>Planul de idei (elaborare);</p> <p>Textul literar povestit;</p> <p>Raportarea imaginii la fragmentul respectiv al textului;</p> <p>Poezia recitată;</p> <p>Compararea structurii poeziei cu structura textului în proză;</p> <p>Mini-proiectul în grup;</p> <p>Citirea subtitrelor din filme, emisiuni informative accesibile copiilor;</p> <p>Jocuri literare;</p> <p>Jocuri-dramatizări;</p> <p>Jocuri didactice;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
--	---	--

¹⁰ intensificare și automatizare

¹¹ ghidat

¹² pe cale intuitivă, fără folosirea terminologiei

	<p>Vocabularul textului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvintele noi din text. • Sensurile cuvântului: cuvinte cu sens asemănător, cuvinte cu sens opus (identificare). • Cuvinte cu sens propriu, cuvinte cu sens figurat. • Cuvinte ce denumesc obiecte, cuvinte ce arată însușiri, cuvinte ce exprimă acțiuni. Identificarea lor în textele citite. • Cuvinte care descriu emoția postlectorală. <p><i>Terminologie specifică:</i> text, alineat, fragment, personaje, poezie, strofă, rimă, cuvinte cu sens asemănător, cuvinte cu sens opus.</p>	
<p>Competența specifică 4. Producerea de mesaje simple în situații de comunicare, demonstrând tendințe de autocontrol și atitudine creativă</p>		
<p>4.1. Scrierea corectă, lizibilă a propozițiilor și textelor mici, cu litere de mână și de tipar, respectând spațiul, înclinația și aspectul îngrijit.</p> <p>4.2. Folosirea regulilor de ortografie și de punctuație învățate.</p> <p>4.3. Compunerea textelor literare/funcționale scurte, după repere.</p> <p>4.4. Transmiterea în scris a unor idei.</p>	<p>Scrisul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scrisul – necesitate în viața omului. • Înclinația uniformă, acuratețea, așezarea estetică în pagină a scrisului. • Aranjarea textului în pagina caietului: plasarea titlului, a autorului, folosirea alineatelor, respectarea spațiului dintre cuvinte. <p>Ortografia și punctuația</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scrierea corectă fără omiteri de litere, silabe la copii și transcrieri. • Ortografia cuvintelor ce conțin grupurile de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi. • Cuvinte ce conțin literele ț, x, â. • Scrierea corectă a grupurilor de litere oa, ie. • Cuvinte ce conțin consoana m înaintea de b, p. 	<p>Compunerea (scris)/Redactarea textelor proprii cu și fără repere;</p> <p>Scrisul;</p> <p>Dialogul scris;</p> <p>Bilețelul;</p> <p>Caietul meu;</p> <p>Transcriere de text;</p> <p>Dictarea (scrierea după dictare);</p> <p>Cuvinte cu ortograme;</p> <p><i>Textul nonliterar informativ:</i></p> <p>orarul lecțiilor, programul de lucru (magazin, bibliotecă, punct medical), adresele străzilor, orarul circulației transportului în localitate, prețul mărfurilor;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea ortogramelor: s-a, sa, s-au, sau. • Virgula la enumerare, virgula în adresare. • Linia de dialog. • Semne de punctuație la sfârșit de propoziții: semnul exclamării (!); semnul întrebării (?); punctul (.). • Majuscula în propoziție. • Majuscula în scrierea numelor proprii (nume, prenume; denumiri de sate, orașe; denumirile țării, capitalei). <p>Contexte de realizare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scriere funcțională (copieri, transcrieri, dictări). • Transcrieri/copieri de texte nonliterare scurte. • Compuneri după o ilustrație sau pe baza unor benzi de desene. • Textul nonliterar informativ. • Textul nonliterar funcțional. <p><i>Terminologie specifică:</i> sunet, literă, grup de litere, text, poezie, bilețel, personaj, învățătură, majuscula, scrisoare.</p>	<p><i>Textul nonliterar funcțional:</i> bilețelul de informare, scrisoarea cu text scurt și desen; bilețel de mulțumire; bilețelul de informare; bilețelul de solicitare; răspuns la bilețel; scurte mesaje scrise electronice (SMS); răspuns la mesaje; Colaborarea în echipă.</p>
<p>Competența specifică 5. Aplicarea elementelor de construcție a comunicării în mesaje emise, manifestând tendințe de conduită autonomă</p>		
<p>5.1. Distingerea cuvintelor noi și a sensului lor în diverse texte și enunțuri.</p> <p>5.2. Aplicarea regulilor învățate de despărțire a cuvintelor în silabe și la capăt de rând.</p> <p>5.3. Respectarea normelor fonetice și gramaticale elementare.</p> <p>5.4. Pronunțarea corectă a cuvintelor limbii române.</p>	<p>Elemente de construcție a comunicării</p> <p>Lexicul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul și sensurile lui. • Cuvinte cu sens asemănător/opus. • Sens propriu/sens figurat. • Familii de cuvinte. <p>Fonetica</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul – grup de sunete cu înțeles (actualizare). • Alfabetul. Sunetele vocale. Sunetele consoane (citirea corectă a consoanelor sprijinite de o vocală). • Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. • Despărțirea în silabe la capăt de rând. 	<p>Exerciții specifice de dezvoltare a vocabularului;</p> <p>Exerciții-joc de stabilire a acordului gramatical între cuvinte;</p> <p>Propoziția alcătuită și scrisă;</p> <p>Transcriere de text;</p> <p>Dictarea (scrierea după dictare);</p> <p>Jocuri didactice;</p> <p>Partea de vorbire;</p> <p>Partea de propoziție;</p> <p>Propoziția alcătuită și scrisă;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>

Morfologia

- Cuvinte care denumesc obiecte. Semnificația lor în vorbire.
- Cuvinte care exprimă acțiuni. Semnificația lor în vorbire.
- Cuvinte care arată însușiri. Semnificația lor în vorbire.
- Modificarea cuvintelor în procesul comunicării și în contexte concrete.
- Acordul dintre substantiv și adjectiv¹³.

Sintaxa

- Tipurile de propoziții după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă, exclamativă. Semnele de punctuație respective.
- Mijloace de intonare a fiecărui tip de propoziție în conformitate cu semnele de punctuație respective.
- Părțile principale de propoziție: subiectul și predicatul¹³.
- Acordul dintre subiect și predicat¹³.
- Propoziția simplă, dezvoltată.

Terminologie specifică: alfabet, sunet, vocală, consoană, silabă.

¹³ pe cale intuitivă, fără folosirea terminologiei

Competența specifică 6. Gestionarea experiențelor lectorale în contexte educaționale, sociale, culturale, dând dovadă de interes și preferințe pentru lectură

- 6.1.** Identificarea elementelor principale ale cărților citite și discutate în grupuri sau în colectivul clasei.
- 6.2.** Determinarea conținutului unei cărți după titlu, autor și ilustrații.
- 6.3.** Prezentarea orală, pe baza unor repere, a unor cărți citite independent.
- 6.4.** Alegerea motivată a diferitor tipuri de cărți pentru lectura suplimentară.

- Tainele cărții**
- Cartea.
  - Cartea în viața noastră.
  - Componentele cărții: coperta (titlul și autorul cărții), filele cu text, imaginile. Actualizare.
  - Biblioteca școlară/comunitară.

Preferințe de cărți și impresii despre carte

- Cărți cu imagini.
- Cărți cu poezii, proverbe, ghicitori și frământări de limbă.
- Cărți din literatura artistică națională.
- Cărți din literatura artistică universală pentru copii.
- Presa periodică pentru copii.
- Dicționare școlare (pe suport de hârtie și electronic).
- Enciclopedii pentru copii.
- Prezentare de carte.
- Agenda de lectură a cărților citite. Titlul cărții, autorul, personajele, cuvinte neînțelese, expresii artistice.
- Cartea electronică.

Terminologie specifică: copertă, file, cuprins, agenda de lectură, cartea electronică, ziar, revistă, bibliotecă, dicționar, enciclopedie.

- Atelierul de lectură;
- Atelierul de discuție;
- Atelierul de creație;
- Agenda de lectură;
- Informații prezentate succint;
- Mesajul argumentativ;
- Mini-proiectul în grup;
- Prezentarea unui text literar cunoscut;
- Prezentarea unei cărți citite;
- Jocuri literare;
- Jocuri-dramatizări;
- Jocuri didactice;
- Organizarea unei expoziții de cărți;
- Colaborarea în echipă.

La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:

- citi corect, conștient, fluid texte scurte, cu adaptarea intonației impusă de semnele de punctuație;
- recita poezii propuse și poezii alese la dorință;
- reproduce/povești fragmente din textele citite/ascultate;
- recunoaște speciile literare învățate, în baza celor mai simple trăsături de structură specifice;
- identifica ghidat trăsăturile fizice și morale ale personajelor principale dintr-un text literar citit;
- scrie propoziții și texte mici, cu litere de mână și de tipar, lizibil, îngrijit, aranjat estetic într-o anumită înclinație;
- aranja textul în pagina caietului: plasarea titlului, a autorului, folosirea alineatelor, respectarea spațiului dintre cuvinte;
- urma regulile de despărțire a cuvintelor în silabe și la capăt de rând;
- aplica regulile de ortografie și de punctuație învățate;
- redacta texte proprii cu și fără repere, pe baza tehnicilor de redactare învățate;
- folosi tipurile de propoziții și, respectiv, semnele de punctuație în diferite contexte;
- utiliza eficient dialogul în diferite situații cotidiene;
- prezenta succint informații selectate după preferințe din cărțile citite independent;
- respecta normele elementare de etichetă verbală și de comportament nonverbal asociat;
- formula mesaje pentru a primi informații/lămuriri în legătură cu un aspect/o problemă din spațiul familiar, școlar;
- construi texte orale scurte pe baza unor imagini;
- articula clar și corect enunțurile, cu intonația corespunzătoare intenției de comunicare;
- distinge informațiile esențiale dintr-un text citit/audit;
- utiliza cuvinte și propoziții în discuțiile cotidiene și în reproducerea unor informații;
- deosebi cuvintele care desemnează obiecte, acțiuni, însușiri;
- exprima interesul și preferințele pentru lectura suplimentară a cărților și a presei periodice pentru copii,
manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:
- atenție și toleranță față de partenerii de dialog în diferite situații de comunicare;
- interes pentru valorile și opiniile altor persoane;
- preferințe pentru lectura suplimentară a cărților și a presei periodice pentru copii;
- curiozitate pentru activități specifice studierii limbii române;
- elemente de creativitate în domeniile de interes.

LECTURI RECOMANDATE

Texte literare/cărți din literatura pentru copii

Frații Grimm, „Scufița Roșie”, „Hansel și Gretel”, „Crăiasa albinelor”, Poveste populară „Frumoasa din pădurea adormită”, „Bunicul și nepotul”, „Prințul fermecat”; **Ioan Slavici**, „Spaima zmeilor”, „Zâna Zorilor”, „Crăiasa zăpezii”; **Hans Cristian Andersen**, „Scufița Roșie”, „Povestea porcului”; **Carlo Collodi**, „Pinocchio”; **Călin Gruia**, „Ciuboșele ogarului”; **Tudor Arghezi**, „Cheile”; **Ion Creangă**, „Dănilă Prepeleac”, „Punguța cu doi bani”, „Poienița copilăriei”; **Alexandru Donici**, „Fabule”; **Alexei Mateevici**, „Limba noastră”; **Lewis Carroll**, „Alice în Țara Oglinzilor” – cap. I; **Elena Farago**, „Poezii”; **Ion Druță**, „Iarna”, „Sora”; **Charles Perrault**, „Mama Gâscă”, „Degețel”, „Frumoasa din pădurea adormită”; **Vasile Alecsandri**, „Iarna”; **George Topârceanu**, „Rapsodii de toamnă”; **Alexandru Mitru**, „Tatăl și cei zece feciori”; **Vladimir Colin**, „Povestea ceasului cu inimă”; **Lia Diacopol Fudulu**, „Vara și iarna”; **Al. Brătescu Voinești**, „Privighetoarea”; **Otilia Cazimir**, „Baba iarna intră-n sat”; **Grigore Vieru**, „În limba ta”, „Mama”, „Satele Moldovei”, „Puiul orb”; **Iulian Filip**, „Nucul cu o singură nucă”, „Moara cu plăcinte”; **Arcadie Suceveanu**, „Știuca la școală”; **Nicolae Dabija**, „Povești de când Păsărel era mic”; **Spiridon Vangheli**, „Carte de citire și gândire”, Cartea a II-a; **Mihai Eminescu**, „Poezii”, „Frumoasa lumii”, **Titus Știrbu**, „Ce înseamnă a fi om bun”; **Constantin Dragomir**, „Bunicuța cu povești”, „Cartea cu minuni”, „Copii și pădăii”; **Victoria Fonari**, „Școala steluțelor”; **Ana Manole**, „Spicuța. Anotimpurile pâinii”, „Rămurele-nemurele”, **Marcela Mardare**, „Legenda anotimpurilor”; **Victor Prohin**, „Dacă ar fi mînzul fotograf”; **Vasile Romanciuc**, „Puiul mamei, dragul tatei”; **Nicolae Rusu**, „Frați de stele” (povestire pentru copii); **Petre Crăciun**, „Povești din Țara Copiilor Fericiți”; **Ianoș Țurcanu**, „Ce ascund cuvintele”; **Ada Zaprojanu**, „Ghidușiile lui Vlăstărel”; **Aurelian Silvestru**, „A doua șansa” etc.

CLASA a III-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>Competența specifică 1. Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare</p> <p>1.1. Identificarea semnificației unui mesaj oral în situații variate de comunicare.</p> <p>1.2. Explicarea sensului cuvintelor în diferite contexte de comunicare.</p> <p>1.3. Determinarea informațiilor esențiale și a succesiunii cronologice a întâmplărilor dintr-un mesaj audiat.</p> <p>1.4. Distingerea după auz a unităților lexicale și a corectitudinii logice a enunțurilor.</p> <p>1.5. Receptarea de mesaje orale în contexte variate de comunicare.</p>	<p>Comunicarea orală: înțelegerea după auz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omul și comunicarea. • Modul în care comunicăm. • Ascultăm și înțelegem mesajul. <p>Situații de comunicare: cuvântul și propoziția – elemente de bază ale comunicării verbale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul – grup de sunete cu un înțeles. • Cuvinte care denumesc obiecte, cuvinte care arată însușiri, cuvinte care exprimă acțiuni. Semnificația lor în vorbire. • Propoziția ca mod de exprimare a unui gând scris sau spus. • Propozițiile după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă, exclamativă. Semnele de punctuație respective. • Intonarea corectă a propoziției. • Propoziția simplă, propoziția dezvoltată; afirmativă, negativă¹⁴. • Textul audiat. <p><i>Terminologie specifică:</i> comunicare, ascultător, vorbitor, propoziție, cuvânt, sunet.</p>	<p>Informații prezentate succint; Răspunsul la întrebări; Exerciții de dezvoltare și restrângere a propozițiilor; Expunerea orală a textului audiat; Jocuri didactice; Jocuri-dramatizări; Audierea unor emisiuni pentru copii; Colaborarea în echipă.</p>

¹⁴ pe cale intuitivă, fără folosirea terminologiei

Competența specifică 2. Producerea mesajului oral, de demonstrând abordare eficientă în diferite contexte de comunicare

- 2.1.** Articularea mesajelor, cu respectarea normelor de pronunție și intonație în diferite situații de comunicare.
- 2.2.** Descrierea obiectelor, a personajelor pe baza faptelor sesizate în context sau a reperelor propuse.
- 2.3.** Utilizarea eficientă a dialogului în situații variate de comunicare.
- 2.4.** Aplicarea normelor elementare de etichetă verbală și de comportament nonverbal asociat.
- 2.5.** Prezentarea succintă a unor informații culese după preferință din textele citite sau audiate.
- 2.6.** Crearea unor povestiri orale după un șir de imagini și întrebări.
- 2.7.** Exprimarea opiniei/opiniilor în anumite situații de comunicare cu ajutorul informațiilor cumulate.

Comunicarea dialogată

- Organizarea dialogului oral.
- Vorbitorul, mesajul, ascultătorul.
- Replici complete, replici eliptice (da/nu).
- Linia de dialog.
- Adaptarea dialogului la situația de comunicare, la parteneri.
- Eticheta comunicării în dialog. Îmbinarea adecvată a replicilor în situații diverse.

Comunicarea monologată

- Ordonarea ideilor dintr-un text ascultat, citit independent, cules din literatura pentru copii. Ordonarea ideilor în reproducerea de informații.
- Relatarea unor întâmplări, povestioare alcătuite după un șir de ilustrații, după benzi desenate.
- Relatarea unor evenimente, informații din mass-media.
- Mijloacele expresive ale comunicării orale: tonul și tempoul; intonația și timbrul vocii (comunicarea paraverbală).

Comunicarea descriptivă

- Descrieri de natură.
- Caracterizări simple de persoane/personaje literare după faptele descrise, organizate pe baza unor repere.

Comunicarea nonverbală

- Semne convenționale în comunicarea cotidiană, inclusiv semne rutiere.
- Îmbinarea comunicării verbale cu elemente din comunicarea nonverbală.
- Mijloace de transmitere a informației (televizor, radio, telefon, Internet).

Terminologie specifică: dialog, descriere.

Dialogul oral;
Lectura imaginilor;
Situația de comunicare (prezentare orală);
Compoziția (expunerea orală);
Personajul literar caracterizat/obiectul scris;
Exerciții de transformare a vorbirii directe în vorbire indirectă;
Jocuri-dramatizare;
Jocuri didactice;
Discuții libere;
Colaborarea în echipă.

Competența specifică 3. *Receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, dând dovadă de citire corectă, cursivă și expresivă*

<p>3.1. Utilizarea adecvată a tehnicilor de lectură corectă, conștientă și fluidă.</p> <p>3.2. Distingerea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text citit.</p> <p>3.3. Recunoașterea modului de expunere utilizat într-un text literar și a speciilor literare în baza celor mai simple trăsături de structură specifice.</p> <p>3.4. Desprinderea unor trăsături fizice și morale ale personajelor unui text literar citit.</p> <p>3.5. Exprimarea gândurilor, emoțiilor și a sentimentelor față de mesajul unui text citit sau a unor secvențe textuale.</p> <p>3.6. Povestirea unui text literar citit după un plan simplu de idei.</p> <p>3.7. Utilizarea vocabularului din textul literar/nonliterar (cuvinte, expresii) în exprimarea orală și scrisă.</p> <p>3.8. Identificarea mijloacelor artistice¹⁵ în textul citit.</p>	<p>Lectura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehnica citirii (cu voce și în gând). • Calitățile citirii: corectă, conștientă, cursivă, expresivă (dezvoltarea lor). • Textul literar. • Semnificația componentelor textului: titlul, autorul, conținutul. • Structura conținutului: introducerea, cuprinsul, încheierea. • Modurile de expunere: narațiune, dialog, descriere. • Alineatul în text. • Personajele literare pozitive și negative¹⁵. • Calitățile (însușirile, trăsăturile) personajului literar. • Atitudinea față de comportamentul personajelor descrise¹⁵. • Ideea principală, ideile secundare (ghidat). • Reproducerea orală a textelor citite (succesiunea pe baza unor repere logice sau a unui plan de idei dat). • Povestirea selectivă a fragmentului indicat sau a unei ilustrații la text. • Versificația. Poezia cu tematică diversă. • Textul nonliterar informativ. • Textul nonliterar funcțional. • Specii literare (pentru textele din manual): povestea, povestirea, legenda, fabula, poezia, ghicitoarea, proverbul. <p>Vocabularul textului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvintele noi din text. • Categoriile semantice ale limbajului textual: sinonime și antonime; omonime și paronime¹⁶. • Sensurile propriu și figurat ale cuvintelor. Mijloace artistice. <p><i>Terminologie specifică:</i> text, descriere, dialog, alineat, fragment, poezie, vers, strofă, rimă, personaj.</p>	<p>Citirea cu voce a unui text cunoscut; Textul (literar/nonliterar) citit la prima vedere; Textul analizat (în limita standardelor); Poezia recitată; Mijloacele artistice; Textul literar povestit; Planul de idei (elaborare); Jocuri literare; Jocuri-dramatizări; Jocuri didactice; Personajul literar caracterizat; <i>Textul nonliterar informativ:</i> articole informative, subtitre, articole de ziar, reviste, instrucțiuni de joc, adresele străzilor, orarul circulației transportului în localitate, prețul mărfurilor; enciclopedii pentru copii; <i>Textul nonliterar funcțional:</i> anunțuri; afișuri; felicitarea orală scurtă; biletețel de informare; scrisoarea; biletul de mulțumire; biletețel de solicitare; răspuns la biletețel; scurte mesaje scrise electronice (SMS); răspuns la mesaje; felicitarea scurtă; Colaborarea în echipă.</p>
---	--	---

¹⁵ actualizare

¹⁶ fără folosirea terminologiei

Competența specifică 4. Producerea de mesaje simple în situații de comunicare, demonstrând tendințe de autocontrol și atitudine creativă

- 4.1.** Scrierea corectă, lizibilă a propozițiilor și textelor mici cu litere de mână și de tipar, cu respectarea spațiului, înclinației și a aspectului îngrijit.
- 4.2.** Folosirea în contexte cunoscute a regulilor de ortografie și de punctuație învățate.
- 4.3.** Producerea textelor literare/funcționale, cu sau fără repere.
- 4.4.** Exprimarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei.

Scrișul

- Tehnica scrisului (intensificare și automatizare).
  - Lizibilitate, înclinație uniformă, acuratețe, poziția corpului și a caletului, igiena scrisului.
  - Organizarea estetică a scrisului pe caiete, în pagină.
- Ortografia și punctuația**
- Scrierea corectă a cuvintelor ce conțin grupuri de litere (**ce**, **ci**, **ge**, **gi**, **che**, **chi**, **ghe**, **ghi**), a cuvintelor ce se scriu cu **m** înainte de **b**, **p**, a cuvintelor cu **f**, **â**, **x** (actualizare).
  - Scrierea cuvintelor cu cratimă: **sa/s-a**; **sau/s-au** (actualizare); **ea/ia/i-a**; **la/l-a**.
  - Virgula la enumerare.
  - Punctul, semnul interogativ și exclamativ.
  - Linia de dialog (actualizare).
  - Majuscula la început de propoziție (actualizare).
  - Majuscula în scrierea substantivelor proprii.

Contexte de realizare

- Lucrări scrise – copieri, dictări, autodictări.
- Transcrieri/copieri de texte nonliterare.
- Compunerea. Tipuri de compuneri.
Părți componente: introducerea, cuprins, încheiere.
- Textul nonliterar informativ.
- Textul nonliterar funcțional.

Terminologie specifică: grup de litere, majusculă, semne de punctuație, linie de dialog, compunere, început, cuprins, încheiere.

Scrișul:

- Propoziția alcătuită și scrisă;
- Dialogul scris;
- Cuvinte cu ortograme;
- Compoziția (scris);
- Caietul meu;
- Jocuri didactice;
- Compunerea după o ilustrație sau un șir de ilustrații (legate de un subiect);

Compunerea după un tablou artistic sau didactic cu un început dat;

- Scrieri imaginative (după un început dat; după un sfârșit dat; după cuvinte/expresii reper); după un plan de idei;

Textul nonliterar informativ:

- știrile, articole din ziare, de pe Internet, textele științifice din enciclopediile pentru copii, de pe site-uri, definițiile cuvintelor din dicționar;

Textul nonliterar funcțional:

- anunțul, afișul, felicitarea orală scurtă, scurte mesaje scrise electronice (SMS); răspuns la mesaje; felicitarea scurtă;
- Colaborarea în echipă.

Competența specifică 5. Aplicarea elementelor de construcție a comunicării în mesaje emise, manifestând tendințe de conduită autonomă

<p>5.1. Utilizarea eficientă a lexicului învățat în diferite situații de comunicare orală și scrisă.</p> <p>5.2. Aplicarea regulilor învățate de despărțire a cuvintelor în silabe și la capăt de rând.</p> <p>5.3. Aplicarea normelor fonetice și gramaticale în contexte cunoscute.</p> <p>5.4. Utilizarea formelor flexionare ale părților de vorbire în contexte de comunicare cunoscute.</p> <p>5.5. Identificarea părților principale ale propoziției și a celor secundare¹⁷.</p> <p>5.6. Pronunțarea corectă a cuvintelor limbii române.</p>	<p>Elemente de construcție a comunicării</p> <p>Lexicul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul. Sinonime. Antonime. • Sens propriu, sens figurat. • Familii de cuvinte. • Câmp lexical¹⁷. <p>Fonetica</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vocalele, rolul lor în formarea silabei. • Consoanele, citirea lor sprijinită de vocale. • Analiza sonoră a cuvintelor care nu conțin grupurile de litere ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi. • Greșeli frecvente de pronunție a cuvintelor care încep cu e, cu î/i, cu î/u, cu ie/e (practic). • Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. Despărțirea cuvintelor la capăt de rând. <p>Morfologia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul – parte de vorbire. • Verbul. Timpul verbului: prezent, trecut și viitor. Persoana. • Substantivul. Felul substantivelor: comune și proprii. • Majuscula la substantivele proprii. • Numărul substantivului. • Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul (poziția față de substantiv). • Pronumele. Pronumele personal. Persoana. Numărul. • Pronume de politețe. 	<p>Exerciții specifice de dezvoltare a vocabularului;</p> <p>Exerciții-joc de stabilire a acordului gramatical între cuvinte;</p> <p>Jocuri didactice;</p> <p>Propoziția alcătuită și scrisă;</p> <p>Exerciții de identificare în diverse contexte a părților de vorbire învățate și explicarea rolului lor în construcția propoziției;</p> <p>Exerciții de înlocuire a substantivelor cu pronume personale și de politețe;</p> <p>Exerciții de determinare a părților principale și secundare de propoziție, cu ajutorul întrebărilor;</p> <p>Exerciții aplicative privind semnele de punctuație la sfârșit de propoziții după scopul comunicării;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
--	--	---

¹⁷ fără folosirea terminologiei

	<p>Sintaxa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul – parte de propoziție. • Părțile principale de propoziție: predicatul și subiectul. • Părțile secundare de propoziție¹⁸. • Propoziția după scopul comunicării. Semnele de punctuație respective (actualizare). <p><i>Terminologie specifică:</i> cuvânt, sinonim, antonim, familie de cuvinte, verb, substantiv, adjectiv, pronume, propoziție simplă, propoziție dezvoltată, subiect, predicat.</p>	
Competența specifică 6. Gestionarea experiențelor lectorale în contexte educaționale, sociale, culturale, dând dovadă de interes și preferințe pentru lectură		
<p>6.1. Identificarea componentelor obligatorii ale cărții în scopul înțelegerii rolului lor.</p> <p>6.2. Distingerea tipurilor de cărți după indicii propuși.</p> <p>6.3. Folosirea unor tehnici/strategii de lucru cu textul/cartea.</p> <p>6.4. Prezentarea orală, pe baza unor repere, a unor cărți citite independent.</p> <p>6.5. Alegerea motivată în lectura cărților și a presei periodice pentru copii.</p>	<p>Tainele cărții</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cartea. • Cartea în viața noastră. • Componentele cărții: coperta (titlul și autorul cărții), filele cu text, imaginile. Actualizare. • Biblioteca școlară/comunitară. <p>Preferințe de cărți și impresii despre carte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cărți cu imagini. • Cărți cu poezii, proverbe, ghicitori și frământări de limbă. • Cărți din literatura artistică națională. • Cărți din literatura artistică universală pentru copii. • Presa periodică pentru copii. • Dicționare școlare (pe suport de hârtie și electronic). • Enciclopedii pentru copii. • Prezentare de carte. • Agenda de lectură a cărților citite. Titlul cărții, autorul, personajele, cuvinte neînțelese, expresii artistice. • Cartea electronică. <p><i>Terminologie specifică:</i> copertă, file, cuprins, carte, dicționar, enciclopedie, ziar, revistă, carte electronică, agendă de lectură, expoziție de carte.</p>	<p>Atelierul de lectură; Atelierul de discuție; Atelierul de creație; Agenda de lectură; Informații prezentate succint; Mini-proiectul în grup; Prezentarea unui text literar cunoscut; Prezentarea unei cărți citite; Organizarea unei expoziții de cărți; Întâlniri cu scriitorii; Activități specifice de lectură; Colaborarea în echipă.</p>

¹⁸ fără folosirea terminologiei: atribut, complement

La sfârșitul clasei a III-a, elevul poate:

- citi corect, conștient, fluid texte scurte, cu adaptarea intonației impusă de semnele de punctuație;
  - recita poezii propuse și poezii alese la dorință;
  - reproduce/povesti texte/fragmente din textele citite/audiate (cu/fără un plan simplu de idei);
  - recunoaște speciile literare învățate, în baza celor mai simple trăsături de structură specifice;
  - scrie lizibil, îngrijit, aranjat estetic într-o anumită înclinație;
  - aranja textul în pagina caietului: plasarea titlului, a autorului, folosirea alineatelor, respectarea spațiului dintre cuvinte;
  - aplica regulile de ortografie și de punctuație învățate;
  - folosi tipurile de propoziții și, respectiv, semnele de punctuație în diferite contexte;
  - redacta scrieri imaginative, texte nonliterare și/sau cu destinație specială (anunț, invitație, felicitare);
  - articula clar și corect enunțuri, cu intonația corespunzătoare situației de comunicare;
  - construi și utiliza dialoguri în baza a două-trei imagini și/sau în viața de toate zilele;
  - utiliza adecvat cuvintele și propozițiile în discuțiile cotidiene și în reproducerea unor informații;
  - ordona pe baza cuvintelor-cheie ideile principale într-un plan simplu de idei;
  - identifica în diferite enunțuri părți de vorbire și de propoziție;
  - încadra părțile de vorbire în enunțuri proprii, logic și corect din punct de vedere gramatical;
  - explora texte literare și nonliterare,
- manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:***
- atenție și toleranță față de partenerii de dialog în diferite situații de comunicare;
  - deschidere și acceptare a altor idei;
  - interes pentru valorile și opiniile altor persoane;
  - preferințe pentru lectura suplimentară a cărților și a presei periodice pentru copii;
  - curiozitate pentru activități de explorare;
  - creativitate în domeniile de interes.

LECTURĂ RECOMANDATĂ

Texte literare/cărți din literatura pentru copii

Mihai Eminescu, „Ce te legeni...”, „Revedere”, „Povestea codrului”, „Crăiasa din povești”, „Făt-Frumos din lacrimă”; **Ion Creangă**, Povești, „Fata babei și fata moșneagului”, „Povestiri”, „Harap Alb”, „Ursul păcălit de vulpe”; **Alexei Mateevici**, „Limba noastră”; **Emil Gârleanu**, „Din lumea celor care nu cuvântă”; **Spiridon Vangheli**, „Carte de citire și gândire, Cartea 3, „Băiețelul din coliba albastră”; **Claudia Partole**, „Și la mare vine Dumnezeu”; **Petre Ispirescu**, „Cele trei rodii aurite”; **Basm popular** „Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte”; **Hans Cristian Andersen**, „Cele mai frumoase povești”; **Alexandru Donici**, „Fabule”; **Frații Grimm**, „Albă-ca-Zăpada”; **Charles Perrault**, „Cenușăreasa”, „Motanul Încălțat”; **Ion Agârbiceanu**, „File din cartea naturii”; **Vasile Alecsandri**, „Pasteluri”; **Grigore Alexandrescu**, „Fabule”; **Dumitru Almaș**, „Povestiri istorice”; **Demostene Botez**, „Hoinărel prin natură”; **Dimitrie Bolintineanu**, „Legende istorice”; **Vladimir Colin**, „Basmе”; **George Coșbuc**, „Cântece de vitejie”; **Mircea Sântimbreanu**, „Recreația mare”; **L. Frank Baum**, „Vrăjitorul din Oz”; **G. A. Burger**, „Aventurile baronului von Munchhausen”; **Lewis Carroll**, „Peripețiile Alisei în țara minunilor”, „Peripețiile Alisei în țara oglinzii”; **Carlo Collodi**, „Pinocchio”; **Johanna Spyri**, „Heidi, fetița munților”; **Ana Blandiana**, „Un secret”; **Petru Cărare**, „Așa e toamna-ntotdeauna”; **Grigore Vieru**, „Frumoși ca sfinții”, „Legământ”, „Mama”; **Vasile Romanciuc**, „Părinților”; **Nicolae Dabija**, „Cetatea Sorociei”; **Paulo Coelho**, „Povestea creionului”; **Alexandru Mitru**, „Dovleacul și vița”; **Aleksandr Pușkin**, „Povestea pescarului și a peștișorului de aur”; **Iulia Hașdeu**, „Prințesa fluture”; **Poveste irlandeză**, „Bunica și spiridușul”; **Povești chineze**, „Vulpoiul păcălit”, „Mânzul”; **Poveste indiană**, „Prețul statuetei”; **Ioan Slavici**, „Păcală și satul lui”; **Tudor Arghezi**, „Prisaca”, „Cartea cu jucării”, „Zdreanță”; **Aureliu Busuioc**, „Noile aventuri ale lui Nătăfleată”; **Arcadie Suceveanu**, „Cheițe pentru vise”; **Anton Pann**, „De-ale lui Păcală”; **Aurel Scobioală**, „Ce te-nvață o povață”; **Vasile Romanciuc**, „Dacă ai un prieten”; „Copilul cu aripi de carte”; **Grigore Botezatu**, „Valea cu frica”; **Alexandru Mironov**, „Marțienii”, (Generația viitorului); **Iulian Filip**, „Mai primiți căluțul?”, „Școala de întrebări”; **Ion Anton**, „Jocul de-a cuvintele”; **Claudia Partole**, „Bună dimineața, Dimineață”; **Nicolae Rusu**, „Facă-se voia noastră”, piese și scene pentru copii; **Petre Crăciun**, „Cruciada pisicilor”; **Ianoș Țurcanu**, „Fapte bune să aduni”; **Ada Zaporojanu**, „Deschideți ușa”; **Aurelian Silvestru**, Tărâmul literelor „Eu și lumea” etc.

CLASA a IV-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>Competența specifică 1. Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare</p> <p>1.1. Identificarea semnificației unui mesaj oral în situații noi de comunicare.</p> <p>1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte variate de comunicare.</p> <p>1.3. Determinarea informațiilor principale și secundare și a succesiunii logice a întâmplărilor dintr-un mesaj audiat.</p> <p>1.4. Distingerea după auz a abaterilor lingvistice în mesaje audiate.</p> <p>1.5. Aplicarea regulilor de ascultare activă în situații noi de comunicare.</p>	<p>Comunicarea orală: înțelegerea după auz</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omul și comunicarea. • Modul în care comunicăm. • Ascultăm și înțelegem mesajul. • Ascultare activă. <p>Situații de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul. Sensul cuvântului. • Propoziția ca mod de exprimare a unui gând scris sau spus. • Semnificația verbală a tipurilor de propoziții: propoziția simplă, dezvoltată. • Tipuri de propoziții după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă și exclamativă¹⁹. • Acordul cuvintelor în propoziție. • Mesajul oral. • Textul scurt audiat. • Anunțul publicitar audiat. <p><i>Terminologie specifică:</i> comunicare, ascultare activă, propoziție enunțiativă, interogativă, exclamativă, mesaj oral.</p>	<p>Informații prezentate succint; Identificarea greșelilor de exprimare; Explicarea sensului cuvântului; Răspunsuri la întrebări; Formularea ideilor principale dintr-un mesaj audiat; Executarea unor acțiuni după instrucțiuni transmise oral; Exerciții de dezvoltare și restrângere a propozițiilor; Povestirea orală a unui fragment audiat; Jocuri de rol, dramatizări; Audierea unor povești, reclame, anunțuri, emisiuni pentru copii; Formularea unor întrebări de clarificare; Reformularea unor enunțuri; Semnale nonverbale de încurajare; Colaborarea în echipă.</p>

¹⁹ cu utilizarea terminologiei

Competența specifică 2. Producerea mesajului oral, demonstrând abordare eficientă în diferite contexte de comunicare

<p>2.1. Utilizarea corectă în exprimarea orală proprie a elementelor de construcție a comunicării.</p> <p>2.2. Descrierea obiectelor, a personajelor literare pe baza unui plan simplu.</p> <p>2.3. Expunerea clară și corectă a ideilor într-un dialog.</p> <p>2.4. Aplicarea normelor elementare de etichetă verbală și de comportament nonverbal asociat.</p> <p>2.5. Prezentarea unor informații selectate din cărțile citite sau audiate.</p> <p>2.6. Crearea unor povestiri orale pe baza planului propriu de idei sau a celui elaborat în grup.</p> <p>2.7. Argumentarea opiniei/opiniilor în anumite situații de comunicare, cu ajutorul informațiilor cumulate.</p>	<p>Comunicarea dialogată</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modalități de exprimare orală: dialogul. • Vorbitorul, mesajul, ascultătorul. • Eticheta comunicării în dialog. Formule de inițiere, de menținere, de încheiere a unui schimb verbal. • Dialogul: tema, replicile, exprimarea acordului/dezacordului, răspunsuri eliptice. <p>Comunicarea monologată</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modalități de exprimare orală: monologul. <p>Comunicare descriptivă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Descrierea de tip portret a persoanei proprii (ghidat). <p>Comunicarea nonverbală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gest, mimică. • Semne convenționale. • Semnale ale serviciilor. • Mijloace de transmitere a informației (televizor, radio, telefon, Internet). <p><i>Terminologie specifică:</i> emițător, mesaj, destinatari, replici, dialog, descriere, text narativ, comunicare nonverbală.</p>	<p>Situația de comunicare;</p> <p>Dialogul oral;</p> <p>Răspunsuri la întrebările propuse;</p> <p>Expunerea orală a textului;</p> <p>Cooperarea în grup;</p> <p>Prezentarea produsului;</p> <p>Jocuri literare;</p> <p>Jocuri-dramatizări;</p> <p>Jocuri didactice;</p> <p>Comunicare nonverbală: gest, mimică;</p> <p>Lectura particulară: texte narative, ghicitori, proverbe;</p> <p>Informații libere sau tematice, alese independent, la dorință, din diferite alte surse;</p> <p>Poezia recitată;</p> <p>Monologul alcătuit pe baza unor imagini;</p> <p>Mesajul argumentativ;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
---	---	--

Competența specifică 3. Receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, dând dovadă de citire corectă, cursivă și expresivă

Lectura		
<p>3.1. Utilizarea eficientă a tehnicilor de lectură corectă, conștientă și fluidă.</p> <p>3.2. Extragerea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text citit.</p> <p>3.3. Formularea ideilor principale ale unui text narativ.</p> <p>3.4. Recunoașterea unor specii literare în baza celor mai simple trăsături de structură specifice.</p> <p>3.5. Caracterizarea personajelor dintr-un text literar, după algoritmul propus.</p> <p>3.6. Povestirea unui text literar sau informativ după un plan simplu de idei.</p>	<p>Lectura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Automatizarea tehnicii lecturii cu voce și în gând. • Calitățile citirii: corectă, conștientă, cursivă, expresivă. • Înțelegerea și interpretarea celor citite în gând. • Textul literar. • Textul literar narativ. • Descrierea. Fragmentul de text ce conține descriere. • Organizarea logico-semantichă a textului. • Componentele textului: titlul, autorul, conținutul. • Tema, ideea, locul și timpul acțiunii. • Personajele literare. Însușiri/trăsături fizice, trăsături morale (conform faptelor descrise). • Atitudinea cititorului față de comportamentul, activitățile, preocupările personajelor. • Delimitarea textului în fragmente. Formularea ideilor principale. • Planul simplu de idei. • Planul dezvoltat de idei. Ideile secundare. • Povestirea orală (integrală, succesivă, selectivă). • Mijloacele expresive ale comunicării orale. • Dialogul și descrierea ca elemente constitutive ale unor texte (analiza contextuală). • Tablourile naturii descrise în text. • Versificația: poezia, pastelul. • Citirea textului nonliterar/informativ, nonliterar de tip utilitar, nonliterar funcțional. • Specii literare: povestea, povestirea, fabula, snoava, poezia, ghicitoarea, proverbul, pastelul. 	<p>Textul (literar/nonliterar) citit la prima vedere;</p> <p>Citirea cu voce a unui text cunoscut;</p> <p>Lectura interpretativă;</p> <p>Textul analizat (în limita standardelor);</p> <p>Povestirea despre textul literar;</p> <p>Planul de idei (elaborare în colectiv, în grup, încercări individuale, în mod ghidat);</p> <p>Exerciții de transformare a dialogului în povestire (oral);</p> <p>Textul literar povestit;</p> <p>Personajul literar caracterizat;</p> <p>Mesajul argumentativ;</p> <p>Mijloace artistice (identificare);</p> <p>Notițe de lectură;</p> <p>Jocuri literare;</p> <p>Jocuri-dramatizări;</p> <p>Jocuri didactice;</p> <p>Exerciții de utilizare a diferitelor formule de solicitare potrivite situațiilor cotidiene;</p> <p>Poezia recitată;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>

	<p>Vocabularul textului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvintele noi din text. • Categoriile semantice ale limbajului textual: sinonime și antonime; omonime și paronime²⁰. • Mijloace artistice de modificare a sensului: comparația și personificarea (recunoaștere). • Sensurile propriu și figurat ale cuvintelor. <p><i>Terminologie specifică:</i> citire corectă, conștientă, cursivă, expresivă; personaj literar, trăsături fizice, trăsături morale; plan de idei; vers; comparație, personificare; sinonim, antonim.</p>	
Competența specifică 4. Producerea de mesaje simple în situații de comunicare, demonstrând tendințe de autocontrol și atitudine creativă		
<p>4.1. Scrierea corectă, lizibilă a propozițiilor și a textelor mici, cu litere de mână și de tipar, cu respectarea spațiului, înclinației, a aspectului îngrijit.</p> <p>4.2. Folosirea regulilor de ortografie și de punctuație învățate, în diverse contexte de realizare.</p> <p>4.3. Redactarea textelor literare/funcționale, cu și fără reperi.</p> <p>4.4. Exprimarea în scris a unor opinii personale, emoții.</p>	<p>Scrisul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea estetică a textului în pagină. • Redactarea conținutului textului. <p>Ortografia și punctuația</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scrierea cuvintelor cu cratimă în ortograme. • Ortografia la căderea unei vocale: într-o; într-un; dintr-o; dintr-un; n-au; n-ați (venit). • Punctul. Două puncte. • Virgula la enumerare. • Virgula în vocativ. • Linia la dialog. <p>Contexte de realizare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scriere funcțională: copieri, transcrieri, dictări, autodictări. • Compunerea (scris): redactarea textelor proprii cu și fără reperi. • Tipuri de compuneri. 	<p>Dictarea, autodictarea;</p> <p>Organizarea textului redactat: titlul textului, tema, ideea principală, desfășurarea ideilor într-un plan simplu; redactarea conținutului textului: succesivitatea gândurilor, părților textului, legătura dintre ele, alineate și ortografie, scrierea și aranjarea corectă în pagină;</p> <p>Compunerea (scrisă): redactarea textelor proprii cu și fără reperi.</p> <p><i>Tipuri de compuneri:</i></p> <p>Compuneri-descriere a unui colț din natură (ghidat);</p> <p>Compuneri după un plan dat sau alcătuit independent;</p> <p>Compuneri cu început/sfârșit dat; cu titlu/temă dată;</p>

²⁰ fără utilizarea terminologiei

	<ul style="list-style-type: none"> • Textul nonliterar informativ. • Textul nonliterar funcțional. • Formule de solicitare. <p><i>Terminologie specifică:</i> alineat, ortografie, cratimă, text literar, text nonliterar.</p>	<p>Compuneri după un șir de ilustrații; după un șir de ilustrații și întrebările date; după o bandă desenată;</p> <p><i>Textul nonliterar informativ:</i> știrile, articolele din ziare, de pe Internet, textele științifice din enciclopediile pentru copii, de pe site-uri, definițiile cuvintelor din dicționar;</p> <p><i>Textul nonliterar funcțional:</i> invitația, spotul publicitar, mesajul electronic (la telefon sau computer, după posibilități), solicitarea și oferirea (de informații; repetării unui mesaj; sprijinului; unui obiect), modul/instrucțiuni de folosire a unor aparate, cartea poștală, rețetele culinare, afișul, fluturașul publicitar, programul unui spectacol, buletinul meteo, pagina de jurnal, anunțul de pe Internet;</p> <p><i>Formulele de solicitare:</i> cererea simplă familiară; cererea politicoasă;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
Competența specifică 5. Aplicarea elementelor de construcție a comunicării în mesajele emise, manifestând tendințe de conduită autonomă		
<p>5.1. Utilizarea adecvată a elementelor de construcție a comunicării studiate în exprimarea orală proprie.</p> <p>5.2. Aplicarea normelor fonetice și gramaticale în contexte variate.</p>	<p>Elemente de construcție a comunicării</p> <p>Lexicul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbogățirea vocabularului: sinonime, antonime. • Cuvinte cu sens propriu și figurat. • Familii de cuvinte. • Câmp lexical²¹. <p>Fonetica (actualizare).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alfabetul și lucrul cu dicționarele. 	<p>Exerciții specifice de dezvoltare a vocabularului activ;</p> <p>Analiză lexicală;</p> <p>Informația selectată dintr-o resursă de informare;</p> <p>Partea de vorbire;</p> <p>Analiză gramaticală;</p> <p>Partea de propoziție;</p>

²¹ cu utilizarea terminologiei

<p>5.3. Utilizarea formelor flexionare ale părților de vorbire în diferite contexte de comunicare orală și scrisă.</p> <p>5.4. Identificarea părților principale și secundare ale propoziției.</p> <p>5.5. Pronunțarea corectă a cuvintelor limbii române.</p>	<p>Morfologia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbul. Timpul. Persoana. Numărul. Analiza verbului după timp, persoană, număr. • Substantivul. Felul substantivelor: comune și proprii. Numărul, genul. • Pronumele. Pronumele personal. Persoana. Numărul. Genul. • Pronumele personal de politețe. • Adjectivul. Acordul adjectivului cu substantivul (în gen, număr). Poziția adjectivului față de substantiv. • Numeralul. Cazuri simple de ortografie a numeralelor. <p>Sintaxa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul – parte de propoziție. Predicatul. • Subiectul. Acordul predicatului cu subiectul. • Părți principale de propoziție: predicatul, subiectul. • Propoziția simplă. • Propoziția dezvoltată. • Părți secundare de propoziție: atributul, complementul²². • Propozițiile după scopul comunicării și semnele de punctuație respective. <p><i>Terminologie specifică:</i> sinonime, antonime, familie lexicală, câmp lexical, parte de vorbire, verb, substantiv, pronume, adjectiv, numeral, parte de propoziție, parte principală, subiect, predicat, parte secundară, atribut, complement, propoziție enunțiativă, interogativă, exclamativă.</p>	<p>Propoziția simplă/dezvoltată alcătuită și scrisă; Transformarea propozițiilor simple în propoziții dezvoltate; Stabilirea acordului dintre predicat și subiect; Dictare; Colaborarea în echipă.</p>
---	---	--

²² ghidat

Competența specifică 6. Gestionarea experiențelor lectorale în contexte educaționale, sociale, culturale, dând dovadă de interes și preferințe pentru lectură

- 6.1.** Distingerea tipurilor de cărți după conținut și după indicii propuși.
- 6.2.** Aplicarea adecvată a unor tehnici/strategii de lucru cu textul/cartea.
- 6.3.** Prezentarea orală a unor cărți citite independent.
- 6.4.** Demonstrarea interesului și a preferințelor pentru lectura suplimentară a cărților și a presei periodice pentru copii.

Tainele cărții

- Cartea. Componentele cărții: coperta, cotorul, filele cu text, imaginile, cuprinsul și rolul lor.
  - Elementele cărții: prefață, postfață (informație biobibliografică despre scriitori).
  - Cartea. Tipuri de litere de tipar (de rând, îngroșate, înclinate).
  - Cartea și timpul.
- Preferințe de cărți și impresii despre carte**
- Cărți științifico-artistice pentru copii (cu un volum de 15-25 pagini).
  - Cărți din literatura artistică națională pentru copii.
  - Cărți din literatura artistică universală pentru copii.
  - Presa periodică pentru copii.
  - Dicționare școlare (pe suport hârtie și electronic).
  - Enciclopedii pentru copii.
  - Cartea electronică – eBook-ul.
  - Cartea în format audio – audiobook-ul.
  - Agenda de lectură a cărților citite.

Terminologie specifică: copertă, cotor, file, prefață, postfață, cuprins, tipuri de litere de tipar, informație biobibliografică, literatura artistică, literatura științifică, literatura națională, literatura universală, cartea electronică.

- Atelierul de lectură;
- Atelierul de discuție;
- Atelierul de creație;
- Agenda de lectură;
- Compararea copertelor diferitor cărți și analiza stilurilor de ilustrare;
- Discuții despre aspectul literelor folosite în scrierea unor titluri, în texte din cărți, reviste, enciclopedii de la bibliotecă, din clasă;
- Analiza ilustrațiilor cărții, realizate prin diferite procedee artistice: desen, pictură, colaj, foto;
- Lectura imaginilor;
- Analiza colecțiilor de cărți;
- Informații prezentate succint;
- Prezentarea unei cărți citite;
- Participarea la diverse activități literare: lansări de carte, întâlniri cu scriitorii, cercuri literare, recitaluri poetice;
- Organizarea unor expoziții de cărți,
- Organizarea bibliotecilor personale;
- Colaborarea în echipă.

La sfârșitul clasei a IV-a, elevul poate:

- citi conștient, corect, fluent și expresiv (cu voce și în gând) texte literare/nonliterare (la prima vedere sau cunoscute), cu respectarea punctuației;
- recita poezii propuse și poezii selectate independent;
- reproduce/poveste texte/fragmente din textele citite/audiate (cu/fără un plan simplu de idei);
- scrie cu acuratețe, cu respectarea înclinației unice a cuvintelor și a mărimii unice a literelor;
- aranja textul scris în pagină, cu respectarea alineatelor după ideile de bază;
- elaborează texte, cu respectarea succesiunii logice și a numărului propus de enunțuri;
- construiește propoziții și a le scrie lizibil, îngrijit, corect, cu respectarea regulilor și acordurilor gramaticale;
- formula întrebări pentru a înțelege mai bine o informație, pentru a-și forma o opinie;
- iniția, menține și încheia un schimb verbal, potrivit situației de comunicare;
- expune liber și cu încredere propriile opinii, cu folosirea vocabularului adecvat situației de comunicare;
- aplica regulile de comunicare corectă și eficientă în diverse contexte;
- prezenta coerent și corect din punct de vedere gramatical diverse situații de comunicare;
- ordona pe baza cuvintelor-cheie ideile principale într-un plan simplu de idei;
- identifica secvențele narative, dialogate și descriptive dintr-un text;
- exprima stările postlectorale și propria atitudine, cu sprijin în exemple și fragmente de text;
- caracteriza personaje literare, cu argumente relevante pentru atitudinea proprie;
- utiliza formele flexionare ale părților de vorbire pentru producerea mesajelor proprii în diferite contexte de comunicare orală și scrisă;
- integra adecvat, în exprimarea orală proprie, elementele de construcție a comunicării studiate;
- valorifica rațional în comunicării orale și scrise: antonime, sinonime, sens propriu și figurat; mijloace artistice;
- rosti diferit și adecvat unele mesaje, în funcție de conținutul pe care îl exprimă și de intensitatea emoției, însoțite sau nu de o anumită mimică și gesturi,
- atenție și toleranță față de partenerii de dialog în diferite situații de comunicare;
- interes pentru valorile și opiniile altor persoane;
- conduită autonomă în situații de comunicare (învățate sau spontane);
- preferințe pentru lectura suplimentară a cărților și a presei periodice pentru copii;
- curiozitate pentru activități inovative;
- creativitate în domeniile de interes.

manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:

- atenție și toleranță față de partenerii de dialog în diferite situații de comunicare;
- interes pentru valorile și opiniile altor persoane;
- conduită autonomă în situații de comunicare (învățate sau spontane);
- preferințe pentru lectura suplimentară a cărților și a presei periodice pentru copii;
- curiozitate pentru activități inovative;
- creativitate în domeniile de interes.

LECTURI RECOMANDATE

Texte literare/cărți din literatura pentru copii

Mihai Eminescu, „Poezii”, „Făt-Frumos din lacrimă”; **Alexandru Donici**, „Fabule”; **Petre Ispirescu**, „Legende sau basmele românilor”; **Octavian Goga**, „Toamna”; **George Coșbuc**, „Vestitorii primăverii”, „Iarna pe uliță”; **Vasile Alecsandri**, „Vasile Porojan”; **Petre Ispirescu**, „Bogăția și veselia”; **Alexandru Vlăhuță**, „Amintiri dintr-o iarnă”; **Mihail Sadoveanu**, „Dumbrava minunată”, „Povestiri pentru copii”, „Anii de ucenicie”, „Mărțișor”, „Altar de jertfă și laudă”; **Spiridon Vangheli**, „Carte de citire și gândire”, Cartea 4; **Grigore Vieru**, „Pentru limba română”, „Acasă”, „Mâinile mamei”, „Puișorii”, „Pasărea”; **Arcadie Suceveanu**, „Ceasornicul din tei”; **Dumitru Matcovschi**, „Stejarul”; **Alexei Mateevici**, „Limba noastră”; **Liviu Damian**, „Un buchet de crizanteme”; **Claudia Partole**, „Copaful”; **Iulian Filip**, „Suntem o limbă”, „Cartea-n miez și-n rădăcină”, „Plăcințele cu mărar”, „Cine duce-n mâini o carte e un om și jumătate”; **Alexandru Plăcintă**, „Pe aripi de vânt”, „O taină, o șoaptă, un vis...”; **Ianoș Țurcanu**, „Geografia cu minuni”; **Petre Crăciun**, „Cartea basmelor”, „Împăratul-copil. Povești în versuri”; **Ana Blandiana**, „Cine poate ști”; **Aureliu Busuioc**, „Marele rățoi Max”; **Ion Creangă**, „Amintiri din copilărie și alte povestiri”; **Ion Druță**, „Povestea furniciei”, „Sania”; **Aurelian Silvestru**, „Îngerii dispar în ploaie”; **Vasile Romanciuc**, „Copilul cu aripi de carte”; **Cezar Petrescu**, „Fram, ursul polar”, **Tudor Arghezi**, „Cartea cu jucării”, **Edmondo de Amicis**, „Cuore – inimă de copil”, „Un bulgăre de zăpadă”, „Micul copist”; **Antoine de Saint Exupery**, „Micul prinț”; **Mark Twain**, „Prinț și cerșetor”, „Aventurile lui Tom Sawyer”; **Lyman Frank Baum**, „Vrăjitorul din Oz”, **Mircea Sântimbreanu**, „Recreația mare”; **Adrian Păunescu**, „Colindul gutuii din geam”; **Ada Teodorescu**, „Poveste cu un copil și un peștișor argintiu”; **Iulia Hasdeu**, „Prințesa Fluture”; **Jean Bart**, „Europolis”; **Lyman Frank Baum**, „Moș Crăciun a fost răpit”; **Hans Christian Andersen**, „Povestea unui brad”, „Fetița cu chibrituri”, „Povestea privighetorii”; **Constantin Chiriță**, „Cireșarii”; **Silvia Kerim**, „Povestiri despre prietenii mei”; **Cornelia Funke**, „Când Moș Crăciun cade din cer”; **Michael Ende**, „Povestea fără sfârșit”; **J. K. Rowling**, „Harry Potter”; **Grigore Alexandrescu**, „Fabule”; **Monica Pillat**, „Corabia timpului”; **Lewis Carroll**, „Alice în Țara Minunilor”; **Daniel Defoe**, „Robinson Crusoe”; **Erich Kästner**, „Emil și detectivii”, „Emil și cei trei gemeni”; **Selma Lagerlöf**, „Minunata călătorie a lui Nils Holgersson prin Suedia”; **Nikolai Nosov**, „Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi”; **Dmitri Narkisovici Mamin-Sibiriak**, „Guleraș Cenușiu”; **Gianni Rodari**, „Aventurile lui Cepelică”, „Enciclopedia lumii pentru copii”; **Gemma Elwin Harris**, „Întrebări mari de la cei mici, la care răspund niște oameni foarte importanți”, antologie; **Iordan Chimet**, „Cele douăsprezece luni ale visului. Antologia inocenței”, antologie; **Petru Romoșan**, „Compania copiilor. Cele 100 de poeme ale copilăriei”, antologie de poezii pentru copii etc.

2.3. Aria curriculară „Matematică și Științe”

Matematică

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații de învățare și cotidiene, dând dovadă de corectitudine și coerență.
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate, manifestând atenție și interes pentru calcul corect, rațional, fluent.
3. Rezolvarea problemelor pe baza utilizării achizițiilor matematice, dând dovadă de gândire critică în adoptarea unui plan pertinent de rezolvare.
4. Realizarea demersurilor explorativ-investigative pentru soluționarea/formularea unor situații de problemă/probleme, manifestând curiozitate și creativitate în integrarea achizițiilor matematice cu cele din alte domenii.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. ore pe an ¹
Obligatorie	Matematică și Științe	I	4	132
		II	4	132
		III	4	132
		IV	4	132

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT

Clasa	Unități de conținut (module)	Nr. de ore
I	Evocare	8
	Numerele naturale 0 – 10	24
	Adunarea și scăderea în centrul 0 – 10	34
	Numerele naturale 0 – 20. Adunarea și scăderea în centrul 0 – 20	28
	Numerele naturale 0 – 100. Adunarea și scăderea în centrul 0 – 100	30
	<i>Ore pentru recuperare pe parcursul anului, recapitulare la finele anului</i>	8
II	Adunarea și scăderea în centrul 0 – 100	26
	Înmulțirea și împărțirea tabelară	62
	Operații aritmetice în centrul 0 – 100	20
	Elemente intuitive de geometrie și măsurări	12
	<i>Ore pentru evocare la începutul anului, recuperare pe parcursul anului, recapitulare la finele anului</i>	12
III	Numerele naturale 0 – 1 000	14
	Adunarea și scăderea în centrul 0 – 1 000	34
	Înmulțirea și împărțirea în centrul 0 – 1 000	56
	Elemente intuitive de geometrie și măsurări	16
	<i>Ore pentru evocare la începutul anului, recuperare pe parcursul anului, recapitulare la finele anului</i>	12
IV	Numerele naturale până la 1 000 000	16
	Adunarea și scăderea în centrul 0 – 1 000 000	18
	Înmulțirea și împărțirea în centrul 0 – 1 000 000	44
	Fracții	12
	Elemente intuitive de geometrie și măsurări	20
	Recapitulare finală	12
	<i>Ore pentru evocare la începutul anului, recuperare pe parcursul anului</i>	10

CLASA I

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea pozițiilor relative ale unor obiecte în spațiu, în raport cu sine și cu repere fixe date.</p> <p>1.2. Recunoașterea formelor geometrice în modele date și în medii înconjurător.</p> <p>1.3. Explorarea modalităților de formare, sortare, clasificare, comparare, egalizare cantitativă a unor grupuri de obiecte.</p>	<p>1. Evocare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poziții și direcții. • Înșușiri ale obiectelor: culoare, formă, mărime. • Forme geometrice: cerc, triunghi, pătrat, cub. • Grupuri de obiecte și corespondențe. <p><i>Terminologie specifică:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sus/jos, pe/sub/între, interior/exterior, stânga/dreapta, aproape/depart, în față/în spate, înainte/înapoi, vertical/orizontal/oblic; - identic/diferit, scurt/lung, scund/înalt, subțire/gros, îngust/lat, ușor/greu, mic/mare; - tot atât/mai puțin/mai mult. 	<p>Numărarea cu startul, finalul, pasul dat; Recunoașterea formelor geometrice; Completarea șirurilor de forme geometrice; Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice; Completarea unui enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă); Completarea tabelelor/schemelor; Activități ludice; Activități de modelare/figurare; Scrierea pe caietul de matematică.</p>
<p>2.1. Receptarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de număr natural.</p> <p>2.2. Identificarea, citirea și scrierea numerelor naturale 0 – 10.</p> <p>2.3. Compararea și ordonarea numerelor naturale 0 – 10.</p> <p>2.4. Explorarea modalităților de compunere, descompunere a numerelor naturale 0 – 10.</p> <p>2.5. Completarea unor secvențe ale șirului 0 – 10 pe baza sesizării prin observare a ordonării crescătoare sau descrescătoare a numerelor date.</p>	<p>2. Numerele naturale 0 – 10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numărul și cifra: 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 0. Numărul 10. • Relații de comparație a numerelor naturale. • Intuirea operațiilor aritmetice de adunare și scădere. <p><i>Elemente noi de limbaj matematic:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - număr; cifră; mai mic/egal/mai mare; semnele de comparație: <, =, >; ordonare crescătoare/descrescătoare. 	<p>Citirea și scrierea numerelor naturale; Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere; Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice; Exerciții lacunare (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă); Completarea tabelelor/schemelor; Activități ludice; Activități de modelare/figurare; Scrierea pe caietul de matematică.</p>

<p>3.1. Receptarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de adunare și scădere.</p> <p>3.2. Efectuarea adunării și scăderii numerelor naturale în centrul 0 – 10.</p> <p>3.3. Aplicarea operațiilor de adunare, scădere și a proprietăților acestora pentru: compunerea, descompunerea numerelor naturale 0 – 10; aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date.</p> <p>3.4. Rezolvarea problemelor simple de adunare și de scădere, cu sprijin în obiecte/desene și prin exercițiu.</p> <p>3.5. Formularea problemelor simple de adunare și de scădere, cu sprijin în: imagini; enunț incomplet.</p>	<p>3. Adunarea și scăderea în centrul 0 – 10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tabla adunării și scăderii. Adunări și scăderi succesive. • Proprietăți ale adunării și scăderii: <ul style="list-style-type: none"> - întuirea proprietăților adunării: comutativitatea, asociativitatea, elementul neutru 0 (fără utilizarea terminologiei specifice); - legătura dintre adunare și scădere. • Probleme simple: de aflare a sumei, a restului, de mărire/micșorare a unui număr cu câteva unități. <p><i>Elemente noi de limbaj matematic:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>adunare, scădere</i>: +, –; termen, sumă; descăzut, scăzător, diferență/rest; mărire/micșorare a unui număr cu câteva unități; - <i>problemă</i>: condiție, întrebare, rezolvare, răspuns. 	<p>Citirea și scrierea numerelor naturale; Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere; Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerii terminologiei matematice; Rezolvarea problemelor simple; Formularea problemelor simple; Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice; Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă); Completarea tabelelor/schemelor; Activități ludice; Activități de modelare/figurare; Scrierea pe caietul de matematică.</p>
<p>4.1. Receptarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, adunare, scădere.</p> <p>4.2. Identificarea, citirea și scrierea numerelor naturale 0 – 20.</p> <p>4.3. Compararea și ordonarea numerelor naturale 0 – 20.</p> <p>4.4. Efectuarea adunării și scăderii în centrul 0 – 20, fără trecere peste ordin.</p>	<p>4. Numerele naturale 0 – 20.</p> <p>Adunarea și scăderea în centrul 0 – 20</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numerele naturale de la 11 până la 20. • Relații de comparație a numerelor naturale. • Adunarea și scăderea în centrul 0 – 20, fără trecere peste ordin. • Probleme cu două adunări și/sau scăderi succesive, care presupun aflarea sumei și/sau a restului. • Probleme simple: de comparare prin scădere; de aflare a unui termen. 	<p>Citirea și scrierea numerelor naturale; Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere; Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerii terminologiei matematice; Rezolvarea problemelor simple; Formularea problemelor simple; Efectuarea măsurărilor; Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p>

<p>4.5. Aplicarea operațiilor de adunare, scădere și a proprietăților acestora pentru: compunerea, descompunerea numerelor naturale 0 – 20; aflarea numerelor necunoscute în exerciții, șiruri date.</p> <p>4.6. Exprimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, în unități standard de măsură: pentru masă; pentru capacitate.</p> <p>4.7. Rezolvarea problemelor simple de adunare și de scădere, cu sprijin în schemă, rezolvare și răspuns.</p> <p>4.8. Formularea problemelor simple de adunare și de scădere, cu sprijin în: imagini; enunț incomplet; reprezentări schematice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Măsurarea masei: kilogramul. • Măsurarea capacității: litrul. <p><i>Elemente noi de limbaj matematic:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>număr natural:</i> număr de o cifră, număr de două cifre; zeci, unități; - <i>operație aritmetică:</i> proba operației. 	<p>Exerciții lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă);</p> <p>Completarea tabelelor/schemelor;</p> <p>Activități ludice;</p> <p>Activități de modelare/figurare;</p> <p>Scrisoarea pe caiet de matematică.</p>
<p>5.1. Identificarea, citirea și scrierea numerelor naturale 0 – 100.</p> <p>5.2. Compararea și ordonarea numerelor naturale 0 – 100.</p> <p>5.3. Efectuarea adunării și scăderii în centrul 0 – 100, fără trecere peste ordin.</p> <p>5.4. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, adunare, scădere.</p> <p>5.5. Aplicarea operațiilor de adunare, scădere și a proprietăților acestora pentru: compunerea, descompunerea numerelor 0 – 100; aflarea numerelor necunoscute în exerciții, șiruri date; schimb de bani.</p>	<p>5. Numerele naturale 0 – 100.</p> <p>Adunarea și scăderea în centrul 0 – 100</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numerele naturale până la 100 formate din zeci. • Numerele naturale de la 21 până la 100, formate din zeci și unități. • Relații de comparație a numerelor naturale. • Adunarea și scăderea în centrul 0 – 100, fără trecere peste ordin. • Probleme simple de aflare a descăzutului, a scăzătorului. • Măsurarea lungimii: centimetrul, metrul. • Măsurarea timpului. Ceasul: ora. Calendarul: ziua, săptămâna, luna. • Unități monetare: banul, leul. <p><i>Elemente noi de limbaj matematic:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - număr par; număr impar. 	<p>Citirea și scrierea numerelor naturale;</p> <p>Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere;</p> <p>Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerea terminologiei matematice;</p> <p>Calcul în colonită;</p> <p>Rezolvarea problemelor simple;</p> <p>Formularea problemelor simple;</p> <p>Efectuarea măsurărilor;</p> <p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p> <p>Exerciții lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă);</p> <p>Completarea tabelelor/schemelor;</p> <p>Activități ludice;</p>

<p>5.6. Exprimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, în unități standard de măsură: pentru lungime; pentru timp; monetare.</p> <p>5.7. Rezolvarea problemelor simple de adunare și de scădere, cu sprijin în schemă, rezolvare și răspuns.</p> <p>5.8. Formularea problemelor simple, cu sprijin în: enunț incomplet; schemă; exercițiu.</p>		<p>Activități de modelare/figurare; Atelier de măsurare; Colaborarea în echipă; Scrierea pe caietul de matematică.</p>
<p style="text-align: center;">La sfârșitul clasei I, elevul poate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifica, citi și scrie, compara și ordona numere naturale până la 100; • recunoaște forme geometrice (cerc, triunghi, pătrat, cub) și poziții relative ale unor obiecte în modele date și în mediul înconjurător; • efectua operațiile de adunare și de scădere în concentrul 0 – 100, fără trecere peste ordin; • utiliza elemente de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, adunare, scădere; • aplica operațiile de adunare, scădere și proprietățile acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor 0 – 100; aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date; schimb de bani; • exprima și compara rezultatele unor măsurători, în unități standard de măsură: pentru lungime (cm, m); pentru masă (kg); pentru capacitate (l); pentru timp (ora, ziua, săptămâna, luna); monetare (banul, leul); • rezolva probleme simple de adunare și de scădere, cu sprijin în schemă, rezolvare și răspuns; • formula probleme simple de adunare și de scădere, cu sprijin în: imagini; enunț incomplet; schemă; exercițiu, manifestând ca atitudine și valori specifice predominante: • corectitudinea și coerența limbajului matematic; • atenția și interesul pentru calcul corect, rațional, fluent; • valorificarea gândirii critice pentru adoptarea unui plan pertinent în rezolvarea problemelor; • curiozitatea și creativitatea în integrarea achizițiilor matematice cu cele din alte domenii. 		

CLASA a II-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Efectuarea adunării și scăderii în centrul 0 – 100, fără și cu treceri peste ordin.</p> <p>1.2. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, adunare, scădere.</p> <p>1.3. Aplicarea adunării, scăderii și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor 0 – 100; aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date; schimb de bani.</p> <p>1.4. Rezolvarea problemelor cu adunări și/sau scăderi: cu plan sau cu justificări.</p> <p>1.5. Formularea problemelor, cu sprijin în: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice.</p>	<p>1. Adunarea și scăderea în centrul 0 – 100</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adunarea și scăderea numerelor naturale în centrul 0 – 20, cu trecere peste ordin. • Adunarea și scăderea numerelor naturale în centrul 0 – 100, cu treceri peste ordin. • Proprietăți ale adunării și scăderii: <ul style="list-style-type: none"> - proprietățile adunării: comutativitatea, asociativitatea, elementul neutru 0 (fără utilizarea terminologiei specifice); - legătura dintre adunare și scădere. • Probleme simple de adunare și de scădere. • Probleme compuse rezolvabile prin două operații (inclusiv cu formula de rezolvare: $a + (a \pm b)$; $(a + b) - c$; $a - (b + c)$). Scrierea rezolvării cu plan, cu justificări. 	<p>Scrierea numerelor naturale;</p> <p>Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerii terminologiei matematice;</p> <p>Calcul în coloniță;</p> <p>Rezolvarea ecuațiilor simple;</p> <p>Rezolvarea problemelor simple, compuse;</p> <p>Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule;</p> <p>Formularea problemelor;</p> <p>Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere;</p> <p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p> <p>Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă);</p> <p>Completarea tabelor/schemelor;</p> <p>Activități ludice;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>

<p>2.1. Efectuarea înmulțirii prin adunare repetată și pe baza tablei înmulțirii, a împărțirii exacte prin scădere repetată și ca probă a înmulțirii.</p> <p>2.2. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de înmulțire, împărțire.</p> <p>2.3. Aplicarea înmulțirii, împărțirii și a proprietăților acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date.</p> <p>2.4. Rezolvarea problemelor, cu sprijin în schemă, rezolvare și răspuns.</p> <p>2.5. Formularea problemelor, cu sprijin în: imagini; enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; tematică.</p>	<p>2. Înmulțirea și împărțirea tabelară</p> <ul style="list-style-type: none"> Operația de înmulțire ca adunare repetată. Proprietățile înmulțirii: comutativitatea, asociativitatea, elementul neutru 1 (fără utilizarea terminologiei specifice). Înmulțirea cu 0. Tabla înmulțirii. Operația de împărțire ca scădere repetată. Legătura dintre împărțire și înmulțire. Cazuri speciale: $a : 1$; $a : a$; $0 : a$; $a : 0$. Tabla împărțirii dedusă din tabla înmulțirii. Probleme simple: de aflare a produsului; de împărțire în părți egale, de împărțire prin cuprindere; de mărire/micșorare a unui număr de câteva ori; de comparare prin împărțire. Dependența dintre cantitate, preț și cost. Probleme compuse rezolvabile prin două operații (inclusiv cu formula de rezolvare: $a + (b \times a)$; $(b \times a) - a$; $a \pm (a : b)$). Scrierea rezolvării cu plan, cu justificări. <p><i>Elemente noi de limbaj matematic:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> adunare repetată, înmulțire, factor, produs; scădere repetată, împărțire, deîmpărțit, împărțitor, cât; mai mic/mai mare de câteva ori, dublu, triplu, jumătate, treime, sfert. 	<p>Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerii terminologiei matematice; Rezolvarea ecuațiilor simple; Rezolvarea problemelor simple, compuse; Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule; Formularea problemelor; Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere; Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice; Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă); Completarea tabelor/schemelor; Activități ludice; Colaborarea în echipă.</p>
--	--	---

<p>3.1. Efectuarea operațiilor aritmetice în exerciții cu două operații, cu și fără paranteze.</p> <p>3.2. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, operație aritmetică.</p> <p>3.3. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor 0 – 100; aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date.</p> <p>3.4. Rezolvarea problemelor, cu plan sau cu justificări, prin exercițiu.</p> <p>3.5. Formularea problemelor, cu sprijin în: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exercițiu; tematică.</p> <p>3.6. Investigarea dependenței dintre cantitate, preț și cost în contexte problematice reale, legate de cumpărare-vânzare.</p>	<p>3. Operații aritmetice în centrul 0 – 100</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordinea efectuării operațiilor în exerciții cu două operații, fără și cu paranteze. • Probleme rezolvabile prin 1-2 dintre operațiile aritmetice învățate. Scrierea rezolvării prin exercițiu. 	<p>Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerii terminologiei matematice; Calcul în coloniță;</p> <p>Determinarea ordinii operațiilor într-un exercițiu fără/cu paranteze; rezolvarea unui exercițiu fără/cu paranteze;</p> <p>Rezolvarea ecuațiilor simple;</p> <p>Rezolvarea problemelor simple, compuse;</p> <p>Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule;</p> <p>Formularea problemelor;</p> <p>Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere;</p> <p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p> <p>Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă);</p> <p>Completarea tabelelor/schemelor;</p> <p>Activități ludice;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
---	---	---

<p>4.1. Recunoașterea figurilor și a corpurilor geometrice în modele date și în mediul înconjurător.</p> <p>4.2. Completarea unor șiruri de forme geometrice, de rezultate ale unor măsurători, asociate după reguli simple indicate sau identificate prin observare.</p> <p>4.3. Exprimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, în unități standard de măsură: pentru lungime; pentru masă; pentru capacitate; pentru timp; monetare.</p> <p>4.4. Investigarea unor contexte problematice reale, legate de măsurări.</p>	<p>4. Elemente intuitive de geometrie și măsurări</p> <ul style="list-style-type: none"> Figuri geometrice: punct, linie dreaptă, segment de dreaptă, linie frântă, linie curbă, cerc, triunghi, pătrat. Corpuri geometrice: sferă, cub. Unități de măsură: <ul style="list-style-type: none"> - pentru lungime: cm, m; - pentru masă: kg; - pentru capacitate: l; - pentru timp: minutul, ora, ziua, săptămâna, luna; - monetare: banul, leul. 	<p>Recunoașterea formelor geometrice;</p> <p>Completarea șirurilor de numere/forme geometrice;</p> <p>Efectuarea măsurărilor;</p> <p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p> <p>Exerciții lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă);</p> <p>Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule;</p> <p>Completarea tabelelor/schemelor;</p> <p>Activități ludice;</p> <p>Activități de modelare/figurare;</p> <p>Atelier de măsurare;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
---	---	---

La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:

- identifica, citi și scrie, compara și ordona numere naturale până la 100;
- utiliza elemente de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, operație aritmetică;
- efectua operații aritmetice în centrul 0 – 100: adunarea și scăderea fără și cu trecere peste ordin; înmulțirea și împărțirea tabelară;
- explica modul de calcul și ordinea efectuării operațiilor în exerciții cu două operații, fără și cu paranteze;
- aplica operațiile aritmetice și proprietățile acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date;
- recunoaște figuri geometrice (punct, linie dreaptă, segment de dreaptă, linie curbă, linie frântă, cerc, triunghi, pătrat), corpuri geometrice (sferă, cub), în modele date și în mediul înconjurător;
- exprima și compara rezultatele unor măsurători, în unități de măsură standard: pentru lungime (cm, m); pentru masă (kg); pentru capacitate (l); pentru timp (minutul, ora, ziua, săptămâna, luna); monetare (banul, leul);
- rezolva probleme cu, cel mult, două operații, cu plan sau cu justificări, prin exerciții;
- formula probleme, cu sprijin în: imagini; enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exerciții; tematică;
- investiga contexte problematice reale legate de cumpărare-vânzare, de măsurări, **manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:**
- corectitudinea și coerența limbajului matematic;
- atenția și interesul pentru calcul corect, rațional, fluent;
- valorificarea gândirii critice pentru adoptarea unui plan pertinent în rezolvarea problemelor;
- curiozitatea și creativitatea în integrarea achizițiilor matematice cu cele din alte domenii.

CLASA a III-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea, citirea și scrierea numerelor naturale 0 – 1 000.</p> <p>1.2. Compararea și ordonarea numerelor naturale 0 – 1 000.</p> <p>1.3. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de număr natural.</p> <p>1.4. Explorarea modalităților de compunere, descompunere zecimală a numerelor naturale 0 – 1 000.</p> <p>1.5. Completarea unor șiruri de numere naturale asociate după reguli indicate sau identificate prin observare.</p>	<p>1. Numerele naturale 0 – 1 000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numerele naturale de la 100 până la 1000. • Relații de comparație a numerelor naturale. <p><i>Elemente noi de limbaj matematic:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - predecesor, succesori, numere consecutive. 	<p>Scrierea numerelor naturale;</p> <p>Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerii terminologiei matematice;</p> <p>Rezolvarea ecuațiilor simple;</p> <p>Rezolvarea problemelor simple, compuse;</p> <p>Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule;</p> <p>Formularea problemelor;</p> <p>Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere;</p> <p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p> <p>Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă);</p> <p>Completarea tabelelor/schemelor;</p> <p>Activități ludice;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
<p>2.1. Efectuarea adunării și scăderii în centrul 0 – 1 000, fără și cu treceri peste ordin.</p> <p>2.2. Explicarea modului de calcul și a ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu și fără paranteze.</p> <p>2.3. Aplicarea adunării, scăderii și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date; schimb de bani.</p>	<p>2. Adunarea și scăderea în centrul 0 – 1 000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adunarea și scăderea numerelor naturale în centrul 0 – 1 000, fără și cu treceri peste ordin. • Exerciții cu, cel mult, trei operații, cu și fără paranteze. • Proprietățile adunării: comutativitatea, asociativitatea, elementul neutru 0 (fără utilizarea terminologiei specifice). • Legătura dintre adunare și scădere. • Probleme de adunare și scădere, rezolvabile prin 1-3 operații. 	<p>Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerii terminologiei matematice; calcul în coloniță;</p> <p>Determinarea ordinii operațiilor într-un exercițiu fără/cu paranteze; rezolvarea unui exercițiu fără/cu paranteze;</p> <p>Rezolvarea ecuațiilor simple;</p> <p>Rezolvarea problemelor simple, compuse;</p> <p>Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule;</p> <p>Formularea problemelor;</p> <p>Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere;</p>

<p>2.4. Rezolvarea problemelor, cu plan sau cu justificări, prin exercițiu.</p> <p>2.5. Formularea problemelor, cu sprijin în: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exercițiu.</p> <p>2.6. Completarea unor tabele sau scheme în care se organizează probleme, exerciții.</p>		<p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice; Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă); Completarea tabelelor/schemelor; Calcul digital; Activități ludice; Colaborarea în echipă.</p>
<p>3.1. Efectuarea operațiilor de înmulțire și împărțire în centrul 0 – 1 000, fără și cu treceri peste ordin.</p> <p>3.2. Explicarea modului de calcul și a ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu și fără paranteze.</p> <p>3.3. Aplicarea înmulțirii, împărțirii și a proprietăților acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date.</p> <p>3.4. Rezolvarea problemelor, cu plan sau cu justificări, prin exercițiu.</p> <p>3.5. Formularea problemelor, cu sprijin în: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exercițiu; tematică.</p> <p>3.6. Explorarea unor modalități elementare de organizare și clasificare a datelor în scheme, tabele.</p> <p>3.7. Investigarea unor situații-problemă din cotidian, care solicită aplicarea operațiilor și a metodelor învățate.</p>	<p>3. Înmulțirea și împărțirea în centrul 0 – 1 000</p> <ul style="list-style-type: none"> Înmulțirea și împărțirea exactă la: 10, 100; la numere formate din zeci sau sute întregi. Înmulțirea cu un număr de o cifră, fără și cu treceri peste ordin. Împărțirea cu rest. Împărțirea unui număr de 2-3 cifre la un număr de o cifră. Proprietăți ale operațiilor aritmetice: <ul style="list-style-type: none"> distributivitatea înmulțirii în raport cu adunarea (fără utilizarea terminologiei specifice); împărțirea unei sume la un număr. Exerciții cu cel mult trei operații, fără și cu paranteze. Probleme, rezolvabile prin 1-3 operații învățate. Metoda reducerii la unitate. 	<p>Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerii terminologiei matematice; Calcul în coloniță; Determinarea ordinii operațiilor într-un exercițiu fără/cu paranteze; Rezolvarea unui exercițiu fără/cu paranteze; Rezolvarea ecuațiilor simple; Rezolvarea problemelor simple, compuse; rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule; Formularea problemelor; Formarea șirurilor de numere după o regulă data; completarea șirurilor de numere; Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice; Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă); Completarea tabelelor/schemelor; Calcul digital; Activități ludice; Colaborarea în echipă.</p>

<p>4.1. Recunoașterea figurilor și a corpurilor geometrice, a elementelor acestora în modele date și în mediul înconjurător.</p> <p>4.2. Completarea unor șiruri de forme geometrice, de rezultate ale unor măsurători, asociate după reguli simple indicate sau identificate prin observare.</p> <p>4.3. Exprimarea, compararea, estimarea rezultatelor unor măsurători, în unități standard de măsură: pentru lungime; pentru masă; pentru capacitate; pentru timp; monetare.</p> <p>4.4. Efectuarea transformărilor simple ale unităților standard de măsură: pentru lungime; pentru timp; monetare.</p> <p>4.5. Explorarea unor modalități elementare de organizare a rezultatelor unor observări și măsurători: tabele, scheme.</p> <p>4.6. Investigarea unor situații-problemă din cotidian, care presupun efectuarea operațiilor aritmetice asupra rezultatelor unor măsurători.</p>	<p>4. Elemente intuitive de geometrie și măsurări</p> <ul style="list-style-type: none"> Figuri geometrice: punct, linie dreaptă, segment de dreaptă, linie frântă deschisă/închisă, linie curbă deschisă/închisă, cerc, triunghi, pătrat, dreptunghi. Corpuri geometrice: sferă, cub, cuboid. Unități de măsură: <ul style="list-style-type: none"> pentru lungime: cm, dm, m; pentru masă: kg; pentru capacitate: l; pentru timp: minutul, ora, ziua, săptămâna, luna, anul, deceniul, secolul; monetare: ban, leu. Transformări ale unităților de măsură, <p><i>Elemente noi de limbaj matematic:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> vârf, latură, muchie, față. 	<p>Rezolvarea problemelor simple, compuse;</p> <p>Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule; formularea problemelor;</p> <p>Completarea șirurilor de numere/forme geometrice;</p> <p>Recunoașterea formelor geometrice;</p> <p>Efectuarea măsurărilor; transformări simple ale unităților de măsură;</p> <p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p> <p>Exerciții lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă); Completarea tabelor/schemelor;</p> <p>Activități ludice;</p> <p>Colaborarea în echipă;</p> <p>Activități de modelare/figurare;</p> <p>Atelier de măsurare;</p> <p>Proiect individual; proiect de grup.</p>
---	---	---

La sfârșitul clasei a III-a, elevul poate:

- identifica, citi și scrie, compara și ordona numere naturale până la 1000;
- utilizează elemente de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, operație aritmetică;
- efectuează operații aritmetice în centrul 0 – 1 000: adunarea și scăderea fără și cu treceri peste ordin; înmulțirea și împărțirea la un număr de o cifră; înmulțirea la 10, 100, la numere formate din zeci sau sute întregi; împărțirea exactă la 10, 100, la numere formate din zeci sau sute întregi;
- explică modul de calcul și ordinea efectuării operațiilor în exerciții cu, cel mult, trei paranteze;
- aplică operațiile aritmetice și proprietățile acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date;
- recunoaște figuri geometrice (punct, linie dreaptă, segment de dreaptă, linie frântă deschisă/închisă, linie curbă deschisă/închisă, cerc, triunghi, pătrat, dreptunghi), corpuri geometrice (sferă, cub, cuboid), elementele acestora (vârf, latură; vârf, muchie, față), în modele date și în mediul înconjurător;
- exprimă și compară rezultatele unor măsurători, în unități standard de măsură: pentru lungime (cm, dm, m); pentru masă (kg); pentru capacitate (l); pentru timp (minutul, ora, ziua, săptămâna, luna, anul, deceniul, secolul); monetare (ban, leu);
- realizează transformări simple ale unităților standard de măsură: pentru lungime; pentru timp; monetare;
- rezolvă probleme cu, cel mult, trei operații: cu plan sau cu justificări, prin exercițiu;
- formulează probleme, cu sprijin în: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exercițiu; tematică;
- explorează modalități elementare de organizare și clasificare a datelor: scheme; tabele;
- investighează situații-problemă din cotidian, care solicită aplicarea operațiilor aritmetice, a metodelor de rezolvare învățate, **manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:**
- corectitudinea și coerența limbajului matematic;
- atenția și interesul pentru calcul corect, rațional, fluent;
- valorificarea gândirii critice pentru adoptarea unui plan pertinent în rezolvarea problemelor;
- curiozitatea și creativitatea în integrarea achizițiilor matematice cu cele din alte domenii.

CLASA a IV-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea, citirea și scrierea numerelor naturale 0 – 1 000 000.</p> <p>1.2. Citirea și scrierea numerelor naturale până la 30 cu cifre romane.</p> <p>1.3. Compararea și ordonarea numerelor naturale 0 – 1 000 000.</p> <p>1.4. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de număr natural.</p> <p>1.5. Explorarea modalităților de compunere, descompunere zecimală a numerelor naturale 0 – 1 000 000.</p> <p>1.6. Completarea unor șiruri de numere naturale asociate după reguli indicate sau identificate prin observare.</p> <p>1.7. Explorarea unor modalități elementare de organizare și clasificare a datelor: scheme; tabele.</p>	<p>1. Numerele naturale 0 – 1 000 000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numerele naturale până la: 10 000; 100 000; 1 000 000. Noțiunile de ordin, clasă. • Relații de comparație a numerelor naturale. • Adunarea și scăderea până la un milion, în baza descompunerii zecimale a numerelor. • Înmulțirea și împărțirea exactă la 10, 100, 1 000. • Cifre romane. Scrierea cu cifre romane a numerelor naturale până la 30. <p><i>Elemente noi de limbaj matematic:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zeci de mii, sute de mii, milion; - ordin; clasă; - cifre romane: I, V, X. 	<p>Scrierea numerelor naturale;</p> <p>Calcul oral în baza: unui exercițiu dat;</p> <p>înțelegerea terminologiei matematice;</p> <p>Rezolvarea ecuațiilor simple;</p> <p>Rezolvarea problemelor simple, compuse; rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule;</p> <p>Formularea problemelor;</p> <p>Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere;</p> <p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p> <p>Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă);</p> <p>Completarea tabelelor/schemelor;</p> <p>Activități ludice;</p> <p>Colaborarea în echipă;</p> <p>Proiect individual; proiect de grup.</p>
<p>2.1. Efectuarea adunării și scăderii în concentrul 0 – 1 000 000, fără și cu treceri peste ordin.</p> <p>2.2. Explicarea modului de calcul și a ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu și fără paranteze.</p>	<p>2. Adunarea și scăderea în concentrul 0 – 1 000 000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adunarea și scăderea în concentrul 0 – 1 000 000, fără și cu treceri peste ordin. • Proprietățile adunării (fără utilizarea terminologiei specifice). <p>Legătura dintre adunare și scădere.</p>	<p>Calcul oral în baza: unui exercițiu dat;</p> <p>înțelegerea terminologiei matematice;</p> <p>Calcul în colonită;</p> <p>Determinarea ordinii operațiilor într-un exercițiu fără/cu paranteze; rezolvarea unui exercițiu fără/cu paranteze;</p> <p>Rezolvarea ecuațiilor simple;</p>

<p>2.3. Aplicarea adunării, scăderii și a proprietăților acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date.</p> <p>2.4. Rezolvarea problemelor, cu plan sau cu justificări, prin exercițiu.</p> <p>2.5. Formularea problemelor, cu sprijin în: enunț incomplet, schemă, operații aritmetice, exercițiu.</p> <p>2.6. Explorarea unor modalități elementare de organizare și clasificare a datelor: scheme, tabele.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții cu, cel mult, trei operații, fără și cu paranteze. • Probleme de adunare și scădere, rezolvabile prin 1-3 operații. 	<p>Rezolvarea problemelor simple, compuse; rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule; formularea problemelor;</p> <p>Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; Completarea șirurilor de numere;</p> <p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p> <p>Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă);</p> <p>Enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă);</p> <p>Completarea tabelelor/schemelor;</p> <p>Calcul digital;</p> <p>Activități ludice;</p> <p>Colaborarea în echipă.</p>
<p>3.1. Efectuarea operațiilor de înmulțire și împărțire în centrul 0 – 1 000 000, fără și cu treceri peste ordin.</p> <p>3.2. Explicarea modului de calcul și a ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu și fără paranteze.</p> <p>3.3. Aplicarea înmulțirii, împărțirii și a proprietăților acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri date.</p> <p>3.4. Rezolvarea problemelor, cu plan sau cu justificări, prin exercițiu.</p> <p>3.5. Formularea problemelor, cu sprijin în: enunț incomplet, schemă, operații aritmetice, exercițiu, tematică.</p>	<p>3. Înmulțirea și împărțirea în centrul 0 – 1 000 000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Înmulțirea și împărțirea exactă a numerelor ce se termină cu zerouri. • Înmulțirea și împărțirea la un număr de două cifre. Înmulțirea cu un număr de două cifre. • Proprietățile înmulțirii și împărțirii (fără utilizarea terminologiei specifice). Legături între operațiile învățate. • Exerciții cu, cel mult, trei operații, fără și cu paranteze. • Probleme rezolvabile prin 1-3 operații. • Probleme care relevă dependența proporțională. Metoda reducerii la unitate. Metoda proporțiilor. 	<p>Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerii terminologiei matematice;</p> <p>Calcul în coloniță;</p> <p>Determinarea ordinii operațiilor într-un exercițiu fără/cu paranteze; rezolvarea unui exercițiu fără/cu paranteze;</p> <p>Rezolvarea ecuațiilor simple;</p> <p>Rezolvarea problemelor simple, compuse; rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule; formularea problemelor;</p> <p>Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere;</p> <p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p> <p>Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă);</p> <p>enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă);</p>

<p>3.6. Explorarea unor modalități elementare de organizare și clasificare a datelor: scheme, tabele.</p> <p>3.7. Investigarea unor situații-problemă din cotidian, care solicită aplicarea operațiilor aritmetice și a metodelor de rezolvare învățate.</p>		<p>Completarea tabelelor/schemelor; Calcul digital; Activități ludice; Colaborarea în echipă.</p>
<p>4.1. Identificarea, citirea și scrierea fracțiilor.</p> <p>4.2. Explorarea modalităților de reprezentare prin desen a fracțiilor cu numitorul până la 20.</p> <p>4.3. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de fracție.</p> <p>4.4. Efectuarea adunării și scăderii fracțiilor cu același numitor, aflarea unei fracții dintr-un număr dat.</p> <p>4.5. Rezolvarea problemelor cu fracții, cu sprijin în reprezentare figurativă.</p>	<p style="text-align: center;">4. Frații</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formarea, citirea și scrierea, reprezentarea fracțiilor. • Adunarea și scăderea fracțiilor cu același numitor. • Aflarea unei fracții dintr-un număr natural. • Probleme cu fracții. <p><i>Elemente noi de limbaj matematic:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - fracție, numitor, numărător, linie de fracție. 	<p>Scrierea fracțiilor; reprezentarea fracțiilor; Calcul oral în baza: unui exercițiu dat; înțelegerii terminologiei matematice; Rezolvarea problemelor simple, compuse; Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule; formularea problemelor; Formarea șirurilor de numere după o regulă dată; completarea șirurilor de numere; Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice; Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă); Completarea tabelelor/schemelor; Activități ludice; Activități de modelare/figurare; Colaborarea în echipă; Proiect individual; proiect de grup.</p>

<p>5.1. Recunoașterea formelor geometrice și a elementelor acestora în modele date și în mediu înconjurător.</p> <p>5.2. Completarea unor șiruri de forme geometrice, rezultate ale unor măsurători, asociate după reguli simple indicate sau identificate prin observare.</p> <p>5.3. Aplicarea formulelor pentru calculul perimetrelor unor dreptunghiuri și pătrate.</p> <p>5.4. Exprimarea, compararea, estimarea rezultatelor unor măsurători, în unități standard de măsură: pentru lungime, pentru masă, pentru capacitate, pentru timp, monetaire.</p> <p>5.5. Efectuarea transformărilor unităților standard de măsură: pentru lungime, pentru masă, pentru timp, monetaire.</p> <p>5.6. Explorarea unor modalități elementare de organizare a rezultatelor unor observări și măsurători: tabele, scheme.</p> <p>5.7. Investigarea unor situații-problemă din cotidian, care presupun efectuarea operațiilor aritmetice asupra rezultatelor unor măsurători.</p>	<p>5. Elemente intuitive de geometrie și măsurări</p> <ul style="list-style-type: none"> • Figuri geometrice: cerc; poligon (triunghi, patrulater). • Perimetrul poligonului. Perimetrul dreptunghiului, pătratului. • Corpuri geometrice: sferă, cub, cuboid, con, cilindru. • Unități de măsură: <ul style="list-style-type: none"> - pentru lungime: mm, cm, dm, m, km; - pentru masă: g, kg, t; - pentru capacitate: l; - pentru timp: secunda, minutul, ora, ziua, săptămâna, luna, deceniul, secolul, mileniul; - monetaire: ban, leu. • Transformări ale unităților de măsură. <p><i>Elemente noi de limbaj matematic:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - poligon; perimetrul poligonului. 	<p>Rezolvarea problemelor simple, compuse;</p> <p>Rezolvarea de situații de problemă din cotidian, care solicită calcule; formularea problemelor;</p> <p>Completarea șirurilor de numere/forme geometrice;</p> <p>Recunoașterea formelor geometrice;</p> <p>Efectuarea măsurărilor; transformări ale unităților de măsură;</p> <p>Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice;</p> <p>Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă); enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă);</p> <p>Completarea tabelelor/schemelor;</p> <p>Activități ludice;</p> <p>Activități de modelare/figurare;</p> <p>Atelier de măsurare;</p> <p>Colaborarea în echipă;</p> <p>Proiect de grup.</p>
--	--	---

La sfârșitul clasei a IV-a, elevul poate:

- identifica, citi și scrie, compara și ordona numere naturale până la 1.000.000;
- identifica, citi și scrie, reprezenta fracții cu numitorul până la 20;
- utilizează elemente de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, fracție, operație aritmetică;
- efectuează operații aritmetice: cu numere naturale până la un milion (adunarea și scăderea fără și cu treceri peste ordin; înmulțirea la un număr de 1-2 cifre; împărțirea la un număr de 0 cifre; înmulțirea și împărțirea numerelor care se termină cu zerouri); cu fracții (adunarea și scăderea fracțiilor cu același numitor; aflarea unei fracții dintr-un număr);
- explică modul de calcul și ordinea efectuării operațiilor în exerciții cu, cel mult, trei paranteze;
- aplică operațiile aritmetice și proprietățile acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții, șiruri de date;
- recunoaște figuri geometrice (punct, linie dreaptă, segment de dreaptă, linie frântă deschisă/închisă, linie curbă deschisă/închisă, cerc, poligon: triunghi, pătrat, dreptunghi), corpuri geometrice (sferă, cub, cuboid, con, cilindru), elementele acestora (vârf, latură; vârf, muchie, față), în modele de date și în mediul înconjurător;
- exprimă și compară rezultatele unor măsurători, utilizând unități de măsură potrivite și transformări ale lor: pentru lungime (mm, cm, dm, m, km); pentru masă (g, kg, t); pentru capacitate (l); pentru timp (secunda, minutul, ora, ziua, săptămâna, luna, anul, deceniul, secolul); monetare (ban, leu);
- rezolvă probleme cu, cel mult, trei operații: cu plan sau cu justificări, prin exercițiu;
- formulează probleme, cu sprijin în: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exercițiu; tematică;
- explorează modalități elementare de organizare și clasificare a datelor: scheme; tabele;
- investighează situații-problemă din cotidian, care solicită aplicarea operațiilor aritmetice, a metodelor de rezolvare învățate, **manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:**
- corectitudinea și coerența limbajului matematic;
- atenția și interesul pentru calcul corect, rațional, fluent;
- valorificarea gândirii critice pentru adoptarea unui plan pertinent în rezolvarea problemelor;
- curiozitatea și creativitatea în integrarea achizițiilor matematice cu cele din alte domenii.

Științe

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Identificarea și descrierea componentelor, fenomenelor, proceselor, relațiilor caracteristice mediului înconjurător, demonstrând corectitudine și coerență în utilizarea terminologiei specifice.
2. Explorarea-investigarea mediului înconjurător, manifestând curiozitate și interes în valorificarea metodelor și instrumentelor specifice de colectare și organizare a rezultatelor.
3. Explicarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor obținute în demersuri de cunoaștere a mediului înconjurător, manifestând atitudine critică și creativă.
4. Rezolvarea unor situații de problemă pe baza integrării achizițiilor dobândite la disciplină cu cele din alte domenii, dovedind interes pentru promovarea activă a valorilor de mediu și a unui mod sănătos de viață.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an ¹
Obligatorie	Matematică și Științe	II	1	33
		III	1	33
		IV	1	33

REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT²

Clasa	Unități de conținut	Nr. de ore
II	Vara	6
	Toamna	8
	Iarna	8
	Primăvara	8
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	3
III	Aerul, apa și solul	7
	Mediile de viață	7
	Zonele naturale	8
	Republica Moldova	8
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	3
IV	Omul – parte a naturii	7
	Perceperea mediului înconjurător	8
	Omul – ființă biologică	6
	Pământul – parte a Universului	9
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	3

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

² Inclusiv: activități de învățare în afara sălii de clasă, ore pentru actualizări, recapitulări, sinteze pe parcursul anului, evaluări.

CLASA a II-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea semnelor anotimpului vară.</p> <p>1.2. Recunoașterea diversității plantelor cultivate și a animalelor de lac.</p> <p>1.3. Compararea plantelor cultivate și necultivate.</p> <p>1.4. Descrierea rolurilor părților componente ale plantelor.</p> <p>1.5. Distingerea părților componente ale unui animal.</p> <p>1.6. Explicarea în cuvinte proprii a influenței plantelor și animalelor, a fenomenelor naturii asupra mediului înconjurător.</p>	<p>1. Vara</p> <ul style="list-style-type: none"> • Semne ale anotimpului vară. Fenomene ale naturii: ploaie, grindină, curcubeu, rouă. • Plante cultivate (cereale, tehnice) și necultivate. Părțile componente ale unei plante ierboase. Rolurile părților componente ale plantelor. • Insectele. • Lacul. Peștele și broasca. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> plantă cultivată, necultivată; torace, abdomen, trunchi, înotătoare, membre.</p>	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea unor plante/animale/fenomene ale naturii; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor; - prezentarea datelor obținute prin observații; - conversații despre securitatea vieții. <p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări dirijate în bază de: întrebări, algoritmi; - clasificări: componente ale naturii; - modelări: ploaie, curcubeu, lac; - experimente/experiențe: „De ce plouă?”, „De ce apare curcubeul?”, „Care este culoarea favorită a insectelor?”, „Florile colorate”, „Rolul rădăcinii”, „Transpirația plantelor”; - excursii: câmpie/lac. <p><i>Activități creative și ludice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri didactice de recunoaștere a plantelor/animalelor, jocuri de expresie afectivă, jocuri de imitație a plantelor/animalelor/fenomenelor naturii. <p><i>Activități de protecție a mediului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unor reguli de comportare în natură; - elaborarea unor liste/albume cu imagini ale plantelor cultivate/necultivate, ale animalelor de lac.

<p>2.1. Identificarea semnelor anotimpului toamnă.</p> <p>2.2. Recunoașterea diversității plantelor din livezi, grădini și podgorii.</p> <p>2.3. Clasificarea păsărilor: călătoare și sedentare.</p> <p>2.4. Distingerea părților componente ale unui arbore fructifer, unei păsări.</p> <p>2.5. Explorarea unor modalități și instrumente de colectare și de organizare a rezultatelor în cadrul unor observații/investigații simple.</p> <p>2.6. Explicarea în cuvinte proprii a influenței fenomenelor naturii asupra plantelor și animalelor.</p>	<p>2. Toamna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Semne ale anotimpului toamnă. • Fenomene ale naturii: vânt, ceață, brumă. • Vremea. Starea vremii. • Livezi și grădini. Părțile componente ale unui arbore fructifer (pom). • Podgorii. • Păsări călătoare și sedentare. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> starea vremii; arbore; podgorie; legumicultor, pomicultor, viticultor.</p>	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea unor plante/animale/fenomene ale naturii; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor utilizând termeni specifici; - prezentarea datelor obținute prin observații; - conversații despre securitatea vieții. <p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări dirijate în bază de: întrebări, algoritmi; - conexiunea informațiilor obținute cu activitățile din cotidian; - clasificări: componente ale naturii; - modelări: detectorul vântului; morișca; termometrul; - experimente/experiențe: „Pana plutitoare”, „Ce este vântul?”; - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme, calendarul vremii; - elaborări: proiecte, postere; - excursii: livadă/grădină/podgorie/parc. <p><i>Activități creative și ludice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri didactice de recunoaștere a plantelor/animalelor, jocuri didactice de însușire a unor reguli de comportament civilizate în natură, crearea unor colaje din frunze/lucrări din materiale naturale. <p><i>Activități de protecție a mediului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sădirea plantelor; - elaborarea unor liste/albume/lapbook-uri cu plante, animale din livezi/grădini/podgorii.
---	---	--

<p>3.1. Descrierea fenomenelor naturii specifice iernii.</p> <p>3.2. Recunoașterea diversității plantelor decorative de interior și a animalelor de companie.</p> <p>3.3. Aplicarea unor modalități și instrumente de colectare și organizare a rezultatelor în cadrul unor observații/investigații simple.</p> <p>3.4. Distingerea părților componente ale unui mamifer.</p> <p>3.5. Explicarea influenței fenomenelor naturii asupra animalelor.</p> <p>3.6. Propunerea unui plan propriu de odihnă și învățare.</p>	<p style="text-align: center;">3. Iarna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Semne ale anotimpului iarnă. Fenomene ale naturii: lapoviță, îngheț, polei, ninsoare. • Timpul. Calendarul. Planificarea timpului. • Animalele pe timp de iarnă. Mamifere. • Plante decorative de interior. Animale de companie. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> lapoviță; plantă decorativă; animal de companie.</p>	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea unor plante/animale/fenomene ale naturii; - lectura după imagini; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor utilizând termeni specifici; - prezentarea datelor obținute prin observații, utilizând termeni specifici; - conversații despre securitatea vieții. <p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări dirijate în bază de: întrebări, algoritmi; - clasificări: componente ale naturii; - modelări: ninsoarea; - experimente/experiențe: „Zăpada – o pătură caldă pentru plante”, „Determinăm puritatea zăpezii”, - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme, calendarul vremii; - elaborări: proiecte, postere; - plimbări de studiu/excursii: curtea școlii/parc. <p><i>Activități creative și ludice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri didactice de recunoaștere a plantelor/animalelor, crearea unor lucrări din materiale naturale. <p><i>Activități de protecție a mediului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - întocmirea planurilor proprii de odihnă și învățare; - realizarea etichetelor pentru plantele decorative de interior.
--	---	--

<p>4.1. Descrierea fenomenelor naturii specifice primăverii.</p> <p>4.2. Recunoașterea diversității plantelor și animalelor de pădure, a plantelor decorative de exterior.</p> <p>4.3. Distingerea părților componente ale unui arbust decorativ.</p> <p>4.4. Ordonația etapelor ciclului de viață al unei plante și al unui animal.</p> <p>4.5. Explicarea rezultatelor unor observații/investigații simple.</p> <p>4.6. Propunerea unor acțiuni de protecție a plantelor și animalelor.</p>	<p>4. Primăvara</p> <ul style="list-style-type: none"> • Semne ale anotimpului primăvară. Fenomene ale naturii: topire a zăpezii, fulger, tunet. • Cicluri de viață: plante și animale. • Plante decorative de exterior. Părțile componente ale unui arbust decorativ. • Pădurea. Viețuitoarele pădurii. • Protecția mediului înconjurător: plante și animale. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> fulger, tunet; ciclu de viață; arbust.</p>	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea unor plante/animale/fenomene/procese ale naturii, utilizând termeni specifici; - lectura după imagini; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor; - prezentarea datelor obținute prin observații. <p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări dirijate în bază de: întrebări, algoritmi; - clasificări: componente ale naturii, procese; - comparații: componente ale naturii; - modelări: ciclul de viață al fluturelui; coaja de copac; - experimente/experiențe: „Ce influențează încolțirea semințelor?”, „Cum respiră puișorii în ou?”; - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme, calendarul vremii; - elaborări: proiecte, postere; - plimbări de studiu/excursii: curtea școlii/pădure/parc. <p><i>Activități creative și ludice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri didactice de recunoaștere a plantelor/animalelor, jocuri senzoriale, aranjarea unor buchete florale. <p><i>Activități de protecție a mediului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea unui proiect de acțiune ecologică: „Înfiază un copac”; - construirea hrănitoarelor; - elaborarea unor liste/albume/lapbook-uri cu plante, animale de pădure, plante decorative de exterior.
---	---	---

La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:

- descrie fenomene ale naturii specifice anotimpurilor;
- clasifica plante și animale după utilitate și loc de trai;
- determina rolul părților componente ale plantelor, ale animalelor;
- ordona etapele de viață ale unei plante, ale unui animal;
- completa fișe de observare;
- explica importanța plantelor și animalelor pentru mediul înconjurător;
- propune un plan propriu de odihnă și învățare, unele acțiuni de protecție a plantelor și animalelor, ***manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:***
- corectitudine și coerență în utilizarea terminologiei specifice;
- curiozitate și interes în valorificarea metodelor și instrumentelor specifice de colectare și organizare a rezultatelor;
- atitudine critică și creativă în demersuri de cunoaștere a mediului înconjurător;
- interes pentru promovarea activă a valorilor de mediu și a unui mod sănătos de viață.

CLASA a III-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea condițiilor de viață ale lumii vii.</p> <p>1.2. Enumerarea proprietăților aerului, apei, solului.</p> <p>1.3. Desfășurarea unui demers investigativ privind proprietățile apei, aerului, solului, după un plan dat.</p> <p>1.4. Compararea solurilor după proprietăți principale.</p> <p>1.5. Distingerea stărilor de agregare în mediul înconjurător.</p> <p>1.6. Ordonarea etapelor circuitului apei în natură.</p> <p>1.7. Aprecierea influenței condițiilor de viață asupra organismelor.</p>	<p>1. Aerul, apa și solul</p> <ul style="list-style-type: none"> • Condițiile de viață ale lumii vii: aer, apă, sol, lumină, căldură. • Aerul. Proprietăți. • Apa. Proprietăți. • Stările de agregare. • Circuitul apei în natură. • Solul. Proprietăți. Soluri: cernoziomuri, argiloase, nisipoase. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i></p> <p>solid, lichid, gazos; transparență, dizolvare; circuitul apei: evaporare, condensare; humus, permeabilitate, fertilitate.</p>	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea aerului, apei, solului după proprietățile lor; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor; - prezentarea datelor obținute prin observații. <p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări dirijate: de scurtă durată și de lungă durată; - comparații: componente ale naturii; - modelări: circuitul apei în natură; tipuri de sol; - experimente/experiențe: „Condițiile de viață ale lumii vii”, „Proprietățile aerului”, „Proprietățile apei”, „Proprietățile solului”, „Circuitul apei în natură”; - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme; - investigarea valorii de adevăr a unor informații; - elaborări: proiecte, postere, jurnalul de observații; - plimbări de studiu/excursii: curtea școlii/pădure/parc. <p><i>Activități de protecție a mediului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - întocmirea unui tabel cu responsabilitățile elevilor pentru păstrarea aerului curat în clasă; - organizarea unor dezbateri privind influența condițiilor de viață asupra organismelor; - realizarea unor activități de protecție și îngrijire a componentelor mediului: aer, apă, sol.

<p>2.1. Recunoașterea diversității lumii vii.</p> <p>2.2. Descrierea unor medii de viață, utilizând terminologia specifică.</p> <p>2.3. Desfășurarea unui demers investigativ privind mediile de viață, după un plan dat.</p> <p>2.4. Clasificarea și compararea plantelor și animalelor din diverse medii de viață, din diverse grupuri.</p> <p>2.5. Explicarea relațiilor dintre organismele diferitor medii de viață.</p> <p>2.6. Propunerea unor acțiuni de protecție a mediului local.</p>	<p style="text-align: center;">2. Mediile de viață</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diversitatea lumii vii. • Mediul de viață terestru-aerian. • Mediul de viață subteran. • Mediul de viață acvatic. • Medii de viață ale omului. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i></p> <p>diversitate; insectă, pește, amfibie, reptilă, pasăre, mamifer; plantă ierboasă, plantă lemnoasă; mediu de viață; mediu de viață terestru-aerian, mediu de viață subteran; lanț de nutriție; relații dintre organisme; ierbivor, carnivor, omnivor; rural, urban.</p>	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea mediilor de viață și a diversității lumii vii; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor; - prezentarea datelor obținute prin observații. <p><i>Activități de explorare/Investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări dirijate: relații dintre organisme și mediile de viață; - clasificări: componente ale naturii; - modelări grafice ale diversității lumii vii; - experimente/experiențe: „Râmele – plugurile solului”; „Semințele dansatoare”, „Submarinul”, „Portocala plutitoare”; - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme; - investigarea valorii de adevăr a unor informații; - elaborări: proiecte, postere; - plimbări de studiu/excursii: curtea școlii/parc/pădure/lac/localitatea natală. <p><i>Activități de protecție a mediului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - organizarea și realizarea acțiunilor de salubritate a curții școlii; - prezentări digitale consacrate Zilei Mondiale a Animalelor.
<p>3.1. Recunoașterea diversității plantelor și animalelor din diverse zone naturale.</p> <p>3.2. Descrierea zonelor naturale utilizând terminologia specifică.</p> <p>3.3. Clasificarea plantelor și animalelor din diverse zone naturale.</p>	<p style="text-align: center;">3. Zonele naturale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deșerturile reci. Tundra. • Taigaua. Pădurile de foioase și mixte. • Pădurile ecuatoriale. Savana. • Deșerturile calde. • Stepele. Zonele naturale din Republica Moldova. 	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea unor locuri geografice/fenomene din natură/viețuitoare; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor; - prezentarea datelor obținute prin observații.

<p>3.4. Compararea unor zone naturale.</p> <p>3.5. Argumentarea influenței condițiilor de mediu asupra viețuitoarelor din diverse zone naturale.</p>	<p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i></p> <p>zonă naturală, deșert cald, deșert rece, pădure de foioase, pădure mixtă, taiga, pădure ecuatorială, tundră, stepă, savană.</p>	<p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări directe și indirecte; - documentarea din diverse surse informaționale; - clasificarea: componente ale naturii; - experimente/experiențe: „Cum pot supraviețui plantele în deșerturile calde?“; - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme; - elaborări: proiecte, postere; - excursii: pădure/stepă. <p><i>Activități de protecție a mediului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - confecționarea unei cărțuții despre plante și animale rare din diverse zone naturale.
<p>4.1. Identificarea elementelor orizontului apropiat.</p> <p>4.2. Recunoașterea părților componente ale unui râu.</p> <p>4.3. Demonstrarea pe hartă a apelor și formelor de relief ale Republicii Moldova.</p> <p>4.4. Compararea formelor de relief ale Republicii Moldova.</p> <p>4.5. Argumentarea importanței mijloacelor de orientare pe teren.</p> <p>4.6. Proiectarea unor acțiuni pentru conservarea și protecția resurselor naturale.</p>	<p>4. Republica Moldova</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elemente ale orizontului apropiat. Harta. • Locul Republicii Moldova pe hartă. • Relieful Republicii Moldova. • Apele Republicii Moldova. • Protecția mediului înconjurător: resurse naturale. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i></p> <p>orizont, linia orizontului, puncte cardinale; hartă: legenda hărții, semne convenționale; râu: izvor, albie, gură de vărsare, afluent; relief: câmpie, podiș, deal; resurse naturale.</p>	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea unor locuri geografice/componente ale naturii; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor; - prezentarea datelor obținute prin observații. <p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări directe și indirecte; - comparații: componente ale naturii; - modelări: tipuri de relief; părțile componente ale unui râu; filtrul de apă; - experimente/experiențe: „Filtrarea apei“, „Determinarea poluării aerului“; - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme; - elaborări: proiecte, postere; - plimbări de studiu: localitatea natală, orientări pe teren. <p><i>Activități de protecție a mediului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea și aplicarea unui plan de acțiuni pentru salubritatea localității natale; - întocmirea unor hărți cu indicarea zonelor poluate din localitate.

La sfârșitul clasei a III-a, elevul poate:

- descrie condiții și medii de viață ale lumii vii;
- relatează despre Republica Moldova: localizare pe hartă, relief, ape;
- aplică un demers investigativ după un plan dat;
- clasifică plante și animale din diverse grupuri, diverse zone naturale;
- indică pe hartă ape și forme de relief ale Republicii Moldova;
- explică circuitul apei în natură;
- argumenta influența condițiilor de viață asupra organismelor;
- proiecta acțiuni de protecție a mediului înconjurător,
manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:
- corectitudine și coerență în utilizarea terminologiei specifice;
- curiozitate și interes în valorificarea metodelor și instrumentelor specifice de colectare și organizare a rezultatelor;
- atitudine critică și creativă în demersuri de cunoaștere a mediului înconjurător;
- interes pentru promovarea activă a valorilor de mediu și a unui mod sănătos de viață.

CLASA a IV-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea componentelor naturii.</p> <p>1.2. Identificarea caracteristicilor corpurilor din natură.</p> <p>1.3. Clasificarea corpurilor din mediul înconjurător.</p> <p>1.4. Distingerea părților componente ale corpului uman.</p> <p>1.5. Compararea corpurilor din natură.</p> <p>1.6. Descrierea etapelor de viață ale omului.</p> <p>1.7. Aprecieria influențelor tehnologiilor moderne în viața omului.</p>	<p>1. Omul – parte a naturii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diversitatea naturii. • Corpul uman. • Etapele de viață ale omului. • Omul – explorator și inventator. Tehnologiile moderne. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> componente ale naturii: corpuri vii, corpuri nevii, materiale naturale, materiale prelucrate; etapă de viață; om de știință; tehnologii.</p>	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea unor corpuri, materiale, componente ale naturii; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor; - prezentarea datelor obținute prin observații. <p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - documentarea din diverse surse informaționale; - observări directe și indirecte, libere; - clasificări: componente ale naturii; - experimente/experiențe: „Toate corpurile pot pluti?” - modelări: „Corpul uman”, „Arborele genealogic”; - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme; - elaborări: proiecte, postere; - măsurări cu instrumente specifice; - plimbări de studiu/excursii: curtea școlii/pădure/parc/muzeu. <p><i>Activități de protecție a mediului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - activități tematice: „Micul cercetător”; - dezbatere: „Efectele negative ale calculatorului”; - expoziții/vernisaje cu lucrări/jucării confecționate din materiale reutilizabile.

<p>2.1. Identificarea părților componente ale sistemului nervos și ale organelor de simț.</p> <p>2.2. Stabilirea rolului părților componente ale organelor de simț.</p> <p>2.3. Desfășurarea unui demers investigativ privind organele de simț, după un plan propus.</p> <p>2.4. Explicarea importanței simțurilor în percepția mediului înconjurător.</p> <p>2.5. Formularea regulilor de igienă pentru menținerea sănătății organelor de simț și a sistemului nervos.</p>	<p>2. Perceperea mediului înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sistemul nervos. • Simțurile. • Organul văzului. • Organul auzului. • Organul mirosului. • Organul gustului. • Organul pipăitului. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i></p> <p>sistemul nervos: creierul, măduva spinării, nervii;</p> <p>organele de simț; simțurile;</p> <p>ochiul: globul ocular, pupila, irisul;</p> <p>urechea: pavilionul urechii, timpanul, melcul;</p> <p>nasul: nările;</p> <p>limba: papilele gustative;</p> <p>pielea: porii.</p>	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea sistemului nervos și a organelor de simț; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor; - prezentarea datelor obținute prin observații/experimente/experiențe. <p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări libere; - modelări: „Structura organelor de simț”; - experimente/experiențe: „Alimente fără gust”, „Auzul ajută la orientarea în spațiu”, „Amprentele”; - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme; - elaborări: proiecte, postere; - plimbări de studiu/excursii: curtea școlii/pădure/parc. <p><i>Activități ludice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri senzoriale, jocuri de memorie, jocuri de atenție. <p><i>Activități de menținere a sănătății:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - aplicarea regulilor de igienă individuală și colectivă; - efectuarea exercițiilor pentru menținerea sănătății organelor de simț.
<p>3.1. Identificarea părților componente ale scheletului omului.</p> <p>3.2. Descrierea unor procese vitale specifice omului.</p> <p>3.3. Reprezentarea schematică a proceselor vitale ale omului.</p>	<p>3. Omul – ființă biologică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scheletul și mușchii. Ținuta corectă. • Circulația sângelui. • Respirația omului. • Alimentația omului. 	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea proceselor vitale; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor; - prezentarea datelor obținute prin observații/experimente/experiențe.

<p>3.4. Desfășurarea unui demers investigativ privind procesele vitale specifice omului, după un plan propus.</p> <p>3.5. Argumentarea rolului scheletului și mușchilor în mișcarea corpului uman.</p> <p>3.6. Formularea regulilor de igienă a corpului uman.</p>	<p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i></p> <p>scheletul, mușchii, craniul, coloana vertebrală; relaxarea, contractarea; circulația sângelui, vasele sanguine; arterele, venele, capilarele; plămâni, căile respiratorii; respirația: inspirația, expirația; digestia: tubul digestiv.</p>	<p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări dirijate și libere; - documentarea despre efectele nocive ale unor alimente asupra corpului uman; - modelări: „Expirație – inspirație”, „Sistemul digestiv”, „Tipuri de dinți”, „Piramida alimentară”; - experimente/experiențe: „Determinarea pulsului”, „Importanța aerului”, „Cum reacționează corpul meu la efort?”; - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme; - elaborări: proiecte, postere. <p><i>Activități de menținere a sănătății:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - practicarea exercițiilor fizice și respectarea unui regim alimentar corect; - aplicarea tehnicilor de respirație pentru îmbunătățirea sănătății.
<p>4.1. Identificarea componentelor Sistemului Solar, ale globului geografic.</p> <p>4.2. Localizarea unor elemente din realitate pe globul geografic.</p> <p>4.3. Determinarea locului unui corp în spațiu după anumite puncte de referință.</p> <p>4.4. Desfășurarea unui demers investigativ referitor la fazele lunii.</p> <p>4.5. Argumentarea efectelor mișcării Pământului.</p>	<p>4. Pământul – parte a Universului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spațiul. Universul. • Sistemul Solar. • Planeta Pământ. Globul geografic. • Luna – satelit natural al Pământului. • Mișcările Pământului. Succesiunea zi – noapte. Succesiunea anotimpurilor. • Protecția mediului înconjurător: impactul activității omului. 	<p><i>Activități comunicative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea Sistemului Solar, planetei Pământ; - relatarea informațiilor/rezultatelor/concluziilor; - prezentarea datelor obținute prin observații/experimente/experiențe. <p><i>Activități de explorare/investigare (investigații simple):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observări dirijate și libere; - documentarea din diverse surse informaționale; - modelări: Sistemul Solar, planeta Pământ, Luna, alte corpuri cerești, succesiunea anotimpurilor; - experimente/experiențe: „Zi-noapte”, „Pana plutitoare”, „Ploaia acidă”; - înregistrări grafice: fișe de observare, tabele, scheme; - elaborări: proiecte, postere.

<p>4.6. Realizarea unor proiecte pentru soluționarea unor probleme simple din mediul înconjurător local.</p>	<p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> spațiu, spațiu terestru: spațiu deschis, spațiu închis; spațiu cosmic; planetă, glob geografic: poli, ecuator, axă; stele; fazele Lunii; Lună nouă; Lună plină; semilună, satelit; mișcarea: în jurul axei, pe orbită.</p>	<p><i>Activități de protecție a mediului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - flashmob „Ziua Pământului”; - elaborarea unui plan de măsuri pentru diminuarea/eliminarea unor acțiuni poluante în mediul înconjurător local.
---	--	--

La sfârșitul clasei a IV-a, elevul poate:

- identifica componentele Sistemului Solar;
- clasifica corpurile din mediul înconjurător (corpuri viii/nevii, materiale naturale/prelucrate);
- descrie părțile componente ale corpului uman, etapele de viață ale omului, unele procese vitale specifice omului;
- desfășura un demers investigativ după un plan propus;
- aprecia influențele tehnologiilor moderne în viața omului;
- argumenta efectele mișcării Pământului;
- formula reguli de igienă pentru menținerea sănătății corpului uman;
- realiza proiecte pentru soluționarea unor probleme simple din mediul înconjurător local, ***manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:***
- corectitudine și coerență în utilizarea terminologiei specifice;
- curiozitate și interes în valorificarea metodelor și instrumentelor specifice de colectare și organizare a rezultatelor;
- atitudine critică și creativă în demersuri de cunoaștere a mediului înconjurător;
- interes pentru promovarea activă a valorilor de mediu și a unui mod sănătos de viață.

2.4. Aria curriculară „Educație socioumanistică”

Istoria românilor și universală

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Identificarea și utilizarea adecvată a limbajului istoric, manifestând interes și atitudine pozitivă pentru cunoașterea lumii și a sinelui prin istorie.
2. Descrierea în timp și spațiu a evenimentelor și personalităților istorice din mediul local, național și universal, exprimând deschidere pentru explorarea surselor istorice.
3. Aprecierea contribuției predecesorilor în perpetuarea istoriei, demonstrând respect față de tradițiile, obiceiurile, valorile neamului și ale popoarelor lumii.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. ore pe an
Obligatorie	Educație socio-umanistică	IV	1	33 ¹

REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT

Clasa	Unități de conținut (module)	Nr. de ore
IV	Istoria ne învățată	7
	Evenimente și personalități istorice	15
	Valori și tradiții în istorie	9
	<i>Ore la discreția cadrului didactic: excursii, vizite, întâlniri cu persoane resursă etc.</i>	2

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

CLASA a IV-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Receptarea termenilor istorici în diverse contexte de comunicare.</p> <p>1.2. Identificarea de surse istorice în diverse situații de învățare.</p> <p>1.3. Localizarea în spațiu și timp a faptelor, evenimentelor referitoare la istoria familiei, a localității natale.</p>	<p>1. Istoria ne învață</p> <ul style="list-style-type: none"> • Istoria – învățătoarea vieții. Ce este istoria. • Izvoarele istorice. Izvoare scrise și nescrise. • Timpul și spațiul în istorie. Linia timpului. Harta istorică. • Locul familiei în istorie. Trecutul familiei. Sărbători în familie. • Viața copiilor în decursul istoriei. Jocurile copiilor. • Localitatea mea. Baștina. Comunități ale popoarelor conlocuitoare. <p><i>Termeni noi:</i> istorie, sursă istorică, arheologie, epocă istorică, hartă istorică, neam, etnie.</p>	<p>Descrierea dirijată a unor surse care oferă informații din trecut și prezent;</p> <p>Confecționarea liniei timpului cu indicarea datelor din viața familiei;</p> <p>Plasarea pe harta (planul) localității/cartierului a principalelor obiective: primăria, biserica, muzeul localității, școala etc.;</p> <p>Realizarea unui album de familie care să conțină arbele genealogic, date și locuri importante, ordonate cronologic;</p> <p>Elaborarea unor postere privind preocupările oamenilor din localitatea natală, locuri cunoscute/îndrăgite;</p> <p>Învățare prin sarcini: interveniri în familie, școală, localitate; descrierea jocurilor preferate ale părinților/bunicilor;</p> <p>Excursii, vizite: muzeul școlii, localității.</p>
<p>2.1. Recunoașterea termenilor istorici în diverse contexte de comunicare.</p> <p>2.2. Explorarea surselor istorice pentru selectarea unor informații/date/idei relevante.</p> <p>2.3. Descrierea unor evenimente istorice în contextul localizării în spațiu și timp.</p> <p>2.4. Caracterizarea unor personalități istorice în baza unui plan de idei dat.</p>	<p>2. Evenimente și personalități istorice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Burebista – regele unificator al geto-dacilor. Modul de viață. Portul și îndeletnicirile geto-dacilor. Sarmizegetusa – capitala Daciei. • De la romani la români. Roma antică. Decebal și confruntările daco-romane. Romanizarea dacilor. Columna lui Traian – mărturie a trecutului istoric. Daco-romanii – strămoșii neamului românesc. Formarea poporului român și a limbii române. 	<p>Colectarea informațiilor din diverse tipuri de surse, inclusiv site-uri de popularizare a istoriei;</p> <p>Exerciții de explorare a hărților istorice;</p> <p>Exerciții de caracterizare a unei personalități istorice în baza: întrebărilor; unui algoritm dat;</p> <p>Comunicări succinte în bază de tablouri, secvențe de film istoric, povestiri cu un conținut istoric;</p> <p>Prezentarea unei personalități istorice/a unui eveniment istoric: în limbaj specific; în limbajul artelor preferate; cu utilizarea TIC etc.;</p> <p>Proiecte de grup: rolul personalităților în făurirea valorilor naționale și general-umane;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Întemeierea Țării Moldovei. Legenda despre întemeierea Țării Moldovei. Voievodul Dragoș Vodă. Rolul lui Bogdan I în istorie. • Consolidarea Țărilor Române. Extinderea puterilor medievale. Alexandru cel Bun – strateg și diplomat. Domnia lui Ștefan cel Mare. Politica internă și externă a lui Ștefan cel Mare. Mihai Viteazul și unirea tuturor românilor într-un singur stat. • Alexandru Ioan Cuza. Unirea Principatelor Române din 1859. Reformele lui Cuza. • Anul 1918 în istorie. Activitatea Sfatului Țării. Unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei. Semnificația Marii Uniri. • Republica Moldova. Stat independent și democratic. Constituția – legea supremă a statului. • Europa – comunitate a popoarelor libere și democratice. Simbolurile Uniunii Europene. Republica Moldova și comunitatea europeană. <p><i>Termeni noi:</i> rege, stat, romanizare, strateg, diplomat, imperiu, voievod, sfat domnesc, principat, reformă, constituție, independență, democrație, comunitate.</p>	<p>Dramatizarea unor lecturi istorice cunoscute; învățare prin sarcini: dialog-simulare cu o personalitate istorică, interviu cu un elev din clasele mai mari;</p> <p>Excursii, studii: monumente istorice, denumirile străzilor din localitate, expoziții din muzee.</p>
--	---	---

<p>3.1. Descrierea domeniilor de activitate umană în evoluție istorică, utilizând termenii de specialitate în contextul localizării în spațiu și timp.</p> <p>3.2. Argumentarea necesității păstrării patrimoniului cultural.</p> <p>3.3. Adoptarea comportamentelor respectuoase față de contribuția predecesorilor în perpetuarea valorilor culturale.</p>	<p>3. Valori și tradiții în istorie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personalități și opere reprezentative din spațiul național în învățământ, știință, artă și literatură. Dimitrie Cantemir. „Descrierea Moldovei” – lucrarea despre istoria, limba și obiceiurile țării. Oamenii de știință Operele de artă: muzicale, literare, picturale etc. • Bisericele și mănăstirile – patrimoniul cultural al neamului și al omenirii. Centre de cultură și de educație. Ctitorii lăcașelor sfinte. • Cetățile – fortificații și centre de comerț. Cetățile antice și medievale din spațiul național și universal. • Tradiții strămoșești. Tradiții ale neamului. Tradiții ale altor popoare. Sărbători locale și naționale. Sărbători religioase. • Locuința, alimentația și vestimentația oamenilor pe parcursul istoriei. Locuințe în trecut și prezent. Alimentația. Portul și vestimentația. <p><i>Termeni noi:</i> cultură, datină/obicei, cetate, mănăstire, ctitor, patrimoniu.</p>	<p>Expoziție de desene/foto/colaje care prezintă evoluția uneltelor, vestimentației oamenilor, arhitecturii locuințelor; Înscenarea unui obicei/tradiții/sărbători de familie sau din localitate; Realizarea portofoliilor pe teme istorice, folosind sursele în format electronic etc. ; Realizarea și prezentarea unor jurnale cu impresii după vizite la muzee și locuri istorice; Învățare prin sarcini: studiu despre obiceiuri/sărbători din familie/localitate; discuții despre organizarea meselor festive în trecut și prezent; Excursii, studii: monumente istorice, expoziții din muzee, vizite la cetăți, biserici/mănăstiri.</p>
---	---	---

Educația moral-spirituală

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Recunoașterea valorilor moral-spirituale în diferite contexte de viață, demonstrând atitudine pozitivă și responsabilă față de sine și cei din jur.
2. Aprecierea valorică a comportamentelor proprii și ale altor persoane în contextul normelor moral-spirituale, dând dovadă de atitudine critică și comunicare asertivă.
3. Transpunerea achizițiilor dobândite la disciplină în activități educaționale/comunitare/culturale, tinzând spre virtuți moral-spirituale.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. ore pe an ¹
Educația moral-spirituală	Obligatorie	Științe socio-umanistice	I	1	33
			II	1	33
			III	1	33
			IV	1	33

REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT

Unități de conținut (module)		Clasa			
		I	II	III	IV
1.	Eu la școală	6	6	6	6
2.	Eu în familie	6	6	6	6
3.	Eu în comunitate	6	6	7	7
4.	Învăț să fiu om	8	8	8	8
<i>La discreția cadrului didactic</i>		7	7	6	6

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

CLASA I

Unități de competență (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea valorilor moral-spirituale în contexte școlare.</p> <p>1.2. Aprecierea valorică a comportamentelor elevilor în situații școlare.</p>	<p>1. Eu la școală</p> <p>Valori moral-spirituale. Acceptarea, sprijinul reciproc, respectul, cooperarea, prietenia, bunățatea. Școala mea – școală prietenoasă și primitoare pentru toți copiii. Acceptarea diversității colegilor.</p> <p>Comportamente morale. Îmi pasă de clasa și școala mea.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri de rol, cooperative; situații-problemă cu sprijin în imagini, texte audiate, exemple din viața școlară.</p> <p><i>Produse:</i> enunțul lacunar; aprecierea prin simboluri; ABC-ul incluziunii.</p>
<p>2.1. Identificarea valorilor moral-spirituale în contexte familiale.</p> <p>2.2. Aprecierea valorică a comportamentelor copiilor în familie.</p>	<p>2. Eu în familie</p> <p>Valori moral-spirituale. Acceptarea, sprijinul reciproc, respectul, cooperarea, prietenia, iertarea, bunățatea. Frumusețea obiceiurilor și tradițiilor în familia mea.</p> <p>Comportamente morale. Îmi pasă de familia mea.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri cooperative; situații-problemă cu sprijin în imagini, texte audiate, exemple din viața familială.</p> <p><i>Produse:</i> enunțul lacunar; aprecierea prin simboluri; caravana de Crăciun.</p>
<p>3.1. Identificarea valorilor moral-spirituale în situații concrete de viață.</p> <p>3.2. Aprecierea valorică a comportamentelor copiilor în comunitate.</p>	<p>3. Eu în comunitate</p> <p>Valori moral-spirituale. Respect pentru cei din jur și mediul înconjurător, cooperarea, prietenia, bunățatea. Acceptarea diversității copiilor din comunitate. Frumusețea în jurul meu. Sărbătorile calendaristice din comunitate.</p> <p>Comportamente morale. Îmi pasă de comunitatea mea.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri cooperative; situații-problemă cu sprijin în imagini, texte audiate/citite, exemple din viața comunității.</p> <p><i>Produse:</i> enunțul lacunar; aprecierea prin simboluri; expoziție pascală.</p>

<p>4.1. Exprimarea în cuvinte proprii a moralei pildelor biblice.</p> <p>4.2. Adoptarea atitudinii responsabile față de acțiunile proprii în situații școlare și extrașcolare.</p>	<p>4. Învăț să fiu om</p> <p>Valori moral-spirituale. Respectul sinelui și a celor din jur, iertarea și acceptarea. Povețele lui Iisus Hristos pe înțelesul copiilor. Pilde biblice despre înțelegere, respect, cooperare, prietenie, bunățate. Calitățile morale ale unui copil. Succesele mele și ale altora.</p> <p>Comportamente morale. Îmi pasă de mine și de ceilalți.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri de rol, cooperative; situații-problemă cu sprijin în imagini, texte audiate/citite, exemple din cotidian; exerciții creative.</p> <p><i>Produse:</i> mini-proiectul de grup; agenda faptelor bune.</p>
<p><i>La sfârșitul clasei I, elevul poate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • identifica valori moral-spirituale în contexte legate de școală, familie, comunitate; • exprima în cuvinte proprii morala pildelor biblice; • aprecia valoric comportamentele copiilor la școală, în familie, în comunitate, <i>manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:</i> • atitudine pozitivă și responsabilă față de sine și cei din jur; • atitudine critică și comunicare asertivă; • tendință spre virtuți moral-spirituale. 		

CLASA a II-a

Unități de competență (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea valorilor moral-spirituale în contexte școlare.</p> <p>1.2. Aprecierea valorică a comportamentelor elevilor în situații școlare.</p>	<p>1. Eu la școală</p> <p>Valori moral-spirituale. Adevărul, sinceritatea, încrederea, onestitatea. Școala mea – mediu prietenos și incluziv pentru toți copiii. Sprijin pentru colegii cu necesități speciale.</p> <p>Comportamente morale. Sunt responsabil pentru clasa și școala mea.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri de rol, cooperative; situații-problemă cu sprijin în imagini, texte, exemple din viața școlară; activități de salubritate.</p> <p><i>Produse:</i> mesajul oral; enunțul lacunar; aprecierea prin simboluri; ABC-ul incluziunii.</p>
<p>2.1. Recunoașterea valorilor moral-spirituale în contexte familiale.</p> <p>2.2. Aprecierea valorică a comportamentelor copiilor în familie.</p>	<p>2. Eu în familie</p> <p>Valori moral-spirituale. Adevărul, încrederea, sinceritatea, iubirea părinților față de copii și a copiilor față de părinți. Grija pentru membrii familiei. Frumusețea obiceiurilor, tradițiilor în familia mea.</p> <p>Comportamente morale. Sunt responsabil pentru familia mea.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri cooperative; situații-problemă cu sprijin în imagini, texte, exemple din viața familială.</p> <p><i>Produse:</i> mesajul oral; aprecierea prin simboluri; târgul/caravana de Crăciun.</p>
<p>3.1. Descrierea în cuvinte proprii a sărbătorilor calendaristice din comunitate.</p> <p>3.2. Aprecierea valorică a comportamentelor copiilor în comunitate.</p>	<p>3. Eu în comunitate</p> <p>Valori moral-spirituale. Adevărul, încrederea, onestitatea, buna vecinătate. Sprijin pentru copii cu necesități speciale din comunitatea mea. Sărbătorile calendaristice din comunitate.</p> <p>Comportamente morale. Sunt responsabil pentru comunitatea mea.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri cooperative; situații-problemă cu sprijin în imagini, texte, exemple din viața comunității; întâlniri cu preotul; vizite în Centre comunitare.</p> <p><i>Produse:</i> mesajul oral; expoziție pascală; descrierea sărbătorilor calendaristice.</p>

<p>4.1. Aprecierea valorică a faptelor unor personaje ale textelor biblice/artistice/folclorice</p> <p>4.2. Adoptarea atitudinii responsabile față de acțiunile proprii în situații școlare și extrașcolare.</p>	<p>4. Învăț să fiu om</p> <p>Valori moral-spirituale. Faptele bune și principalele calități morale ale unui om. Povețele lui Iisus Hristos și pilde biblice despre adevăr, sinceritate, încredere, onestitate, iubirea părinților față de copii și a copiilor față de părinți. Morala textelor biblice. Personaje ale textelor biblice/artistice/folclorice.</p> <p>Comportamente morale. Sunt responsabil pentru faptele mele.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri de rol, cooperative; situații-problemă cu sprijin în imagini, texte, exemple din cotidian, mini studii de caz; vizite în centrele culturale.</p> <p><i>Produce:</i> mini-proiectul de grup; agenda faptelor bune; alfabetul valorilor; portretul moral al personajului.</p>
<p><i>La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • recunoaște valori moral-spirituale în contexte legate de școală, familie, comunitate; • descrie în cuvinte proprii sărbătorile calendaristice din comunitate; • aprecia valoric: comportamentele elevilor la școală, în familie, în comunitate; faptele personajelor din texte biblice/artistice/folclorice, manifestând ca atitudini și valori specifice predominante: • atitudine pozitivă și responsabilă față de sine și cei din jur; • atitudine critică și comunicare asertivă; • tendință spre virtuți moral-spirituale. 		

CLASA a III-a

Unități de competență (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea valorilor moral-spirituale în contexte școlare.</p> <p>1.2. Demonstrarea unor comportamente de susținere și respect reciproc între colegi.</p>	<p>1. Eu la școală</p> <p>Valori moral-spirituale. Grija, bunăvoința, răbdarea, cumpătarea și angajamentul în relațiile de prietenie, comunicarea pozitivă cu colegii, respectul pentru profesori. Coeziunea clasei pentru o școală prietenoasă tuturor copiilor.</p> <p>Comportamente morale. Sunt cooperant pentru a face clasa, școala prietenoasă pentru toți copiii.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri de rol, cooperative; situații-problemă; mini studii de caz; activități de salubritate în mediul școlar.</p> <p><i>Produse:</i> mesajul oral; diagrama prieteniei; ABC-ul incluziunii.</p>
<p>2.1. Recunoașterea valorilor moral-spirituale în contexte familiale.</p> <p>2.2. Aplicarea modelelor de comportament în situații familiale.</p>	<p>2. Eu în familie</p> <p>Valori moral-spirituale. Grija și bunăvoința, respectul și solidaritatea, răbdarea, cumpătarea și angajamentul, recunoștința copiilor față de părinți, comunicarea pozitivă în familie. Obiceiuri și tradiții în familia mea.</p> <p>Comportamente morale. Sunt cooperant cu membrii familiei mele.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri cooperative; situații-problemă; mini studiu de caz.</p> <p><i>Produse:</i> mesajul oral; aprecierea prin simboluri; târgul/caravana de Crăciun.</p>
<p>3.1. Aprecierea unor situații de viață în baza normelor din sfera valorilor moral-spirituale.</p> <p>3.2. Demonstrarea atitudinii responsabile față de promovarea valorilor spirituale în comunitate.</p>	<p>3. Eu în comunitate</p> <p>Valori moral-spirituale. Grija, bunăvoința, respectul, solidaritatea. Actele de milostenie realizate de copiii în comunitate. Modalități de implicare a elevilor în viața comunității. Patrimoniul cultural al localității mele.</p> <p>Comportamente morale. Sunt cooperant cu membrii comunității mele.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri cooperative; situații-problemă; întâlniri cu preotul; vizite în Centre comunitare.</p> <p><i>Produse:</i> mesajul oral; proiect de acțiuni; expoziție pascală; cupoanele voluntarului.</p>

<p>4.1. Raportarea moralei textelor biblice la situații de viață.</p> <p>4.2. Formularea judecăților de valoare referitoare la acțiuni și virtuți morale.</p> <p>4.3. Adoptarea atitudinilor cooperante cu cei din jur.</p>	<p>4. Învăț să fiu om Valori moral-spirituale. Împreună facem lumea mai bună. Povețele lui Iisus Hristos și pilde biblice despre răbdare, cumpătare, grijă, bunăvoință, angajament, responsabilitate, recunoștința copiilor față de părinți.</p> <p>Comportamente morale. Coopererez pozitiv cu oamenii din jurul meu.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri cooperative; situații-problemă; studii de caz; vizite în centre culturale.</p> <p><i>Produce:</i> mesajul oral; proiect de grup; agenda faptelor bune; alfabetul valorilor; implicare în acțiuni comunitare.</p>
<p style="text-align: center;"><i>La sfârșitul clasei a III-a, elevul poate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • raporta morala textelor biblice la situații din viață; • aprecia situații de viață în baza normelor din sfera valorilor moral-spirituale; • formula judecăți de valoare referitor la acțiuni și virtuți morale, <i>manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:</i> • atitudine pozitivă și responsabilă față de sine și cei din jur; • atitudine critică și comunicare asertivă; • tendință spre virtuți moral-spirituale. 		

CLASA a IV-a

Unități de competență	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea valorilor moral-spirituale în contexte școlare.</p> <p>1.2. Adoptarea atitudinii responsabile față de acțiunile proprii și ale colegilor în mediul școlar.</p>	<p>1. Eu la școală</p> <p>Valori moral-spirituale. Răbdarea, cumpătarea, respectul și solidaritatea între colegi.</p> <p>Responsabilitatea, respectul și înțelegerea în relațiile de prietenie. Acceptare și atitudine binevoitoare.</p> <p>Comportamente morale. Sunt cumpătat și solidar cu ai mei colegi.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; jocuri de rol, situații-problemă; studii de caz, activități de salubritate.</p> <p><i>Produse:</i> mesajul oral, ABC-ul incluziunii; portretul moral al personajului.</p>
<p>2.1. Recunoașterea valorilor moral-spirituale în contexte familiale.</p> <p>2.2. Adoptarea atitudinii respectuoase față de părinți și cei apropiați.</p>	<p>2. Eu în familie</p> <p>Valori moral-spirituale. Răbdarea și cumpătarea, respectul și solidaritatea, înțelepciunea. Pacea și Fericirea în familia mea. Familia – izvor de iubire și respect. Armonia în familie.</p> <p>Comportamente morale. Sunt cumpătat și solidar cu membrii familiei mele.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; învățarea prin sarcini; situații-problemă; studii de caz.</p> <p><i>Produse:</i> mesajul oral; agenda faptelor bune; târgul/ caravana de Crăciun.</p>
<p>3.1. Analiza unor situații de viață în baza normelor din sfera valorilor moral-spirituale.</p> <p>3.2. Argumentarea atitudinii responsabile față de păstrarea și promovarea valorilor spirituale ale comunității.</p>	<p>3. Eu în comunitate</p> <p>Valori moral-spirituale. Calitățile unui om adevărat. Solidaritatea și coeziunea în comunitate. Activități în beneficiul comunității.</p> <p>Dragostea pentru patrie – motivație pentru participare. Valorile culturale ale neamului – tezaur spiritual. Funcțiile bisericii: culturală, de coeziune socială, de caritate.</p> <p>Comportamente morale. Sunt cumpătat și solidar cu membrii comunității mele.</p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; teatrul social; învățarea prin sarcini; situații-problemă; studii de caz; întâlniri cu preotul din comunitate, vizite în Centre comunitare, la biserica din localitate.</p> <p><i>Produse:</i> mesajul oral; expoziție pascală; cupoanele voluntarului; implicare în acțiuni comunitare.</p>

<p>4.1. Raportarea unor situații din viață la morala textelor biblice.</p> <p>4.2. Formularea judecăților de valoare referitoare la acțiuni și virtuți morale.</p> <p>4.3. Adoptarea atitudinii responsabile față de sine ca o persoană unică și valoroasă.</p>	<p>4. Învăț să fiu om</p> <p>Valori moral-spirituale. Integritate și ajutorul reciproc. Acțiunile și virtuțile morale. Religia creștină ortodoxă: religia oficială a Republicii Moldova. Valori centrale ale religiei creștine. Biblia: model de înțelepciune. Valorile morale ale religiilor lumii.</p> <p>Comportamente morale. Sunt responsabil pentru faptele mele și încrezut în forțele proprii.</p> <p><i>La sfârșitul clasei a IV-a, elevul poate:</i></p>	<p><i>Activități de învățare:</i> discuții dirijate; situații-problemă; studii de caz, vizite în centrele culturale, religioase.</p> <p><i>Produse:</i> proiect de grup, proiect de acțiuni; Alfabetul valorilor; portretul moral al personajului.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • argumenta atitudinea responsabilă față de păstrarea și promovarea valorilor spirituale ale comunității; • aprecia situații de viață: în baza normelor din sfera valorilor moral-spirituale; cu raportare la morala textelor biblice; • formula judecăți de valoare referitor la acțiuni și virtuți morale, <i>manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:</i> • atitudine pozitivă și responsabilă față de sine și cei din jur; • atitudine critică și comunicare asertivă; • tendință spre virtuți moral-spirituale. 		

2.5. Aria curriculară „Arte”

Educația muzicală

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Receptarea muzicii în situații de învățare și cotidiene, manifestând interes pentru cunoașterea sinelui și a lumii prin arte.
2. Exprimarea prin muzică a unor sentimente și idei, dând dovadă de atitudine creativă în valorificarea elementelor de limbaj muzical.
3. Transpunerea achizițiilor obținute la disciplină în contexte educaționale și cultural-artistice, demonstrând respect pentru valorile culturii naționale și universale.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an ¹
Obligatorie	Arte	I	1	33
		II	1	33
		III	1	33
		IV	1	33

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT

Clasa	Unități de conținut (module)	Nr. de ore
I	Ce exprimă muzica?	7
	Ce „povestește” muzica?	8
	Cum „povestește” muzica?	10
	De ce avem nevoie de muzică?	5
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	3
II	Cântecul, dansul, marșul în lumea muzicii	10
	Expresivitatea și descriptivitatea muzicii	5
	Caracterul variat al muzicii	8
	Cântecul, dansul, marșul în creații muzicale de proporții	7
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	3
III	Limbajul muzical	10
	Melodia – element principal al muzicii	5
	Forme muzicale simple	7
	Forme muzicale compuse	8
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	3
IV	Muzica poporului meu – folclorul muzical	8
	Tezaurul folclorului muzical	7
	Muzica academică	10
	Muzica în viața mea	5
	<i>Ore la discreția cadrului didactic</i>	3

CLASA I

Unități de competență (sub-competențe)	Unități de conținut EU ȘI MUZICA	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea semnificației sunetelor după înălțime și după durată în contextul comunicării cu muzica.</p> <p>1.2. Distingerea stărilor emoționale exprimate prin muzica audiată și interpretată.</p> <p>1.3. Intonarea unor melodii simple.</p>	<p style="text-align: center;">1. Ce exprimă muzica?</p> <p>Sunetele din jurul nostru. Evocare. Sunetele naturii, sunetele din oraș/sat. Semnificația sunetelor. Zgomote și sunete muzicale. Însușirile sunetelor muzicale: înălțime și durată.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De la ce începe muzica? Compozitorul, interpretul, ascultătorul. Primele reguli de audiție. Unde poate fi auzită muzica religioasă, populară și academică? • Cântăm și ne încântăm. Reguli pentru cântul corect și expresiv. Comunicarea cu natura prin cânt. Muzica în familie. • Vesel și trist în muzică. Sintează. Stări emoționale exprimate prin muzică: veselie, tristețe, solemnitate, umor/glumă. Muzica veselă și tristă în viața oamenilor. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> înălțimea sunetului muzical: înalt, mediu, jos; durata sunetului: lung, scurt.</p>	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - semnificația sunetelor, cu exemple în imagini, audio, video; - rolul compozitorului, interpretului și ascultătorului în viața unei creații muzicale. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de identificare a sursei sonore; - de sensibilizare, atenție și concentrație în perceperea muzicii. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea ghidată a unor cântece simple cu diapazon limitat, învățate după auz (inclusiv, despre vocale, silabe, numerele 0 – 10 etc.); - audiția pieselor muzicale cu respectarea regulilor; - improvizații și dramatizări ale unor evenimente sonor-artistice.
<p>2.1. Descrierea în cuvinte proprii a poziției și a conținutului unor piese muzicale.</p> <p>2.2. Improvizarea unor succesiuni de silabe ritmice cu și fără text.</p>	<p style="text-align: center;">2. Ce „povestește” muzica?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lumea copiilor în muzică. Comunicarea prin cânt. Jocuri cu cântece. Personaje din povești – în muzică. • Natura în muzică. Chipul și caracterul animalelor în muzică. Durata sunetelor: silabele ritmice <i>pas, iu-te</i>. • Cântăm țara. Simbolul muzical al țării – Imnul de Stat al Republicii Moldova. Tradiții muzicale naționale: cânt, dans, sărbătoare. 	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - poziția și conținutul creațiilor muzicale inspirate din viață și natură (ce „povestește” muzica); - regulile de audiție a Imnului de Stat al RM.

<p>2.3. Interpretarea unor cântece despre copilărie, natură, țară.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Muzica sărbătorilor tradiționale. Sinteză. Muzica sărbătorilor de iarnă: colindul, sorcova, cântecul, dansul. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> durata sunetului: silabele ritmice <i>pas, iu-te.</i></p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de mișcare organizată pe silabele ritmice; - de intonație: dialog, ecou, lăntșor sonor. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea ghidată a unor cântece, cântece-jocuri, invocări, cântece pentru pauze dinamice; - audiția pieselor muzicale cu respectarea regulilor; - acompanierea cântecelor cu percuzie corporală; - improvisații ritmice cu și fără text.
<p>3.1. Identificarea după auz a interpretării vocale și instrumentale a muzicii.</p> <p>3.2. Recunoașterea elementelor de limbaj muzical în piese audiate și cântece interpretate.</p>	<p>3. Cum „povestește” muzica?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sufletul muzicii – melodia. Interacțiunea sunetelor în melodie. Sensul mișcării melodiei. Modele de contur melodic. Sunetul și nota: <i>sol, mi.</i> • Inima muzicii – ritmul. Ritmul în muzică: cadență, mișcare, ordine, energie, organizare, pășire etc. Cadența ritmului în muzica de marș. Ritmul dansului. • Viteza muzicii – tempo. Tempoul în muzică: rar, potrivit, repede. Expresivitatea mișcării muzicii. • Puterea muzicii – nuanțele dinamice. Nuanțele dinamice în muzică: mărite, potrivite, scăzute. Efectul apropierii/îndepărtării exprimat prin nuanțele dinamice. • Culoarea muzicii – timbrul. Vocea omului. Familiile de instrumente muzicale: cu corzi, de suflat, de percuzie. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> sunetul și nota: <i>sol, mi</i>; melodie, ritm, tempo, nuanțe dinamice, timbru.</p>	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - varietatea melodiei în muzică; - expresivitatea melodiei prin ritm, tempo, nuanțe dinamice și timbru. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de intonare a sunetelor <i>sol</i> și <i>mi</i> în succesiuni, pe silabe ritmice, după gestul mâinii; - de percuzie corporală. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea ghidată a unor cântece simple cu diapazon limitat, învățate după auz, cultură vocală elementară (inclusiv, cântece didactice cu tematica: alfabetul, tabla adunării); - audiția pieselor muzicale cu respectarea regulilor; - improvisare de melodii pe sunetele și notele <i>sol</i> și <i>mi</i> cu și fără text.

<p>4.1. Propunerea unor piese muzicale pentru evenimente din viața școlară și cotidiană.</p> <p>4.2. Reprezentarea unor evenimente sonore din piese muzicale prin limbajul altor arte.</p>	<p>4. De ce avem nevoie de muzică?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cântul rotește pământul. Când și de ce cântă omul. Cântecul copilăriei. Cântecul în viața unui om și a unui popor: de leagăn, de voce bună, de dor, patriotic. • Muzica mișcării – dansul. Când și de ce dansează oamenii. Varietatea muzicii de dans. • Eu și muzica. Preferințe muzicale. Experiențe muzicale proprii. 	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rolul cântecului și dansului în viața unui om, a unui popor; - preferințele muzicale. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de reprezentare a elementelor de limbaj muzical prin: mijloace artistico-plastice, mișcări plastice ale corpului, gestul mâinilor în spațiu. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea expresivă a unor cântece simple; - audiția pieselor muzicale; - improvisații ritmico-timbrale la instrumente muzicale pentru copii.
<p>La sfârșitul clasei I, elevul poate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • descrie în cuvinte proprii dispoziția și conținutul unor piese muzicale audiate și interpretate; • interpreta cântece despre copilărie, natură, țară, cu și fără acompaniament, cu stări emoționale de veselie/tristețe, solemnitate/glumă; • improviza formule ritmice (pe silabele <i>pas, iu-te</i>) și melodii (pe sunetele și notele <i>sol și mi</i>) cu și fără text, la instrumente muzicale pentru copii; • caracteriza expresivitatea pieselor muzicale vocale și instrumentale cu ajutorul unor elemente de limbaj muzical (melodie, ritm, tempo, nuanțe dinamice, timbru); • reprezenta unele evenimente sonore din piese muzicale prin limbajul altor arte (mișcări ritmice corporale, linii și culori, gestul mâinii etc.); • sensibilitate și interes pentru cunoașterea sinelui și a lumii prin arte; • atitudine creativă în valorificarea mijloacelor limbajului muzical; • respect pentru valorile naționale și universale. <p>manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:</p>		

Repertoriul muzical pentru audiții muzicale	Repertoriul muzical pentru interpretare vocal-corală
<p>MODULUL 1: C. Rusnac, „Sărbătoreasca”; T. Chiriac, corul „Veverița”, „Nucul” din cantata „Luci, soare, luci!”; J. Ph. Rameau, „Chemarea păsărilor”; R. Schumann, „Secerătorii” și „Arlechinul”; W. A. Mozart, „Gavotă” din albumul „Les petits riens”; E. Coca, „Joc”; P. Cealikovski, „Octombrie” din albumul „Anotimpurile”.</p> <p>MODULUL 2: P. Cealikovski, „Păpușa bolnavă”, „Păpușa nouă”; C. Saint-Saens, piese din albumul „Grădina zoologică”; C. Rusnac, tabloul muzical „Moldova”; W. A. Mozart, „Dans german”; P. Cealikovski, piese din „Albumul pentru copii”.</p> <p>MODULUL 3: Gh. Mustea, „Melodie”; L. van Beethoven, „Marș”; J. Strauss (tatăl), polca „Tritsch-Tratsch”; F. Schubert, „Galop grațios”, „Vals grațios”; Gr. Dinicu, „Hora staccato”; A. Hacıaturean, „Povestea de seară”; J. Haydn, Simfonia „Surpriză”, partea I-a (fragment).</p> <p>MODULUL 4: Piese folclorice „Ciocârlia”, „Hora”, „Sârba”; E. Doga, valsul „Izvoarașul”; F. Chopin, Vals (<i>a-moll</i>).</p>	<p>MODULUL 1: Cântece didactice (inclusiv pentru abordările educaționale inter- și transdisciplinare); „Vine toamna, vine”, vers. Ion Ungureanu, muz. E. Doga; „Bună dimineața”, vers. Gr. Vieru, muz. V. Vilinciu; „A, U, O!”, vers. Gr. Vieru, muz. T. Zgureanu; „Cine-ascultă muzica”, vers. Gr. Vieru, muz. B. Dubosarschi; „Casa mea”, vers. Gr. Vieru, muz. Iu. Țibulschi; „Dragu-mi-i să cânt”, vers. Vl. Rusnac, muz. T. Sobolevski-Corj; „Tricolorul”, versuri și muzică de Gr. Vieru.</p> <p>MODULUL 2: „Căsuța din pădure”, muz. I. Nicorescu; „Doina”, vers. C. Dragomir, muz. D. Radu; „Frigu-frigușor”, vers. N. Roșioru, muz. D. Radu; „Haide, săniuță”, vers. Gr. Vieru, muz. D. Radu; colindele „Steaua sus răsară”, „Domn, Domn, să-nălțăm” și „Iată, vin colindători”.</p> <p>MODULUL 3: „Iarna șugubeață”, vers. Iu. Filip, muz. M. Ungureanu; „Mărțișor”, vers. A. Ciocanu, muz. D. Radu; „Trenul”, vers. Gr. Vieru, muz. Z. Tcaci; „Toba ariciului”, versuri și muzică de Gr. Vieru.</p> <p>MODULUL 4: „Ciocârlia”, vers. V. Romanciuc, muz. M. Ungureanu; „Doină, doiniță”, vers. S. Ghimpu, muz. A. Tamazlăcaru; „Moldova mea”, versuri și muzică de L. Palli-Păduraru.</p>

CLASA a II-a

Unități de competență (sub-competențe)	Unități de conținut TREI TIPURI PRIMARE ÎN MUZICĂ 1. Cântecul, dansul și marșul în lumea muzicii	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea după auz a celor trei tipuri de muzică: cântecul, dansul, marșul.</p> <p>1.2. Distingerea trăsăturilor specifice caracterelor cantabil, dansant și de marș al muzicii audiate și interpretate.</p> <p>1.3. Interpretarea expresivă a unor melodii simple, în limita unei octave, în caracter cantabil/dansant/de marș.</p>	<p>1. Cântecul, dansul și marșul în lumea muzicii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ce este muzica? Evocare. Sunetul și evenimentul sonor. Compozitor – interpret – ascultător. Cum cântăm, audiem muzica? Silabele ritmice <i>pas</i> și <i>iu-te</i> (pentru duratele sunetelor muzicale: pătrime și optimi). • Cântecul și diversitatea lui. Varietatea cântecelor în viața oamenilor. Cântecul popular și cântecul compus de compozitor. Sunetele și notele <i>sol</i> și <i>mi</i>. • În lumea muzicii de dans. Ritmul ca element de organizare a dansului. Silabele ritmice <i>pas</i> și <i>iu-te</i>. Pauza – tăcerea în muzică. Dansurile populare: <i>hora</i> și <i>sârba</i>. • Marșul în lumea muzicii. Mișcarea muzicii pe timpi accentuați și neaccentuați. Ritmul cadențat în marș. Varietatea marșului: militar, sportiv, nupțial, funebru etc. • Îmbinarea celor trei tipuri de muzică: <i>cântec-dans</i>, <i>cântec-marș</i>, <i>marș-dans</i>, <i>cântec-dans-marș</i>. Creații celebre de cântec, dans și marș în muzica națională și universală. 	<p>Discuții dirijate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stările sufletești exprimate prin cântec, dans, marș; - situațiile din viață în care sună cântece, muzică de dans și de marș; - semnificația limbajului muzical în expresivitatea cântecului, dansului, marșului. <p>Exerciții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de identificare a trăsăturilor specifice cântecului, dansului, marșului; - de caracterizare verbală a stărilor sufletești exprimate în cântec (vesel, trist, solemn, glumeț), dans (voioșie, bucurie) și marș (solemnitate, bărbăție, curaj, avânt, victorie, triumf, glorie). <p>Activități muzical-didactice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea în grup a unor cântece simple, în limita unei octave, învățate după auz (inclusiv, cântece didactice despre tabla înmulțirii); - cultură vocală elementară: poziția la cânt, ansamblu, expresivitate, dicție; - creație elementară: mișcări muzical-ritmice în caracter dansant și de marș; improvizații melodice pe sunetele <i>sol</i>, <i>mi</i> și pauza de pătrime (silaba ritmică <i>nu-i</i>).

	<p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> tipurile muzicii: cântec, dans, marș; evenimentul sonor; cântecul popular, cântecul compus de compozitor; pauza muzicală.</p>	
<p>2.1. Recunoașterea elementelor de limbaj muzical folosite în exprimarea și descrierea trăirilor, portretului și a tabloului în piese muzicale audiate/interpretate.</p> <p>2.2. Improvizarea unor motive melodice pe sunetele <i>do, mi, sol, la</i>, cu și fără text, în diferite caractere.</p> <p>2.3. Interpretarea unor cântece care exprimă diferite sentimente, descriu un portret/tabluu.</p>	<p>2. Expresivitatea și descrierivitatea muzicii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzica – expresie a sentimentelor umane. Sentimente puternice din viața omului în muzică: dor, mândrie, tristețe, veselie etc. Sunetul și nota <i>la</i>. Nuanțele dinamice: încet, potrivit de încet/tare, tare. • Portretul muzical. Cântece-portrete muzicale, care reprezintă personalități remarcabile din istoria neamului. Mersul melodic: liniar (pe o linie), ascendent (în sus), descendent (în jos), prin salt. Sunetul și nota <i>do</i>. • Tabloul muzical. Sinteză. Imaginea naturii în muzică. Tempoul muzical. Termenii de gradație a tempoului: rar, moderat, repede. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> nuanțele dinamice: încet, potrivit de încet/tare, tare; mersul melodic; tempo: repede, moderat, rar; sunetele și notele <i>la, do</i>.</p>	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - posibilitățile expresive și descriptive ale muzicii în redarea trăirii, activității, portretului, tabloului; - rolul cântecului, dansului și marșului în viața oamenilor. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de identificare a expresivității mersului melodic, tempoului și nuanțelor dinamice în cântec, dans și marș; - de intonație melodică cu creșterea/scăderea treptată a tăriei sonore; - de solfegiere pe sunetele <i>do, mi, sol și la</i>, cu utilizarea gestului mâinii (în sistemul relativ). <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - imitație sonor-artistică a fenomenelor naturii; - interpretare vocal-corală a unor cântece cu respectarea gestului dirijoral (al profesorului).

<p>3.1. Distingerea după auz a muzicii vocale, instrumentale cu ajutorul elementelor de limbaj muzical.</p>	<p>3. Caracterul variat al muzicii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracterul cantabil al muzicii. Cantabilitatea în muzica vocală și instrumentală. Caracterul cantabil în romanță și serenadă. • Caracterul dansant al muzicii. Ritmurile și intonațiile specifice muzicii de dans. Caracterul de dans în piese instrumentale și muzică simfonică. Sunetul și nota <i>re</i>. • Caracterul de marș al muzicii. Ritmurile și melodiile proprii caracterului de marș. Duratele sunetelor muzicale: pătrimea și optimile. Caracterul de marș în piese instrumentale și în muzică simfonică. Sunetul și nota <i>fa</i>. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> piesă instrumentală; muzică simfonică; sunetul și nota: <i>re, fa</i>.</p>	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - elementele de limbaj muzical specifice caracterului cantabil/dansant/de marș; - compararea caracterelor cantabil, dansant, de marș în diverse creații muzicale. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de reprezentare cu gestul mâinii în spațiu a caracterului cantabil/dansant/de marș al muzicii; - de solfegiere pe sunetele <i>do, re, mi, fa, sol și la</i> în succesiuni ascendente/descendente, pe trepte alăturate, în caractere variate; - de grupare a timpilor accentuați/neaccentuați la măsura de doi și trei timpi; - de ritmizare a textelor poetice (scurte) la măsură binară și ternară. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretarea în grup a unor cântece simple în caracter cantabil, dansant și de marș, după auz; - improvizarea acompaniamentului ritmic la melodiile pieselor studiate la instrumente muzicale pentru copii.
<p>4.1. Interpretarea expresivă a creațiilor vocal-corale în caracter cantabil/dansant/de marș.</p> <p>4.2. Asocierea textului și a mișcării scenice în exprimarea mesajelor lucrărilor muzicale.</p>	<p>4. Cântecele, dansul și marșul în creații de proporții mari</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cântecele – element al operei. Opera – teatru muzical. Numerele muzicale din operă: <i>arie, duet, cor</i> ș. a. Melodii celebre din opere. Măsura de doi timpi. 	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - clasificarea genurilor muzicii în: vocale, instrumentale, teatrale; - structura spectacolelor de operă și balet; - timbrul instrumentelor din orchestra simfonică.

<ul style="list-style-type: none"> • Dansul – element principal al baletului. Dansurile din spectacolul de balet. Măsura de trei timpi. Formule ritmice la măsura de trei timpi. Sunetul și nota <i>si</i>. Scărița muzicală. • Marșul în muzica simfonică. Muzică simfonică. Grupurile de instrumente în orchestra simfonică. Marșul în genul de simfonie. • Interacțiunea cântecului, dansului, marșului în creații de proporții. Caracterul cantabil, dansant și de marș în creații de proporții. Creații celebre din muzica națională și universală, în care se întâlnesc cântecul, dansul și marșul. 	<p>Exerciții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de reprezentare spațială cu gestul mâinii a mersului melodic în muzica de operă și balet; - de ritmizare a textelor la măsură binară și ternară; - de intonare a scăriței muzicale în mișcare ascendentă/descendentă, în tempo și nuanțe dinamice diferite, în caracter cantabil/dansant/de marș. <p>Activități muzical-didactice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretare corală cu și fără acompaniament a unor cântece simple. - creare de structuri ritmice la doi și trei timpi; - imitarea prin mișcările brațelor a interpretării la instrumente muzicale cu corzi, de suflat, de percuție; - joc muzical „Instrumentele orchestrei”. <p>Proiect de grup: „Afiș pentru un program de concert”, „Cântecul, dansul și marșul în viața oamenilor/poporului”.</p>	<p>Exerciții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de reprezentare spațială cu gestul mâinii a mersului melodic în muzica de operă și balet; - de ritmizare a textelor la măsură binară și ternară; - de intonare a scăriței muzicale în mișcare ascendentă/descendentă, în tempo și nuanțe dinamice diferite, în caracter cantabil/dansant/de marș. <p>Activități muzical-didactice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretare corală cu și fără acompaniament a unor cântece simple. - creare de structuri ritmice la doi și trei timpi; - imitarea prin mișcările brațelor a interpretării la instrumente muzicale cu corzi, de suflat, de percuție; - joc muzical „Instrumentele orchestrei”. <p>Proiect de grup: „Afiș pentru un program de concert”, „Cântecul, dansul și marșul în viața oamenilor/poporului”.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • deosebi după auz caracterul cantabil, dansant, de marș al muzicii din piese muzicale și creații de proporții audiate, interpretate; • interpreta expresiv cântece în caracter cantabil, dansant și de marș, cu și fără acompaniament; • improviza formule ritmice la măsură binară și ternară și melodii (pe sunete alăturate din scărița muzicală), cu și fără text, la instrumente muzicale pentru copii; • caracteriza expresivitatea mersului melodic, tempoul și nuanțele dinamice în reprezentarea trăirilor, portretului, tabloului muzical; • reprezenta unele evenimente sonore din piese muzicale prin limbajul altor arte, • sensibilitate și interes pentru cunoașterea sinelui și a lumii prin arte; • atitudine creativă în valorificarea mijloacelor limbajului muzical; • respect pentru valorile culturii naționale și universale. 	<p>La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:</p> <p>manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:</p>	<p>La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:</p> <p>manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:</p>

Repertoriul muzical pentru audiții muzicale	Repertoriul muzical pentru interpretare vocal-corală
<p>MODULUL 1: W. A. Mozart, „Cântec de leagăn”; I. Gorincioi, „Imnul neamului”; F. Schubert, „Moment muzical”; Gr. Dinicu, „Hora staccato”; D. Șostakovici, „Vals-glumă”; E. Doga, „Marș”; P. Ceaikovski, „Marșul soldaților de lemn”.</p> <p>MODULUL 2: L. van. Beethoven, „Vesel. Trist”, „Pe ruinele Atenei”; Dm. Kabalevski, „Trei prietene: Ștregărița. Plângăreța. Răutăcioasa”; M. Musorgski, Suita „Tablouri dintr-o expoziție”; C. Debussy, „Dansul fulgilor de nea”; A. Vivaldi, concertul „Iarna”, partea a III-a.</p> <p>MODULUL 3: M. Ogiński, „Poloneza”; E. Grieg, „Cântecul lui Solveig”; C. Porumbescu, „Balada pentru vioară și pian”; W.A. Mozart, „Mica serenadă nocturnă”; P. Constantinescu, „Trei dansuri simfonice”; F. Schubert, „Marș militar”; J. Strauss, (tatăl), „Marșul lui Radetzky”.</p> <p>MODULUL 4: W.A. Mozart, Corul clopoțelilor din opera-basm „Flautul fermecat”; G. Verdi, „Marșul triumfal” din opera „Aida”; P.I. Ceaikovski, „Dansul lebedelor mici” din baletul „Lacul lebedelor”; F.J. Haydn, „Simfonia jucăriilor”.</p>	<p>MODULUL 1: Melodie populară „Alunelu”; „Soldații”, vers. Gr. Vieru, muz. Z. Tcaci; „Învățătorul”, vers Gr. Vieru, muz. V. Verega; „Cum cântă țara”, prelucrare de Gr. Vieru; melodie populară „Foaie verde siminoc”.</p> <p>MODULUL 2: „Cântă”, vers. și muz. Al. Pașcanu; „Cui îi place a hori”, vers. Gr. Vieru, muz. E. Mamot; „Cântec de toamnă”, vers. V. Lebedinski, muz. M. Ungureanu; „Viața e una”, vers. D. Matcovschi, muz. R. Buciuceanu; melodie populară „Ștefan, Ștefan domn cel Mare”; „Ninge pe cărare”, vers. și muzică D. Stancu; „Colindă”, muzica E. Monția; colindele „Mos Craciun cu plete dalbe” și „Rămâi, gazdă, sănătoasă!”.</p> <p>MODULUL 3: „Săniuța”, vers. și muzică I. D. Vicoli; „Fluierașul”, vers. Gr. Vieru, muz. E. Doga; „Stejăreii”, vers. și muz. V. Verega.</p> <p>MODULUL 4: „Primăvara a sosit”, muz. N. Oancea; melodie populară „Pupăza din tei”; „Graiul meu”, vers. Gr. Vieru, muz. I. Macovei; „Dansul florilor”, vers. A. Blanovschi, muz. A. Ranga; „Dulce e țara”, vers. și muz. Gr. Vieru.</p>

CLASA a III-a

Unități de competență (sub-competențe)	Unități de conținut LIMBAJUL MUZICAL	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Utilizarea elementelor de limbaj muzical în activități de creație și interpretare vocal-corală.</p> <p>1.2. Caracterizarea în cuvinte proprii a expresivității elementelor de limbaj muzical în piese audiate, interpretate.</p>	<p>1. Limbajul muzicii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracterul variat al muzicii. Evocare. Tipurile primare ale muzicii: cântecul, dansul, marșul. Expresivitatea și descriptivitatea muzicii. Evenimentul sonor în muzică. • Nuanțele dinamice – element de expresie muzicală. Intensități scăzute și intensități mărite. Planul dinamic. Nuanțarea dinamică în cântec. • Ritmul muzical. Formula ritmică. Accentul ritmic. Măsurarea timpului în muzică la doi și la trei timpi. • Tempoul în muzică. Termeni de mișcare: foarte rar, rar, potrivit, repede, foarte repede. Mișcarea constantă și variabilă a muzicii. • Timbrul muzical. Timbrurile vocale, instrumentale, orchestrale. Familii de instrumente muzicale: instrumente cu corzi, instrumente de suflat, instrumente de percuție. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> intensități scăzute/mărite în muzică; formula ritmică; accentul ritmic; tempo: foarte rar, rar, potrivit, repede, foarte repede; familii de instrumente muzicale.</p>	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - expresivitatea evenimentelor sonore creată de limbajul muzical; - caracteristicile elementelor de limbaj muzical la descrierea muzicii audiate/interpretate. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de interpretare a scăriței muzicale <i>Do</i> în caractere/tempo/nuanțe dinamice diferite; - de reprezentare cu gestul mâinii a sensului mișcării liniei melodice din muzica audiată; - de executare a formulelor ritmice la măsură binară și ternară. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - modelarea expresivității interpretării cântecului cu ajutorul elementelor de limbaj muzical; - confecționare de pseudo-instrumente muzicale; - Joc ritmic „Ploaia”, „Ecol”. <p><i>Proiect de grup:</i> „Improvizații la instrumente muzicale pentru copii/pseudo-instrumente muzicale (sunătoare, pocnitoare, fășaitoare etc.)”.</p>

<p>2.1. Distingerea sonorității majore/minore în muzica audiată și interpretată.</p> <p>2.2. Descrierea impresiilor personale față de melodiile celebre audiate în interpretare vocală/instrumentală/orchestrală.</p>	<p>2. Melodia – element principal al muzicii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ce este melodia? Elementele de limbaj care dau expresivitate melodiei: ritm, tempo, nuanțe dinamice, timbru. • Structura unei melodii. Elemente ale unei melodii: motiv, frază, propoziție. • Modul de îmbinare a sunetelor în melodie. Sonoritățile muzicii: modul major și modul minor. Cine poate interpreta o melodie? • Melodii celebre în universul muzicii. Sintează. Cele mai vechi cântece ale neamului – <i>Doina, Ciocârlia</i>. Melodii celebre de dans și marș. Muzica sărbătorilor de iarnă. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> elemente ale unei melodii; modul major, modul minor.</p>	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - destinația elementelor de limbaj muzical de a îmbogăți melodia și de a-i completa sensul; - cine poate interpreta o melodie? <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de încălzire a vocii; - de reprezentare a conturului melodic. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - audierea melodiilor celebre în variante de interpretare diferită; - fredonarea motivelor din melodii celebre; - improvizarea melodică pe sunetele scârței muzicale; - cânt vocal-coral: repertoriu dedicat sărbătorilor de iarnă.
<p>3.1. Identificarea după auz a repetării și apariției unor evenimente sonore în piese muzicale audiate.</p> <p>3.2. Interpretarea cântecelor după planul de interpretare elaborat în grup.</p>	<p>3. Forme muzicale simple</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cum se organizează ideile muzicale în cântec? Forma strofică și forma strofică cu refren în cântec. Planul de interpretare a unui cântec. • Forma monopartită în muzică. Piese instrumentale în formă monopartită în muzica națională și universală. • Forma bipartită în muzică. Piese celebre în formă bipartită. • Forma tripartită în muzică. Piese celebre în formă tripartită. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> forma muzicală monopartită, bipartită, tripartită.</p>	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - legătura dintre caracterul melodiei și conținutul versurilor din cântec. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de intonare a unor melodii simple după gestul mâinii, în limita scârței muzicale <i>Do</i>; - de analiză a modalității de organizare a ideilor muzicale în cântec/piese muzicale audiate. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - audii muzicale comentate; - modelare a planului de interpretare a unui cântec (introducere, strofă, refren, ritornelă etc.); - improvizarea acompaniamentului ritmic la cântecele din repertoriul studiat.

<p>4.1. Exprimarea emoțiilor și gândurilor față de organizarea formei muzicale în creații de muzică națională și universală.</p>	<p>4. Forme muzicale compuse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Forma rondo. Creații muzicale celebre în forma de rondo. • Tema cu variațiuni în muzică. Creații muzicale celebre în forma de temă cu variațiuni. • Forma liberă în muzică. Creații muzicale instrumentale în formă liberă. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> forma rondo; forma tema cu variațiuni; forma liberă.</p>	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - formele muzicale inspirate din viața oamenilor și natură. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de freonare a temelor muzicale din piesele audiate. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - reprezentarea grafică a formei muzicale la creațiile muzicale audiate; - audiții muzicale comentate; - analiza-caracterizare a formei muzicale în creațiile audiate (după unele repere: caracterul melodiei, modul (major, minor), nuanțele dinamice, tempo. - dramatăzarea a evenimentelor sonore în diferite forme muzicale; - joc „Dialoguri muzicale” pe melodii improvizate, structurate în forma rondo, temă cu variațiuni. <p><i>Proiecte individuale, de grup:</i> „Crearea formei de rondo din repertoriul de cântece însușite”, „Sfaturi utile pentru vizitarea sălilor de concert”.</p>
---	--	--

La sfârșitul clasei a III-a, elevul poate:

- descrie în cuvinte proprii expresivitatea elementelor de limbaj în piesele muzicale audiate și interpretate;
- interpreta cântece pentru copii, cu și fără acompaniament, cu respectarea planului interpretativ (introducere, strofă, refren etc.);
- improviza acompaniament simplu la instrumente muzicale pentru copii, pentru piesele interpretate/audiate;
- identifica după auz repetarea și apariția unor evenimente sonore în piese muzicale audiate;
- caracteriza expresivitatea melodiei pieselor muzicale vocale și instrumentale cu ajutorul elementelor de limbaj muzical, **manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:**
- sensibilitate și interes pentru cunoașterea sinelui și a lumii prin arte;
- atitudine creativă în valorificarea mijloacelor limbajului muzical;
- respect pentru valorile culturale naționale și universale.

Repertoriul muzical pentru audiții muzicale	Repertoriul muzical pentru interpretare vocal-corală
<p>MODULUL 1: E. Grieg, „Dimineața”; C. Dimitrescu, „Dans Tărănesc”; E. Grieg, „În peștera împăratului munților”; P. Constantinescu, „Joc dobrogean”; G. Musicescu, „Cine, cine” din concertul coral Nr. 1; S. Prokofiev, povestea simfonică „Petriță și lupul”.</p> <p>MODULUL 2: F. Chopin, Preludiul nr. 7; W. A. Mozart, Sonata pentru pian (C-dur); J. S. Bach, Mic preludiu (C-dur); W. A. Mozart, Cavatina lui Figaro din opera „Nunta lui Figaro”; Dm. Șostakovici, „Romantă”; E. Grieg, „Dansul Anitrei”; E. Doga, valsul „Gingașa și tandra mea fiară”; J. Brahms, Dans ungar, nr. 5; R. Schumann, „Marș”; G. Bizet, Marșul toreadorului din opera „Carmen”.</p> <p>MODULUL 3: G. Musicescu, piesa „Vine știuca de la baltă”; C. Miculi, „Hora”; P. Ceaikovski, „Cântec napolitan”; J. S. Bach, „Badinerie”; S. Prokofiev, „Ploaie și curcubeu”; C. Porumbescu, marșul „Haidеți, haidеți!” din opereta „Crai nou”; C. Rusnac, piesa „Sărbătoreasca”.</p> <p>MODULUL 4: W. A. Mozart, „Rondo în stil turcesc”; A. Stârcea, Variațiuni pentru pian; P. Ceaikovski, „Capriciul italian”.</p>	<p>MODULUL 1: „Toamna”, vers. V. Nedelcu, muz. D. Radu; „Hop și-așa!”, vers. și muz. R. Rausch; „Moldovioară, floare rară”, vers. Gr. Vieru, muz. I. Macovei; cântec popular „Trageți hora!”, „Povestea unui ciobănaș”, vers. și muz. D. Stancu.</p> <p>MODULUL 2: „La noi”, vers. Gr. Vieru, muz. A. Chiriac; „Cântecul gamei”, muz. R. Rogers; „Limba românească”, vers. Gh. Sion, muz. I. Cartu; „Am plecat să colindăm” din colecția lui Gh. Cucu; „O, ce veste minunată!”, muz. D. Georgescu-Kiriac; „Clopoței, clopoței”, muz. și text J. Lord Pierpont; „Să iubim al țării tricolor”, vers. C. Salcia, muz. C. Romașcanu; colindele „Steaua sus răsare”, „Sorcova”, „Astă seară-i seară mare”.</p> <p>MODULUL 3: „Cartea-i surioara mea”, vers. C. Dragomir, muz. D. Radu; „Moldova”, vers. A. Ciocanu, muz. M. Ungureanu; cântec popular napolitan „Santa Lucia”; „Hora” din colecția lui T. Brediceanu; melodii populare „Coasa”, „Bătuta”; joc muzical „Dacă vesel se trăiește”.</p> <p>MODULUL 4: „Cântec de primăvară”, muz. W. A. Mozart; melodie populară „Primăvară, primăvară”.</p>

CLASA a IV-a

Unități de competență (sub-competențe)	Unități de conținut MUZICA POPORULUI MEU	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Interpretarea expresivă a unor creații muzicale folclorice simple.</p> <p>1.2. Compararea creațiilor folclorice cu alte creații muzicale după limbaj, conținut, destinație.</p>	<p>1. Muzica poporului meu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Limbajul muzical. Evocare. Expresivitatea evenimentelor sonore. Limbajul muzical. Forma muzicală. • Folclorul muzical. Caracteristicile folclorului muzical: tradiția oraiă, caracterul colectiv, caracterul anonim. • Folclorul copiilor. Folclorul muzical compus de copii/ pentru copii. Cântece de leagăn, dezmierdări muzicale, formule-adresări către natură, jocul muzical. • Varietatea cântecului popular. Cântecului popular inspirat din viață. Cântece de jale, de dor, de viață grea, de dragoste, recruțești, satirice, contemporane etc. • Genurile reprezentative ale folclorului muzical. Doina, balada. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> caracteristicile folclorului muzical: tradiția oraiă, caracterul colectiv, caracterul anonim; folclorul muzical compus de copii, folclorul muzical compus pentru copii.</p>	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - cântecul – cel mai răspândit și popular gen al muzicii folclorice; - legătura folclorului muzical cu viața poporului. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de cultură vocal-corală utilizând diferite procedee de interpretare; - de analiză și comparație a creațiilor muzicale folclorice. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - audiențe și vizionare de concerte și joc popular; - improvizații de ritmuri și melodii pe texte folclorice simple; - integrarea mișcărilor de dans, a strigăturilor în interpretarea creațiilor muzicale folclorice; - realizarea jocurilor muzicale.
<p>2.1. Explicarea în cuvinte proprii a caracterelor/specificului artei muzicale populare.</p> <p>2.2. Descrierea trăirilor emoționale și a ideilor generate de audierea unor creații din tezaurul folclorului muzical.</p>	<p>2. Tezaurul folclorului muzical</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpreți de muzică populară. Lăutari, cântăreți (Tamara Ciobanu, Nicolae Sulac, Nicolae Glib, Mihai Ciobanu etc.) și orchestre de muzică populară (Orchestra Națională de muzică populară „Lăutarii”, Orchestra de muzică populară „Folclor”, Ansamblul de cântece și dansuri populare „Fluieraș”, Orchestra municipală a fraților Vitalie și Vasile Advahov din Chișinău, ansamblul folcloric „Opincuța” etc.). 	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - originea și evoluția folclorului muzical; - caracterul sincretic al dansului popular (legătura între muzică, port popular, dans, strigături etc.).

	<ul style="list-style-type: none"> • Instrumente muzicale populare. Cimpoi, drâmbă, buciom, ocarină, cobză, țambal etc. Elemente caracteristice: emisia sunetului, coloritul timbral. • Dansul popular. Clasificarea dansului popular: dansul popular cu și fără subiect. Cele mai răspândite dansuri populare: hora, sârba, bățuta și hostropățul. • Repertoriul obiceiurilor populare. Sinteza. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> dans popular cu și fără subiect; tezaurul folclorului muzical.</p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de receptare a coloritului timbral al instrumentelor/orchestrelor de muzică populară; - mișcări și figuri elementare specifice dansului popular. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - cânt vocal-coral/fredonarea melodiilor de cântece și piese celebre din folclorul muzical; - audite și vizionare de concerte și joc popular; - comentariul muzical; - improvizații de mișcări pe ritmurile și melodiile folclorului muzical. <p><i>Proiect individual, de grup:</i> „Datini și obiceiuri folclorice din localitate”.</p>
<p>3.1. Utilizarea vocabularului muzical la caracterizarea muzicii academice.</p> <p>3.2. Demonstrarea culturii de audite a muzicii academice.</p> <p>3.3. Argumentarea opiniilor proprii față de creații muzicale academice și de valoarea lor artistică.</p>	<p>3. Muzica academică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muzica academică. Izvoarele muzicii. Muzica scrisă de compozitori. (Creații compuse de A. Flechtenmacher, G. Musicescu, C. Porumbescu, E. Coca, Șt. Neaga). • Creații muzicale celebre. Muzica compozitorilor G. Enescu, E. Doga. • Interpreții muzicii academice. Interpreți celebri (Maria Cebotari, Maria Bieșu, Ion Josan, Mihai Munteanu, Ion Paulencu, Valentina Nafroniță etc.). Formații artistice performante din Republica Moldova (Capela Corală Academică „Doina”, Corul „Moldova”, ansamblul „Concertino” etc.). 	<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - folclorul – sursă de inspirație pentru compozitori. <p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - fredonare a unor teme muzicale din creațiile muzicii academice audiate; - reprezentare a conturului melodic cu gestul mâinii în spațiu. <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea partiturii ascultătorului la unele creații/fragmente de muzică academică audiată

<p>- reprezentarea conturului melodic cu gestul mâinii în timpul audierii;</p> <p>- caracterizarea limbajului și conținutului creațiilor muzicale audiate;</p> <p>- comentariul muzical la creațiile studiate;</p> <p>- interpretare vocal-corală cu și fără acompaniament a creațiilor compuse de compozitori autohtoni.</p> <p><i>Proiect individual, de grup:</i> „Portrete muzicale: compozitori și interpreți din Republica Moldova”.</p>	<p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i></p> <p>muzica academică, interpreți de muzică academică, formații artistice.</p>	<p>4.1. Generalizarea experiențelor muzicale proprii.</p>
<p><i>Discuții dirijate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - tradiții și obiceiuri muzicale în familie, școală, comunitate; <p><i>Activități muzical-didactice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unui afiș/program artistic pentru o sărbătoare/manifestare în clasă/școală; - caracterizarea muzicii interpretate/ audiate; - interpretare muzicală în public al unor cântece pentru copii, reprezentative pentru sărbătorile și manifestările clasei/școlii; <p><i>Proiecte individuale, de grup:</i> „Muzica în viața mea/noastră”, „Muzica obiceiurilor și tradițiilor în familia mea/comunitatea noastră”; proiect colectiv „Lecție-concert”. <i>Învățare prin sarcini de lucru</i> cu tematica unui schimb de experiență cu elevii claselor mai mici „Ce să facem pentru a înțelege mai bine muzica, cum ajungem să o îndrăgim?”</p>	<p>4. Muzica în viața mea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tradiții și obiceiuri muzicale în familie, școală, comunitate. • Muzica pentru copii. Muzică pentru desene animate/spectacole/teatru de păpuși/filme artistice. • Muzica ușoară. Caracterul distractiv al muzicii ușoare. Creații de muzică ușoară. compuse de E. Doga, A. Chiriac, C. Rusnac, Gh. Mustea, L. Știrbu, M. Dolgan, I. Aldea-Teodorovici etc. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i></p> <p>muzica ușoară, muzică pentru copii.</p>	<p>4.1. Generalizarea experiențelor muzicale proprii.</p>

La sfârșitul clasei a IV-a, elevul poate:

- deosebi expresivitatea creațiilor folclorului muzical de cea a creațiilor muzicii academice audiate și interpretate;
  - interpreta cântece folclorice și create de compozitori pentru copii, cu și fără acompaniament;
  - utiliza vocabularul muzical în caracterizarea creațiilor de muzică academică și populară;
  - improviza la instrumente muzicale pentru copii un acompaniament simplu pentru piesele interpretate/audiate;
  - exprima opinia proprie despre creațiile folclorului muzical și muzica academică,
- manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:*
- sensibilitate și interes pentru cunoașterea sinelui și a lumii prin arte;
  - atitudine creativă în valorificarea mijloacelor limbajului muzical;
  - respect pentru valorile culturii naționale și universale.

Repertoriul muzical pentru audii muzicale	Repertoriul muzical pentru interpretare vocal-corală
<p>MODULUL 1: Melodii populare „Lume cine ți-a pus nume”, „Paparuda”, „Doina și băutura din Giurgiuiești”, „Cântă puil cucului” din colecția lui T. Brediceanu; balada „Miorița” în interpretarea lui N. Sulac; „Ciobănaș la oi am fost”.</p> <p>MODULUL 2: „Polca din bătrâni” în interpretarea orchestrei „Lăutarii”, conducător artistic N. Botgros; „Parada instrumentelor” din repertoriul Oana Liana; „Întrecere lăutărească” din repertoriul orchestrei „Fluieraș”; piesa „Ciocârlia” în interpretarea lui N. Botgros și orchestra „Lăutarii”.</p> <p>MODULUL 3: A. Flechtenmacher, Uvertura „Moldova”; G. Musicescu, Concertul coral Nr 1; G. Enescu, „Preludiu la unison”; E. Coca, fantezia pentru vioară și pian „Simfonia primăverii”; Șt. Neaga, poemul simfonic „Nistru”; E. Doga, „Sonet”; „Hora fetelor” în interpretarea Capelei Corale Academice „Doina”.</p> <p>MODULUL 4: E. Doga, „Codrii mei bătrâni”; A. Chiriac, „Mihaela”; C. Rusnac, „Copiii planetei pământ” în interpretarea A. Lazariuc și corul „Lia-Ciocârlia”; C. Rusnac, „Șteaua limbii noastre” în interpretarea corului „Moldova”; I. Aldea-Teodorovici, „Imensitate”.</p>	<p>MODULUL 1: Cântecele populare „Ciobănaș cu trei sute de oi”, „Ciobănaș la oi am fost”, „S-a dus cucul de pe-aici”, „Mierla”, „Dragu mi-i și mult mi-i drag”.</p> <p>MODULUL 2: Cântecele populare „Hai, la horă”, „Hai, flăcăi, săriți la joc!”, „Șteaua sus răsare”, „La mulți ani!”, muzică și versuri Gr. Vieru.</p> <p>MODULUL 3: „Bardul din Mircești”, muz. P. Mezzeti, vers. C. Scrob; „Trei culori”, muz. și vers. C. Porumbescu; „Loc de sărbătoare”, vers. V. Rusu, muz. D. Gheorghiiță; „Doinița”, versuri populare, muz. I. Macovei; colindele „Sus, în poarta Raiului”, „Praznic luminos”, „Coborât-a, coborât”, „Noi umblăm să colindăm” (din colecția lui G. Breazul).</p> <p>MODULUL 4: „Ca o zi de primăvară”, muz. G. Musicescu; „Dragă-mi este țara mea”, muz. C. Rusnac, vers. Gr. Vieru; „Noi în grai suntem popor”, muz. Gh. Mustea, vers. Gr. Vieru; „La noi”, muz. M. Dolgan, vers. Gr. Vieru; „Revedere”, muz. D. Kiriac, vers. M. Eminescu; „Ala-bala, portocala”, muz. I. Aldea-Teodorovici, vers. Gr. Vieru; „Patria”, muz. D. Radu, vers. V. Romanciuc.</p>

Educația plastică

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Receptarea mesajelor vizuale și artistico-plastice în contexte variate, manifestând curiozitate și admirație pentru frumosul din viață și artă.
2. Realizarea de creații artistico-plastice, demonstrând interes pentru creativitate și gust estetic în exprimarea sinelui.
3. Transferarea achizițiilor artistico-plastice în contexte educaționale/sociale/culturale, demonstrând respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. ore pe an ¹
Obligatorie	Arte	I	1	33
		II	1	33
		III	1	33
		IV	1	33

REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT

Unități de conținut (module)	Clasa			
	I	II	III	IV
1. Frumosul în jurul nostru	8	7	6	6
2. Alfabetul artei plastice	10	10	10	10
3. Cum realizăm o lucrare plastică	10	10	10	10
4. De ce ne place arta plastică	3	4	5	5
<i>La discreția cadrului didactic</i>	2	2	2	2

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

CLASA I

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea culorilor, formelor în mediul înconjurător și în imagini plastice.</p> <p>1.2. Utilizarea materialelor grafice, a tehnicilor corespunzătoare în realizarea unor imagini plastice.</p>	<p style="text-align: center;">1. Frumosul în jurul nostru</p> <p>Perceperea în arta plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Culoarea în mediul înconjurător. • Imagini plastice: transformarea formelor reale în imagini plastice. • Creațiile artistico-plastice: reprezentarea lumii; reprezentarea sinelui (emoții, sentimente, idei). <p>Materiale și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale grafice: creioane, carioci, cretă etc. • Imagini liniare, hașurare. <p style="text-align: center;">2. Alfabetul artei plastice</p> <p>Elemente de limbaj plastic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Punctul, linia, forma, culoarea (culorile primare). <p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale: creioane, carioci, cretă etc. (materiale grafice); vopsele de apă: acuarelă, guașă (materiale picturale). • Instrumente: pensulă. • Tehnici: amprentare, fuzionare, monotipie. 	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> compararea culorilor și formelor în mediul înconjurător (natură, imagini, vestimentații, obiecte etc.; acasă, la școală, în localitate); identificarea frumosului în natură, obiecte, creații plastice.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> imagini plastice realizate în materiale grafice preferate.</p> <p><i>Produs:</i> lucrare plastică utilizând creioane colorate/cariocă.</p>
<p>2.1. Recunoașterea însușirilor specifice elementelor de limbaj plastic în natură și opere de artă.</p> <p>2.2. Utilizarea materialelor grafice și picturale, a instrumentelor și tehnicilor corespunzătoare în realizarea unor lucrări plastice simple.</p>	<p>2. Alfabetul artei plastice</p> <p>Elemente de limbaj plastic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Punctul, linia, forma, culoarea (culorile primare). <p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale: creioane, carioci, cretă etc. (materiale grafice); vopsele de apă: acuarelă, guașă (materiale picturale). • Instrumente: pensulă. • Tehnici: amprentare, fuzionare, monotipie. 	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> elemente de limbaj plastic în natură și opere de artă (stele pe cer, fructe în pom; cărări etc.)</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exerciții-joc, exersări, experimentări cu instrumente și materiale variate pentru a obține:</p> <ul style="list-style-type: none"> - puncte: mari/mici, colorate/necolorate, desenate/amprentate/modelate etc.; - linii: drepte, ondulate; subțiri, groase; colorate, necolorate; desenate, pictate, modelate; - forme: amprentate, fuzionate. <p><i>Produs:</i> lucrare plastică utilizând punctul/linia/culoarea/pata ca elemente de limbaj plastic.</p>

<p>3.1. Compunerea elementelor de limbaj plastic pe diverse suporturi.</p> <p>3.2. Explicarea preferințelor în alegerea materialelor, instrumentelor, tehnicilor, suporturilor pentru crearea unor imagini plastice.</p>	<p>3. Cum realizăm o lucrare plastică inițiere în compoziție</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spațiul plastic: foaie de hârtie (în poziție orizontală/verticală), asfalt, alte suporturi. • Organizarea elementelor de limbaj plastic în spațiul plastic. <p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale: creioane, carioci, cretă etc. (materiale grafice); vopsele de apă: acuarelă, guașă (materiale picturale). • Instrumente: pensulă. • Tehnici: amprentare, fuzionare, monotipie, modelare. 	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> alegerea suportului în funcție de mărimea obiectelor/formelor reprezentate; alegerea materialelor, instrumentelor și tehnicilor; amplasarea imaginii în spațiul plastic (aproape/departate, mare/mic; centru);</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exerciții-joc, exersări, experimentări de îmbinare a elementelor plastice în compoziții pe diverse suporturi (hârtie, asfalt, zăpadă etc.); lucrări plastice cu subiect propus de învățător sau la propria alegere a elevului.</p> <p><i>Produse:</i> lucrare plastică utilizând punctul/linia/culoarea/pata ca elemente de limbaj plastic; compoziție plastică.</p>
<p>4.1. Diferențierea creațiilor de pictură, grafică, sculptură.</p> <p>4.2. Aprecierea ghidată (prin răspunsuri la întrebări) a operelor create de artiști plastici, a lucrărilor personale și ale colegilor.</p>	<p>4. De ce ne place arta plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Expoziție, muzeu. • Opere de artă plastică: pictură, grafică, sculptură. • Artiști plastici: pictori, graficieni, sculptori. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> pictură, grafică, sculptură, artist plastic.</p>	<p><i>Excursii/vizite</i> la muzee, expoziții, galerii de artă, ateliere ale artiștilor plastici.</p> <p><i>Conversații:</i> observarea și compararea mijloacelor de realizare a creațiilor de pictură, grafică, sculptură; emoții și sentimente transmise de operele artistico-plastice.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> organizarea unei expoziții cu lucrările plastice realizate pe parcursul anului.</p> <p><i>Produse:</i> colaborarea în echipă; expoziție de lucrări.</p>

La sfârșitul clasei I, elevul poate:

- identifica elemente de limbaj plastic (punct, linie, formă, culoare) în natură și într-o operă de artă propusă;
- utiliza materiale, instrumente și tehnici potrivite în realizarea unor lucrări/compoziții plastice simple;
- aprecia ghidat (prin răspunsuri la întrebări) lucrări plastice (opere create de artiști plastici, lucrări personale și ale colegilor), manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:
- curiozitate și admirație pentru frumosul din viață și artă;
- interes pentru creativitate și gust estetic în exprimarea sinelui;
- respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi.

CLASA a II-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea relațiilor între culorile în natură și stările vremii, fenomenele naturii.</p> <p>1.2. Explorarea materialelor grafice, picturale și a tehnicilor corespunzătoare în diverse aplicații practice.</p> <p>1.3. Exprimarea în cuvinte proprii a mesajului unei lucrări plastice.</p>	<p>1. Frumosul în jurul nostru</p> <p>Perceperea în arta plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Culoarea în natură: stări ale vremii, fenomene ale naturii. • Mesajul plastic – elementul principal al imaginii plastice. • Creațiile artistico-plastice: reprezentarea naturii prin linii, pete, forme și culoare; familiarizarea cu imagini plastice create în diverse materiale. <p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale: creioane, carioci, vopsele de apă, plastilina/lut etc. • Imagini: liniare, colorate, modelate. • Tehnici: fuzionare, amprentare, ștampilare, modelare etc. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> pictor, grafician, sculptor; atelier de artist, muzeu.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin înobservare:</i> culorile în natură (dimineața, ziua, seara; vreme însoțită, posomorâtă; ploaie, vânt etc.); mesajul unor lucrări plastice; materialele și tehnici utilizate în imagini plastice.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exersări, experimentări, imagini plastice „Ne imaginăm și inventăm/pictăm natura”.</p> <p><i>Vizite, excursii:</i> ateliere ale artiștilor plastici, săli de expoziții, galeria de arte „Constantin Brâncuși”, Muzeul Național de Artă al Moldovei.</p> <p><i>Produse:</i> lucrare plastică utilizând creioane colorate/cariocă/vopsele de apă/lut/plastilină; mesaj oral.</p>

<p>3.1. Identificarea elementelor de limbaj plastic în natură, imagini plastice și opere de artă.</p> <p>3.2. Explorarea elementelor de limbaj plastic pe diverse suporturi, cu utilizarea materialelor, tehnicilor potrivite.</p>	<p>2. Alfabetul artei plastice</p> <p>Elemente de limbaj plastic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Punctul în arta plastică și natură. Modalități de realizare și amplasare a punctului în spațiul plastic. • Linia în arta plastică și natură. Punctul și linia – modalități de expresie plastică. • Pata spontană. • Forma realistă. • Clasificarea culorilor: culori binare, nonculori. Amestecul culorilor. <p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale: creioane, carioci, cretă etc. (materiale grafice); vopsele de apă; acuarelă, guașă (materiale picturale). • Instrumente: pensulă. • Tehnici: amprentare, fuzionare, monotipie. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> pată, formă, culori binare, nonculori.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> elementele de limbaj plastic în natură și imagini; modalități de amplasare a punctului și a liniei în spațiul plastic; forma-contur a obiectelor; analiza și compararea formelor; clasificarea petelor spontane; deosebirile dintre culori și nonculori.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exerciții-joc, exersări, experimentări cu instrumente și materiale variate pentru a obține:</p> <ul style="list-style-type: none"> - puncte (aerate, aglomerate, de aceeași mărime, de diverse culori); - linii (verticale, orizontale, oblice, modulate și cromatice); - forme (plată, volumetrică; simplă, compusă); - culori (binare, nonculori; culorile curcubeului; amestecul fizic al culorilor); - pata spontană (monotip, amprentare, ștampilare, fuzionare). <p><i>Produs:</i> lucrare plastică utilizând punctul/linia/culoarea/pata ca elemente de limbaj plastic.</p>
<p>3.1. Descrierea unor caracteristici specifice varietății imaginilor plastice.</p> <p>3.2. Explorarea modalităților de compunere a elementelor în spațiului plastic.</p>	<p>3. Cum realizăm o lucrare plastică</p> <p>Inițiere în compoziție</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varietatea imaginii plastice. • Compunerea elementelor în spațiul plastic: sus – jos; mare – mic; aranjare pe verticală, orizontală. 	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> varietatea imaginilor plastice (pictate, desenate, modelate etc.); modalități de selectare a suportului în funcție de materiale și tehnica aleasă.</p> <p>Descrierea efectelor obținute în urma organizării, compunerii elementelor în spațiul plastic.</p> <p>Identificarea tehnicilor și materialelor de artă în operele artiștilor plastici.</p>

<p>4.1. Diferențierea creațiilor de pictură, grafică, sculptură.</p> <p>4.2. Exprimarea atitudinilor, opiniilor, emoțiilor și sentimentelor față de mesajul unei opere de artă plastică.</p>	<p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale tradiționale: creioane, carioci, vopsele de apă (acuarelă, guașă), lut/plastilină. Materiale netradiționale: boabe, nisip, pietre, fire textile etc. • Instrumente: pensulă, paletă, eboșoar. Pseudoinstrumente (bucăți de carton, plastic, bureți). • Tehnici: pictură, amprentare, fuzionare, monotipie; tehnici grafice; modelare. 	<p><i>Aplicații practice:</i> exerciții-joc, exersări și experimentări în tehnici de artă cu diverse materiale pe diverse suporturi (hârtie, carton, zăpadă, nisip).</p> <p><i>Produse:</i> lucrare plastică utilizând punctul/linia/culoarea/pata ca elemente de limbaj plastic; compoziție plastică; proiect de grup.</p>
<p>4. De ce ne place arta plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operă de artă plastică. • Maeștri și capodopere. • Creații de pictură, grafică, sculptură. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> creație/operă de artă plastică, capodoperă.</p>	<p>4. De ce ne place arta plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operă de artă plastică. • Maeștri și capodopere. • Creații de pictură, grafică, sculptură. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> creație/operă de artă plastică, capodoperă.</p>	<p><i>Vizite, excursii:</i> ateliere ale artiștilor plastici, săli de expoziții, galerii de arte.</p> <p><i>Conversații:</i> compararea și analiza operelor de pictură, grafică și sculptură; determinarea mesajului plastic al operelor de artă.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> joc de rol: critici și artiști; organizarea unei expoziții cu lucrările plastice realizate pe parcursul anului.</p> <p><i>Produse:</i> mesaj oral; colaborarea în echipă; expoziție de lucrări.</p>
<p>La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • identifica elemente de limbaj plastic (punct, linie, pată, formă, culoare), materiale, instrumente și tehnici de artă valorificate într-o imagine plastică; • aplica tehnici grafice, picturale, sculpturale pentru valorificarea elementelor de limbaj plastic în lucrări și compoziții; • exprima în cuvinte proprii mesajul unei imagini plastice (opere create de artiști plastici, lucrări personale și ale colegilor), manifestând ca atitudine și valori specifice predominante; • curiozitate și admirație pentru frumosul din viață și artă; • interes pentru creativitate și gust estetic în exprimarea sinelui; • respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi. 	<p><i>La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • identifica elemente de limbaj plastic (punct, linie, pată, formă, culoare), materiale, instrumente și tehnici de artă valorificate într-o imagine plastică; • aplica tehnici grafice, picturale, sculpturale pentru valorificarea elementelor de limbaj plastic în lucrări și compoziții; • exprima în cuvinte proprii mesajul unei imagini plastice (opere create de artiști plastici, lucrări personale și ale colegilor), manifestând ca atitudine și valori specifice predominante; 	<p><i>La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • identifica elemente de limbaj plastic (punct, linie, pată, formă, culoare), materiale, instrumente și tehnici de artă valorificate într-o imagine plastică; • aplica tehnici grafice, picturale, sculpturale pentru valorificarea elementelor de limbaj plastic în lucrări și compoziții; • exprima în cuvinte proprii mesajul unei imagini plastice (opere create de artiști plastici, lucrări personale și ale colegilor), manifestând ca atitudine și valori specifice predominante;

CLASA a III-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea peisajului realizat în diverse tehnici în imagini.</p> <p>1.2. Explorarea materialelor tradiționale și netradiționale pentru accentuarea expresivității compozițiilor plastice.</p>	<p>1. Frumosul în jurul nostru</p> <p>Perceperea în arta plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perceperea culorilor în artă și natură. • Peisajul – ca imagine a naturii. • Materiale create de natură. • Expresivitatea materialelor de artă (netradiționale sau moderne) în realizarea imaginii plastice. <p>Materiale și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale tradiționale: suport de hârtie/carton, creioane, carioci, vopsele de apă. • Materiale netradiționale: boabe, semințe, frunze etc.; sârmă, cutii/carton, aluat etc. • Imagini: hașurate, colorate, modelate, aplicate. • Tehnici: hașurare, pictare, modelare, aplicare, mixtă. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei: peisaj.</i></p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> observarea și analiza culorilor în natură, a elementelor specifice peisajului (cer, pământ, pomi, case, drum etc.) în natură și în imagini, a materialelor și tehnicilor de artă netradiționale în diverse contexte plastice.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exersări și experimentări în diverse materiale și tehnici; modelarea și construirea formelor din lut, carton, polistiroi, fructe etc.</p> <p><i>Produse:</i> lucrare plastică utilizând creioane colorate/cariocă/vopsele de apă; mesaj oral; colaj (folosind materiale netradiționale).</p>
<p>2.1. Identificarea calităților constructive și decorative ale elementelor de limbaj plastic în imagini plastice.</p> <p>2.2. Explorarea calităților constructive și decorative ale elementelor de limbaj plastic.</p>	<p>2. Alfabetul artei plastice</p> <p>Elemente de limbaj plastic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Punctul – element constructiv și decorativ. • Linia – element constructiv și decorativ. • Pata picturală și pata decorativă. • Spectrul de culori: primare, binare; calde, reci; amestecul culorilor. 	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> observarea caracterului constructiv și a celui decorativ al punctelor, liniilor, culorilor în imagini; analiza spectrului de culori (6 culori).</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exersări, experimentări cu instrumente și materiale variate pentru a obține:</p>

<p>2.3. Realizarea compozițiilor plastice expresive, pe baza valorificării culorilor spectrului.</p>	<p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale: grafice, picturale. • Instrumente: pensulă. • Tehnici: ștampilare, hașurare, pictură, fuzionare. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> spectrul de culori, culori calde/reci.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - puncte decorative (amplasarea ritmică: vertical, orizontal, oblic), puncte cu rol constructiv (construirea formelor cu ajutorul punctelor de diverse mărimi); - linii decorative (drepte, ondulate, spirale), linii de construire a formelor (linii ajutătoare, linii de contur); - spectrul culorilor (6 culori): primare, binare; calde, reci. <p><i>Produce:</i> lucrare plastică utilizând creioane colorate/cariocă/vopsele de apă/lut/plastilină; lucrare plastică utilizând punctul/linia/culoarea/pata ca elemente de limbaj plastic.</p>
<p>3.1. Explorarea modalităților de aranjare armonioasă a elementelor compoziționale.</p> <p>3.2. Realizarea compozițiilor figurative/nonfigurative prin organizarea cromatică a spațiului plastic.</p>	<p>3. Cum realizăm o lucrare plastică inițiere în compoziție</p> <ul style="list-style-type: none"> • Compoziția figurativă/nonfigurativă. • Amplasarea armonioasă a elementelor compoziționale în spațiul plastic. • Organizarea cromatică a spațiului plastic. <p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale: creioane, carioci etc. • Vopsele de apă: acuarelă, guașă. • Instrumente: pensulă, paleta, pseudoinstrumente. • Tehnici: pictură, grafică. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> compoziție; cromatic.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> identificarea specificului compozițiilor figurative (flori, copaci, pășări etc.) și nonfigurative (imagini care nu sugerează realitatea).</p> <p>Analiza compozițiilor realizate în diverse tehnici și materiale, în baza reproducerilor de artă; analiza, observarea organizării cromatice în compoziții figurative/nonfigurative create de artiști plastici.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exercsări de amplasare a elementelor compoziționale în spațiul plastic, cu diverse materiale pe diverse suporturi; organizarea cromatică a spațiului plastic prin întinderea uniformă a culorilor.</p> <p><i>Produce:</i> compoziție plastică; proiect de grup; compoziție grafică.</p>

<p>4.1. Explicarea în cuvinte proprii a unor caracteristici specifice creațiilor de artă universală și națională.</p> <p>4.2. Transpunerea valorilor general-umane în lucrările proprii.</p>	<p>4. De ce ne place arta plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opere de artă universale. • Opere de artă națională. 	<p><i>Excursii/vizite:</i> săli de expoziții, expoziții foto-artistice, galerii de artă, ateliere ale artiștilor plastici, vizionarea filmelor despre arta plastică.</p> <p><i>Conversații:</i> compararea și analiza operelor de artă plastică, specificul operelor de artă naționale (imagini tradiționale, culori specifice, forme), discuții despre conținutul operei/capodoperei.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> organizarea expozițiilor tematice, expoziții de reproducere de artă universală și națională.</p> <p><i>Produse:</i> mesaj oral; colaborarea în echipă; poster; expoziție de lucrări.</p>
<p>La sfârșitul clasei a III-a, elevul poate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • recunoaște elemente de limbaj plastic, materiale, instrumente și tehnici de artă valorificate într-un peisaj și în alte imagini plastice; • aplica elemente de limbaj plastic în realizarea compozițiilor figurative/nonfigurative; • explica în cuvinte proprii caracteristici specifice creațiilor de artă universală și națională, <i>manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:</i> • curiozitate și admirație pentru frumosul din viață și artă; • interes pentru creativitate și gust estetic în exprimarea sinelui; • respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi. 		

CLASA a IV-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea semnificației culorilor în opera de artă.</p> <p>1.2. Reprezentarea florei și faunei în compoziții plastice.</p>	<p>1. Frumosul în jurul nostru</p> <p>Perceperea în arta plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Semnificația culorilor în artă și în natură. • Reprezentarea florei. • Reprezentarea faunei. <p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale grafice, picturale, maleabile; • Tehnici: foto-colaj, aplicație, modelare, mixte. 	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i></p> <p>explicarea semnificației culorilor și identificarea acesteia în arta plastică, în ilustrarea operelor literare, în mediul înconjurător; valorificarea culorilor în redarea unor dispoziții, stări, atitudini; observarea elementelor de floră și faună în mediul natural și în imagini plastice.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> realizarea compozițiilor utilizând semnificația culorilor;</p> <p>reprezentarea florei (plante ierboase, arbuști, arbori), a faunei (insecte, păsări, pești, mamifere); realizarea imaginilor plastice create în tehnici mixte pe suprafață plană și în volum.</p> <p><i>Produce:</i> lucrare plastică utilizând creioane colorate/cariocă/vopsele de apă/lut/plastilină; compoziție plastică în culoare; mesaj oral; colaj.</p>
<p>2.1. Explorarea materialelor și tehnicilor specifice pentru obținerea formelor plane/volumetrice.</p> <p>2.2. Crearea compozițiilor cromatice prin aplicarea tonului și a nuanțelor.</p>	<p>2. Alfabetul artei plastice</p> <p>Elemente de limbaj plastic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Expresivitatea elementelor de limbaj plastic: punct, linie, pată, culoare. • Forma plană (bidimensională). • Forma volumetrică (tridimensională). • Tonul culorii: închis, deschis. • Amestec cromatic, nuanțe. • Dominanța cromatică. 	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i></p> <p>observarea expresivității elementelor de limbaj plastic în natură și în artă; identificarea formelor plate și celor volumetrice; discuții despre calitatea culorilor (închis – deschis, nuanțe) discuții despre dominanța cromatică etc.</p>

	<p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale: creioane, carioci, etc. (materiale grafice); vopsele de apă: acuarelă, guașă (materiale picturale). • Instrumente: pensulă, eboșoar. • Tehnici: hașurare, pictare, modelare. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> formă plană/volumetrică; nuanță, dominantă cromatică.</p>	<p><i>Aplicații practice:</i> modelarea și modularea liniilor, culorilor; crearea formelor plate și volumetrice prin diferite materiale și tehnici de artă; exercsări de amestec cromatic (ton, nuanțe).</p> <p><i>Produce:</i> lucrare plastică utilizând creioane colorate/carioacă/vopsele de apă/lut/plastilină; compoziție plastică în culoare; lucrare plană/volumetrică.</p>
<p>3.1. Identificarea motivelor naturale în compoziții decorative.</p> <p>3.2. Realizarea compozițiilor figurative cu un subiect dat.</p> <p>3.3. Crearea compozițiilor decorative cu motive stilizate.</p>	<p>3. Cum realizăm o lucrare plastică inițiere în compoziție</p> <ul style="list-style-type: none"> • Compoziție figurativă. Subiectul compoziției (mitologic, cotidian) în grafică, pictură și sculptură. Redarea planurilor (aproape, departe) prin linie culoare, mărimi și ton. • Compoziția decorativă. Motive naturale și decorative (florile, pomul vieții, păsările, omul, soarele și luna etc.). Modificarea (stilizarea) formelor. <p>Materiale, instrumente și tehnici de artă plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiale tradiționale: creioane, carioci, vopsele de apă (acuarelă, guașă). • Instrumente: pensulă, paletă. • Tehnici: pictură în pete, grafică monocromă/policromă, grataj, modelare. 	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> identificarea compozițiilor figurative și determinarea subiectului; observarea elementelor compoziționale pe imagini plastice și foto, amplasate în două planuri (aproape, departe); recunoașterea motivelor decorative în natură; identificarea transformării artistice a motivelor naturale în motive decorative.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exerciții-joc de amplasare a formelor în compoziții figurative; exercsări de redare a planurilor (aproape – mare, culori vii, calde; departe – mic, culori deschise, reci); exercsări de stilizare a formelor simple naturale.</p> <p><i>Produce:</i> compoziție plastică; lucrare plană/volumetrică; compoziție decorativă.</p>
<p>4.1. Explicarea în limbaj specific disciplinei a caracteristicilor specifice creațiilor de artă populară.</p> <p>4.2. Aprecierea valorică a creațiilor de artă populară.</p>	<p>4. De ce ne place arta plastică</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artă populară: ceramică, covor, port național. • Meșter popular. • Atelier meșteșugăresc. 	<p><i>Vizite, excursii:</i> în ateliere ale meșterilor populari, săli de expoziții, vizionarea filmelor despre valorile ținutului natal; galerii de artă.</p>

		<p><i>Conversații:</i> analiza istoricului creerii obiectelor de artă populară (obiecte de ceramică, covoare etc.); organizarea unei expoziții cu lucrările plastice realizate pe parcursul anului.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> organizarea expozițiilor de lucrări plastice realizate pe parcursul anului.</p> <p><i>Produse:</i> mesaj oral; colaborarea în echipă; poster; expoziție de lucrări.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • descrie în cuvinte proprii expresivitatea elementelor de limbaj plastic valorificate într-o imagine plastică; • realizează compoziții figurative, decorative cu un subiect dat, în baza expresivității elementelor de limbaj plastic; • apreciază în limbaj specific disciplinei creații de artă populară, • curiozitate și admirație pentru frumosul din viață și artă; • interes pentru creativitate și gust estetic în exprimarea sinelui; • respect față de valorile naționale și cele ale altor culturi. 	<p><i>La sfârșitul clasei a IV-a, elevul poate:</i></p> <p><i>manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:</i></p>	

2.6. Aria curriculară „Sport”

Educația fizică

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Recunoașterea noțiunilor elementare specifice educației fizice în situații de învățare și cotidiene, manifestând interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață.
2. Aplicarea achizițiilor dobândite la disciplină în diverse activități individuale și colective, dând dovadă de interes pentru sporirea potențialului motric.
3. Adoptarea unui comportament adecvat în cadrul activităților motrice educaționale, competiționale și recreative, demonstrând implicare și dorință de a-și ajuta colegii.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an ¹
Obligatorie	Sport	I	2	66
		II	2	66
		III	2	66
		IV	2	66

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT²

Clasa	Unități de conținut	Nr. de ore ²
I	Formații în activitatea motrice	6
	Exerciții utilitar-aplicative	12
	Dezvoltarea fizică armonioasă	8
	Elemente acrobatice	10
	Ritmică și elemente de dans	10
	Jocuri de mișcare și ștafete	16
	<i>La discreția cadrului didactic</i>	4
II	Formații în activitatea motrice	4
	Exerciții utilitar-aplicative	12
	Dezvoltarea fizică armonioasă	6
	Elemente acrobatice	10
	Ritmică și elemente de dans	12
	Jocuri de mișcare și ștafete	18
	<i>La discreția cadrului didactic</i>	4
III	Formații în activitatea motrice	4
	Exerciții utilitar-aplicative	8
	Dezvoltarea calităților motrice	6
	Elemente specifice gimnasticii	16
	Elemente specifice atletismului	8
	Elemente specifice jocurilor sportive ³	12
	Jocuri de mișcare și ștafete	8
<i>La discreția cadrului didactic</i>	4	
IV	Exerciții utilitar-aplicative	4
	Dezvoltarea calităților motrice	10
	Elemente specifice gimnasticii	16
	Elemente specifice atletismului	8
	Jocuri sportive ³	16
	Jocuri de mișcare și ștafete	4
	Turism activ	4
<i>La discreția cadrului didactic</i>	4	

² Se va decide de către cadrul didactic în funcție de condițiile și inventarul disponibil, de tradițiile instituției etc.

³ În funcție de terenul de joc și echipamentul tehnic disponibil, se vor alege două jocuri sportive.

CLASA I

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1. Recunoașterea noțiunilor elementare specifice educației fizice în situații de învățare și cotidiane, manifestând interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață</p>	<p>Noi și exercițiul fizic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Igiena personală și a echipamentului sportiv. • Reguli de securitate la lecțiile de educație fizică. Importanța încălzirii în activitatea motrice. • Ținuta corectă a corpului. • Părțile corpului: cap, gât, umăr, mână, braț, trunchi, bazin, picior etc. Mișcări specifice și deplasări. 	<p>Conversații despre regulile de: igienă personală și echipamentul sportiv adecvat; securitate la lecțiile de educație fizică;</p> <p>Demonstrarea ținutei corecte a corpului (așezat, stând, în deplasare); imitarea abaterilor;</p> <p>Exemple de mișcări și deplasări în vederea înțelegerii solicitărilor învățătorului (a comenzilor).</p> <p><i>Produse:</i> mesaj oral, răspunsuri la întrebări, executarea acțiunilor la solicitare.</p>
<p>2. Aplicarea achizițiilor dobândite la disciplină în diverse activități individuale și colective, dând dovadă de interes pentru sporirea potențialului motric</p>	<p>1. Formații în activitatea motrice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aranjare: în linie pe un rând, în coloană. • Pozițiile: Aliniere! Drept! Pe loc repaos! • Întoarceri pe loc și prin săritură, la stânga – la dreapta. • Mers pe loc. Deplasare în coloană pe cerc câte unul. 	<p>Aranjări în formații la comanda învățătorului, cu schimbul locului formației, jocuri pentru aranjarea în formații etc.;</p> <p>Îndeplinirea comenzilor: Aliniere! Drept! Pe loc repaos!;</p> <p>Exerciții pentru întoarceri la stânga, la dreapta în diferite formații;</p> <p>Jocuri pentru dezvoltarea atenției.</p> <p><i>Produse:</i> poziții, întoarceri, deplasări în formații.</p>
<p>2.1. Coordonarea acțiunilor motrice individuale în formație, la solicitarea învățătorului.</p> <p>2.2. Încadrarea în activitatea comună de deplasare în coloană.</p>		

<p>2.3. Explorarea variațiilor de mers, a alergărilor și săriturilor.</p> <p>2.4. Demonstrarea acțiunilor motrice utilitar-aplicative: aruncări, prinderi, târâri, cățărări, escaladări și coborâri din diferite poziții și pe suprafețe variate.</p>	<p>2. Exerciții utilitar-aplicative</p> <ul style="list-style-type: none"> • Variații de mers. Mers cu depășirea obstacolelor. • Alergări obișnuite și în diferite figuri. • Alergări cu depășirea obstacolelor. • Sărituri pe ambele picioare și pe un picior. • Sărituri peste obstacole. • Aruncarea și prinderea mingii din diferite poziții. • Târâri, cățărări, escaladări și coborâri pe diferite suprafețe. 	<p>Mers: pe vârfuri, pe călcâi, cu spatetele în față, printre și peste obstacole etc.;</p> <p>Alergări: lente, în cerc, în pătrat, în triunghi, pe diagonală; cu pășirea și ocolirea obstacolelor etc.;</p> <p>Sărituri: pe ambele picioare, pe dreptul, pe stângul, cu întoarceri, pe loc și în mișcare; peste jaloane etc.;</p> <p>Aruncări și prinderi: a mingii de volei din stând, din genuflexiune, din așezat, din culcat dorsal; a mingii de tenis de câmp în perete de la distanțe mici și medii; în perechi; în cerc;</p> <p>Târâri: din sprijin pe mâini, antebrațe, coate și genunchi; a corpului pe banca de gimnastică etc.;</p> <p>Cățărări, escaladări și coborâri: pe obiecte de diferite înălțimi și suprafețe de sprijin; pe peretele de gimnastică etc.;</p> <p>Jocuri și parcuri aplicative ce conțin alergări, sărituri, târâri, cățărări, escaladări, coborâri etc.</p> <p><i>Produce:</i> parcuri aplicative cu depășirea obstacolelor.</p>
<p>2.5. Practicarea exercițiilor fizice pentru dezvoltarea fizică armonioasă din poziții de bază ale corpului.</p>	<p>3. Dezvoltarea fizică armonioasă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ținuta corpului și pozițiile de bază în activitatea motrice. • Pregătirea motrice. 	<p>Utilizarea pozițiilor de bază a picioarelor (stând depărtat, mult depărtat, pe genunchi etc.) și a brațelor (înainte, lateral, sus etc.);</p> <p>Exerciții pentru mușchii gâtului și centurii scapulare, membrilor superioare, trunchiului, membrilor inferioare;</p> <p>Jocuri de imitare a diferitor mișcări.</p> <p><i>Produce:</i> ținuta corpului, poziții de bază, exerciții de dezvoltare fizică armonioasă.</p>

<p>2.6. Menținerea echilibrului static în diferite poziții.</p> <p>2.7. Îndeplinirea elementelor acrobatice elementare cu fixarea pozițiilor finale.</p>	<p style="text-align: center;">4. Elemente acrobatice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Echilibru static în diferite poziții. • Rulare înapoi și revenire. • Semisfoara. • Podul din poziție culcat dorsal cu ajutor. <p style="text-align: center;"><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> rulare, semisfoară, pod.</p>	<p>Echilibru: din stând (pe vârfuri, pe călcâi, cu picioarele încrucișate); din aplecat înainte; cu poziții diferite ale brațelor; jocuri pentru echilibru static;</p> <p>Exerciții pentru învățarea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rulării: rulare înapoi și revenire în: așezat, așezat picioarele depărtate, sprijin ghemuit; - semisfoarei: stând pe genunchiul unui picior, celălalt întins pe vârf înainte, lateral și înapoi; cu sprijin pe saltea, brațele lateral și sus; - podului: din culcat dorsal trecere în sprijin pe picioare și omoplați; fixarea poziției mâinilor; podul din culcat dorsal cu ajutor etc. <p><i>Produse:</i> reproducerea elementelor acrobatice (echilibru în diferite poziții, rulare înapoi, pod).</p>	<p>Balansări și fluturări simultane de brațe înainte și lateral, cu și fără acompaniament etc.;</p> <p>Pași ritmici: gimnastici, ascuțiți, alăturați, înalți, de polcă, cu și fără acompaniament etc.;</p> <p>Mișcări de brațe și pași ritmici în complexe, cu acompaniament.</p> <p><i>Produse:</i> complexe de gimnastică ritmică și dans.</p>
<p>2.8. Reproducerea mișcărilor de brațe și a pașilor de bază în ritmică și dans.</p>	<p style="text-align: center;">5. Ritmică și elemente de dans</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mișcări de brațe în ritmică și dans. • Pași de bază în ritmică și dans. • Complex de gimnastică ritmică și elemente de dans. <p style="text-align: center;"><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> fluturări, pași ritmici.</p>	<p>Balansări și fluturări simultane de brațe înainte și lateral, cu și fără acompaniament etc.;</p> <p>Pași ritmici: gimnastici, ascuțiți, alăturați, înalți, de polcă, cu și fără acompaniament etc.;</p> <p>Mișcări de brațe și pași ritmici în complexe, cu acompaniament.</p> <p><i>Produse:</i> complexe de gimnastică ritmică și dans.</p>	<p>Jocuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de atenție, de cunoaștere, de imitare etc.; - pentru echilibru, reacție, anticipare etc.; - pentru dezvoltarea calităților motrice (coordonarea, viteza, suplețea, rezistență); - pentru țineri, transmiteri, prinderi, aruncări; <p>Ștafete cu depășire a obstacolelor, individual și în grup.</p> <p><i>Produse:</i> jocuri, ștafete, colaborarea în echipă.</p>
<p>2.9. Aplicarea achizițiilor motrice în condiții de joc.</p> <p>2.10. Încadrarea în activitatea motrice de grup.</p>	<p style="text-align: center;">6. Jocuri de mișcare și ștafete</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de mișcare frontale. • Jocuri de mișcare în perechi. • Jocuri de mișcare colective și în echipe. • Jocuri cu elemente din jocuri sportive. • Ștafete sportive. 	<p>Jocuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de atenție, de cunoaștere, de imitare etc.; - pentru echilibru, reacție, anticipare etc.; - pentru dezvoltarea calităților motrice (coordonarea, viteza, suplețea, rezistență); - pentru țineri, transmiteri, prinderi, aruncări; <p>Ștafete cu depășire a obstacolelor, individual și în grup.</p> <p><i>Produse:</i> jocuri, ștafete, colaborarea în echipă.</p>	<p>Jocuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de atenție, de cunoaștere, de imitare etc.; - pentru echilibru, reacție, anticipare etc.; - pentru dezvoltarea calităților motrice (coordonarea, viteza, suplețea, rezistență); - pentru țineri, transmiteri, prinderi, aruncări; <p>Ștafete cu depășire a obstacolelor, individual și în grup.</p> <p><i>Produse:</i> jocuri, ștafete, colaborarea în echipă.</p>

3. Adoptarea unui comportament adecvat în cadrul activităților motrice educaționale, competiționale și recreative, demonstrând implicare și dorință de a-și ajuta colegii

- 3.1.** Acceptarea regulilor de securitate în activitățile motrice.
- 3.2.** Conformarea la cerințele sanitaro-igienice specifice lecțiilor de educație fizică.
- 3.3.** Susținerea relațiilor pozitive interpersonale în activitatea motrice.

- Securitatea în activități motrice.
- Condițiile sanitaro-igienice la lecțiile de educație fizică.
- Implicarea sistematică în activități motrice.
- Comportamentul adecvat și respectul față de colegi în jocurile de mișcare.

Conversații despre consecințele respectării, nerespectării: regulilor de securitate; cerințelor sanitaro-igienice;
 Jocuri în activitățile motrice pentru dezvoltarea armonioasă și menținerea sănătății;
 Distribuiri de roluri în activitatea de joc și educativă.
Produse: practicarea independentă a activităților motrice și a jocurilor.

La sfârșitul clasei I, elevul poate:

- recepta regulile de securitate și de igienă specifice lecțiilor de educație fizică;
- identifica părțile și pozițiile de bază ale corpului;
- executa acțiuni motrice păstrând echilibrul și ritmicitatea;
- participa în jocuri de mișcare, activități motrice de grup, *manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:*
- interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață;
- interes pentru sporirea potențialului motric;
- implicare și dorință de a-și ajuta colegii.

CLASA a II-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1. Recunoașterea noțiunilor elementare specifice educației fizice în situații de învățare și cotidiene, manifestând interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață</p>		
<p>1.1. Confirmarea importanței gimnasticii matinale, a igienei personale în activitatea motrice.</p> <p>1.2. Recunoașterea compoziției corporale.</p> <p>1.3. Receptarea terminologiei specifice dezvoltării fizice a omului.</p> <p>1.4. Identificarea pieselor, mutărilor și capturărilor pe tabla de șah, reproducerea jocurilor.</p>	<p>Exercițiul fizic și sănătatea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gimnastica matinală. • Igiena personală în activitatea motrice. • Importanța practicării independente a exercițiului fizic. • Compoziția corporală. • Dezvoltarea fizică a omului. Înălțime și masă corporală. • Alfabetul șahului. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> piese de șah, șah, mat.</p>	<p>Discuții despre rolul și efectele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - practicării sistemate a gimnasticii matinale; - respectării igienei personale; - practicării independente a exercițiului fizic; - compoziției corporale; <p>Aprecierea nivelului propriu de dezvoltare și a colegilor de clasă; mijloacele de măsurare a înălțimii și a masei corporale;</p> <p>Descoperirea tablei de șah, pieselor de șah, amplasamentul inițial pe tablă, mutări și capturări pe tabla de șah, șahul și matul;</p> <p>Recunoașterea regulilor elementare, a valorilor pieselor în jocul de șah; modele de jocuri simple.</p> <p><i>Produse:</i> mesaj oral, răspunsuri la întrebări, executarea acțiunilor la solicitare.</p>
<p>2. Aplicarea achizițiilor dobândite la disciplină în diverse activități individuale și colective, dând dovadă de interes pentru sporirea potențialului motric</p>		
<p>2.1. Coordonarea acțiunilor motrice individuale în formație, la solicitarea învățătorului.</p> <p>2.2. Încadrarea în activitatea comună de deplasare în coloană.</p>	<p>1. Formații în activitatea motrice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aranjare în linie pe un rând, pe două rânduri, în coloană câte unul, câte doi. • Deplasări în coloană câte unul, câte doi. • Întoarceri pe loc și prin săritură, la stânga, la dreapta, împrejur. • Pornire pe loc în coloană și oprire din deplasare. 	<p>Aranjări în formații la comanda învățătorului, cu schimbul locului formației, regrupări din unu în două rânduri, coloane;</p> <p>Exerciții pentru întoarceri la stânga, la dreapta, prin săritură și împrejur, în diferite formații;</p> <p>Jocuri de mișcare pentru exersarea acțiunilor motrice în formații.</p> <p><i>Produse:</i> întoarceri, regrupări, deplasări în formații.</p>

<p>2.3. Explorarea deprinderilor motrice de bază pentru consolidarea variațiilor de deplasări cu caracter aplicativ.</p> <p>2.4. Îndeplinirea acțiunilor motrice achiziționate pentru manevrarea/manipularea obiectelor și depășirea obstacolelor.</p>	<p>2. Exerciții cu caracter aplicativ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Variații de mers. Mers în diferite poziții ale corpului. • Variații de alergări. Alergări în diferite figuri, cu depășirea obstacolelor. • Sărituri pe loc și în deplasare, peste obstacole mici, individual și în grup, cu coarda. • Aruncări și prinderi ale mingii în perechi. • Împingeri în perechi. • Transportări ale obiectelor. • Tărări pe diferite segmente ale corpului, pe banca de gimnastică. • Atârănări și cățărări, escaladări și coborâri pe diferite suprafețe. 	<p>Mers: pe vârfuri, pe călcâi, cu spatele înainte, cu genunchii ridicați; în semighemuit cu pași mărunți și obișnuiți; ghemuit; cu depășirea obstacolelor etc.;</p> <p>Alergări: lente, cu joc de glezne, cu pendularea gambei, cu ridicarea genunchilor, în cerc, în pătrat, în triunghi; printre și peste obstacole;</p> <p>Sărituri: pe ambele și pe un picior pe loc; cu întoarceri; la diferite înălțimi; în deplasare și după deplasări; peste jaloane; cu coarda, individual și în grup etc.;</p> <p>Aruncări și prinderi: ale mingii de volei din diferite poziții, individual și în grup câte 2-3 elevi; ale mingii de tenis de câmp la țintă, de la perete câte 2 elevi; jocuri pentru prinderea și transmiterea mingii;</p> <p>Împingeri ale partenerului din stând facial;</p> <p>Transportări de mingi, bastoane, cercuri de diferite dimensiuni;</p> <p>Tărări: mers din sprijin pe mâini, antebraț, coate și genunchi; culcat facial pe banca de gimnastică orizontală și înclinată;</p> <p>Atârănări din apucat de sus cu picioarele întinse înainte, depărtate, în unghi drept;</p> <p>Cățărări, escaladări, coborâri pe suprafețe cu diferite forme și înălțimi, orizontale-înclinate și verticale, cu și fără ajutorul mâinilor;</p> <p>Jocuri și parcururi aplicative cu transportări, târări, cățărări, escaladări, coborâri etc.</p> <p><i>Produce:</i> parcururi aplicative cu depășirea obstacolelor.</p>	<p>3. Dezvoltarea fizică armonioasă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea selectivă a grupelor de mușchi. • Dezvoltarea calităților motrice. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> flotare, alergare de suveică.</p>
<p>2.5. Practicarea exercițiilor fizice pentru dezvoltarea fizică armonioasă în diferite poziții de bază ale corpului.</p>	<p>Exerciții din diferite poziții inițiale; complexe de 3-4 exerciții pentru fiecare grup de mușchi;</p> <p>Menținere/flotări în/din poziția culcat, mâinile pe banca de gimnastică; ridicarea trunchiului din culcat dorsal; alergări de suveică;</p> <p>Jocuri-exerciții pentru formarea mișcărilor etc.</p> <p><i>Produce:</i> exerciții pentru dezvoltarea fizică armonioasă.</p>	<p>Exerciții din diferite poziții inițiale; complexe de 3-4 exerciții pentru fiecare grup de mușchi;</p> <p>Menținere/flotări în/din poziția culcat, mâinile pe banca de gimnastică; ridicarea trunchiului din culcat dorsal; alergări de suveică;</p> <p>Jocuri-exerciții pentru formarea mișcărilor etc.</p> <p><i>Produce:</i> exerciții pentru dezvoltarea fizică armonioasă.</p>	<p>Exerciții din diferite poziții inițiale; complexe de 3-4 exerciții pentru fiecare grup de mușchi;</p> <p>Menținere/flotări în/din poziția culcat, mâinile pe banca de gimnastică; ridicarea trunchiului din culcat dorsal; alergări de suveică;</p> <p>Jocuri-exerciții pentru formarea mișcărilor etc.</p> <p><i>Produce:</i> exerciții pentru dezvoltarea fizică armonioasă.</p>

<p>2.6. Îndeplinirea elementelor acrobactice în structuri simple, cu și fără ajutor, cu fixarea poziției și menținerea echilibrului.</p>	<p>4. Elemente acrobactice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Echilibrul din stând pe un picior. • Rostogolire înainte. • Podul din poziție culcat dorsal. • Stând pe omoplați. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> rostogolire, stând pe omoplați.</p>	<p>Echilibrul din stând pe un picior: celălalt întins înainte/lateral/înapoi; cu poziții de brațe variate; jocuri pentru echilibrul static etc.</p> <p>Exerciții pentru învățarea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rostogolirii: rulare înapoi și revenire în sprijin ghemuit; înainte cu trecere în poziție culcat pe spate/așezat/în poziție ghemuit etc.; - podului din culcat dorsal cu și fără ajutor; - stând pe omoplați: rulare înapoi cu îndreptarea picioarelor în sus, menținere; poziția mâinilor; stând pe omoplați cu ajutor; <p>Concursuri pentru îndeplinirea corectă a elementelor acrobactice.</p> <p><i>Produse:</i> reproducerea elementelor acrobactice (rostogolire, stând pe omoplați).</p>
<p>2.7. Coordonarea mișcărilor de brațe și a pașilor de bază în ritmică și dans.</p> <p>2.8. Reproducerea în ritm și armonie a complexelor de gimnastică ritmică și dans cu acompaniament.</p>	<p>5. Ritmică și elemente de dans</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mișcări de brațe în ritmică și dans. • Pași de bază în ritmică și dans. • Complex de gimnastică ritmică și elemente de dans. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> pași de dans.</p>	<p>Fluturări simultane și alternative înainte și înapoi, valuri înainte, înapoi;</p> <p>Pași ritmici: gimnastici, ascuțiți, alăturați, înalți, alternativi, arcuțiți, de polcă, de vals;</p> <p>Mișcări de brațe și pași ritmici în complexe la 2 timpi sub acompaniament.</p> <p><i>Produse:</i> complexe de gimnastică ritmică și dans.</p>
<p>2.9. Încadrarea acțiunilor motrice în situații mereu schimbătoare în dependență de regulile jocului.</p> <p>2.10. Aplicarea achizițiilor motrice și de interacționare de grup în condiții de joc.</p>	<p>6. Jocuri de mișcare și ștafete</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de mișcare frontale. • Jocuri de mișcare în perechi. • Jocuri de mișcare colective și în echipe. • Jocuri cu elemente din jocuri sportive. • Ștafete sportive. 	<p>Jocuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de atenție, de cunoaștere, de imitare; - pentru echilibrul, reacție, anticipare; - pentru dezvoltarea calităților motrice (coordonarea, viteza, suplețea, rezistență); - pentru țineră, transmiteri, prinderi, aruncări; <p>Ștafete cu depășire a obstacolelor individual și în grup.</p> <p><i>Produse:</i> jocuri frontale și colective, ștafete, colaborarea în grup.</p>

3. Adoptarea unui comportament adecvat în cadrul activităților motrice educaționale, competiționale și recreative, demonstrând implicare și dorință de a-și ajuta colegii

<p>3.1. Acceptarea regulilor de securitate și a cerințelor sanitaro-igienice în activitățile motrice.</p> <p>3.2. Aprecierea dezvoltării motrice și armonioase a propriului organism.</p> <p>3.3. Practicarea independenței a activităților motrice.</p> <p>3.4. Susținerea ordinii și disciplinei, a relațiilor pozitive interpersonale în activitățile motrice de joc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Securitatea și cerințele sanitaro-igienice în educația fizică. • Dezvoltarea motrice armonioasă a propriului organism. • Activitatea motrice independentă. • Disciplina și respectul în activitatea de joc. 	<p>Conversații: cauzele accidentării la lecția de educație fizică; semnificația igienei personale pentru menținerea sănătății;</p> <p>Relatări despre: propria ținută corporală; mișcărilor armonioase ale părților propriului corp; tendințe de dezvoltare continuă prin activitatea motrice individuală;</p> <p>Prezentări: poziții neobișnuite pentru menținerea echilibrului; exerciții fizice pentru anumite părți ale corpului;</p> <p>Roluri de conducător de joc, de observator la ștafete; prezentarea unui joc pentru colegii de clasă.</p> <p>Produse: practicarea independentă a activităților motrice și a jocurilor.</p>
--	--	--

La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:

- specifica reguli de securitate și de igienă pentru lecțiile de educație fizică;
- recunoaște influența practicării independente a exercițiilor fizice asupra ținutei corpului, dezvoltării propriului organism, fortificării sănătății;
- îndeplini exerciții utilitar-aplicative (mers, alergări, sărituri, târări, cățărări, coborâri, escaladări), elemente acrobactice, ritmice, de dans;
- să se încadreze în jocuri motrice și ștafete, manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:
- interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață;
- interes pentru sporirea potențialului motric;
- implicare și dorință de a-și ajuta colegii.

CLASA a III-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1. Recunoașterea noțiunilor elementare specifice educației fizice în situații de învățare și cotidiene, manifestând interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață</p> <p>1.1. Identificarea calităților motrice în activități sportive.</p> <p>1.2. Exemplificarea alimentației zilnice corecte.</p> <p>1.3. Confirmarea importanței călirii organismului.</p> <p>1.4. Descrierea formelor de practicare a gimnasticii matinale.</p>	<p>Descoper viața sportivă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Calitățile motrice. • Alimentația corectă și sănătatea. • Călirea organismului. Mijloacele călirii. • Gimnastica matinală. • Reguli de bază ale jocurilor sportive. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> viteză, forță, rezistentă, suplețe, coordonare.</p>	<p>Enumerarea și explicarea calităților motrice: viteză, forță, rezistentă, suplețe, coordonare;</p> <p>Discuții despre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alimentația corectă în viața cotidiană; - scopul și mijloacele călirii organismului; - forme de organizare a gimnasticii matinale; - regulile elementare ale jocurilor sportive. <p><i>Produse:</i> mesaj oral, răspunsuri la întrebări, executarea acțiunilor la solicitare.</p>
<p>2.1. Coordonarea acțiunilor motrice individuale în formație și la organizarea colectivului de elevi.</p> <p>2.2. Practicarea acțiunilor motrice utilitar-aplicative în explorarea deplasărilor, depășirea obstacolelor și manipularea obiectelor, individual și în grup.</p>	<p>2. Aplicarea achizițiilor dobândite la disciplină în diverse activități individuale și colective, dând dovadă de interes pentru sporirea potențialului motrice</p> <p>1. Formații în activitatea motrice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formații de adunare, în linie, rând, cerc și semicerc. • Întoarceri pe loc și prin săritură. • Pornire și oprire din mers. <p>2. Exerciții cu caracter aplicativ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Variații de mers, alergări, sărituri. • Aruncări și prinderi. • Tracțiuni și împingeri ale partenerului din diferite poziții. • Transportarea obiectelor. 	<p>Aranjări în formații și formații de adunare la comanda învățătorului, schimbul formației;</p> <p>Întoarceri la stânga, la dreapta și împrejur; prin săritură;</p> <p>Jocuri de mișcare cu rezolvarea sarcinilor în coloană.</p> <p><i>Produse:</i> întoarceri, regrupări, deplasări în formații.</p> <p>Mers, alergări și sărituri în tempo variat, cu întoarceri, cu pași încrucișați, cu ocolirea obstacolelor, cu transportarea obiectelor, pe suprafețe înguste, înclinate, cu coarda, individual și în grup;</p> <p>Aruncări și prinderi cu o mână și cu două mâini, prin/ după săritură, din diferite poziții, aruncarea mingii mici la distanță și în țintă;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Cățărări, escaladări și coborârri pe diferite suprafețe. 	<p>Tracțiuni și împingeri ale partenerului: cu o mână, cu două mâini, din stând facial, umăr la umăr;</p> <p>Transportări: de mingi, bastoane, cercuri de diferite dimensiuni; individual, în perechi, în grup;</p> <p>Cățărări, escaladări și coborârri pe suprafețe de diferite forme și înălțimi; orizontale, înclinate și verticale, cu și fără ajutor;</p> <p>Jocuri și parcurșuri aplicative cu transportări, cățărări, escaladări, coborârri și târări etc.</p> <p><i>Produce:</i> parcurșuri aplicative cu depășirea obstacolelor.</p>
<p>2.3. Utilizarea exercițiilor fizice în condiții variabile de viteză, durată și grad de dificultate.</p>	<p>3. Dezvoltarea calităților motrice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Capacitățile coordinative (îndemănare). • Suplețea. • Viteză de reacție. • Rezistența. • Forța. 	<p>Exerciții pentru coordonarea segmentelor corpului în spațiu și timp;</p> <p>Acțiuni motrice în relație cu partenerul, de manevrare a obiectelor, de păstrare a echilibrului;</p> <p>Menținerea pozițiilor cu grad sporit de mobilitate articulară și plasticitate musculară;</p> <p>Reacționare la stimuli vizuali și auditivi, viteză de execuție și de deplasare;</p> <p>Exerciții de durată pentru stimularea funcțiilor cardio-respiratorii;</p> <p>Exerciții de menținere a poziției/greutății propriului corp (forța statică), cu împingeri și tracțiuni ale partenerului (forța explozivă);</p> <p>Jocuri pentru dezvoltarea calităților motrice.</p> <p><i>Produce:</i> demonstrarea calităților motrice în conformitate cu standardele de eficiență.</p>
<p>2.4. Practicarea exercițiilor cu obiecte pentru dezvoltarea fizică armonioasă.</p> <p>2.5. Îndeplinirea în ordine consecutivă a 2-3 elemente acrobatiche.</p>	<p>4. Elemente specifice gimnasticii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltare fizică armonioasă: exerciții pentru dezvoltarea armonioasă cu și fără obiecte. 	<p>Repetarea exercițiilor cu și fără obiecte, din diferite poziții inițiale;</p> <p>Complexe de 3-4 exerciții pentru fiecare grup de mușchi; jocuri-exerciții pentru formarea mișcărilor armonioase;</p>

<p>2.6. Reproducerea mișcărilor estetice în gimnastică ritmică și dans, cu și fără acompaniament.</p> <p>2.7. Coordonarea pașilor aerobici în exerciții la 2 și 4 timpi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elemente acrobatiche. Îmbinarea elementelor de rostogolire înainte, stând pe omoplați, rulare înapoi, pod, semisfoară. • Elemente ritmice și de dans: pași de dans și sărituri; balansări de brațe; elemente cu acompaniament muzical. • Elemente aerobice: pași aerobici de bază; pași aerobici în ritm. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> pași aerobici.</p>	<p>Rostogolire înainte cu trecere în poziție culcat, pe spate, așezat, în poziție ghemuit, semisfoară; exersarea și îmbinarea a 2-3 elemente acrobatiche;</p> <p>Pași de dans: de polcă, de vals, de dans popular; în perechi;</p> <p>Fluturări, valuri de brațe înainte/înapoi; sărituri: cu îndreptarea corpului, cu extensie, prin balans de picioare înainte și înapoi;</p> <p>Executarea complexelor de pași aerobici în 2 și 4 timpi cu și fără acompaniament.</p> <p><i>Produse:</i> complexe de exerciții de dezvoltare fizică armonioasă, gimnastică acrobatică, ritmică și aerobică, dans popular.</p>
<p>2.8. Practicarea alergărilor de viteză și de tempo moderat.</p>	<p>5. Elemente specifice atletismului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții speciale ale alergării. • Alergare de viteză. • Alergare tempo moderat. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> cros.</p>	<p>Alergări speciale: joc de glezne, pendularea în urmă a gambei, ridicarea înaltă a coapselor;</p> <p>Alergări: de suveică, 20 m, 30 m, 40 m;</p> <p>Alergare tempo moderat 3-4 min, 300 m, cros 300-500 m;</p> <p>Ștafete sportive și jocuri de mișcare specifice atletismului.</p> <p><i>Produse:</i> alergări de viteză și tempo moderat.</p>
<p>2.9. Reproducerea pozițiilor fundamentale ale jucătorului și a deplasărilor specifice jocurilor sportive.</p> <p>2.10. Demonstrarea elementelor tehnice de control al mingii de diferite dimensiuni, specifice jocurilor sportive.</p>	<p>6. Elemente specifice jocurilor sportive</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deplasările și pozițiile fundamentale în jocurile sportive. • Elemente tehnice de posesie a mingii în jocurile sportive: baschet, volei, handbal, minifotbal, rugby-tag. 	<p>Variații de mers, alergări, sărituri și întoarceri specifice jocurilor;</p> <p>Pozițiile fundamentale de atac și apărare ale jucătorului;</p> <p>Exerciții pentru: ținerea mingii, posesia mingii, transmiterea și prinderea, aruncarea la coș de pe loc, aruncarea și prinderea/preluarea mingii, dribling cu control vizual de pe loc, aruncarea mingii peste fileu, aruncarea la poartă cu o mână de pe loc, jonglarea</p>

	<p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> baschet, volei, handbal, minifotbal, rugby-tag, poartă, fileu, coș, tag, ținare, pasare, dribling, jonglare a mingii.</p>	<p>mingii, purtarea, culegerea de la sol a mingii, prinderea tag-ului; exerciții individuale și în doi; Aplicarea regulilor specifice jocului sportiv; Jocuri: de mișcare cu elemente din jocuri sportive, convenționale, pregătitoare. <i>Produse:</i> elemente tehnico-tactice de posesie a mingii.</p>
<p>2.11. Explorarea capacităților motrice individuale, de interacțiune și colaborare, în funcție de condițiile și regulile enunțate ale jocului.</p>	<p>7. Jocuri de mișcare și ștafete</p> <ul style="list-style-type: none"> Jocuri de mișcare: frontale, în perechi, colective. Ștafete sportive. 	<p>Jocuri: pentru dezvoltarea calităților motrice (coordonarea, viteza, suplețea, rezistență); pentru rezolvarea sarcinilor în echipă; Ștafete cu depășirea obstacolelor, individual și în grup. <i>Produse:</i> jocuri și ștafete pentru dezvoltarea calităților motrice și de colaborare în echipă.</p>
<p>3. Adoptarea unui comportament adecvat în cadrul activităților motrice educaționale, competiționale și recreative, demonstrând implicare și dorință de a-și ajuta colegii</p>		
<p>3.1. Respectarea regulilor de securitate și a cerințelor sanitaro-igienice la lecția de educație fizică.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Regulile de securitate și cerințele sanitaro-igienice în procesul de învățare. Gimnastica matinală. Călimba organismului. 	<p>Manifestarea grijii și atenției față de prevenirea accidentărilor la lecția de educație fizică; asigurarea la învățarea elementelor noi;</p>
<p>3.2. Practicarea sistematică a gimnasticii matinale și a călimbii organismului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea motrice și armonioasă a propriului organism în cadrul activității independente. 	<p>Expunere despre practicarea gimnasticii matinale și aplicarea mijloacelor de călire; demonstrarea a 2-3 exerciții pentru o grupă de mușchi;</p>
<p>3.3. Aprecierea dezvoltării motrice și armonioase a propriului organism.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Roluri în activitatea de joc. Comunicarea în activitatea motrice. 	<p>Practicarea activităților sportive extracurriculare și extrașcolare;</p>
<p>3.4. Acceptarea regulilor de comunicare în activitatea educațională și de joc.</p>		<p>Respectarea și acceptarea rolurilor de arbitru, căpitan de echipă, participant la ștafete; jocuri dinamice și pregătitoare; Demonstrarea atitudinii comunicative în relațiile interpersonale. <i>Produse:</i> practicarea independentă a activităților motrice.</p>

La sfârșitul clasei a III-a, elevul poate:

- enumera regulile de igienă colectivă înainte, în timpul și după desfășurarea lecției de educație fizică;
- explica rolul alimentației corecte și a călirii în dezvoltarea propriului organism și fortificarea sănătății;
- practica acțiuni motrice utilitar-aplicative, individual și în grup, în condiții variabile de viteză, durată și grad de dificultate;
- **demonstra: un complex de 4-5 exerciții pentru dezvoltarea fizică armonioasă; procedee tehnice simple de control al mingii (ținere, pasare, dribling) specifice jocurilor sportive; mișcări estetice din gimnastica ritmică și dans, cu și fără acompaniament, *manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:***
- interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață;
- interes pentru sporirea potențialului motric;
- implicare și dorință de a-și ajuta colegii.

CLASA a IV-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1. Recunoașterea noțiunilor elementare specifice educației fizice în situații de învățare și cotidiene, manifestând interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață</p> <p>1.1. Explicarea rolului exercițiului fizic în fortificarea sănătății.</p> <p>1.2. Recunoașterea formelor de practicare a activităților motrice.</p> <p>1.3. Formularea regulilor specifice activităților sportive și competiționale.</p>	<p>Sunt activ și sănătos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rolul exercițiului fizic în fortificarea sănătății. • Masa corporală și înălțimea. Frecvența cardiacă și respiratorie. • Regimul zilei. Activități motrice în timpul liber. • Reguli specifice activităților sportive și competiționale. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> frecvența cardiacă, respiratorie.</p>	<p>Redarea propriului punct de vedere despre rolul exercițiului fizic în fortificarea sănătății;</p> <p>Determinarea: masei corporale; propriei înălțimi; frecvenței cardiace a colegului; frecvenței respiratorii înainte și după efort;</p> <p>Enumerarea formelor de practicare a activităților motrice în timpul zilei;</p> <p>Descrierea regulilor elementare de participare la competițiile specifice probelor de sport (atletism, acrobatică, jocuri sportive).</p> <p><i>Produse:</i> mesaj oral, răspunsuri la întrebări, executarea acțiunilor la solicitare.</p>
<p>2. Aplicarea achizițiilor dobândite la disciplină în diverse activități individuale și colective, dând dovadă de interes pentru sporirea potențialului motric</p> <p>2.1. Explorarea capacităților motrice în condiții special adaptate.</p>	<p>1. Exerciții utilitar-aplicative</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varietăți de mers, alergări și sărituri. • Escaladări. • Tracțiuni și împingeri. • Transportări. • Aruncări și prinderi. • Cățărări și coborâri. 	<p>Mers aplicativ, alergări, sărituri pe diferite suprafețe și depășirea obstacolelor;</p> <p>Escaladări prin apucare, sprijin, rulare și depășire;</p> <p>Tracțiuni și împingeri a partenerului din poziții variate;</p> <p>Transportări ale obiectelor de diferite dimensiuni;</p> <p>Aruncări și prinderi ale obiectelor pe loc și în mișcare: minge, cerc, baston de gimnastică;</p> <p>Cățărări și coborâri: pe odgon la 2-3 timpi; pe scară fixă în trepte, cu și fără ajutor; jocuri și parcurșuri aplicative.</p> <p><i>Produse:</i> parcurșuri aplicative cu depășirea obstacolelor.</p>

<p>2.2. Utilizarea exercițiilor fizice în condiții variabile de volum, intensitate și grad de dificultate.</p>	<p>2. Dezvoltarea calităților motrice</p> <ul style="list-style-type: none"> • Capacități coordinative (îndemănare). • Suplețea. • Viteză. • Rezistența. • Forța. 	<p>Exerciții pentru: coordonarea segmentelor corpului în spațiu și timp, manevrarea obiectelor specifice disciplinelor sportive, coordonarea acțiunilor motrice cu partenerul, echilibrul;</p> <p>Menținerea pozițiilor cu grad sporit de mobilitate articulară și plasticitate musculară;</p> <p>Exerciții pentru viteză de execuție în acțiuni complexe, de deplasare pe distanțe și direcții variate;</p> <p>Exerciții în regim aerob;</p> <p>Exerciții de menținere și mișcare segmentară cu greutateți (forța segmentară statică și explozivă);</p> <p>Jocuri pentru dezvoltarea calităților motrice.</p> <p><i>Produse:</i> demonstrarea calităților motrice în conformitate cu standardele de eficiență.</p>
<p>2.3. Coordonarea acțiunilor motrice individuale în formații.</p> <p>2.4. Practicarea exercițiilor fizice cu obiecte pe loc și în deplasare pentru dezvoltarea armonioasă.</p> <p>2.5. Îndeplinirea complexelor de elemente acrobatică apropiate condițiilor de concurs.</p> <p>2.6. Practicarea complexelor de gimnastică ritmică și aerobică, a dansurilor populare.</p>	<p>3. Elemente specifice gimnasticii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Front și formații: regrupări în formații; deplasări și întoarceri din mers. • Dezvoltarea fizică armonioasă: <ul style="list-style-type: none"> • complexe de exerciții pentru dezvoltarea armonioasă cu obiecte, pe loc și în deplasare. • Acrobatică: rostogolire înainte; podul din stând; stând pe omoplați; brațele pe podea; sfoara. • Ritmice și de dans: pași specifici, întoarceri, sărituri; balansări de brațe. • Aerobice: pași aerobici de bază în 4 timpi; pași aerobici de bază în 8 timpi. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> sfoară.</p>	<p>Regrupări dintr-o coloană în 2, 3, 4, de pe loc și din mers; mers în coloană câte 2 pe cerc;</p> <p>Exerciții cu și fără obiecte, pe loc și în deplasare în diferite figuri;</p> <p>Îmbinarea a 3-4 elemente acrobatică în complexe de concurs;</p> <p>Exerciții pentru sfoară: menținerea pozițiilor stând pe genunchiul unui picior, celălalt întins pe vârf înainte, stând fandat, sfoara cu mâinile pe sol, cu brațele lateral;</p> <p>Variații de pași și mișcări de brațe în ritmică și dans;</p> <p>Întoarceri prin săritură și prin încrucișare;</p> <p>Sărituri: închisă, deschisă, prin forfecarea ambelor picioare înainte și înapoi;</p> <p>Echilibrul pe unul, celălalt: înainte îndoit la 90 grade, întins înainte; Complexele de mișcări în pereche și dansuri populare cu acompaniament;</p> <p>Executarea complexului aerobice în 4 și 8 timpi, cu îmbinarea mișcărilor simple de brațe, cu acompaniament.</p> <p><i>Produse:</i> întoarceri, regrupări, deplasări în formații; complexe de: exerciții de dezvoltare fizică armonioasă, gimnastică acrobatică, ritmică și aerobică; dans popular.</p>

<p>2.7. Practicarea exercițiilor speciale ale alergării.</p> <p>2.8. Reproducerea săriturilor în lungime și a aruncării mingii mici.</p>	<p>4. Elemente specifice atletismului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții speciale ale alergării. • Alergare de viteză. • Startul de sus. • Alergare tempo uniform și variat. • Săritura în lungime de pe loc, cu elan. • Aruncarea mingii mici. 	<p>Alergări speciale: joc de glezne, pendularea în urmă a gabei, pendularea gabei înainte, ridicarea înaltă a coapselor, cu pași încrucișați;</p> <p>Alergare de viteză: 30m, 40m, de suveică;</p> <p>Leșirea din start de sus individual și în grup;</p> <p>Alergare tempo moderat: 4-5 min, 800-500m; cros: 300m, 500m;</p> <p>Sărituri în lungime: de pe loc, din diferite poziții, din elan scurt, cu realizarea bății cu un și două picioare, bătaia din poziții fixe;</p> <p>Aruncarea mingii mici respectând: poziția brațului, priza mingii, faza finală; îndeplinirea aruncării la distanță de pe loc;</p> <p>Ștafete sportive și jocuri motrice cu elemente din atletism.</p> <p><i>Produse:</i> alergări de viteză și tempo moderat, sărituri în lungime, aruncarea mingii mici.</p>
<p>2.9. Demonstrarea tehnicii de posesie a mingii specifice jocurilor sportive practicate.</p> <p>2.10. Reproducerea acțiunilor tehnico-tactice individuale de atac și de apărare.</p>	<p>5. Jocuri sportive</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baschet. Elemente tehnice ale jocului ofensiv. Acțiuni tactice individuale. • Volei. Elemente de acomodare cu mingea. Tehnica pasării cu două mâini. • Handbal. Elemente tehnice ale jocului ofensiv. Sisteme amplasare în atac și apărare. 	<p>Demonstrarea tehnicii: pasării cu o mână și cu două de pe loc și în deplasare, prinderii, aruncarea la coș de pe loc, dribling pe loc și în deplasare; acțiuni tactice individuale: marcajul și demarcajul;</p> <p>Aruncarea și prinderea mingii cu o mână și cu două mâini, la distanță, peste fileu; tehnica pasării de sus cu două mâini;</p>
<p>2.11. Aplicarea sistemelor simple de aranjare a jucătorilor în teren, în atac și apărare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Minifotbal. Elemente tehnice ale jocului ofensiv. Acțiuni tactice individuale. • Rugby-Tag. Elemente tehnice ale jocului ofensiv. Sisteme de așezare în atac și apărare. • Deplasările în jocurile sportive. <p><i>Elemente noi de limbaj specific disciplinei:</i> pivotare, marcaj, demarcaj, evantai.</p>	<p>Formarea deprinderilor tehnice: pasarea cu o mână și prinderea cu două de pe loc și în deplasare, aruncarea la poartă cu o mână de pe loc și în deplasare, așezare pe semicerc în atac și apărare;</p> <p>Demonstrarea tehnicii: controlul mingii, pasarea și preluarea mingii cu piciorul de pe loc, jonglarea mingii, conducerea mingii; acțiuni tactice individuale: marcajul și demarcajul;</p>

		<p>Purtarea culegerea mingii, pasarea în axul lateral, deposedarea de tag; sisteme de așezare atac – evantai și apărare – linie;</p> <p>Mers, alergări, sărituri, întoarceri;</p> <p>Gestionarea reguilor de joc elementare;</p> <p>Joc pe teren, număr de jucători și timp de joc redus; jocuri bilaterale.</p> <p><i>Produse:</i> elemente tehnico-tactice de atac și apărare.</p>
<p>2.12. Explorarea capacităților motrice individuale, de interacțiune și colaborare, în funcție de condițiile și regulile enunțate ale jocului.</p>	<p>6. Jocuri de mișcare și ștafete</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de mișcare: frontale, în perechi, colective. • Ștafete sportive. 	<p>Jocuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pentru dezvoltarea calităților motrice (coordonarea, viteza, suplețea, rezistența, forța); - pentru rezolvarea sarcinilor în echipă; <p>Ștafete cu depășirea obstacolelor individual și în grup.</p> <p><i>Produse:</i> jocuri și ștafete pentru dezvoltarea calităților motrice și de colaborare în echipă, starturi vesele.</p>
<p>2.13. Utilizarea mijloacelor din turism în activitățile recreative.</p>	<p>7. Turismul activ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inventarul turistic. • Orientare turistică după elementele naturii. 	<p>Explorarea inventarului turistic sportiv: rucsac, sac de dormit, cort; aranjarea echipamentului individual etc.; Estimarea orientativ-vizuală a distanței; determinarea condițiilor meteorologice; orientarea după elementele naturii și în labirint.</p> <p><i>Produse:</i> utilizarea adecvată a echipamentului turistic sportiv; elemente de orientare în turism.</p>
<p>3. Adoptarea unui comportament adecvat în cadrul activităților motrice educaționale, competiționale și recreative, demonstrând implicare și dorință de a-și ajuta colegii</p>		
<p>3.1. Promovarea reguilor de securitate și a cerințelor sanitaro-igienice în activitățile motrice colective.</p> <p>3.2. Estimarea dezvoltării fizice armonioase a propriului organism în corespundere cu indicii antropometrici.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Reguli de securitate și cerințele sanitaro-igienice în procesul de învățare. • Dezvoltarea fizică armonioasă a propriului organism. • Jocurile de mișcare și sportive în activitatea motrice. Reguli de joc. • Noii, turism, natură. • Activitatea în grup. Procedee de acordare a ajutorului în activitățile motrice. 	<p>Acceptarea și susținerea reguilor de securitate și prevenire a accidentărilor, a menținerii igienei personale în activitățile motrice colective;</p> <p>Determinarea: înălțimii și masei corporale; pregătirea motrice în raport cu colegii de clasă; utilizarea mijloacelor pentru a influența indicii motrici insuficient dezvoltate;</p> <p>Aplicarea și respectarea reguilor de desfășurare a jocurilor și a jocurilor sportive în activitățile educaționale, competiționale și recreative;</p>

<p>3.3. Implicarea în organizarea jocurilor de mișcare și sportive în activitățile extracurriculare.</p> <p>3.4. Demonstrarea atitudinii proactive pentru sporirea coeziunii echipei.</p>	<p>Participarea la manifestări cu caracter cultural-explorator: excursii, marșuri turistice etc.; încurajarea și ajutorul în situații dificile de exersare, colaborarea în grup etc.</p> <p><i>Produse:</i> practicarea independentă a activităților motrice și a jocurilor.</p>
---	--

La sfârșitul clasei a IV-a, elevul poate:

- explica importanța regulilor pentru securitatea și protecția sănătății în timpul jocurilor sportive;
- explica importanța calităților motrice pentru dezvoltarea propriului organism;
- aplica: variante optime de depășire a obstacolelor în parcursuri aplicative; tehnica posesiei mingii în jocurile sportive; elemente din gimnastică și dans;
- utiliza mijloace turistice în excursii, marșuri turistice;
- demonstra calități și capacități motrice de bază în conformitate cu standardele de eficiență a învățării la nivelul primar de învățământ, ***manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:***
- interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață;
- interes pentru sporirea potențialului motric;
- implicare și dorință de a-și ajuta colegii.

Standarde de eficiență a învățării la nivelul primar de învățământ					
Alergare de viteză 30 m (s)		Alergare de rezistență (min)		Aruncarea mingii (150 g) la distanță cu elan (m)	
Elevi	Eleve	Elevi 800 m	Eleve 500 m	Elevi	Eleve
6,5	6,6	4.0	2.32	18	12
		Săritură în lungime de pe loc (cm)		Flotări din sprijin culcat, mâinile pe banca de gimnastică (nr. de repetări)	
		Elevi	Eleve	Elevi	Eleve
		130	120	8	8

2.7. Aria curriculară „Tehnologii”

Educația tehnologică

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Utilizarea materialelor, ustensilelor și tehnicilor specifice în diverse activități tehnologice, manifestând curiozitate și interes pentru inovații.
2. Confectionarea unor obiecte simple utilitare și decorative, dând dovadă de motivație pentru creativitate și gust estetic.
3. Apelarea la instrumente și resurse digitale în situații de învățare, dând dovadă de corectitudine, adecvare și respect pentru etica mediilor virtuale.
4. Transpunerea achizițiilor tehnologice, digitale în contexte educaționale și cotidiene, demonstrând grijă pentru mediul natural și cei din jur.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. ore pe an ¹
Obligatorie	Tehnologii	I	1	33
		II	1	33
		III	1	33
		IV	1	33

REPARTIZAREA MODULELOR PE CLASE*

Modulul	Clasa			
	I	II	III	IV
1. Modelarea artistică	✓ ²	✓	✓	✓
2. Colaje și decorațiuni	✓	✓	✓	✓
3. Educația digitală	obligatoriu	✓	✓	✓
4. Arta culinară și sănătatea		✓	✓	✓
5. Reciclarea creativă		✓	✓	✓
6. Activități agricole			✓	✓
7. Meșteșuguri populare (arta acului)				✓
8. Robotica				✓

*Note:

- În fiecare an de studii, se vor alege două module din lista celor propuse pentru clasa respectivă, ținând cont de opțiunea elevilor și în funcție de dotările disponibile.
- În clasa I, modulul „Educația digitală” este obligatoriu.
- Pe durata anului de studii, se vor aloca circa 15 ore pentru fiecare modul ales.

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

² Modul opțional.

CLASA I

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
Modulul 1. Modelarea artistică		
<p>1.1. Recunoașterea caracteristicilor formelor modelate.</p> <p>1.2. Explorarea motricității fine prin tehnici de modelare a formelor simple.</p> <p>1.3. Respectarea normelor de igienă personală și de securitate a muncii.</p>	<p>Modelarea formelor simple Modelarea formelor circulare. Modelarea formelor cilindrice. Modelarea decorativă modulară (din forme rotunde, circulare).</p> <p>Procedee de modelare Modelarea în relief. Procedee de aplatizare a formelor, ciupirea, alungirea detaliilor. Modelarea obiectelor. Procedeele obținerii formelor cu ajutorul șablonului. Modelarea veselei, panourilor decorative.</p> <p>Materiale, instrumente și tehnici de modelare Materiale: plastilină, aluat, lut. Ustensile: eboșoar. Tehnici: mișcări circulare, mișcări liniare, turtire, alungire, ciupire etc.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> varietatea formelor simple, compararea formelor. <i>Aplicații practice:</i> exerciții-joc, exersări, experimentări cu materiale de modelare, pentru a obține: forme rotunde: bile (mari/mici, colorate/necolorate, modelate etc.); forme cilindrice: bastonașe (drepte, ondulate; subțiri, groase; colorate, modelate); forme simple: legume, fructe etc.; forme plane prin decuparea cu șablon, (biscuiți, flori, broșe etc.); modelarea veselei prin metoda constructivă (pe detalii); modelarea panourilor decorative.</p>
Modulul 2. Colaje și decorațiuni		
<p>2.1. Recunoașterea materialelor și ustensilelor utilizate în tehnica colaj.</p> <p>2.2. Realizarea colajelor simple din forme geometrice.</p>	<p>Materiale și ustensile utilizate în realizarea colajelor Variatatea materialelor. Ustensile utilizate în tehnica colajului. Organizarea locului de lucru. Reguli sanitare-igienice și de protecție a muncii.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> varietatea lucrărilor colaj, varietatea felurilor de hârtie: hârtia albă de scris, hârtia colorată seturi, hârtia adezivă; observarea particularităților imaginii colaj: expresivitatea formelor, armonia culorilor, cașerarea imaginii etc.</p>

<p>2.3. Aprecierea în cuvinte proprii a lucrărilor personale și ale colegilor.</p>	<p>Tehnica realizării imaginilor colaj. Corectitudinea decupării detaliilor. Consecutivitatea cașerării detaliilor. Cerințele estetice.</p> <p>Realizarea colajelor simple</p> <p>Procedeul decupării pe linie dreaptă. Tehnica decupării formelor geometrice.</p> <p>Colaje din forme geometrice. Colaje modulare.</p> <p>Reprezentarea formelor, obiectelor prin tehnica colaj.</p> <p>Realizarea decorațiilor</p> <p>Procedee simple de decorare a formelor plane și volumetrice.</p> <p>Realizarea obiectelor decorative specifice unor sărbători calendaristice.</p>	<p><i>Aplicații practice:</i> exersarea procedului de decupare pe linie dreaptă, decupării formelor geometrice: pătrat, triunghi, dreptunghi etc.; realizarea lucrărilor colaj din forme geometrice.</p> <p>Confecționarea decorațiilor simple.</p> <p><i>Produce:</i> lucrări individuale și colective; colaborarea în echipă.</p>
<p>Modulul 3. Educația digitală</p>		
<p>3.1. Recunoașterea dispozitivelor digitale.</p> <p>3.2. Identificarea componentelor dispozitivului digital.</p> <p>3.3. Identificarea instrucțiunilor și a formelor de descriere a acestora.</p> <p>3.4. Explorarea posibilităților de utilizare a dispozitivelor digitale.</p>	<p>Ce este lumea digitală?</p> <p>Digital. Ce înseamnă?</p> <p>Dispozitive digitale.</p> <p>Instrucțiuni și programe.</p> <p>Omul și lumea digitală.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> varietatea dispozitivelor din jurul nostru; noțiune de instrucțiune; programul – set de instrucțiuni executate de către un dispozitiv digital; rolul dispozitivelor digitale în viața/activitatea cotidiană.</p> <p><i>Exerciții de:</i> recunoaștere a componentelor de bază ale calculatorului.</p> <p><i>Joc educațional:</i> formularea și executarea instrucțiunilor.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> desenarea unui calculator/tabletă</p>

<p>3.5. Recunoașterea formelor (modelelor) de comunicare, care implică dispozitive digitale.</p>	<p>Comunicăm digital Comunicăm cu dispozitivul digital. Comunicăm între noi... digital. Și dispozitivele comunică între ele!</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> conectăm/ deconectăm corect un dispozitiv digital; cum transmitem/recepționăm informații/instrucțiuni către dispozitivul digital; cum comunicăm între noi folosind dispozitive digitale; schimb de date/instrucțiuni între dispozitivele digitale. <i>Exerciții de:</i> identificare a controalelor de lansare a dispozitivelor digitale. <i>Joc educațional:</i> modelarea adunării în calculator. <i>Aplicații practice:</i> desenarea unei perechi de dispozitive digitale conectate.</p>
<p>3.6. Identificarea beneficiilor utilizării corecte a dispozitivelor digitale.</p> <p>3.7. Recunoașterea pericolelor utilizării incorecte sau abuzive a dispozitivelor digitale.</p> <p>3.8. Respectarea regulilor de utilizare a dispozitivelor digitale.</p>	<p>Ce e bine și ce e rău? Dispozitivul digital ne ajută să cunoaștem. Cei care ne protejează sunt mereu aproape. Pericolele din spatele ecranului. A picat bateria! – dispozitivul digital are nevoie de grija noastră.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> de ce au apărut dispozitivele digitale. <i>Exerciții de:</i> completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor. <i>Conversații cu sprijin în observare:</i> cum să utilizăm corect dispozitivele digitale. <i>Exerciții de:</i> identificare a cazurilor de utilizare corectă/incorrectă a dispozitivelor digitale.</p>
<p>3.9. Identificarea componentelor mediului vizual de programare.</p> <p>3.10. Controlul deplasării obiectelor pe ecran.</p> <p>3.11. Formarea secvențelor de instrucțiuni.</p> <p>3.12. Rularea secvențelor de instrucțiuni în mediul vizual.</p>	<p>Gândim digital (!) Instrucțiuni. Program? – nimic mai simplu. Formarea listei de instrucțiuni. Rularea listei de instrucțiuni. Corectarea listei de instrucțiuni. Dirijarea mișcării personajului digital.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> ce este un program de calculator? Alcătuirea și rularea programului – două etape distincte! <i>Exerciții de:</i> completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor. <i>Aplicații practice:</i> modelare grafică a programelor. <i>Aplicații în sala de calculatoare:</i> alcătuirea și rularea programelor pentru deplasarea liniară; pentru deplasare cu ocoliri de obstacole.</p>

La sfârșitul clasei I, elevul poate:

- recunoaște specificul formelor/obiectelor plane și volumetrice realizate în materiale și tehnici diverse;
- efectua prelucrări digitale elementare;
- realiza lucrări și decorațiuni cu materiale, instrumente și tehnici potrivite;
- aprecia în cuvinte proprii lucrări personale și ale colegilor,
manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:
- curiozitate și interes pentru inovații;
- motivație pentru creativitate și gust estetic;
- corectitudine, adevărate și respect pentru etica mediilor virtuale;
- grijă pentru mediul natural și cei din jur.

CLASA a II-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea caracteristicilor formelor compuse.</p> <p>1.2. Explorarea motricității fine prin tehnici de modelare a formelor compuse.</p> <p>1.3. Respectarea normelor de igienă personală și securitate a muncii.</p>	<p align="center">Modulul 1. Modelarea artistică</p> <p>Modelarea formelor compuse prin metoda constructivă (pe părți) Diversitatea formelor compuse. Procedee de respectare a proporțiilor de bază a formei modelate. Modelarea forme de bază și a detaliilor. Procedee de asamblare a detaliilor. Netezirea suprafeței și finisarea obiectului.</p> <p>Modelarea formelor prin metoda plastică (dintr-o bucată) Procedee de redare a formei și proporțiilor obiectului modelat. Modelarea părților mari ale obiectului. Prelucrarea părților mici. Textura suprafeței modelate.</p> <p>Modelarea decorativă Modelarea obiectelor decorative funcționale în relief și volumetric. Procedee de modelare a formelor compuse prin suprapunerea vergilor. Procedee de aplicare a decorului: incizare, suprapunerea elementelor decorative, pictare.</p> <p>Materiale, ustensile și tehnici de modelare Materiale: plastilină, aluat, lut. Ustensile: eboșoar, pseudoinstrumente. Tehnici: mișcări circulare, translatorii; aplatizare, alungire, adâncire, ciupire, suprapunere a vergilor etc.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> varietatea formelor compuse (obiecte: vază, cană, jucării, păsări, animale etc.); compararea formelor și evidențierea părților constructive ale acestora, analizarea diverselor obiecte modelate din plastilină, aluat, lut: jucării, figurine de păsări, animale, obiecte decorative etc.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exerciții-joc, exersări, experimentări cu materiale de modelare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modelarea formelor compuse alcătuite din 2-3 părți constructive: păsări, animale etc.; - obținerea formelor decorative în relief și volum (accesorii, jucării, decorațiuni etc.); - modelarea veselei prin metoda constructivă; - modelarea panourilor decorative; - decorarea obiectelor modelate prin pictare și incizare a suprafeței; prin suprapunerea elementelor decorative. <p><i>Produse:</i> lucrări plane și volumetrice, individuale și colective.</p>

Modulul 2. Colaje și decorațiuni	
<p>2.1. Recunoașterea tehnologiilor de creare a colajelor plane și volumetrice.</p> <p>2.2. Realizarea colajelor simple cu diverse materiale pe diverse suporturi.</p> <p>2.3. Explorarea materialelor, ustensilelor, tehnicilor și suporturilor pentru crearea unor decorațiuni.</p>	<p>Materiale și ustensile utilizate în realizarea colajelor Proprietățile calitative ale hârtiei. Valorificarea proprietăților hârtiei în expresivitatea imaginilor colaj . Corectitudinea decupării detaliilor după clișeu. Consecutivitatea cașerării detaliilor. Cerințele estetice. Reguli sanitaro-igienice și de protecție a muncii.</p> <p>Realizarea colajelor plane și volumetrice Tehnica conturării formelor după clișeu. Procedeu decupării figurilor pe linie curbă. Colaje siluetă. Modalități de pliere a hârtiei: după axe, după diagonală. Tehnici: origami, decuparea simetrică.</p> <p>Realizarea decorațiunilor Confecționarea decorațiunilor plane și volumetrice. Realizarea obiectelor decorative din panglici, fâșii (tehnica quilting). Realizarea panourilor, obiectelor decorative specifice unor sărbători calendaristice.</p>
Modulul 3. Educația digitală	
<p>3.1. Identificarea unităților primare de informație.</p> <p>3.2. Cunoașterea noțiunilor elementare ce țin de codificarea/decodificarea datelor.</p> <p>3.3. Rezolvarea problemelor elementare de codificare/decodificare.</p>	<p>Unități de informație Povestea unui bit. Byte-ul – prietenul mai mare al bitului. Construim din biți (cuvinte, desene).</p>
<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> tipuri de hârtie utilizate la crearea colajelor, proprietățile calitative ale hârtiei (netedă, cu textură, poate fi pliată, răsucită, ruptă, șifonată etc.); alegerea suportului pentru colaje în funcție de materiale, mărimea formelor decupate; selectarea materialelor, ustensilelor și tehnicilor; analiza cerințelor estetice față de o lucrare colaj.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exersări de conturare a formelor după clișeu; decupare pe linie curbă, decuparea siluetei obiectelor; experimentări de îmbinare a figurilor decupate în compoziții pe diverse suporturi (hârtie, carton), realizarea colajelor obiectuale, tematice, cu subiect și decorative.</p> <p><i>Produce:</i> lucrări individuale și colective, colaborarea în echipă.</p>	
<p><i>Conversații:</i> Cum se măsoară informația? De ce sunt atât de importante cifrele 0 și 1? Cum se reprezintă în calculator literele alfabetului? 0 – alb și 1 – negru. Cum se reprezintă în calculator cele mai simple desene?</p>	

<p>3.4. Recunoașterea mediilor de introducere și editare a textelor precum și a componentelor principale ale acestora.</p> <p>3.5. Utilizarea tastaturii (reale sau virtuale) pentru scrierea textelor simple.</p> <p>3.6. Recunoașterea mediilor de creare și editare a imaginilor precum și a componentelor principale ale acestora.</p> <p>3.7. Utilizarea unității mouse (sau a unității stylus) pentru desenare.</p> <p>3.8. Utilizarea instrumentelor de desenare pentru crearea imaginilor cu elemente de formă și culoare selectată.</p>		<p><i>Exerciții de:</i> completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor; codificare și decodificare a mesajelor; completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor, codificare și decodificare a literelor și mesajelor scrise; completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor, recunoaștere a imaginilor după un cod binar, formare a codului binar pentru o imagine alb-negru.</p>
<p>3.4. Recunoașterea mediilor de introducere și editare a textelor precum și a componentelor principale ale acestora.</p> <p>3.5. Utilizarea tastaturii (reale sau virtuale) pentru scrierea textelor simple.</p> <p>3.6. Recunoașterea mediilor de creare și editare a imaginilor precum și a componentelor principale ale acestora.</p> <p>3.7. Utilizarea unității mouse (sau a unității stylus) pentru desenare.</p> <p>3.8. Utilizarea instrumentelor de desenare pentru crearea imaginilor cu elemente de formă și culoare selectată.</p>	<p>Scriem și desenăm digital (I) Unde putem să scriem? – aplicații de scris. Pagina, cursorul, tastatura. Litere majuscule, minuscule și alte semne. Așezăm textul... în paragrafe. Scriem mai repede și mai corect (aplicații typing – opțional). Desenăm... pe ecran Pagina pentru desen. Creionul, pensula și radiera digitală. Paleta de culori. Linii și forme geometrice.</p>	<p><i>Conversații:</i> Tastatura – ce rol are? Blocuri de taste pe tastatură, destinația tastelor; pagina de pe ecran – cum să scriem în ea? Unde mai e nevoie să scriem pe ecran? Cum desenăm folosind calculatorul sau tableta? <i>Exerciții de:</i> identificare a tastelor pentru scrierea literelor, a tastelor pentru scrierea semnelor speciale, tastelor de control; identificare a elementelor mediului vizual de scriere: pagină, cursor, casetă text; scriere corectă a cuvintelor, folosire a majusculilor, semnelor speciale, tastelor de control, divizare a textului în paragrafe;</p>

<p>identificare a elementelor mediului pentru desenare: pagină, instrumentul pentru desenare, zona de desenare, instrumente de corectare, paleta de culori, forme geometrice; desenare a formelor geometrice preselectate, asociere culori linii, tip linii, alocare culori domeniilor interioare</p> <p><i>Aplicație practică:</i> desenează cea mai comodă pentru tine tastatură. De ce e anume așa? Scrierea unui text simplu în mediul de scriere (editor de text) pregătit apriori.</p> <p><i>Aplicații în sala de calculatoare:</i> desenarea unui calculator/tabletă într-un mediu de desenare (editor grafic); Concurs în sala de calculatoare: cel mai reușit desen tematic (tema – la alegerea profesorului) realizat la calculator.</p>		
<p><i>Conversații:</i> îndeplinirea repetată a instrucțiunilor: Cum poate fi scris programul mai simplu? Ce înseamnă „repetă <i>n</i> ori?”.</p> <p><i>Exerciții de:</i> completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> modelare grafică a programelor.</p> <p><i>Aplicații în sala de calculatoare:</i> alcătuirea și rularea programelor pentru deplasarea liniară; pentru deplasare cu ocoliri de obstacole, folosind instrucțiuni repetitive.</p>	<p>Gândim digital (II) De la complicat – la simplu. Reutilizăm instrucțiuni. Programe cu repetări: scriere, rulare, depanare.</p>	<p>3.9. Formarea secvențelor de instrucțiuni (programelor) cu instrucțiuni repetitive.</p> <p>3.10. Rularea programelor cu instrucțiuni repetitive în mediul vizual.</p>

Modulul 4. Arta culinară și sănătatea		
<p>4.1. Recunoașterea varietății produselor alimentare.</p> <p>4.2. Respectarea normelor de igienă personală în timpul consumului alimentar.</p> <p>4.3. Explicarea preferințelor în alegerea alimentelor pentru o alimentație sănătoasă.</p>	<p>Alimentația sănătoasă Varietatea produselor alimentare. Alimente de origine vegetală. Alimente de origine animală. Varietatea produselor lactate. Hrana necesară unei alimentații sănătoase. Bucate ce pot dauna sănătății.</p> <p>Normele de igienă și protecție în timpul consumului alimentar Igiena personală. Servirea mesei (micul dejun). Utilizarea corectă a veselei și tacâmurilor. Norme de comportament la masă.</p> <p>*Tehnologii de preparare a bucatelor Prepararea tartinelor. Formarea obiceliurilor unei alimentații sănatoase.</p>	<p><i>Conversații:</i> Discuții dirijate privind rolul unei alimentații sănătoase în viața și activitatea omului (a copiilor); produse alimentare consumate zilnic; identificarea alimentelor de origine vegetală și animală.</p> <p><i>Exerciții-joc:</i> clasificarea alimentelor în cinci grupe de alimente: cereale și produse cerealiere; legume și fructe; lapte și produse lactate; carne, pește și produse din acestea; fasolea, mazărea etc.; servirea corectă a mesei (veselei, tacâmurilor, șervețelilor etc.).</p> <p><i>Aplicații practice:</i> respectarea normelor de igienă și protecție în timpul consumului alimentar; utilizarea corectă a veselei, tacâmurilor etc. (farfurii, cești, linguri, furculițe, șervețele); prepararea tartinelor sănătoase; prezentarea ingredientelor și a etapelor procesului tehnologic.</p> <p><i>Produse:</i> proiect de grup.</p>
Modulul 5. Reciclarea creativă		
<p>5.1. Diferențierea materialelor reciclabile din hârtie și carton.</p> <p>5.2. Crearea formelor volumetrice din materiale reciclabile.</p> <p>5.3. Descrierea, în cuvinte proprii, a demersului tehnologic parcurs în realizarea lucrărilor personale și ale colegilor</p>	<p>Varietatea materialelor reciclabile Materiale reciclabile din hârtie și carton. Reciclabile din carton (cutii, ambalaje, pahare etc.). Lucrări decorative plane, în relief și volumetrice. Ustensile utilizate în construirea din materiale reciclabile. Reguli sanitaro-igienice și de protecție a muncii. Confecționarea lucrărilor volumetrice din cutii</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> observarea și compararea materialelor reciclabile: expresivitatea formei, particularitățile calitative (grosime, rezistență); varietatea materialelor reciclabile: hârtie tehnică, hârtie șmirghel, carton cu 3 și 5 straturi, hârtie de ambalaj (ex.: a obiectelor de cofetărie, produselor industriale etc.).</p>

	<p>Varietatea formelor cutiilor. Posibilități de poziționare. Procedee de decorare a cutiilor: învelirea cu hârtie, înfășurarea cu fibre, pictarea etc.</p> <p>Crearea lucrărilor volumetrice: chipurilor de personaje literare, animale, păsări, jucării etc.</p> <p>Tehnologii de asamblare a detaliilor.</p> <p>Prezentarea/evaluarea proiectelor</p> <p>Expoziție de lucrări.</p> <p>Evaluarea/autoevaluarea lucrărilor realizate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - evaluarea aspectului estetic, a calității lucrărilor executate. 	<p>carton ondulat; proprietățile materialelor; diversitatea mărimilor cutiilor de ambalaj: mari, medii, mici; posibilități de poziționare: orizontal, vertical, în colț, pe muchie.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> realizarea lucrărilor, obiectelor decorative plane și volumetrice, însușirea procedeeleor de decorare a cutiilor reciclabile. Crearea expresivității formelor prin perforare, transformare, asamblare (lipire, șnuruire, intercalare etc.).</p> <p><i>Produse:</i> lucrări individuale și colective, colaborarea în echipă.</p>
--	--	---

La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:

- recunoaște specificul unui anumit proces tehnologic și materialele, ustensiile și tehnicile potrivite acestuia;
- realiza activități/lucrări practice cu materiale, ustensiile și tehnici potrivite;
- crea conținuturi digitale elementare;
- prezenta în cuvinte proprii succesiunea etapelor de realizare a unei lucrări (personale și ale colegilor), **manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:**
- curiozitate și interes pentru inovații;
- motivație pentru creativitate și gust estetic;
- corectitudine, adevăr și respect pentru etica mediilor virtuale;
- grijă pentru mediul natural și cei din jur.

CLASA a III-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea caracteristicilor formelor compuse modelate prin metoda combinată.</p> <p>1.2. Recunoașterea trăsăturilor caracteristice obiectelor de ceramică tradițională.</p> <p>1.3. Modelarea obiectelor simple prin metoda tradițională.</p> <p>1.4. Evaluarea lucrărilor proprii și a celor confecționate de colegi.</p>	<p>Modulul 1. Modelarea artistică</p> <p>Modelarea formelor compuse prin metoda combinată</p> <p>Procedee de modelare a formei de bază prin metoda plastică. Modelarea detaliilor prin metoda constructivă.</p> <p>Procedee de asamblare a detaliilor. Netezirea suprafeței și finisarea obiectului.</p> <p>Modelarea tradițională a obiectelor</p> <p>Obiecte de ceramică tradițională. Materiale și ustensile utilizate în ceramica tradițională.</p> <p>Tehnici de modelare tradițională: tehnica modelării prin suprapunerea spiralică a vergelelor: tehnica prin suprapunerea bilelor mici, modelarea liberă.</p> <p>Elemente decorative, motive populare</p> <p>Cromatica ceramicii tradiționale.</p> <p>Elemente decorative simple.</p> <p>Materiale, ustensile și tehnici de modelare</p> <p>Materiale: plastilină, aluat, lut.</p> <p>Ustensile: eboșoar, șlicher, angobă, pânză, sărmușiță etc.</p> <p>Tehnici: aplatizare, alungire, adâncire, ciupire, suprapunere a vergilor, netezire, incizare etc.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i></p> <p>specificul formelor compuse modelate prin metoda combinată și suprapunere spiralică a vergelelor; varietatea obiectelor tradiționale: vase pentru preparat bucate (oale de diverse tipuri), vase pentru apă (ulcioare, căni etc.), farfurii, platouri etc.; figurine-jucării, țuruițe etc.; compararea formelor și evidențierea părților constructive ale acestora, analiza diverselor obiecte modelate din lut; analiza materialelor și ustensilelor utilizate în ceramică.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exerciții-joc, exersări, experimentări cu materiale de modelare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modelarea formelor compuse alcătuite din mai multe părți constructive; - modelarea veselei prin metoda tradițională; - modelarea panourilor decorative; - decorarea obiectelor modelate prin pictare și incezure a suprafeței; prin suprapunerea elementelor decorative. <p><i>Produce:</i> lucrări plane și volumetrice, individuale și colective.</p>

Modulul 2. Colaje și decorațiuni

- 2.1.** Recunoașterea tehnologiei de creare a colajelor tematice și cu subiect, în mai multe straturi.
- 2.2.** Efectuarea operațiilor simple de pliere și decupare a formelor simetrice.
- 2.3.** Realizarea colajelor și decorațiilor plane și volumetrice.
- 2.4.** Explicarea preferințelor în alegerea materialelor, ustensilelor, tehnicilor, pentru crearea unor colaje și decorațiuni.

Realizarea colajelor tematice și cu subiect
Colaje tematice și cu subiect. Redarea particularităților caracteristice ale formelor/personajelor și acțiunilor acestora.

Etape de realizare a colajelor tematice și cu subiect, în mai multe straturi. Alegerea subiectului. Compunerea elementelor pe suprafață. Selectarea hârtiei. Decuparea și aranjarea detaliilor pe fundal. Tehnologia cașerării detaliilor și de uscare a lucrării.

Reguli sanitaro-igienice și de protecție a muncii.

Realizarea colajelor plane și volumetrice
Tehnica decupării formelor simetrice.

Modalități de pliere a hârtiei în 2, 4, 6, conform axelor, după diagonală.

Tehnici: origami modular, decuparea simetrică.

Realizarea decorațiilor
Procedee simple de confecționare a florilor, jucăriilor, panourilor.

Realizarea obiectelor decorative în diverse tehnici ale colajului.

Conversații cu sprijin în observare:
varietatea colajelor tematice și cu subiect, specificul colajelor plane realizate în mai multe straturi, observarea aplicării adecvate a felurilor de hârtie; utilizarea proprietăților calitative ale hârtiei la redarea expresivității lucrării; alegerea suportului pentru colaje, în funcție de materiale, mărimea formelor decupate; selectarea materialelor, ustensilelor și tehnicilor; analiza cerințelor estetice față de o lucrare colaj.

Aplicații practice: exersări de decupare a formelor simetrice din foaia pliată în 2, 4, 6; a detaliilor conturate după clișeu; decuparea detaliilor, formelor, obiectelor și personajelor respectând raporturile proporționale; experimentări de redare a particularităților specifice prin gesturi, poziție, vestimentație, culoare etc.;

îmbinarea figurilor decupate în compoziții pe diverse suporturi (hârtie, carton), realizarea colajelor tematice, cu subiect și a decorațiilor.

Produce: colaje, decorațiuni individuale și colective; colaborarea în echipă.

Modulul 3. Educația digitală

<p>3.1. Gestionarea fișierelor și directoarelor pe suprafața de lucru.</p> <p>3.2. Identificarea fișierelor și directoarelor după nume, pictogramă.</p> <p>3.3. Rularea și controlul fișierelor multimedia.</p>	<p>Resurse digitale</p> <p>Istoria unui fișier. Conținutul, numele și pictograma fișierului.</p> <p>Directoare – cartiere de fișiere.</p> <p>Memoria – orașul informației digitale.</p> <p>Multimedia – din lumea reală – în digital.</p>	<p><i>Conversații:</i> Unde se păstrează informația în calculator? Cum este organizată pentru un acces cât mai rapid? Introducerea prin exemple a noțiunilor de <i>fișier</i> și <i>director</i>.</p> <p><i>Demonstrații:</i> prezentarea sistemului de fișiere a unui calculator, a operațiilor de navigare prin sistemul de fișiere.</p> <p><i>Exerciții de:</i> identificare a fișierelor cu nume sau proprietăți specifice; a directoarelor etc.</p> <p><i>Exerciții de:</i> completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor.</p> <p><i>Conversații:</i> Cum informația devine digitală? Imaginea, sunetul, animația digitală</p> <p><i>Exerciții de:</i> recunoaștere a controalelor aplicațiilor pentru vizualizarea imaginilor, rularea secvențelor video.</p> <p><i>Aplicații practice în sala de calculatoare:</i> lansarea pe dispozitivul digital a aplicațiilor de vizualizare a secvențelor grafice/rulare a secvențelor video sau sonore.</p>
--	--	---

<p>3.4. Identificarea aplicațiilor de scriere și editare a textelor, creare și editare a imaginilor.</p> <p>3.5. Utilizarea operațiilor cu fragmente de text (imagine) selectate pentru scrierea (desenarea) eficientă.</p> <p>3.6. Stocarea fișierelor create în memoria dispozitivului digital.</p>	<p>Scriem și desenăm digital (II) Lansarea aplicațiilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pentru scrierea și editarea textelor; - pentru crearea și editarea imaginilor. <p>Selectăm fragmente de text sau imagine – cum și pentru ce? Operații cu fragmentele selectate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - copiere, - decupare, - inserare (lipire), - mutare. 	<p>Exerciții de: identificare și lansarea a aplicației pentru editarea textelor; păstrare în memoria dispozitivului digital a fișierelor cu texte scrise de elevi; identificare a fragmentelor de text/ imagine selectate; copiere, decupare, inserare, mutare a fragmentelor de text/ imagine selectate.</p> <p>Aplicații în sala de calculatoare: scrierea textelor cu fragmente care se repetă; desenarea imaginilor cu fragmente care se repetă.</p>
<p>3.7. Utilizarea noțiunilor aferente rețelelor de calculatoare și Internet.</p> <p>3.8. Identificarea programelor de navigare prezente pe dispozitive digitale.</p> <p>3.9. Identificarea elementelor de control ale programului de navigare.</p> <p>3.10. Realizarea căutărilor simple, cu ajutorul programului de navigare.</p> <p>3.11. Protecția datelor personale în mediul digital.</p>	<p>Lumea digitală în extindere – Rețele și Internet Dispozitivele digitale comunică între ele – cum și pentru ce? Unde se află informația digitală? Internet, pagină web, program de navigare. Vreau să știu mai multe, de unde să aflu? – primele experiențe de căutare web. Acces interzis! Pericolele navigării pe Internet. Datele mele le cunosc doar eu!</p>	<p>Conversații: informația digitală devine accesibilă la distanță. Cum comunică calculatoarele? Ce este <i>Internetul</i>? Pagina web, programe de navigare, controale. Căutăm informații, folosind programul de navigare. Ce înseamnă <i>cuvânt-cheie</i>? Ce înseamnă <i>date personale</i>? De ce este important să le păstrăm în siguranță? Exerciții de: completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor; identificare a componentelor rețelei <i>Internet</i>; identificare a controalelor programului de navigare (completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor); identificare în programul de navigare a casetelor text pentru căutare după cuvinte-cheie. Aplicații în sala de calculatoare: căutarea informației despre localitatea în care locuim.</p>

<p>3.12. Utilizarea instrucțiunilor de selecție în programele elaborate</p> <p>3.13. Combinarea diferitor tipuri de instrucțiuni în programele elaborate</p> <p>3.14. Rularea și depanarea programelor (secvențelor de instrucțiuni) în mediul vizual</p>	<p>Gândim digital (III) Adevărat sau fals în lumea digitală. Condiții, selecții, acțiuni.</p>	<p><i>Conversații:</i> acțiuni dependente de condiții: Ce înseamnă „Dacă...”, „atunci” și „Dacă...”, „atunci, altfel...”.</p> <p><i>Exerciții de:</i> completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor; modelare a acțiunilor în dependență de condiții.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> modelare grafică a programelor cu instrucțiuni de selecție.</p> <p><i>Aplicații în sala de calculatoare:</i> alcătuirea și rularea programelor folosind instrucțiuni de selecție; alcătuirea și rularea programelor folosind secvențe de instrucțiuni simple, repetitive și de selecție.</p>
<p>Modulul 4. Arta culinară și sănătatea</p>		
<p>4.1. Identificarea meniului zilei alcătuit din trei mese principale și două gustări considerate importante în alimentarea copiilor.</p> <p>4.2. Recunoașterea etapelor tehnologice de preparare a unor bucate simple.</p> <p>4.3. Realizarea activităților necesare la aranjarea mesei cu veselă și tacâmuri.</p> <p>4.4. Respectarea regulilor elementare de comportament la masă.</p>	<p>Alimentația sănătoasă Noțiuni despre o alimentație sănătoasă și echilibrată. Meniul zilei. Importanța respectării unui regim alimentar pentru sănătatea omului. Ce mâncăm? Cât mâncăm? Cum mâncăm? Piramida alimentară. Păstrarea în condiții adecvate a produselor alimentare. Păstrarea produselor perisabile și neperisabile. Normele de igienă și protecție Igiena personală în procesul de preparare și consumare a alimentelor. Îngrijirea și spălarea vasele, a tacâmurilor și ustensilelor de bucătărie. Servirea mesei pentru prânz.</p>	<p><i>Conversații, discuții dirijate privind:</i> alimentația echilibrată; produsele alimentare; meniul zilei; identificarea unor bucate pentru dejun, prânz, cină; identificarea alimentelor consumate la diferite mese ale zilei; condițiile necesare de păstrare a produselor alimentare perisabile și neperisabile. <i>Exerciții-joc:</i> clasificarea alimentelor în baza treptelor piramidei alimentare; servirea corectă a mesei de prânz (veselei, tacâmurilor, șervețelilor etc.). <i>Aplicații practice:</i> respectarea regulilor de igienă și protecție în timpul preparării bucatelor; prelucrarea primară a produselor alimentare (spălarea, curățarea, tăierea, mărunțirea etc.);</p>

	<p>Utilizarea corectă a veselei și tacâmurilor. Limbajul tacâmurilor. *Tehnologii de preparare a bucatelor Prelucrarea primară a produselor alimentare. Prepararea salatei din legume fierte și crudități. Decorarea salatelor. Formarea obiceiurilor alimentare sănătoase.</p>	<p>utilizarea corectă a veselei, tacâmurilor etc. (farfurii, cești, linguri, furculițe, șervețele); prelucrarea primară a produselor alimentare (spălarea, curățarea, tăierea); lucrul în grup: prepararea salatei din legume fierte și crudități; prezentarea ingredientelor și a etapelor procesului tehnologic; evaluarea lucrărilor de servire a mesei. <i>Produse:</i> proiecte individuale și de grup.</p>
Modulul 5. Reciclarea creativă		
<p>5.1. Identificarea materialelor reciclabile de proveniență artificială. 5.2. Realizarea formelor volumetrice din materiale reciclabile. 5.3. Prezentarea demersului tehnologic parcurs în realizarea unei lucrări din materiale reciclabile. 5.4. Apreierea valorică a reciclării creative.</p>	<p>Varietatea materialelor reciclabile Materiale reciclabile artificiale. Reciclabile din plastic. Lucrări decorative plane, în relief și volumetrice. Ustensile utilizate în lucrul cu materialele de reciclare. Regulile tehnicii securității. Confecționarea lucrărilor volumetrice din materiale reciclabile Tehnologia confecționării florilor. Decuparea elementelor. Decorarea marginilor cu franjuri, răsucire etc. Ondularea petalelor. Asamblarea detaliilor. Procedee de realizare a mijlocului florii, a tulpinii. Procedee de decorare a obiectelor prin înfășurarea cu fibre, pictarea suprafeței etc. Crearea lucrărilor volumetrice: jucăriilor, obiectelor decorative etc. Tehnologii de asamblare a detaliilor.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> observarea și compararea materialelor reciclabile din plastic: expresivitatea formeii, particularitățile calitative (grosime, rezistență); varietatea materialelor: policlorvinilul (pielea artificială), buretele, obiecte uzuale, ambalaje ale obiectelor de cofetărie, produsele industriale, materiale de papetărie etc.; proporțiile materialelor; diversitatea mărimilor: mari, medii, mici; posibilități de decorare. <i>Aplicații practice:</i> realizarea lucrărilor, obiectelor decorative plane și volumetrice din materiale reciclabile, confecționarea florilor, însușirea procedeeelor de asamblare: cusut, înclieat, prins cu sârmă, împletit și asamblat, învelire/decorare a obiectelor reciclabile.</p>

	<p>Prezentarea/evaluarea lucrărilor Expoziție de lucrări. Evaluarea/autoevaluarea lucrărilor realizate: - evaluarea aspectului estetic, a calității lucrărilor executate.</p>	<p>Crearea expresivității formelor prin decorare, decorare cu fire textile, pânză; transformare prin secționare și asamblare. <i>Produce:</i> lucrări (vaze, jucării, obiecte decorative) individuale și colective; colaborarea în echipă.</p>
Modulul 6. Activități agricole		
<p>6.1. Enumerarea lucrărilor agricole de toamnă realizate pe sol. 6.2. Descrierea plantelor de cameră și a condițiilor de creștere a lor. 6.3. Evidențierea factorilor ce influențează obținerea roadei. 6.4. Realizarea activităților de îngrijire a plantelor de cameră. 6.5. Argumentarea importanței plantelor în viața omului.</p>	<p>Lucrări de toamnă realizate pe sol Lucrări agricole de toamnă. Recoltarea legumelor Strângerea semințelor. Curățarea terenului. Afânarea solului. Recoltarea și depozitarea semințelor unor plante. Pregătirea semințelor pentru semănat. Semănarea culturilor de primăvară. Importanța cultivării plantelor în viața omului. Creșterea și îngrijirea plantelor decorative de cameră Varietatea plantelor de cameră. Condiții de creștere și îngrijire a plantelor de cameră. Plantarea, transbordarea plantelor de cameră. Reguli sanitaro-igienice și de protecție a muncii Igiena personală. Vestimentația de protecție. Reguli de protecție a muncii. Mânuirea corectă și cu atenție a ustensilelor specifice.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> conversații despre recoltarea legumelor toamna (morcovilor, sfecele, cepei, usturoiului, cartofilor, vinetelor, ardeilor, porumbului etc.); evidențierea factorilor ce au influențat obținerea unei roade bogate; observarea-cercetarea plantelor cultivate pe teren/a plantelor de cameră; activități de îngrijire a plantelor, inclusiv a celor de cameră (udarea, afânarea, transplantarea) etc.;</p> <p><i>Aplicații practice:</i> activități de recoltare, de selectare a legumelor mai mășcate, sănătoase pentru extragerea semințelor; uscarea, păstrarea semințelor ce vor fi utilizate (semămate) în următorul an agricol; activități de evaluare a calității și cantității recoltei obținute (legume, flori decorative);</p> <p>Proiect de grup: plantarea și îngrijirea plantelor de cameră. <i>Produce:</i> lucrări practice de domeniu, mesaj argumentativ; colaborare în echipă.</p>

La sfârșitul clasei a III-a, elevul poate:

- realiza activități/lucrări practice cu materiale, ustensile și tehnici potrivite;
- prezenta în cuvinte proprii succesiunea etapelor de realizare a unei lucrări (personale și a colegilor);
- selecta informații din spațiile digitale;
- implementa algoritmi simpli în mediile vizuale,
manifestând ca atitudini și valori specifice predominante:
- curiozitate și interes pentru inovații;
- motivație pentru creativitate și gust estetic;
- corectitudine, adevărate și respect pentru etica mediilor virtuale;
- grijă pentru mediul natural și cei din jur.

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
Modulul 1. Modelarea artistică		
<p>1.1. Recunoașterea caracteristicilor formelor compuse modelate prin metoda combinată.</p> <p>1.2. Descrierea trăsăturilor caracteristice obiectelor de ceramică tradițională.</p> <p>1.3. Modelarea obiectelor simple prin metoda tradițională.</p> <p>1.4. Prezentarea demersului tehnologic parcurs în modelarea unui obiect.</p>	<p>Modelarea formelor compuse prin utilizarea carcasei</p> <p>Procedee de redare a formei compuse utilizând carcasa. Particularități de aplicare a carcasei în modelare.</p> <p>Realizarea carcaselor simple din sârmă. Modelarea formelor mari. Procedee de asamblare a detaliilor.</p> <p>Modelarea tradițională a obiectelor</p> <p>Varietatea obiectelor de ceramică tradițională. Asemănarea antropologică a vaselor de ceramică tradițională.</p> <p>Materiale și ustensile utilizate în modelarea veselei: lut preparat în condiții de casă; șlicher, angobă, coloranți, vas cu apă; pânză, pensulă, sărmușică etc.</p> <p>Tehnici de modelare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehnica modelării prin presarea pe suprafața șablonului; - tehnica suprapunerii spiralice; - modelarea liberă prin suprapunerea bilelor mici; - înclieirea vergelelor cu șlicher. <p>Elemente decorative, motive populare.</p> <p>Cromatica ceramicii tradiționale</p> <p>Elemente decorative simple. Culori tradiționale: cărmiziu, brun, negru, alb, verde etc.</p> <p>Tehnici de aplicare a decorului: adâncire, suprapunere a elementelor, netezire, incizare etc.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> specificul modelării formelor compuse; varietatea obiectelor de ceramică tradițională: ulcioare, căni, vase pentru păstrat/pregătit produse, bucate (oale mari, gavanoase etc.); vase pentru apă și lapte etc. (ulcioare, ulcele, căni etc.); ghivece, sfeșnice etc.</p> <p>Asemănarea antropologică a ulcioarelor de ceramică tradițională (gură, buză, gât, umeri, burță, toartă, mânușă, fund); compararea formelor și evidențierea părților constructive ale ulcioarelor; analiza diverselor ulcioare modelate din lut; analiza materialelor și ustensilelor utilizate la modelarea veselei tradiționale.</p> <p><i>Aplicații practice:</i> exerciții-joc, exersări, experimentări cu materiale de modelare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modelarea formelor compuse alcătuite din mai multe părți constructive; - modelarea veselei prin metoda tradițională; - modelarea panourilor decorative; - decorarea obiectelor modelate prin pictare și incizare a suprafeței; prin suprapunerea elementelor decorative. <p><i>Produse:</i> lucrări modelate în relief și volumetrice, individuale și colective.</p>

Modulul 2. Colaje și decorațiuni

- 2.1.** Recunoașterea tehnologiei de creare a colajelor mixte.
- 2.2.** Realizarea colajelor și decorațiilor plane și volumetrice cu materiale variate.
- 2.3.** Explicarea preferințelor în alegerea materialelor, ustensilelor, tehnicilor pentru crearea unor colaje și decorațiuni din materiale mixte.

Realizarea colajelor din materiale mixte

Reguli sanitaro-igienice și de protecție a muncii.
 Tehnica decupării formelor simetrice din foaia pliată în formă de evantai.
 Modalități de pliere a hârtiei: conform axelor, după diagonală, în formă de evantai.

Realizarea colajelor tematice și cu subiect

Colaje tematice și cu subiect. Redarea particularităților caracteristice ale formelor/personajelor și acțiunilor acestora.

Etape de realizare a colajelor tematice și cu subiect:

alegerea subiectului, compunerea suprafeței, selectarea hârtiei, decuparea și aranjarea detaliilor pe suportul plastic, tehnologia cașerării detaliilor, uscarea lucrării.

Realizarea decorațiilor

Realizarea obiectelor decorative în diverse tehnici studiate. Procedee de confecționare a obiectelor decorative pentru variate ocazii și sărbători.

Realizarea florilor, jucăriilor, felicitărilor, invitațiilor, afișelor, măștilor, ramelor foto, elementelor de decor etc.

Conversații cu sprijin în observare: varietatea materialelor mixte utilizate în colaj (pânză, materiale naturale etc.), colaje realizate în mai multe straturi, combinarea materialelor mixte utilizate pentru expresivitatea imaginii, alegerea suportului pentru colaje în funcție de materiale, mărirea formelor decupate; selectarea materialelor, ustensilelor și tehnicilor; analiza cerințelor estetice față de o lucrare colaj.

Aplicații practice: exersări de decupare a formelor din diverse materiale; detaliilor conturate după clișeu/șablon; decuparea detaliilor, formelor, obiectelor și personajelor, respectând raporturile proporționale; îmbinarea formelor decupate în compoziții pe diverse suporturi (hârtie, carton) cu diverse materiale.

Produse: colaje, decorațiuni individuale și colective; colaborarea în echipă.

Modulul 3. Educația digitală

<p>3.1. Identificarea adreselor web și a componentelor acestora.</p> <p>3.2. Utilizarea controalelor programului de navigare pentru deplasarea rapidă între paginile web și memorarea adreselor web pentru revenire ulterioară.</p>	<p>În permanență căutare: Adresa Web – prima cunoștință. De la pagină la pagină – navigăm inteligent. Revenim la paginile preferate – memorăm adresele web.</p>	<p><i>Conversații:</i> cum se localizează o pagină web. Adrese web. <i>Exerciții de:</i> identificare a adreselor corecte a paginilor web; accesare a resurselor educaționale online; utilizare a elementelor de control în programul de navigare; identificare a controalelor programului de navigare. <i>Aplicații în sala de calculatoare:</i> căutarea și localizarea resurselor educaționale după cuvinte-cheie și memorarea adreselor pentru acces rapid</p>
<p>3.3. Utilizarea elementelor limbajului informatic aferent navigării web.</p> <p>3.4. Utilizarea resurselor web – permisiuni și restricții.</p> <p>3.5. Protejarea datelor personale în timpul navigării/comunicării digitale.</p> <p>3.6. Cunoașterea pericolelor prezentei, recunoașterea simptomelor infectării și utilizarea măsurilor de protecție împotriva virusilor informatici.</p>	<p>Bune maniere și corectitudine digitală Resursele digitale pe paginile Web: Cine este proprietarul? Cum avem dreptul să le folosim? Comunicăm împreună cu dispozitivele digitale – câteva reguli simple. Din nou despre pericole – virusii informatici.</p>	<p><i>Conversații:</i> proprietatea privată în lumea digitală. Permisii și interdicții. Ce înseamnă <i>copyright</i> și <i>distribuție liberă</i>? <i>Exerciții de:</i> completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor; descărcare în memoria dispozitivului digital a resurselor în distribuție liberă; completare a enunțurilor lacunare, tabelelor, schemelor. <i>Aplicații în sala de calculatoare:</i> accesarea resursei online <i>wikipedia.org</i> (în varianta națională) pentru identificarea marcajelor resurselor în distribuție liberă. <i>Conversații:</i> accesarea directă a resurselor digitale, folosind adresele web. De ce e corect așa? <i>Conversații:</i> Aplicații <i>malware</i> și <i>virusi informatici</i>. Cum să luptăm cu virusii.</p>

<p>3.7. Selectarea și utilizarea aplicațiilor și resurselor educaționale pentru diferite discipline de studii.</p>	<p>Învățăm digital: dispozitivele și aplicațiile digitale la lecții în fiecare zi! Citim, ascultăm și vizualizăm texte literare: limba română – digital. Matematica digitală – exercițiile și problemele prind viață! Universul pe ecranul dispozitivului digital – Științe.</p>	<p><i>Aplicații în sala de calculatoare:</i> localizarea și audierea textelor literare; localizarea și vizualizarea secvențelor video, a textelor literare, expresii matematice, informațiilor utilizate conform recomandărilor pentru disciplinele școlare: Limba și literatura română, Matematica, Științe. <i>Exerciții de explorare:</i> conform recomandărilor pentru disciplina Științe, cu ajutorul aplicațiilor <i>GoogleMaps</i>, <i>Google Earth</i> sau similare.</p>
<p>3.8. Descrierea algoritmilor de rezolvare a problemelor elementare în limbaj uman sau grafic. 3.9. Expunerea argumentată a proprietăților algoritmului. 3.10. Recunoașterea deosebirilor dintre algoritmi și program.</p>	<p>Gândim digital (IV) Algoritmul – asistentul universal în lumea digitală. Proprietățile algoritmului pe înțelesul tuturor. Algoritm și program – care este diferența?</p>	<p><i>Conversații:</i> Algoritm – de ce e atât de important? Metode de descriere a algoritmilor. De la algoritm – la program. <i>Exerciții de:</i> elaborare a algoritmilor pentru sarcini elementare (aranjarea cărților pe poliță sau în ghiozdan, pregătirea ceaiului, spălarea corectă pe mâini etc.) și descrierea lor în limbaj uman (oral/scriș) <i>Aplicații în sala de calculatoare:</i> descrierea în limbaj uman a algoritmilor pentru programele cu instrucțiuni vizuale. Vizualizarea paralelă a <i>codului-program</i> în mediul de programare. <i>Conversații:</i> diferențele între algoritm, program vizual și program în limbaj de programare.</p>

Modulul 4. Arta culinară și sănătatea		
<p>4.1. Identificarea componentei nutritive a alimentelor.</p> <p>4.2. Descrierea etapelor tehnologice de preparare a unor bucate simple.</p> <p>4.3. Realizarea activităților necesare la aranjarea mesei cu veselă și tacâmurii.</p>	<p>Componenta nutritivă a alimentelor Proteine. Carbohidrați. Lipide. Vitamine. Minerale. Verificarea calității produselor alimentare. Condițiile adecvate de păstrare a produselor alimentare. Regimul alimentar.</p> <p>Regulile de igienă și protecție în bucătărie Igiena bucătăriei; Igiena personală; Igiena echipamentului; Igiena locului de preparare și păstrare a alimentelor. Servirea mesei pentru cină. Aspecte estetice. Aranjarea corectă a veselei și tacâmurilor la servirea mesei.</p> <p>*Tehnologii de preparare a bucatelor Prelucrarea termică a produselor alimentare. Prepararea aperitivelor, bucatelor simple. Formarea obiceiurilor alimentare sănătoase.</p>	<p><i>Conversații, discuții dirijate privind:</i> componenta nutritivă a alimentelor: proteine, carbohidrați, lipide, vitamine, minerale; alimentația echilibrată; produse alimentare; meniul zilei; identificarea unor bucate pentru dejun, prânz, cină; identificarea alimentelor consumate la diferite mese ale zilei; condițiile necesare de păstrare a produselor alimentare perisabile și neperisabile. <i>Exerciții-joc:</i> clasificarea alimentelor în baza treptelor piramidei alimentare, servirea corectă a mesei de cină (veselei, tacâmurilor, șervețelilor etc.). <i>Aplicații practice:</i> respectarea regulilor de igienă și protecție în timpul preparării bucatelor; prelucrarea primară a produselor alimentare (spălarea, curățarea, tăierea, mărunțirea etc.); utilizarea corectă a veselei, tacâmurilor etc.; lucrul în grup: prepararea aperitivelor, bucatelor simple; prezentarea ingredientelor și a etapelor procesului tehnologic; evaluarea lucrărilor de servire a mesei pentru cină. <i>Produs:</i> colaborarea în echipă.</p>
Modulul 5. Reciclarea creativă		
<p>5.1. Identificarea materialelor reciclabile de proveniență artificială.</p> <p>5.2. Realizarea formelor volumetrice din materiale reciclabile.</p>	<p>Varietatea materialelor reciclabile Materiale reciclabile artificiale. Valorificarea proprietăților estetice ale materialelor reciclabile artificiale. Lucrări decorative volumetrice.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> reciclarea creativă și educația ecologică; observarea și compararea posibilităților de reciclare a materialelor în funcție de originea lor, analiza calităților estetice ale materialelor artificiale reciclabile.</p>

<p>5.3. Prezentarea demersului tehnologic parcurs în realizarea unei lucrări din materiale reciclabile.</p> <p>5.4. Propunerea unor acțiuni de valorificare creativă a materialelor reciclabile în școală/comunitate.</p>	<p>Ustensile și materiale auxiliare utilizate în lucrul cu materialele artificiale de reciclare.</p> <p>Tangentele reciclării creative cu educația ecologică.</p> <p>Confecționarea lucrărilor volumetrice din material artificial reciclabil</p> <p>Tehnologia decupării elementelor.</p> <p>Asamblarea detaliilor.</p> <p>Modalități de finisare, decorare a obiectelor.</p> <p>Crearea lucrărilor volumetrice: jucăriilor, obiectelor decorative etc.</p> <p>Prezentarea/evaluarea lucrărilor</p> <p>Expoziție de lucrări.</p> <p>Evaluarea/autoevaluarea lucrărilor realizate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - evaluarea aspectului estetic, a calității lucrărilor executate. 	<p><i>Aplicații practice:</i> realizarea lucrărilor, obiectelor decorative volumetrice din materiale reciclabile, procedee de asamblare: lipire, șnuruit, împletit. Crearea expresivității formelor prin decorare, decorare cu fire textile, transformare prin secționare și asamblare.</p> <p><i>Produce:</i> lucrări (vaze, jucării, obiecte decorative) individuale și colective, colaborarea în echipă; implicarea în acțiuni comunitare.</p>
Modulul 6. Activități agricole		
<p>6.1. Enumerarea lucrărilor agricole de primăvară realizate pe sol.</p> <p>6.2. Descrierea plantelor de cameră și a condițiilor de creștere a lor.</p> <p>6.3. Realizarea activităților simple de semănat, sădit a culturilor de primăvară.</p> <p>6.4. Realizarea activităților de îngrijire a plantelor de cameră.</p> <p>6.5. Argumentarea importanței cultivării plantelor în viața omului.</p>	<p>Lucrări de primăvară realizate pe sol</p> <p>Lucrări agricole de primăvară. Pregătirea terenului.</p> <p>Greblarea, afânarea solului.</p> <p>Semănatul semințelor unor plante.</p> <p>Semănarea culturilor de vară.</p> <p>Factori ce influențează creșterea și obținerea unei roade bogate.</p> <p>Creșterea și îngrijirea plantelor decorative de cameră.</p> <p>Importanța cultivării plantelor decorative de cameră.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> conversații despre semănatul, săditul culturilor primăvara morcovilor, sfecei, cepei, usturoiului, cartofilor, vinetelor, ardeilor, porumbului etc.); evidențierea factorilor ce influențează obținerea unei roade bogate; observare-cercetarea plantelor cultivate pe teren/a plantelor de cameră; activități de selectare a plantelor; a celor de cameră, (udarea, afânarea, transplantarea) etc.;</p>

	<p>Plantele de cameră în sala de clasă. Plantarea plantelor de cameră. Îngrijirea plantelor de cameră. Respectarea condițiilor de creștere și îngrijire a plantelor de cameră. Reguli sanitaro-igienice și de protecție a muncii Igiena personală. Vestimentația de protecție. Reguli de protecție a muncii. Mănuirea corectă și cu atenție a ustensilelor specifice prelucrării solului.</p>	<p><i>Aplicații practice:</i> activități de recoltare, de selectare a legumelor mai mășcate, sănătoase pentru extragerea, uscarea, păstrarea semințelor, ce vor fi utilizate (semănate) în următorul an agricol; activități de evaluare a calității și cantității recoltei obținute (legume, flori decorative); proiect de grup: plantarea și îngrijirea plantelor de cameră. <i>Produce:</i> lucrări practice de domeniu, mesaj argumentativ, colaborarea în echipă.</p>
Modulul 7. Meșteșuguri populare (Arta acului)		
<p>7.1. Recunoașterea specificului meșteșugului – brodatul tradițional. 7.2. Identificarea elementelor decorative tradiționale utilizate în decorarea articolelor populare. 7.3. Selectarea și păstrarea, utilizarea în condiții adecvate a materialelor și ustensilelor necesare. 7.4. Executarea punctelor de cusut: însălătura, înaintea acului, tighel, cruciulițe; 7.5. Evaluarea calității lucrului îndeplinit: în aspect tehnologic, în aspect estetic.</p>	<p>Meșteșugul brodatul tradițional (Arta acului) Varietatea obiectelor de port popular, de uz casnic și ritual: aspectul tradițional, funcțiile, dimensiunile, forma. Materiale și ustensile utilizate în broderie. Proprietățile materialelor. Funcțiile ustensilelor. Cerințe calitative în funcție de necesitatea lor. Reguli de igienă și protecție a muncii la păstrarea și utilizarea ustensilelor. Elemente decorative, culori tradiționale privind aspectul obiectelor populare. Tehnici de cusut și brodat: punctul înaintea acului; punctul tighel; punctul cruciuliță. Realizarea unui milieu în miniatură. Prezentarea lucrării. Evaluarea și autoevaluarea lucrului îndeplinit în aspect tehnologic și în aspect estetic.</p>	<p><i>Conversații cu sprijin în observare:</i> specificul obiectelor de port popular, de uz casnic și ritual decorate cu broderii; evaluarea calității și proprietăților materialelor și ustensilelor utilizate în confecționarea obiectelor. Observarea broderiei costumelor populare; discuții dirijate privind elementele decorative (linii drepte, întrerupte, văluroase, zigzag, vrăste) și cromatica tradițională utilizată la confecționarea obiectelor tradiționale. <i>Aplicații practice:</i> activități practice de selectare, păstrare și utilizare în condiții adecvate a materialelor și ustensilelor utilizate la confecționarea unui milieu în miniatură; exerciții practice de executare a punctelor de cusut pe fire numărate: punctul înaintea acului; punctul tighel, punctul cruciuliță; activități practice individuale ce angajează elevii la confecționarea unui articol brodat de mărime mică. Autoevaluarea privind respectarea normelor de igienă și protecție a muncii.</p>

Modulul 8. Robotica

- 8.1.** Identificarea de noțiuni, fenomene, procese, relații comune ființelor vii.
- 8.2.** Identificarea particularităților distinctive ale roboților.
- 8.3.** Identificarea domeniilor de utilizare a roboților.

Inițiere în robotică
Evocare: caracteristice comune ființelor vii; comportamentul ființelor vii în funcție de mediu înconjurător.
Istoria roboticii: ce este un robot; primul robot; evoluția roboților; roboții în viața noastră.
Tipuri de roboți: clasificarea roboților; la ce folosim roboții; misiuni ale roboților; roboții viitorului.
Legile roboticii: relația robot – om; relația robot – robot; roboții și umanitatea.

Exerciții de: identificare a caracteristicilor comune ființelor vii – creierul, memoria, scheletul, sistem muscular, organe de simț; identificare a fenomenelor, proceselor, relațiilor care determină comportamentul ființelor vii în funcție de mediu înconjurător; enumerare a particularităților distinctive ale roboților; indicare a domeniilor de utilizare a roboților; clasificare a roboților; descriere a roboților viitorului; explicare a legilor roboticii;
Produs: mesaj argumentativ.

- 8.4.** Recunoașterea unităților funcționale și a componentelor fizice ale robotului.
- 8.5.** Asamblarea și dezasamblarea unităților funcționale ale robotului.
- 8.6.** Instalarea și deinstalarea senzorilor modelelor de roboți.

Cum este construit un robot
Schema funcțională a robotului: unitatea de comandă; unitatea de achiziție a informației; unitatea de extragere a informației; unitatea de acționare; unitatea de locomoție.
Structura fizică a robotului: structuri de rezistență; sisteme de locomoție; sisteme de execuție; surse de alimentare; senzori; centre de comandă; elemente de conexiune.
Protecția mediului ambiant și munca în siguranță: regulile de protecție a mediului ambiant și de muncă în siguranță; organizarea ergonomică a locului de muncă.
Structuri de rezistență: destinația structurilor de rezistență; piesele din componența modelelor de structuri de rezistență; metode de fixare a pieselor din componența modelelor de structuri de rezistență; proceduri de asamblare a modelelor de structuri de rezistență; proceduri de dezasamblare a modelelor de structuri de rezistență.

Exerciții de: identificare a unităților funcționale ale roboților și a fluxurilor de informație și de energie între ele; explicare a destinației unităților de comandă, de achiziție și de extragere a informației, de acționare și de locomoție; identificare a componentelor fizice ale roboților; explicare a destinației structurii de rezistență, sistem de locomoție, sistem de execuție, senzor, centru de comandă, sursă de alimentare ale roboților; recunoaștere și clasificare a pieselor din componența modelelor de structuri de rezistență; identificarea elementelor din componența sistemelor de locomoție a modelelor de roboți; explicare a destinației unității de comandă, a interfeței om – robot, a porturilor de intrare, de ieșire și de intrare-ieșire ale unității de comandă;

Sisteme de locomoție: destinația sistemelor de locomoție; procedurile de asamblare a modelelor sistemelor de locomoție a roboților; procedurile de dezasamblare a modelelor sistemelor de locomoție a roboților.

Unitate de comandă: destinația unității de comandă; schimbul de informații între unitatea de comandă și componentele ale robotului; încorporare a unităților de comandă în modelele de roboți.

Senzori: destinația senzorilor; senzori activi și senzori pasivi; proceduri de instalare și de deinstalare a senzorilor.

Sisteme de execuție: destinația sistemelor de execuție; controlul sistemelor de execuție.

identificare a destinației senzorilor ultrasonici, tactili, de sunet, de luminozitate, de culori, de orientare în spațiu; identificare a senzorilor, elementelor și dispozitivelor de fixare a senzorilor modelelor de roboți; clasificare a senzorilor modelelor de roboți după destinație și caracteristicile funcționale; identificare a relațiilor de reciprocitate între caracteristicile senzorilor, sistemelor de execuție, caracteristicile sistemelor de locomoție și misiunile roboților.

Activități de modelare: organizarea ergonomică a locului de muncă; asamblarea și dezasamblarea modelelor de structuri de rezistență, modelelor de transmisiuni, sistemelor de locomoție, modelelor sistemelor de execuție; fixarea unității de comandă pe modelul de robot; conectarea sistemului de locomoție la unitate de comandă; instalarea și deinstalarea senzorilor.

Produce: structuri de rezistență, sisteme de locomoție, sisteme de execuție asamblate/dezasamblate; surse de alimentare, unități de comandă, senzori instalați/deinstalați; colaborare în echipă.

<p>8.7. Crearea mediilor simulate de lucru ale roboților.</p> <p>8.8. Identificarea repertoriului de comenzi ale roboților.</p> <p>8.9. Utilizarea metodelor de control ale roboților.</p>	<p>Conducem roboții</p> <p>Mediile de lucru ale roboților: modele de medii de lucru; modele de medii simulate; modele de obiecte, obstacole și denivelări.</p> <p>Mediile de lucru ale roboților: modele de medii de lucru; modele de medii simulate; modele de obiecte, obstacole și denivelări.</p> <p>Sisteme de comenzi ale roboților: comenzi de deplasare; comenzi de introducere și de extragere a informației; comenzi de acțiune.</p> <p>Metode de control al roboților: Coordonarea execuției misiunilor de către modele de roboți; avantajele și dezavantajele metodelor de control ale roboților.</p>	<p><i>Exerciții de:</i> identificare a zonelor și obiectelor din mediile de lucru ale roboților din viața reală și din mediile simulate de lucru propuse de către cadrul didactic; utilizare a comenzilor din repertoriul de comenzi al robotului; identificare a relațiilor de reciprocitate între comenzi, mediul de lucru, caracteristicile roboților și misiunile acestora; explicare a metodelor de control ale roboților; identificare a relațiilor de reciprocitate între metodele de control, mediul de lucru, caracteristicile roboților și misiunile acestora.</p> <p><i>Activități de modelare:</i> crearea mediilor simulate de lucru de tip: parcare auto, labirint, teren de fotbal, drum cu obstacole.</p> <p><i>Produce:</i> Controlul manual, automat și manumatic al modelelor de roboți asamblați de către elevi.</p>
<p style="text-align: center;">La sfârșitul clasei a IV-a, elevul poate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • recunoaște specificul unui anumit proces tehnologic și a materiale, ustensilelor și tehnicilor potrivite; • realiza activități/lucrări practice cu materiale, ustensile și tehnici potrivite activității selectate; • prezenta în cuvinte proprii succesiunea etapelor de realizare a unei lucrări (personale și ale colegilor); • elabora și implementa în medii vizuale algoritmi de comandă cu executanți; • respecta regulile de securitate digitală, <p style="text-align: center;">manifestând ca atitudine și valori specifice predominante:</p> <ul style="list-style-type: none"> • curiozitate și interes pentru inovații; • motivație pentru creativitate și gust estetic; • corectitudine, adevărate și respect pentru etica mediilor virtuale; • grijă pentru mediul natural și cei din jur. 		

2.8. Aria curriculară „Consiliere și dezvoltare personală”

Dezvoltarea personală

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

1. Aprecierea identității personale și a celorlalți în contexte educaționale/familiale/comunitare, demonstrând încredere în forțele proprii și atitudine pozitivă.
2. Utilizarea rațională a resurselor personale, sociale și ale mediului, demonstrând integritate și responsabilitate.
3. Adoptarea modului de viață sănătos în contexte variate, demonstrând interes și implicare în activități de menținere a sănătății proprii și a celor din jur.
4. Proiectarea carierei din perspectiva potențialului individual și a intereselor profesionale, manifestând atitudine pozitivă față de dezvoltarea personală și învățare ca muncă de bază a elevului.
5. Adaptarea comportamentului privind securitatea personală și a celor din jur în situații cotidiene, demonstrând atenție și atitudine responsabilă față de sine și cei din jur.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de ore pe săptămână	Nr. de ore pe an ¹
Obligatorie	Consiliere și dezvoltare personală	I	1	33
		II	1	33
		III	1	33
		IV	1	33

REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR PE UNITĂȚI DE CONȚINUT

Unități de conținut (module)		Clasa			
		I	II	III	IV
1.	Arta cunoașterii de sine și a celuilalt	6	6	6	6
2.	Asigurarea calității vieții	6	6	6	6
3.	Modul sănătos de viață	6	6	6	6
4.	Proiectarea carierei profesionale și dezvoltarea spiritului antreprenorial	6	6	6	6
5.	Securitatea personală	6	6	6	6
	<i>La discreția cadrului didactic</i>	3	3	3	3

¹ Poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

CLASA I

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea emoțiilor proprii și ale celorlalți, exprimate prin gesturi, mimică, cuvinte.</p> <p>1.2. Descrierea unicității proprii și a celorlalți în contextul statutului de elev.</p> <p>1.3. Demonstrarea unui comportament corespunzător regulilor clasei și ale școlii.</p>	<p>1. Arta cunoașterii de sine și a celui alt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unicitatea proprie și a celui alt: numele și prenumele, data și locul nașterii, adresa, preferințe. • Comportamentul elevului în clasa I. Regulamentul școlar. Reguliile de comportament în clasă. Comportament nonviolent, prietenos. • Comunicarea cu învățătorii, colegii. Arta comunicării: ascult, înțeleg, mă exprim. • Trăiri emoționale ale elevului de clasa I. Emoții de bază: bucurie, tristețe, frică, furie. Recunoașterea și exprimarea emoțiilor <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Exerciții-joc:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de autocunoaștere; de prezentare; de cunoaștere interpersonală; - de tip „Ascultă-Gândește-Continuă” (de exemplu: „A fi elev înseamnă a fi (cum?)...”; „Îmi place/nu-mi place la mine faptul că sunt...”; „Mă pricep bine la...” etc.); - de recunoaștere, de exprimare a emoțiilor prin gesturi, mimică, cuvinte. <p><i>Jocuri de rol:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de tip <i>vorbitor-ascultător</i>, cu folosirea păpușilor de deget, de mâna, a marionetelor, măștilor etc.; - dramatizarea unor situații cu adulții și cu semenii în mediul școlar. <p><i>Mini-studii de caz</i> cu referire la unicitatea proprie și a celui alt, comportament, comunicare, emoții etc., în baza: utilizării software-urilor educative; vizionării desenelor animate; povestirii unor situații din cotidian.</p> <p><i>Confectionare de materiale-suport individuale/ colective</i> pe care se schițează/aplică emoticoane/chipuri ce exprimă diverse emoții: seturi de cartele; paletare (tip evantai); postere („Paleta emoțiilor”; „Alfabetarul emoțiilor” etc.);</p> <p><i>Produse:</i> aprecierea/exprimarea prin simboluri; mesajul oral.</p>

<p>2.1. Recunoașterea comportamentelor corecte, privind salutul, ținuta, ordinea, interrelaționarea.</p> <p>2.2. Distingerea beneficiilor statutului de elev și a activității de învățare, în baza unor criterii oferite.</p> <p>2.3. Adaptarea comportamentului la situații reale din viață.</p>	<p>2. Asigurarea calității vieții</p> <ul style="list-style-type: none"> • Salutul. Modalități de salut, contexte. • Ținuta elevului. Vestimentația. Selectarea vestimentației în diferite situații. • Politețea. Semnificația și manifestarea politeții. • Lucrurile personale. Ordonarea lucrurilor personale. Ordinea acasă și la școală. • Învățarea – principala activitate a elevului. Beneficiile școlarizării și a studiilor. Doriința de a merge la școală și a învăța. Dreptul și obligația de a învăța. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Exerciții-joc:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de cunoaștere; de prezentare; - de ordonare a lucrurilor pe bancă, în geantă; - de completare a desenelor lacunare. <p><i>Joc de rol:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>de tip vorbitor-ascultător</i> cu referire la diferite modalități de salut: verbale și nonverbale; - dramatizarea manifestării politeții în diferite situații: exprimare verbală și nonverbală. <p><i>Mini-studii de caz,</i> privind ținuta vestimentară: Prima zi de școală; Sunt invitat la o zi de naștere; Întâmpin oaspeții; Îmi place sa vin la școală etc.</p> <p><i>Produse:</i> aprecierea/exprimarea prin simboluri; Simularea comportamentului într-un context creat.</p>
<p>3.1. Descrierea regulilor de igienă personală și alimentație corectă în condiții cotidiene.</p> <p>3.2. Programarea regimului zilei, în baza recomandărilor.</p> <p>3.3. Aprecierea rolului activităților fizice și al odihnei în menținerea sănătății.</p>	<p>3. Modul de viață sănătos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regimul zilei unui elev din clasa I. • Noțiunile elementare de igienă personală. Igiena cavității bucale, igiena mâinilor și a unghiilor, igiena corpului. • Reguli de igienă personală: la școală, acasă, în locuri publice. • Sănătatea elevului. Timp de activitate și odihnă pentru menținerea sănătății. • Regimul de alimentație a elevului. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Exerciții-joc:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de descriere a regulilor de igienă la școală, acasă, în locuri publice; - de selectare a produselor alimentare sănătoase. <p><i>Discuții ghidate</i> cu referire la importanța igienei pentru sănătate (igiena cavității bucale, igiena mâinilor și a unghiilor, igiena corpului) pe baza software-urilor educative, a filmulețelor educative despre autonomie personală în activitățile de igienă.</p> <p><i>Confecționare de materiale-suport individuale/colective</i> pe care se aplică imagini cu activități/ ocupații ale copiilor; produse alimentare; postere „Activități pentru întremarea sănătății” etc.).</p> <p><i>Produse:</i> adoptarea de reguli și respectarea lor.</p>

<p>4.1. Descrierea diverselor activități preferate de către elevi.</p> <p>4.2. Clasificarea dorințelor și necesităților din perspectiva utilității eficiente a resurselor proprii.</p> <p>4.3. Aprecierea muncii și utilității ei, în baza exemplurilor din familie și comunitate.</p>	<p>4. Proiectarea carierei profesionale și dezvoltarea spiritului antreprenorial</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dorințele și necesitățile individuale pentru dezvoltarea personală. Necesități individuale, dorințe în dezvoltarea propriilor talente și interese, folosind diverse resurse. • Activitățile preferate. Hobby-uri. • Activități preferate și calități necesare. • De ce oamenii muncesc. Munca și utilitatea ei. Munca – modalitate de satisfacere a necesităților și dorințelor. <p>Activitățile casnice și dezvoltarea abilităților.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Copiii și meseriile. Meserii/activități/profesii cunoscute. Utlaje și instrumente. Condiții de desfășurare. • Abilitățile și interesele. Abilități personale. Profesii de vis. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p>Exerciții-joc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de identificare a necesităților și dorințelor; hobby-urilor, activităților preferate; a meseriilor/profesiiilor cunoscute; - de identificare și prezentare a unor obiecte personale care exprimă cel mai bine ceea ce îi place fiecăruia să facă, indiferent de domeniu. <p>Discuții ghidate cu referire la muncă și rolul ei în viața fiecăruia.</p> <p>Joc de rol cu prezentarea diverselor meserii.</p> <p>Confecționare de lucrări: albume (care cuprind date/imagini), postere despre meserii cunoscute; ilustrații, fotografii, cărți de vizită.</p> <p>Concurs: ghicitori despre meserii și identificarea instrumentelor specifice unor meserii.</p> <p>Produce: proiect individual: „Obiectul meu pentru expoziția noastră”, în cadrul căruia elevul va prezenta un obiect confecționat de el, care va reflecta unul din talentele/interesele sale (desen, modelare din plastilină, fotografie etc.) și va explica ce resurse și ce efort a depus pentru a-l elabora.</p>
<p>5.1. Relatarea, prin cuvinte proprii, despre regulile de securitate în situații potențial periculoase.</p> <p>5.2. Alegerea traseului sigur spre școală și a locului de joacă în baza recomandărilor.</p> <p>5.3. Aprecierea riscului comunicării cu persoane necunoscute pentru securitatea personală.</p>	<p>5. Securitatea personală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Securitatea elevului la școală. Reguli de securitate în diferite spații școlare. • Jocul cu focul – pericol. Prevenirea incendiilor în spații închise: apartament, casă, clasă etc. • Atenție la persoanele necunoscute! Comunicarea în stradă cu persoane necunoscute. Reguli de siguranță în situații potențial periculoase. Persoanele de încredere. Solicitarea ajutorului. 	<p>Exerciții-joc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de tip exprimare prin simboluri: Traseul meu spre școală; - elaborarea unei liste de obiecte care pot provoca incendii. <p>Jocul de rol:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de simulare a regulilor de siguranță în situații potențial periculoase: Spune NU!; Îndepărtează-te!; Caută ajutor!; Spune unui adult de încredere!;

<ul style="list-style-type: none"> • Traseul sigur spre școală. Strada, trotuarul, carosabilul • Siguranța în stradă și în transportul public. Semaforul, transportul public, traversarea străzii • Locurile de joacă sigure. Siguranța locului de joacă în: curte, mahala, toloacă, teren sportiv etc. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - de simulare a adresării la Telefonul copilului 116 111; - de simulare a apelului la persoane/servicii ce pot acorda ajutor; - de simulare a situațiilor posibile de comunicare cu persoane necunoscute și sesizarea riscurilor; - de simulare a traversării străzii. <p><i>Discuții ghidate de întrebări interogative:</i> Ce este securitatea? Unde, când trebuie să fiu atent?; Care sunt locurile de joacă preferate și locurile de joacă sigure.</p> <p><i>Mini-studii de caz</i> în baza filmulețelor educative despre siguranța copiilor în stradă și în transport.</p> <p><i>Confeționare lucrări:</i> desene, întocmirea de scheme simple, privind traseul casă-școală.</p> <p><i>Produse:</i> adoptare de reguli și respectarea lor; activitate de simulare a evacuării din clasă, în baza planului de evacuare.</p>
<p style="text-align: center;">La sfârșitul clasei I, elevul poate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • descrie: caracteristici personale, comportamente corecte/adequate în raport cu sine și cu ceilalți; activități/meserii preferate; reguli de securitate în condiții casnice și la școală; • demonstra: respectarea igienei personale; înțelegerea necesităților și dorințelor; respectarea regulilor de circulație rutieră; • manifesta: relații pozitive cu ceilalți; dorință de a frecventa școala; interes pentru menținerea sănătății; implicare în activități cotidiane, asigurarea securității personale, <p style="text-align: center;">implicând ca atitudine și valori specifice predominante:</p> <ul style="list-style-type: none"> • încredere în forțele proprii și atitudine pozitivă; • responsabilitatea față de reguli; • aprecierea proprie și a celor din jur; • mândria pentru statutul de elev; • deschiderea pentru comunicare. 	

CLASA a II-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea asemănărilor și deosebirilor între sine și ceilalți în bază de criterii simple.</p> <p>1.2. Corelarea drepturilor și a responsabilităților elevilor în contexte școlare și cotidiane.</p> <p>1.3. Solicitarea ajutorului în cazurile când sunt victime sau martori ai abuzului.</p>	<p>1. Arta cunoașterii de sine și a celui alt</p> <p>Unicitatea și diversitatea persoanelor. Asemănări și deosebiri după criterii simple: aspect fizic, preferințe, aptitudini.</p> <p>Drepturile și responsabilitățile copiilor. „Convenția privind drepturile copilului” pe înțelesul celor mici.</p> <p>Abuzul față de copii. Situații periculoase. Semne de recunoaștere a situațiilor periculoase. Acțiuni de a face față provocărilor. Adresarea după ajutor. Acțiuni de protecție.</p> <p>Emoții plăcute și neplăcute. Semne verbale și nonverbale ale emoțiilor: mimică, gesturi, poziții ale corpului, reacții fizice.</p> <p>Ascultarea activă. Exprimarea opiniei. Menținerea dialogului. Formularea întrebărilor. Răspunsul empatic. Respect față de părerea celui alt.</p> <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Exerciții-joc:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de cunoaștere interpersonală: „Eu pot, el/ea poate”, „Eu sunt..., el/ea este”, „Cu cine mă asemăn? De cine mă deosebesc?”; - de recunoaștere și exprimare a emoțiilor în baza semnelor verbale și nonverbale, utilizând imagini, basme etc. <p><i>Exerciții creative:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de alcătuire și prezentare a unor scurte povestiri, poezii despre sine, colegi. <p><i>Jocuri de rol:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de imitare a dispozițiilor, emoțiilor cu ajutorul mimicii, gesturilor, limbajului; - de tip vorbitor-ascultător pentru exersarea exprimării de opinii și a ascultării active; - de simulare a acțiunilor de protecție față de abuz: Spune NU!; Îndepărtează-te!; Caută ajutor!; Spune unui adult de încredere!; - de simulare a adresării la Telefonul copilului 116 111; - dramatizare „Drepturile și responsabilitățile mele”. <p><i>Mini-studii de caz</i> cu referire la diversitatea emoțiilor, drepturile și responsabilitățile copiilor, situații de abuz etc., în baza: utilizării software-urilor educative; vizionării desenelor animate; povestirii unor situații din cotidian, lecturării unor texte mici.</p> <p><i>Produs:</i> mini-proiect de grup.</p>

<p>2.1. Identificarea comportamentelor corecte în grupul școlar și în mediul natural.</p> <p>2.2. Relaționarea în contexte variate cu semenii de ambele genuri.</p> <p>2.3. Demonstrarea atitudinii grijulii față de lucrurile personale și a celorlalți în mediul familial și școlar.</p>	<p>2. Asigurarea calității vieții</p> <ul style="list-style-type: none"> • Calitățile colegilor și prietenilor. Valoarea calității. Diversitatea calităților. Completarea reciprocă prin manifestarea calităților în grup. • Comportamentul corect. Reguli de comportament în grup. • Fetele și băieții. Oportunități de manifestare. Activități comune. • Grija față de natură. Acțiuni de protejare a naturii. Mediu favorabil de joacă și activitate. • Respectul față de lucrurile personale și ale colegilor. Protejarea lucrurilor personale. Corectitudinea delimitării lucrurilor: al meu, al tău, al nostru. Respect pentru lucrurile celorlalți. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p>Exerciții-joc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de prezentare a calităților prietenilor/colegilor de clasă; - de identificare/selectare a unor situații de comportament corect din diverse surse. <p>Confecționare de lucrări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - desene, album cu imagini, minibuclet cu reguli de comportament în grup; în natură; pe terenul de joacă; - elaborarea posterului cu imagini despre un mediu natural curat. <p>Discuție dirijată: Lucruri personale și ale colegilor.</p> <p>Mini-studii de caz cu referire la activitățile și oportunitățile de manifestare a fetelor și băieților; la acțiunile de protecție a naturii, protejarea bunurilor etc., în baza: utilizării software-urilor educative; vizionării desenelor animate; povestirii unor situații din cotidian; lecturării textelor mici.</p> <p>Produse: simularea comportamentelor corecte în grup, în relațiile cu colegii de ambele genuri, a atitudinii grijulii față de lucrurile personale și ale celorlalți.</p>
<p>3.1. Recunoașterea alimentelor utile/dăunătoare sănătății și produselor periculoase, în baza unor caracteristici oferite.</p> <p>3.2. Aplicarea regulilor de igienă personală pentru menținerea sănătății proprii.</p>	<p>3. Modul de viață sănătos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activitățile elevului pe parcursul zilei. Alternarea activităților de învățare, odihnă, sport pentru menținerea sănătății. • Regulile de igienă în situații cotidiene. Boli cauzate de lipsa igienei. 	<p>Exerciții-joc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de recunoaștere; de prezentare a produselor dăunătoare/toxice utilizate acasă, la școală și a modalităților de protecție/evitare a lor; - a alimentelor de origine vegetală, de origine animală, bogate în vitamine; - de aplicare a regulilor igienei personale prin simularea unor situații.

<p>3.3. Aprecierea diversificării activităților zilnice, prin alternarea activităților de învățare, odihnei și sportului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alimentele și sănătatea elevului. Alimente utile sănătății elevului. Alimente care pot provoca probleme de sănătate. • Produsele periculoase. Produse din spațiul casnic, școlar și public dăunătoare sănătății copilului. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Discuții ghidate</i> cu referire la regulile de igienă în situații cotidiane; la mesajele și publicitatea din mass-media privind alimentația sănătoasă.</p> <p><i>Confecționare de lucrări:</i> desen, album cu imagini, mini-broșură, poster cu imagini ale activităților zilnice, alimente sănătoase; piramida alimentelor.</p> <p><i>Produse:</i> mesaj argumentativ; ciorchinele: „<i>Dușmanii sănătății mele – Prietenii sănătății mele</i>”.</p>
<p>4.1. Relatarea despre profesiile oamenilor cu care relaționează în context familial și comunitar.</p> <p>4.2. Estimarea corectă a resurselor personale pentru satisfacerea necesităților.</p> <p>4.3. Luarea deciziilor de implicare în activități cotidiane care contribuie la dezvoltarea propriului potențial.</p>	<p>4. Proiectarea carierei profesionale și dezvoltarea spiritului antreprenorial</p> <ul style="list-style-type: none"> • Profesiile persoanelor dragi. Profesiile membrilor familiei/persoanelor apropiate. Rolul studiilor pentru practicarea diferitor profesii. • Cunoștințe și abilități necesare diferitor profesii. Modalități de informare despre profesii. • Banii: ce și cât costă. Apariția meseriilor, banilor. Banii ca mijloc de apreciere a valorii bunurilor și a satisfacerii necesităților. • La magazin. Necesități și dorințe. Bunuri și servicii. Vânzătorul și cumpărătorul. • Activități cotidiane și interese. Tipuri de activități cotidiane în familie. Tipuri de activități în comunitate. Interese. Activități, potențial individual și profesii. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Joc de rol</i> despre distribuirea banilor pentru cheltuielile cotidiane.</p> <p><i>Simularea</i> „La supermarket/magazin”.</p> <p><i>Discuții ghidate</i> despre bani și rolul lor; despre activitățile preferate și beneficiul acestora pentru dezvoltarea personală, în baza lecturării diferitor povești, poezii, ghicitori, susținute de imagini.</p> <p><i>Interviuri</i> cu membrii familiei, persoane cunoscute (bunici, rude, vecini etc.) cu privire la profesiile/ocupațiile pe care le practică sau în care au activat.</p> <p><i>Vizite</i> la diferite locuri de muncă ale maturilor, aflate în apropierea școlii.</p> <p><i>Mini-studii de caz:</i> identificarea și prioritizarea activităților cotidiane ale persoanelor apropiate și din comunitate (mamă, tată, învățătoare, bunici, profesor de școală, primar, medic, polițist etc.).</p> <p><i>Produs:</i> proiect de grup: „Parada profesiilor” (elevii se vor costuma în reprezentanți ai diferitor profesii, confecționând din materiale reciclabile elemente distinctive ale profesiei dorite, cu ajutorul adulților).</p>

<p>5.1. Recunoașterea situațiilor de risc pentru siguranța corpului în mediul cotidian.</p> <p>5.2. Demonstrarea unui comportament organizat în situații excepționale conform recomandărilor.</p> <p>5.3. Respectarea regulilor privind securitatea elevului în condițiile casnice, școlare, stradale, transport și în mediul natural.</p>	<p>5. Securitatea personală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siguranța corpului. Părțile corpului. Protejarea zonei intime. Atingerile bune/sigure și atingerile rele/hesigure. Secrete bune, secrete rele. Persoane de încredere. • Securitatea acasă și în școală. Obiecte, locuri periculoase. Planul de evacuare. • Protecția personală pe timp de vânt, ploaie, ninsoare. • Regulile de circulație. Pieton în diferite anotimpuri. Securitate personală în diverse unități de transport. • Situațiile excepționale cu caracter natural. Cutremur de pământ, inundații, furtuni, întroieneri, grindină. Modalități de comportament personal și colectiv. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p>Exerciții-joc:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de recunoaștere a părților corpului și conștientizare că propriul corp aparține fiecărui copil; - de recunoaștere și distingere a atingerilor bune/sigure și rele/hesigure; a secretelor bune și rele; - de identificare a persoanelor de încredere; - de recunoaștere a semnelor de avertizare plasate lângă bazinele acvatice, păduri etc. <p>Joc de rol:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de simulare a protejării părților intime ale corpului prin aplicarea regulilor de siguranță; - simularea respectării regulilor de comportament în stradă; a evacuării din școală; apelului la persoane/servicii ce pot acorda ajutor. <p>Discuții ghidate despre securitatea acasă și în școală; în baza imaginilor: <i>Îmi place să călătoresc – pasager mă numesc.</i></p> <p>Studii de caz privind stabilirea categoriilor de persoane cărora li se permite accesul la corpul copilului.</p> <p>Exprimare prin simboluri: Desenarea unităților de transport, cu înscrierea a cel puțin 2 reguli de securitate în fiecare.</p> <p>Produce: confecționare de lucrări; mesaj oral.</p>
---	--	--

La sfârșitul clasei a II-a, elevul poate:

- identifica: asemănări și deosebiri dintre sine și ceilalți, calitățile proprii și a celor din jur, semnele abuzului față de copii, profesii utile pentru societate, factori care contribuie la creșterea sănătoasă, reguli de comportament care asigură securitatea personală;
  - stabili relații între: exprimarea emoțiilor și limbajul nonverbal; reguli, calități și relațiile cu lumea din jur; acțiuni și menținerea sănătății; estimarea resurselor pentru achiziționarea unui produs; respectarea regulilor rutiere și securitate;
  - aprecia: susținerea reciprocă; buna gestionare a lucrurilor proprii; necesitatea respectării recomandărilor privind securitatea în mediu casnic, școlar și în natură,
- implicând ca atitudini și valori specifice predominante:***
- încredere în forțele proprii și atitudine pozitivă;
  - încrederea în mediul familial și cel școlar;
  - aprecierea pozitivă a calităților;
  - gestionarea ordonată a lucrurilor personale;
  - grija față de sănătatea proprie;
  - respectarea recomandărilor.

CLASA a III-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Recunoașterea situațiilor de umilire, tachinare, hărțuire, în baza caracteristicilor oferite.</p> <p>1.2. Delimitarea spațiului personal în raport de semenii și adulții.</p> <p>1.3. Aplicarea unor tehnici de soluționare a conflictelor prin comunicare și control al emoțiilor.</p>	<p>1. Arta cunoașterii de sine și a celuilalt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Încrederea în sine și ceilalți. Nevoia de intimitate. Rolul și necesitatea spațiului personal. • Controlul și exprimarea emoțiilor. Controlul furiei. Relaxarea. Exprimarea prin comportamente dezirabile la școală și acasă. • Comunicarea și conflictele. Cauzele conflictelor între semenii. Emoțiile în situații de conflict. Modalități de soluționare a conflictelor la școală (compromisul, evitarea, aplanarea). • Abuzul din partea semenilor. Semnele comportamentului abuziv din partea semenilor. Tehnici de autoapărare și apărare în situații de umilire, tachinare, hărțuire. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de stabilire a spațiului personal fizic, psihologic, emoțional, social; - de aplicare a tehnicilor de control al furiei, a tehnicilor de relaxare musculară, de control al respirației etc. <p><i>Jocuri de rol:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - în perechi și/sau în grup pentru sesizarea nevoii de intimitate a fiecăruia; - înscenarea unor situații de viață pentru dezvoltarea abilităților de soluționare a conflictelor, de reacționare adecvată în situații de umilire, tachinare, hărțuire. <p><i>Mini-studiu de caz în baza exemplor din situații cotidiene:</i> identificarea cauzelor conflictelor între semenii; recunoașterea și comentarea situațiilor de abuz.</p> <p><i>Învățare prin sarcini:</i> interviuri cu adulții despre încredere în sine, spațiu personal; analizarea unei situații de conflict între semenii.</p> <p><i>Produs:</i> proiect individual; mesaj argumentativ.</p>
<p>2.1. Identificarea posibilităților de depășire a greșelilor, prin apel la persoanele de încredere.</p> <p>2.2. Utilizarea economă a resurselor în mediul școlar și casnic.</p>	<p>2. Asigurarea calității vieții</p> <ul style="list-style-type: none"> • Timpul– resursă importantă. Tipuri de activități și dozarea eficientă a timpului. • Modalitățile de informare. Comunicarea cu cei din jur, mass-media, biblioteca. 	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de prezentare; de clasificare a activităților, surselor de informare, a resurselor necesare de economisit; - de recunoaștere a succeselor și greșelilor personale;

<p>2.3. Estimarea posibilităților de învățare de la cei din jur și de informare în baza modelelor din comunitate.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • A greși e omeneste. Recunoașterea și acceptarea greșelilor. Depășirea stării de frustrare. Solicitarea ajutorului. • Resursele care trebuie economisite. Tipuri de resurse: apă, energie electrică, căldura, consumabilele etc. Modalități de economisire și beneficii. • Sursele de învățare. Modele comunitare de la care putem învăța. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - de elaborare a unui program de repartizare a timpului de învățare și a timpului liber, zilnic și săptămânal. <p><i>Mini-studii de caz</i> cu referire la experiențe pozitive privind utilizarea timpului; la recunoașterea, acceptarea și depășirea unor greșeli comise.</p> <p><i>Discuții ghidate</i> despre necesitatea, rolul și importanța economisirii resurselor.</p> <p><i>Învățare prin sarcini:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - planificarea sarcinilor/activităților zilnice respectând timpul necesar pentru odihnă; - interviu cu elevii mai mari, cu cei mai mici, cu părinții, cu adulții din comunitate referitor la acțiuni de economisire a resurselor, inclusiv a timpului. <p><i>Produse:</i> proiect de grup: „Cum economisesc resursele școlii”; „Cum economisesc resursele acasă” etc.</p>
<p>3.1. Descrierea beneficiilor respectării igienei personale, a alimentației echilibrate, activității fizice, odihnei pentru sănătatea omului.</p> <p>3.2. Evaluarea produselor alimentare, utilizate în alimentație.</p> <p>3.3. Aprecierea echilibrului dintre activitățile de învățare și odihnă activă.</p>	<p>3. Modul de viață sănătos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Igiena personală. Menținerea sănătății și prevenirea îmbolnăvirii. Modalități de realizare corectă a acțiunilor igienice. • Alimentația. Beneficiile alimentației echilibrate asupra sănătății elevului. • Învățarea și odihna activă. Posibilități și limite ale activității de învățare. Particularități de vârstă și forme de odihnă activă. • Sportul și sănătatea. Genuri de sport. Influența asupra dezvoltării organismului. Activități sportive preferate. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de cunoaștere a acțiunilor de igienă personală pentru un elev în baza planșelor; a regimul alimentar echilibrat; - de prezentare a observațiilor și informațiilor colectate referitor la alimentație echilibrată. <p><i>Confecționare de lucrări:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - minibroșură, poster, afiș publicitar cu tematica igienei personale, alimentației echilibrate, odihna activă, sportul. <p><i>Exerciții de explorare:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - observații directe și indirecte: regimul de activitate și odihnă, alimentația, practicarea sportului de către adulții din familie/comunitate;

		<ul style="list-style-type: none"> - compararea regimului alimentar al unui elev și al unui adult. <p><i>Discuții ghidate</i> cu referire la sănătate, boală, igienă personală, alimentație, sport, odihnă în baza textelor din reviste; afişelor publicitare; vizitei la instituții, organizații, hală alimentară, magazin alimentar, sală de sport etc.</p> <p><i>Produs:</i> proiect de grup.</p>
<p>4.1. Identificarea punctelor forte personale și ale aspectelor ce necesită dezvoltare.</p> <p>4.2. Aprecierea valorii muncii personale și a celorlalți.</p> <p>4.3. Argumentarea deciziilor privind viitorul său și a rolului studiilor în acest proces.</p>	<p>4. Proiectarea carierei profesionale și dezvoltarea spiritului antreprenorial</p> <ul style="list-style-type: none"> • Calitățile descoperite în fiecare zi. Calități, puncte forte. Modalități de descoperire a punctelor forte: autoevaluarea, evaluarea reciprocă. • Singur și în echipă. Forme de activitate – avantaje, dezavantaje și riscuri. • A învăța înseamnă a munci. Studiile – formă de muncă, mijloc de satisfacere a dorințelor și dezvoltarea potențialului. Cunoștințele și viitoarea profesie. • Orice muncă e frumoasă. Muncă/ ocupație/profesie. Respectul față de muncă, profesii. Alegerea profesiei. Consultarea opiniei celor apropiați. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de explorare a calităților și punctelor forte; - de exprimare prin cuvinte/imagini, a ceea ce îi place și ceea ce nu îi place să învețe la școală, acasă, pe stradă, în parc, în vacanță, la teatru, la muzeu, la televizor, pe internet etc.; - de elaborare a planului de acțiuni de realizat pentru o zi/o săptămână acasă, la școală. <p><i>Jocuri de rol</i> despre meseriile preferate ale elevilor din clasă „De-a vânzătorul”, „De-a prezentatorul TV”, „De-a bucătarul” etc.</p> <p><i>Discuții ghidate</i> despre lucru în echipă ca parte a procesului de învățare (“Putem învăța mai bine împreună?”).</p> <p><i>Vizite</i> la locuri de muncă interesante pentru copii (fabrica de ciocolată, cabinet de stomatologie, primărie, redacție de știri, centrul pompierilor etc.).</p> <p><i>Produs:</i> proiect de grup: „Iarmarocul meseriilor, profesiiilor”.</p>
<p>5.1. Identificarea locurilor și situațiilor sigure în natură, mediul public și on-line, în baza criteriilor oferite.</p> <p>5.2. Utilizarea corectă a aparatelor electrice și de gaz în baza instrucțiunilor.</p>	<p>5. Securitatea personală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siguranța elevului în locuri publice. Locuri sigure și nesigure. Caracteristici/condiții. Perioade de timp adecvate afliării în anumite locuri publice. 	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de identificare, de recunoaștere a locuri sigure și nesigure din vecinătate/comunitate/localitate; - de enumerare, de aranjare coerentă a imaginilor/simbolurilor reprezentative a reguli de utilizare corectă a aparatelor de gaz și electrice;

<p>5.3. Estimarea riscurilor utilizării bunurilor personale de valoare în locuri publice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Siguranța elevului în situații de utilizare a aparatelor de gaz și electrice. Reguli de utilizare corectă a aparatelor de gaz și electrice, avantaje și limite posibile. • Bunurile personale și securitatea elevului. Bunuri personale și raționalitatea utilizării, prezenței acestora în diverse situații. Situații periculoase provocate de bunuri personale de valoare. • Situațiile de risc în natură. Locuri accesibile/neaccesibile pentru odihnă și joacă în natură. Locuri necunoscute și puțin umblate. Riscuri posibile provocate de vegetație și animale, bazinele acvatice. • Riscurile jocurilor on-line. Timp disponibil pentru jocurile on-line. Raționalitatea practicării. Deschiderea spre lucruri și persoane necunoscute. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - de analiză a situațiilor în baza imaginilor: în stradă (pieton, strada, trotuar, carosabil, autovehicule); - de simulare (dacă există condiții) a utilizării aragazului și aparatelor electrice; - de simulare a utilizării bunurilor personale și posibilele pericole. <p><i>Studii de caz</i> cu referire la respectarea/nerespectarea regulilor de protecție în locurile publice; consecințele nerespectării regulilor de protecție; riscuri posibile provocate de vegetație și animale, bazinele acvatice, în baza vizionării filmelor.</p> <p><i>Discuții ghidate</i> cu referire la riscurile jocurilor online.</p> <p><i>Produs:</i> confecționare de lucrări; proiect individual.</p>
--	---	--

La sfârșitul clasei a III-a, elevul poate:

- descrie caracteristicile unui comportament empatic, posibilitățile de utilizare a resurselor proprii, normele de menținere și fortificarea a sănătății, punctele forte și cele ce trebuie dezvoltate pentru evoluția proprie; abilități necesare pentru realizarea unor profesii;
- aplica tehnici de gestionare a emoțiilor, autoapărare împotriva tachiării și intimidării; algoritmi recomandați pentru utilizarea eficientă a resurselor; norme de igienă pentru menținerea sănătății; modele comportamentale pentru asigurarea securității;
- aprecia colaborarea, cooperarea și necesitatea înțelegerii celuilalt, precum și manifestarea grijii față de propria persoană; necesitatea ordonării activităților în timp; legătura dintre activitățile curente de învățare și viitorul profesional; prevenirea unor situații de risc,
- implicare activă;
- grijă pentru utilizarea resurselor;
- atitudine pozitivă față de sine și ceilalți;
- aprecierea muncii celor din jur;
- atenție în comunicare;
- interes pentru viitorul profesional.

implicând ca atitudine și valori specifice predominante:

CLASA a IV-a

Unități de competențe (sub-competențe)	Unități de conținut	Activități de învățare și produse școlare recomandate
<p>1.1. Identificarea priorităților în dezvoltarea personală, raportate la potențialul și limitele personale.</p> <p>1.2. Rezolvarea unor situații-problemă în contexte școlare, în baza unui algoritm oferit.</p> <p>1.3. Adecvarea comunicării la contexte variate în cadrul grupului de semeni.</p>	<p>1. Arta cunoașterii de sine și a celui/alt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potențialul personal și limitele personale. Priorități și obiective ale elevului. • Comunicarea în cadrul grupului de semeni. Reguli ale comunicării în grup. Acceptarea opiniilor diferite de cele personale. Formularea cererii, refuzului. Acceptarea cererii, refuzului. • Situațiile-problemă în contexte școlare. Alternative de soluționare a problemelor, a situațiilor cu efecte emoționale negative (nemulțumire, frustrare, frică, îngrijorare). • Schimbările din viața elevului. Ciclul de studii gimnaziale. Provocări, emoții și soluții. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p>Exerciții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de identificare, de prezentare, de apreciere a potențialului personal, a resurselor sociale, a limitelor personale și specifice vârstei; - de analiză și comparație a Eu-lui prezent, Eu-lui trecut, Eu-lui viitor, a schimbărilor legate de dezvoltarea personală; - de identificare a priorităților și formulare a obiectivelor de dezvoltare personală. <p>Jocuri de rol:</p> <ul style="list-style-type: none"> - simularea regulilor de comunicare în grup; - în perechi pentru dezvoltarea abilității de formulare a cererii, refuzului; de acceptare a cererii, refuzului; - dramatizarea situațiilor-problemă în contexte școlare cu aplicarea algoritmului de soluționare eficientă; - pentru dezvoltarea abilităților de a face față emoțiilor negative. <p>Studiu de caz privind soluționarea unor situații de neînțelegere, cu implicarea de diverse trăiri emoționale, în baza unor exemple cotidiene, povestioare etc.</p> <p>Produse: proiect individual; proiect de grup.</p>

<p>2.1. Identificarea limitelor și modalităților de satisfacere a dorințelor și necesităților, în baza resurselor disponibile.</p> <p>2.2. Corelarea consumului rațional al bunurilor și protecția mediului.</p> <p>2.3. Aprecierea importanței respectului față de sine și cei din jur, demnității, onestității, bunelor maniere.</p>	<p>2. Asigurarea calității vieții</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demnitatea personală și respectul celuilalt. Caracteristicile demnității. Modalități de manifestare a demnității și respectului. • Resursele de învățare. Efortul propriu ca resursă de învățare. Posibilitatea de a învăța de la învățători și colegi, părinți. Utilizarea corectă a timpului disponibil. Gestionare rațională a resurselor. Urmările copiatului. • Dorințe și necesități. Interdependența lor. Limite și modalități de satisfacere. Implicarea activă prin muncă și învățare a elevului în realizarea dorințelor. • Portretul consumatorului. Selectarea și utilizarea rațională a bunurilor și serviciilor. Proiectarea cheltuielilor. • Mediul ecologic. Contribuția fiecăruia la protecția mediului. Plan de acțiuni pentru un mediu curat. • Bunele maniere. Respectare și beneficii. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de identificare; de prezentare a caracteristicilor unei persoane cu demnitate; a portretului consumatorului; a resurselor de învățare; a relației dintre dorințe, necesități și posibilități; - de simulare a unei acțiuni din viața reală, care demonstrează demnitate și respect; - de creare a unor poveștioare, poezii, ghicitori: despre bunele maniere; dedicate persoanelor cu comportament onest. <p><i>Confecționare de lucrări:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - poster, colaj, panou de imagini, desene privind decorarea ecologică a camerei, casei/apartamentului, grădinii/curții/spațiului în jurul școlii. <p><i>Învățare prin sarcini:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - interviu privind modalități de manifestare a demnității și respectului; utilizarea rațională a bunurilor și serviciilor; contribuția fiecăruia la protecția mediului; - implicarea în activități comunitare pentru protecția mediului; <p><i>Discuții ghidate</i> cu referire la urmările copiatului.</p> <p><i>Produce:</i> mesaj argumentativ; proiect individual.</p>
<p>3.1. Descrierea modificărilor corporale în pubertate, în dependență de particularitățile de gen.</p> <p>3.2. Compararea diverselor surse de informare despre modul de viață sănătos.</p>	<p>3. Modul de viață sănătos</p> <ul style="list-style-type: none"> • Surse de informare despre un mod de viață sănătos. Exemple în familie și comunitate. Campanii mass-media. Acțiuni de promovare. 	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de autocunoaștere, autoevaluare a modificărilor corporale, a stărilor emoționale; - de recunoaștere a etapelor de creștere și dezvoltare a omului;

<p>3.3. Aprecierea importanței dozării echilibrate a efortului fizic și mental, în dependență de particularitățile de vârstă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Modificările corporale la pubertate. Modificări fiziologice, stări emoționale, particularități de gen. • Efortul fizic și mental. Echilibrul dintre activitățile fizice și mentale. Reguli și recomandări de prevenire a oboselii mentale. Modalități de diminuare a oboselii fizice și mentale. • Munca și drepturile copiilor în raport cu sănătatea. Prevenirea exploatării copilului prin muncă fizică. • Regimul alimentar sănătos. Combinația alimentelor și impactul asupra sănătății. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - de diminuare a oboselii după efort mental și fizic; - de prezentare a combinației alimentelor – substanțe minerale, vitamine, microelemente. <p><i>Discuții ghidate</i> cu referire la modul de viață sănătos, în baza situațiilor concrete, utilizării software-urilor educative, desenelor animate.</p> <p>Învățare prin sarcini:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza și compararea acțiunilor de promovare a modului de viață sănătos, a strategiilor de prevenire a exploatării copilului prin muncă fizică; - realizarea unei investigații simple: Munca și drepturile copilului în comunitate. <p><i>Produse:</i> proiect de grup, studii de caz.</p>
<p>4.1. Descrierea responsabilităților tipice și abilităților necesare profesiei preferate.</p> <p>4.2. Analiza disciplinelor de studii din perspectiva profesiilor preferate.</p> <p>4.3. Aprecierea beneficiilor muncii și voluntariatului în contextul dezvoltării personale.</p>	<p>4. Proiectarea carierei profesionale și dezvoltarea spiritului antreprenorial</p> <ul style="list-style-type: none"> • Abilitățile și preferințele în activitatea de învățare. Disciplinele de studiu preferate. Competențe relevante profesiei preferate și disciplinele de studiu. • Oamenii și profesiile. Profesii necunoscute/neexplorate. Cunoștințe, abilități, studii necesare. Experiențe descoperite. • Activitățile profesionale care inspiră. Domenii profesionale prioritare. Valoarea profesiilor pentru societate. • Munca și aprecierea ei. Valoarea și importanța muncii. Munca și prosperitatea. Aprecierea muncii. Salariul. 	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de exprimare prin imagini sau cuvinte: cum învâț; cu ce îmi place să mă ocup; ușor și greu în activitatea de învățare; cine mă ajută; - de prezentare a experiențelor de voluntariat, desfășurate în școală sau comunitate; a meseriilor de către specialiști invitați: medic, artist, mecanic, pictor, polițist, preot, zugrav, cercetător, pompier, contabil etc. <p><i>Confecționare de lucrări:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unor postere originale despre specificul meseriilor și beneficiile acestora pentru membrii comunității.

	<ul style="list-style-type: none"> • A fi sau a nu fi voluntar. Esența voluntariatului. Forme și activități ale muncii voluntare. Beneficiul activității de voluntariat pentru dezvoltarea personală. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p>Dezbateri cu referire la produsele/rezultatele unor meserii, utilitatea meseriilor (mecanicul repară o mașină stricată, medicul ne tratează când suntem bolnavi etc.) și despre aprecierea lor.</p> <p><i>Produs:</i> mesaj argumentativ; proiect de carieră.</p>
<p>5.1. Identificarea regulilor privind securitatea personală în locuri publice, stradă, condiții casnice și mediul naturii, în baza exemplurilor.</p> <p>5.2. Recunoașterea situațiilor potențial periculoase din mediul online.</p> <p>5.3. Proiectarea modului de comportament sigur pe timp de vacanță, în baza regulilor studiate.</p>	<p>5. Securitatea personală</p> <ul style="list-style-type: none"> • Incendiu – acțiuni și modalități de prevenire. Cauze ale incendiului, comportament responsabil/iresponsabil. Activitatea serviciului de pompieri. Mod de apelare. Comportament adecvat în raport cu această instituție. • Situațiile de risc în stradă. Comportamentul pietonului. Carosabilul, vehicule. Activitatea poliției rutiere. Mod de apelare. Comportament adecvat în raport cu această instituție. • Acțiunile în situații excepționale. Tipuri de situații excepționale. Surse de informare despre situațiile excepționale. Mod personal și colectiv de comportare. • Comunicarea online. Consecințele negative ale creării, transmiterii, publicării și comentării unor materiale cu tentă sexuală pe Internet, a jocurilor periculoase, a programelor malware. • Regulile de securitate pe timpul vacanței. Locuri, obiecte și aparate periculoase. Mod de comportament în apropierea bazinelor acvatice. <p>Managementul clasei: abordări situaționale concrete.</p>	<p><i>Exerciții:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - de simulare a situațiilor periculoase posibile în anumite locuri publice și în utilizarea unor obiecte, aparate; a situațiilor de comunicare cu diverse persoane, pentru evitarea situațiilor de risc; - de exprimare a diferitelor stări emoționale cu referire la cazurile de încălcări a regulilor de securitate (Blitz, Cuvântul și obiecte etc.); - de simulare a comportamentului pietonului (Traversarea străzii, Repede – Încet. Stau – Mă mișc, Semnele agentului de circulație) etc.; - de analiză a conținuturilor de pe Internet și a consecințelor accesării acestora. <p><i>Mini-studii de caz</i> cu referire la comunicarea sigură online în baza utilizării software-urilor educative; vizionării spoturilor sociale la subiect; povestirii unor situații din cotidian.</p> <p><i>Confecționare de lucrări:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborare de broșuri, pliante, postere despre serviciile de urgență; situații excepționale; pregătirea de vacanță. - elaborare mini-ghid de comportament în situații excepționale, situații de risc. <p><i>Produs:</i> adoptarea de reguli și respectarea lor.</p>

La sfârșitul clasei a IV-a, elevul poate:

- analiza, în baza unui algoritm: modalitățile de influență a comportamentului propriu asupra relației cu cei din jur; posibilitățile de învățare pentru satisfacerea necesităților și dorințelor; legătura dintre abilitățile proprii și domeniul ocupațional preferat; recomandările privind securitatea personală în activități casnice, la școală, odihnă; modalități de manifestare a unui mod sănătos de viață;
  - aprecia: importanța resurselor de învățare; beneficiile muncii pentru dezvoltarea personală și socială, participarea activă în asigurarea unui mediu sănătos și sigur;
  - adopta decizii privind: securitatea personală; implicarea în activități de voluntariat; selectarea alimentelor folositoare/sănătoase; traseul școlar în clasele de gimnaziu,
- implicând ca atitudini și valori specifice predominante:***
- implicarea activă;
  - tendința relaționării în baza comunicării asertive;
  - aprecierea învățării și studiilor ca oportunitate de dezvoltare personală;
  - onestitate, demnitate, aprecierea muncii și oamenilor care realizează diverse profesii;
  - alimentația sănătoasă;
  - valorificarea propriilor resurse și efectuarea efortului fizic și intelectual conform particularităților de vârstă.

3. Repere privind strategiile didactice

3.1. Orientări generale

Curriculumul pentru învățământul primar fixează următoarele precepte privind strategiile didactice:

- **asigurarea accesului egal la educație** a tuturor copiilor, inclusiv a celor cu cerințe educative speciale (CES), promovând individualizarea și diferențierea în procesul educațional;
- **centrarea pe elev** și nu pe conținuturile de învățare, acestea constituind mijloc de realizare a finalităților;
- **unitatea abordării psiho- și sociocentriste:** fiecare copil este valoros prin unicitatea sa și prin aceasta conferă valoare societății, totodată însușirea valorilor societății susține valoarea personalității copilului.

Orientarea generală este determinată de accentul pus pe învățare, iar predarea și evaluarea se orientează pentru activizarea învățării. În acest sens, în premisa respectării particularităților de vârstă ale elevilor, strategiile vor fi orientate de următoarele paradigme.

- **Paradigma învățării ca elaborare (inter)activă de cunoștințe** – învățarea în grup, prin cooperare, prin reciprocitate, în contextul alternării formelor de organizare: „o grupare flexibilă și mobilă a elevilor cu treceri de la activități cu grupuri mari, la acțiuni în grupuri mici, omogene și apoi la activități individuale” [26, p. 36].
- **Paradigma învățării ca o construcție a cunoașterii** (constructivism) care subliniază importanța învățării autonome, a implicării în situații deschise de formare și comunicare, a managementului cunoașterii. Elevul se formează ca un constructor al învățării și propriei cunoașteri, cadrul didactic având rolul de model și manager al situațiilor de instruire, oferind sprijin activ și încurajând autonomia.
- **Paradigma învățării ca autoexplorare și autodescoperire** (de exemplu, strategiile de reflecție sau strategiile metacognitive) – pe măsură ce reflectă asupra experiențelor proprii, elevii reușesc să integreze noua achiziție. Reflecția este importantă și în vederea formării competenței de învățare/a învăța să înveți, care include conștientizarea procesului și a nevoilor proprii de învățare.

Proiectarea strategiilor didactice este determinată de curriculum, dar se realizează personalizat, în raport de factori multipli: necesitățile de instruire ale elevilor, specificul disciplinei, personalitatea didactică a învățătorului, cultura organizațională a școlii, accesul la mijloacele comunicaționale și informaționale moderne etc.

Promovând diversificarea și personalizarea strategiilor didactice, curriculumul accentuează:

- orientarea spre învățarea activă;
- orientarea spre a învăța să înveți;
- orientarea spre formarea de competențe;
- orientarea spre dezvoltarea creativității elevilor.

„A promova învățarea activă înseamnă a-i ajuta pe cei care învață să își gestioneze propria învățare, implicându-se epistemologic și motivațional în procesul acesteia.”

Mușata Bocoș, 2008

3.2. Sugestii metodologice

Proiectarea demersurilor didactice se recomandă a fi realizată din perspectiva alegerii modelului de structurare a activităților.

- **Modelul învățării secvențiale a cunoștințelor în lecție (ISC)** (R. M. Gagné, 1968) este fundamentat pe o serie de evenimente ale instruirii care se produc în concordanță cu obiectivele prevăzute, precum și cu finalitățile urmărite. Astfel, se pot obține diferite structuri de activități – tipuri de lecție.

Tabelul 1. Tipurile de lecție din perspectiva formării competențelor. Secvențe instructionale

Lecția de formare a capacităților de dobândire a cunoștințelor	Lecția de formare a capacităților de înțelegere a cunoștințelor	Lecția de formare a capacităților de aplicare a cunoștințelor
1. Organizarea clasei	1. Organizarea clasei	1. Organizarea clasei
2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților	2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților	2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților
3. Predarea-învățarea materiei noi	3. Consolidarea materiei și formarea capacităților la nivel:	3. Consolidarea materiei și formarea capacităților la nivel:
4. Consolidarea materiei și formarea capacităților: la nivel de reproducere	a) de reproducere;	a) productiv;
5. Evaluarea curentă, instructivă, pentru materia nouă	b) productiv	b) de transferuri în alte domenii
6. Bilanțul lecției. Concluzii	4. Evaluarea curentă, instructivă	4. Evaluarea curentă, instructivă
7. Anunțarea temei pentru acasă	5. Bilanțul lecției. Concluzii	5. Bilanțul lecției. Concluzii
	6. Anunțarea temei pentru acasă	6. Anunțarea temei pentru acasă

Lecția de formare a capacităților de analiză-sinteză a cunoștințelor	Lecția de formare a capacităților de evaluare a cunoștințelor	Lecția mixtă
<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei 2. Verificarea temei pentru acasă 3. Analiza-sinteza materiei teoretice studiate (sistematizarea, clasificarea, generalizarea) 4. Analiza-sinteza metodelor de rezolvare studiate la nivel: <ol style="list-style-type: none"> a) productiv, cu transferuri în alte domenii; b) creativ 5. Evaluarea curentă, instructivă 6. Bilanțul lecției. Concluzii 7. Anunțarea temei pentru acasă 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei 2. Instrucțiuni privind realizarea lucrării de evaluare 3. Realizarea lucrării de evaluare 4. Bilanțul lecției. Concluzii 5. Anunțarea temei pentru acasă 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizarea clasei 2. Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților 3. Predarea-învățarea materiei noi 4. Consolidarea materiei și formarea capacităților la nivel: <ol style="list-style-type: none"> a) de reproducere; b) productiv, cu unele transferuri în alte domenii 5. Evaluarea curentă, instructivă, pentru materia nouă 6. Bilanțul lecției. Concluzii 7. Anunțarea temei pentru acasă

- **Modelul „Evocare – Realizarea sensului – Reflecție – Extindere” (ERRE)** (J.L. Meredith, K.S. Steele, 1995) configurat ca un cadru metodologic de proiectare și învățare, favorabil dezvoltării gândirii critice. Corelarea dintre fazele ERRE și procesul de formare a competențelor poate fi prezentată printr-o suită de 6 pași care facilitează metodologic formarea competențelor:

Evocare	1. Implică-te!
Realizarea sensului	2. Informează-te!
	3. Procesează informația!
Reflecție	4. Comunică și decide!
	5. Apreciază!
Extindere	6. Acționează!

Pentru a asigura orientările stabilite de curriculum privind strategiile didactice, se recomandă îmbinarea armonioasă a metodelor active moderne cu cele consacrate în învățământul primar.

Jocurile didactice reprezintă o filieră aparte în compartimentul metodelor didactice specifice învățământului primar. Sinergia psihomotorului și cognitivului constituie unul dintre punctele forte esențiale ale acestei metode la vârsta școlară mică.

Metodele active și interactive au o varietate mare, este important de a le alege pe cele potrivite, adaptabile vârstei elevilor și eficiente în vederea atingerii obiectivelor.

Tabelul 2. O selecție de metode interactive

<p>Metode de predare-învățare interactive de grup</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cubul • Învățarea dramatizată • Schimbarea perechii (Share-Pair Circles) • Piramida • Mozaic • Turniruri între echipe (TGT/ Teams Games Tournaments) • Învățarea pe grupe mici (STAD/ Student Teams Achievement Division) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ghidul de anticipație • Știu, Vreau să știu, Am învățat • Pixuri în pahar (Consultații în grup)/Creioanele la mijloc • Turul galeriei • Citate • Ghidul pentru învățare • În căutarea autorului • Graffiti
<p>Metode de fixare și sistematizare a cunoștințelor și de verificare</p>	<ul style="list-style-type: none"> • R.A.I. • Organizatorul grafic: tabelul consecințelor, tabelul comparativ, tabelul conceptelor, friza cronologică, diagrama Venn, diagrama cauzelor și a efectului (fishbone map – scheletul de pește), diagrama Spider Map (pânza de păianjen), hexagonul, ciorchinele, tabelul „T”, lanțul evenimentelor, bula dublă, harta evenimentului, harta conceptuală, network tree; • Floarea de nufăr (Lotus Blossom Technique) • Jurnalul dublu (cu dublă intrare) • Jurnalul triplu • Tabelul trăsăturilor semantice/ Analiza trăsăturilor semantice 	<ul style="list-style-type: none"> • SINELG • Cercetarea împărtășită • Cinquain • Discuția ghidată • Găsește numărul (cuvântul) țintă • Graficul conceptual • Lectura ghidată • Lectura intensivă • Lectură în perechi/Rezumate în perechi • Mâna oarbă • Lasă-mi mie ultimul cuvânt! • Requiest • Revizuirea circulară • Secvențe contradictorii • Interogarea multiprocesuală • 6 De ce? • Eseu de cinci minute • Jurnalul reflexiv
<p>Metode de rezolvare a problemelor prin stimularea creativității</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Brainstorming • Explozia stelară • Metoda Pălăriilor gânditoare • Caruselul • Multi-voting • Interviu în trei trepte • Studiul de caz • Incidentul critic • Phillips 6/6 • Bliț • Sinectica • Buzz-groups • Argument în patru pași 	<ul style="list-style-type: none"> • Tehnica 6/3/5 (brainwriting) • Controversa creativă/academică/constructivă • Colțuri/Patru colțuri (Four corners) • Acvariul (Fishbowl) • Argumente pe cartele • Generalizarea categorială • Pânza discuției • Gândește-perechi-prezintă (GPP) • Masa rotundă – cercul • Frisco • Presupunerea prin termeni • Scrierea liberă/freewriting
<p>Metode de cercetare în grup</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proiectul de cercetare în grup • Experimentul pe echipe • Portofoliul de grup 	<ul style="list-style-type: none"> • Eu cercetez (în grup) • Intra-act

Noile tehnologii ale informației și comunicării (TIC) schimbă perspectiva asupra practicii educaționale. Competența digitală a cadrului didactic este un imperativ al succesului în zilele noastre. Procesul educațional devine mai atractiv și mai eficient și prin realizarea de activități orientate spre dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor, de exemplu:

- colectarea de informații/informarea, culegerea și procesarea datelor: utilizarea adecvată a resurselor Internet (site-uri informaționale și de cultură generală, biblioteci electronice, oferte de e-learning etc.); utilizarea resurselor disponibile pe CD-uri (cărți, înregistrări audio și video etc.); realizarea de diverse proiecte și portofolii conform unor sarcini concrete;
- redactarea și prezentarea de diverse lucrări: prezentări în PowerPoint cu utilizarea de proiectoare multimedia; redactarea de texte diferite (eseuri, referate, compuneri etc.); redactarea de texte utilitare, formulare (scrisori, cereri, CV etc.).

4. Repere privind evaluarea

4.1. Evaluarea criterială prin descriptori. Orientări generale

Conform Codului Educației al Republicii Moldova, Art. 16 (5), evaluarea rezultatelor învățării în clasele primare este criterială și se efectuează prin descriptori.

Cadrul conceptual al evaluării criteriale prin descriptori (ECD) în învățământul primar este reperat prin următoarele accepțiuni [apud 11, 12, 13, 14].

- **Baza metodologică** a ECD este evaluarea pentru învățare.
- **Obiectivul principal** al ECD rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, la (auto)corectarea greșelilor, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității școlarului mic.
- Fiind subordonat interesului superior al copilului, procesul ECD se fundamentează pe un sistem unitar de principii:

principii psiho-pedagogice

- principiul centrării pe personalitatea celui evaluat (educat), pe caracteristicile sale individuale și de vârstă;
- principiul motivării pentru învățare;
- principiul confidențialității;
- principiul succesului;
- principiul transparenței și participării la procesul evaluării (copil/părinte/reprezentant legal al copilului).

principii didactice

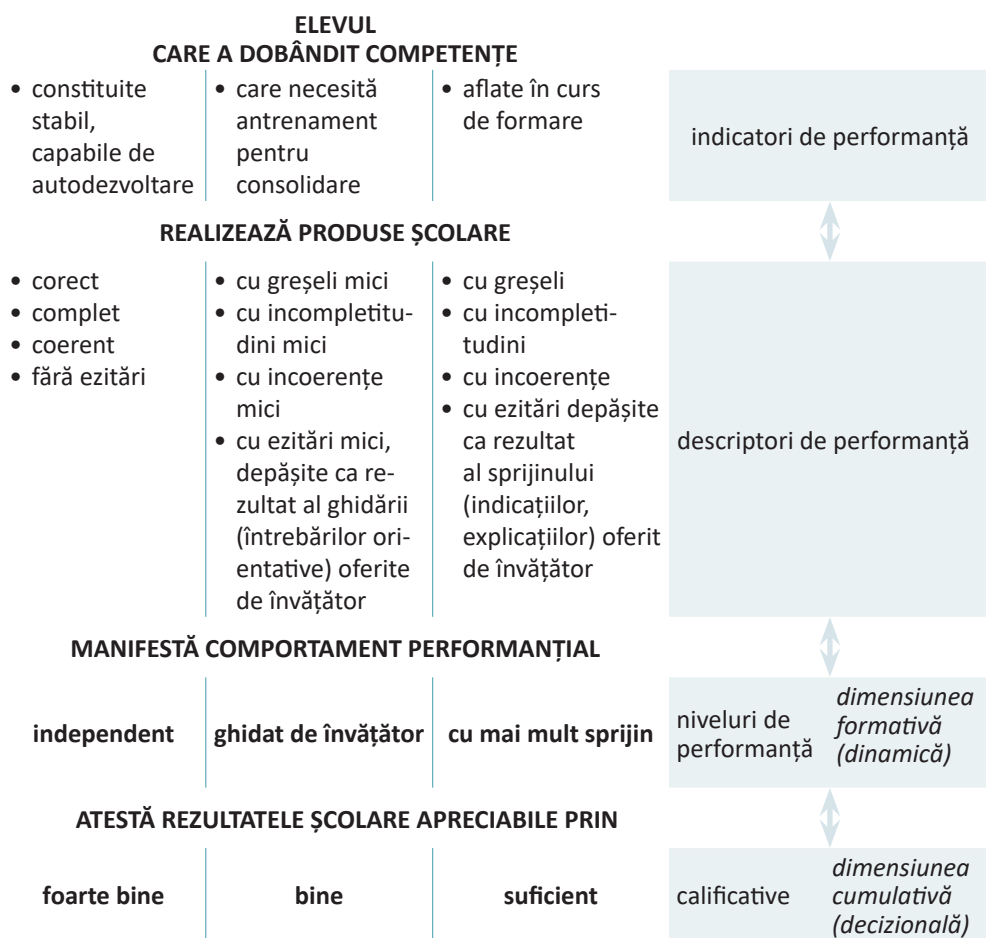
- principiul relevanței și eficienței;
- principiul integranței procesului educațional de predare-învățare-evaluare;
- principiul priorității autoevaluării;
- principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de evaluare;
- principiul corelării evaluării formative cu cea sumativă.

- **Obiectul evaluării** în școala primară îl constituie rezultatele școlare individuale ale copilului.
Spectrul rezultatelor vizate este determinat de finalitățile stipulate în curricula disciplinelor.
- **Produsul școlar** reprezintă un rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții.
Curricula disciplinelor conțin liste de produse școlare evaluabile în fiecare unitate de învățare.
- **Criteriile de evaluare** sunt seturi de calități importante care se regăsesc în produsele învățării și care trebuie să se prezinte ca un sistem, într-o unitate integră și inseparabilă cu produsul respectiv. Criteriile de evaluare se prezintă elevilor în formă de **criterii de succes**, formulate în limbaj accesibil, pe scurt, folosind verbe, de obicei la persoana I singular. Criteriile de succes pot fi formulate cu focalizare pe dimensiunea operațională și/sau pe cea atitudinală.

- **Descriptorii** reprezintă criterii calitative care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora; constituie indicatori operaționali direct observabili în comportamentul performanțial al elevilor și la nivelul rezultatelor și produselor activității concrete a acestora.

Astfel, descriptorii generali pentru învățământul primar descriu modul de manifestare a competențelor elevului în procesul realizării finalităților curriculare pe două dimensiuni intercondiționate:

- **dimensiunea cumulativă** vizează nemijlocit performanțele elevului la disciplinele școlare și permite atribuirea calificativelor: *foarte bine, bine, suficient*;
- **dimensiunea formativă** vizează comportamentul performanțial al elevului și permite stabilirea nivelului de performanță: *independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin*.

Fig. 3. Aprecierea rezultatelor școlare în contextul ECD

În clasele I-IV se acordă prioritate dimensiunii formative a aprecierii rezultatelor școlare. Astfel, școlarului mic i se oferă șanse sporite pentru succes în contextul individual al formării.

Pentru copiii cu CES se folosește același sistem criterial în evaluare, dar aplicat pe baza Planului educațional individualizat.

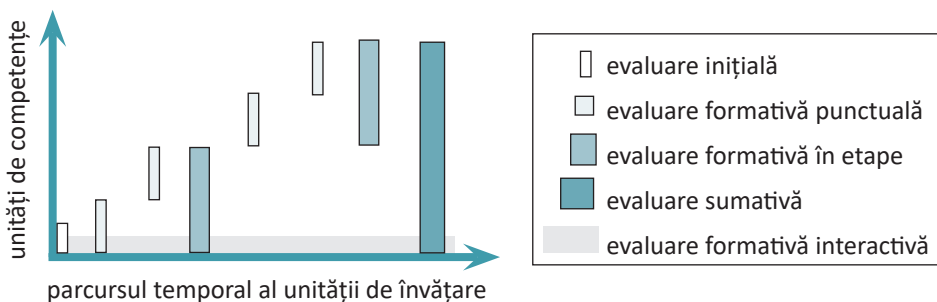
4.2. Strategii de evaluare

În funcție de aplicarea unor instrumente de evaluare (test, probă orală, scrisă, practică sau combinată etc.), se evidențiază evaluarea instrumentală și cea non-instrumentală.

În funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, se disting trei strategii de evaluare: **inițială** – predictivă; **formativă** – continuă; **sumativă** – finală.

În cadrul strategiei de evaluare formativă, se diferențiază:

- **evaluarea formativă în etape** – instrumentală, raportată la câteva unități de competențe; evaluările formative în etape trebuie să asigure „pregătirea” evaluării sumative la finele parcursului de învățare respectiv;
- **evaluarea formativă punctuală** – instrumentală, raportată la o unitate de competență;
- **evaluarea formativă interactivă** – non-instrumentală, feedback emoțional, de conținut, de activitate, de atitudine, raportat la obiectivele lecției.

Fig. 4. Un model posibil de valorificare a strategiilor de evaluare într-o unitate de învățare

4.3. Autoevaluarea în contextul autoreglării

Prezentul curriculum promovează orientarea demersului evaluativ către stimularea autorefecției, autocontrolului și autoreglării.

În acest context se accentuează diversificarea strategiilor evaluative și alternarea metodelor, tehnicilor și instrumentelor tradiționale de evaluare cu cele moderne (alternative/complementare): observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului, portofoliul, proiectul, studiul de caz, autoevaluarea etc.

Evidențiem condițiile necesare pentru realizarea eficientă a autoevaluării:

- prezentarea sarcinii de lucru (produsului) și a criteriilor de succes;
- încurajarea elevilor pentru a-și pune întrebări legate de modul de realizare a sarcinii (conștientizarea criteriilor);
- aplicarea controlată a unor grile de autoverificare;
- încurajarea evaluării în cadrul grupului sau al clasei (evaluarea reciprocă);
- completarea unui chestionar (fișă de autoevaluare) la finalizarea unei sarcini de lucru relevante.

Pentru dezvoltarea capacității de autoevaluare la elevi, se recomandă următoarele procedee care necesită ghidare din partea învățătorului: autocorectarea; corectarea reciprocă; autoaprecierea; aprecierea reciprocă.

Formarea capacității de autoevaluare la elevi este strâns legată de ideea acceptării elevilor ca parteneri în actul evaluării. Elevii participă astfel la propria formare, se cunosc mai bine, fapt util pentru întreaga lor viață socială.

5. Activități transdisciplinare

5.1. Orientări generale

Activitățile transdisciplinare presupun abordarea integrată a curriculumului prin centrarea pe probleme ale lumii reale în contexte cotidiene, urmărind dezvoltarea competențelor pentru viață.

Abordarea integrată a curriculumului solicită crearea de conexiuni între competențe/unități de competențe dobândite disparat, în cadrul diferitor discipline. O asemenea abordare nu se mai concentrează pe discipline, ci le transcende, subordonându-le copilului – subiectului formării.

Prezentul curriculum promovează demersuri transdisciplinare:

- încadrate într-o zi de școală – 7 zile pe an;
- încadrate într-o lecție – în special, lecții de Educație moral-spirituală, Dezvoltare personală.

„Transdisciplinaritatea privește – așa cum indică prefixul „trans” – ceea ce se află în același timp și **între** discipline, și **înăuntrul** diverselor discipline, și **dincolo** de orice disciplină. Finalitatea ei este **înțelegerea lumii prezente**, unul dintre imperatiivele ei fiind unitatea cunoașterii.”

Basarab Nicolescu

5.2. Zilele de activități transdisciplinare

Școala fără manuale: să înțelegem mai bine lumea din jur, să devenim mai buni

Se vor realiza 7 zile de activități transdisciplinare pe an, în fiecare dintre clasele I-IV¹.

Se recomandă a alege:

- în săptămâna ce precede vacanța intersemestrială – 1 zi;
- în săptămâna ce precede vacanța de Paști – 1 zi;
- în luna mai – 5 zile.

În funcție de factori particulari, cadrul didactic are libertatea să opteze și pentru alegerea zilelor transdisciplinare în alte perioade ale anului școlar.

În fiecare dintre aceste zile se va realiza un demers transdisciplinar unitar. Activitățile pot fi realizate atât în afara sălii de clasă, cât și în clasă.

Se va pune accentul pe abordări flexibile care încurajează interacțiunea pozitivă, motivarea și implicarea elevilor în procesul propriei formări, valorificând în mod judicios elemente de:

---

¹ Se recomandă a alege pentru activități transdisciplinare zilele care au în orar doar discipline predate de învățătorul clasei.

- învățare-aventură/de tip expediționar;
- învățare experiențială;
- învățare bazată pe proiect;
- învățare bazată pe sarcini de lucru;
- învățare bazată pe probleme;
- învățare prin descoperire;
- învățare prin cercetare;
- învățare prin colaborare;
- învățare prin excursii²;
- învățare în muzee/educația muzeală.

Se propun șapte conținuturi generice cu subiecte tematice recomandate pentru fiecare clasă. Conținuturile generice determină cadrul formării transdisciplinare a valorilor și atitudinilor. Subiectele tematice transdisciplinare conturează contexte de legătură cu viața cotidiană a elevilor și fac posibilă comunicarea dintre fluxul de informație ce străbate lumea exterioară și fluxul de conștiință ce traversează universul interior al copilului.

În funcție de necesitățile și preferințele elevilor, de resursele deținute etc., cadrul didactic va alege conținutul generic pentru ziua respectivă (5-7 conținuturi pe an). Subiectul tematic poate fi ales dintre cele recomandate sau propus de către învățător/elevi/părinți.

Conținuturi generice și subiecte tematice recomandate pentru zilele de activități transdisciplinare

Conținuturi generice	Subiecte tematice recomandate			
	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
1. Educație patriotică	<ul style="list-style-type: none"> • Învățăm din folclorul local 	<ul style="list-style-type: none"> • Limba noastră-i o comoară 	<ul style="list-style-type: none"> • Îmi iubesc orașul, școala – asta-i țara mea natală 	<ul style="list-style-type: none"> • Expediție în trecut pentru viitor
2. Educație pentru sănătate	<ul style="list-style-type: none"> • În fiecare anotimp sănătatea-i lucru sfânt 	<ul style="list-style-type: none"> • Învățăm de la agentul rutier 	<ul style="list-style-type: none"> • Sport, mișcare, sănătate 	<ul style="list-style-type: none"> • Un meniu sănătos și gustos
3. Educație pentru mediu/ Educație ecologică	<ul style="list-style-type: none"> • În curtea școlii • Un Crăciun ECO 	<ul style="list-style-type: none"> • Se bucură pomii în floare • Câte unul, pe cărare mergem în pădurea mare 	<ul style="list-style-type: none"> • Căsuțe pentru prietenii înaripați • Patrula ECO intră în acțiune! 	<ul style="list-style-type: none"> • Pași mici pentru o Planetă mare și curată • Cei patru R în aplicare: Reciclare, Refolosire, Reducere, Regândire
4. Educație pentru familie	<ul style="list-style-type: none"> • Acasă de Paști 	<ul style="list-style-type: none"> • Vin la școală mari și mici cu părinți și cu bunici 	<ul style="list-style-type: none"> • Scrisoare lui Moș Crăciun de la familia mea 	<ul style="list-style-type: none"> • Harta vacanței de vis

² Excursii didactice, excursii tematice, vizite pe teren, vizite de documentare, vizite de studiu.

5. Educație antreprenorială	<ul style="list-style-type: none"> • Prețul pâinii 	<ul style="list-style-type: none"> • De sărbătoare – iarmaroc cu publicitate mare 	<ul style="list-style-type: none"> • Proiect de organizare a unei sărbători în clasa noastră 	<ul style="list-style-type: none"> • La o întreprindere din localitate
6. Educație interculturală	<ul style="list-style-type: none"> • Jocurile și jucăriile copiilor lumii 	<ul style="list-style-type: none"> • Din tainele muzeelor 	<ul style="list-style-type: none"> • Spune-mi cine ești, spune-mi ce iubești* 	<ul style="list-style-type: none"> • Expediție turistică: Împreună prin Moldova noastră *
7. Educație pentru societate	<ul style="list-style-type: none"> • Caleidoscopul profesiilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Să nu uităm de cei mai triști ca noi 	<ul style="list-style-type: none"> • Start din pagina web a primăriei din localitate 	<ul style="list-style-type: none"> • Parlamentul copiilor

În cadrul fiecărui subiect tematic (abordat în una sau două zile succesive) se va elabora și prezenta un produs comun al activităților. La fel ca și lista subiectelor tematice, este deschisă și lista acestor produse.

Produse recomandate pentru zilele de activități transdisciplinare:

- Album (poze, desene, aplicații, comentarii/reflecții etc.)
- Buletin informativ
- Carte confecționată
- Cod de reguli pentru utilizarea noilor medii
- Dezbateri
- Dramatizare
- Experiment
- Jurnal de reflecții
- Iarmaroc organizat și realizat
- Interviu alcătuit și realizat, prelucrarea datelor
- Lapbook
- Maraton (sportiv, literar, intelectual, teatral etc.)
- Meniu/Regim alimentar
- Mesaj colectiv
- Model elaborat/reprodus
- Organizatori grafici
- Poezie colectivă alcătuită
- Portofoliu tematic
- Poster/Pliant
- Prezentare orală/digitală
- Program de valorificare a timpului liber
- Proiect/mini proiect (eventual, implementat)
- Scrisoare (recomandată, cu mesaj reflexiv)
- Flashmob
- Simulări: comportamente în situații de urgență; comportamente favorabile/nefavorabile integrării în colectivitate; comunicare în diverse contexte cotidiene etc.
- Situații-problemă rezolvate/experimentate
- Studiu de caz soluționat
- Tabele de sistematizare a datelor observărilor sau investigațiilor
- Vernisaj/expoziție de creații

* Activități în aer liber împreună cu o clasă de elevi dintr-o instituție cu o altă limbă de instruire. Se va valorifica forma de organizare în perechi, unind în perechi elevi care au limbi diferite de instruire.

Bibliografie:

Cadrul legal și normativ

1. *Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues: apprendre, enseigner, évaluer*. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs. Conseil de l'Europe, Février 2018.
2. *Cadrul de referință al curriculumului național*, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 432 din 29 mai 2017.
3. *Codul Educației al Republicii Moldova*, modificat LP138 din 17.06.16, MO184-192/01.07.16 art.401, intrat în vigoare 01.07.16.
4. *Concepția educației în Republica Moldova*, 2000.
5. *Convenția cu privire la Drepturile Copilului*, ratificată de Parlamentul Republicii Moldova în 1990 și intrată în vigoare în 1993.
6. *Curriculum școlar, clasele I-IV*. Chișinău: ME, 2010.
7. *Instrucțiune cu privire la implementarea Metodologiei evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar, clasa I*, aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației nr. 862 din 07 septembrie 2015.
8. *ISCED – Clasificarea Internațională Standard a Educației*, UNESCO, 2011.
9. *Hotărârea Guvernului nr. 727 din 16.06.2003 despre „Aprobarea strategiei naționale privind protecția copilului și a familiei”*.
10. *Legea Republicii Moldova cu privire la Drepturile Copilului*, nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994.
11. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa I*, aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației nr. 862 din 07 septembrie 2015; Ediția a II-a, aprobată la Consiliul Științifico-Didactic al IȘE din 27.12.2017.
12. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a II-a*, aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr. 862 din 07 septembrie 2015; Ediția a II-a, aprobată la Consiliul Științifico-Didactic al IȘE din 27.12.2017.
13. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a III-a*, aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației nr.70 din 05 septembrie 2017.
14. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a IV-a*, aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.1124 din 20 iulie 2018.
15. *Standarde de învățare și dezvoltare pentru copil de la naștere până la 7 ani: Standarde profesionale naționale pentru cadrele didactice din instituțiile de educație timpurie*, aprobate de către Consiliul Național pentru Curriculum, 23 august 2010.

16. *Programul de modernizare a sistemului de învățământ din Republica Moldova*, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 863 din 26 august 2005.
17. *Standarde de eficiență a învățării*, Ministerul Educației al Republicii Moldova, 2012.
18. *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația 2020”*, publicat: 21.11.2014 în Monitorul Oficial Nr. 345-351; art. Nr. 1014.
19. *Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022*, MECC, publicat: 07.10.2016 în Monitorul Oficial Nr. 347-352, art. Nr. 1198.
20. *Strategia Moldova Digitală 2020*, publicată: 08.11.2013 în Monitorul Oficial Nr. 252-257, art. Nr. 963.
21. *Strategia Națională Educație pentru toți*, publicată: 15.04.2003 în Monitorul Oficial Nr. 070, art. Nr. 441.

Studii/rapoarte

22. *Evaluarea curriculumului național în învățământul general. Studiu*. Chișinău: MECC, IȘE, 2018.
23. Bucun, N.; Guțu, Vl.; Ghicov, A. [et al.] *Evaluarea curriculumului școlar. Ghid metodologic*. Chișinău: IȘE, 2017.

Literatură în domeniu

24. Ausubel, D. *Învățarea semnificativă*. Iași: Polirom, 2001.
25. Bocoș, M. *Instruirea interactivă*. Iași: Polirom, 2013.
26. Cerghit, I. *Metode de învățământ*. Iași: Polirom, 2005.
27. Cartaleanu, T.; Cosovan O. ș.a. *Formarea de competențe prin strategii didactice interactive*. Chișinău: C. E. Pro didactica, 2008.
28. Ciolan, L. *Dincolo de discipline. Ghid pentru învățarea integrată/crosscurriculară*. București: Editura Humanitas Educațional, 2003.
29. Ciolan, L. *Învățarea integrată*. Iași: Polirom, 2008.
30. Darling-Hammond, L., Ancess, J., Falk, B. *Authentic Assessment in Action. Studies of School sand Students at Work*. Columbia University: Teachers College Press, 1995.
31. Gagné, R.M. *Condițiile învățării*. București: EDP, 1975.
32. Guțu, Vl. *Curriculum educațional*. Chișinău: CEP USM, 2014.
33. Guțu, Vl. (coord.), Chicu, V., Dandara, O., [et. al.]. *Psihopedagogia centrată pe copil*. Chișinău: CEP USM, 2008.
34. (de) Hadji Ch. *L'évaluation, regles du jeu. Des intentions aux outils*. Paris: ESF, 1989.

35. Houart, M. *Evaluer des compétence... Oui mais comment ?* Département Éducation et technologie (UNamur), 2001.
36. Joița, E. (coord.), *Profesorul și alternativa constructivistă a instruirii*. Craiova: Universitaria, 2007.
37. Mihăescu, M.; Dulman, A.; Mihai, C. *Activități transdisciplinare. Ghid pentru învățători*. București: Radical, 2004.
38. Nicolescu, B. *La transdisciplinarité (manifeste)*. Monaco: Éditions du Rocher, 1996 (trad. rom. *Transdisciplinaritatea (manifest)*, Iași: Polirom, Junimea, 2007).
39. Oprea, C.L. *Strategii didactice interactive*. București: EDP, 2006.
40. Peretti, A.; Legrand, J-A.; Boniface, J. *Tehnici de comunicare*. Iași: Polirom, 2001.
41. Petrescu, P.; Pop, V. *Transdisciplinaritatea, o nouă abordare a situațiilor de învățare. Ghid pentru cadre didactice*. București: EDP, 2007.
42. Pogolșa, L., Bucun, N. [et al]. *Monitorizarea procesului de implementare a curriculumului școlar*. Chișinău: IȘE, 2011.
43. Saranciuc-Gordea, L. *Metodologia învățământului primar, Suport de curs*. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2014.
44. Stelle, J., Meredith, K., Temple, C. *Învățarea prin cooperare, Ghidul nr. V*. Chișinău: C.E. Pro Didactica, 1998.
45. Temple, C. *Critical thinking in cross-curricular approach*, Open Society Institute – New York, RWCT, 2001.